

№ 149

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΜΑΤ 274
Τομή of 312
1/10 40
ff

ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΠΕΡΙ

ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΣΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΑΤΖΑΡΑΚΗ

τοῦ ἐκ Σαραντεσκλησιῶν τῆς Θράκης.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΡΜΟΥ.

(Κατὰ τὴν ὁδὸν Εὐριπίδου).

1863.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

1883

ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΣΤΙΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΤΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

(Εκδόσις 1883)

1883

ΠΑΝΙ

ΤΟΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΙΣ

ΣΟΙΟΛ Ο ΜΝΑΦΛΕ ΟΤΤΑ ΚΙΣΤΟ ΒΑΤΣΙΡΛΗ ΠΤΟ

(Αθηνών)

ΚΑΙ

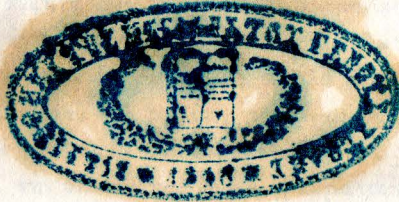
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙΣ

ΠΑΝΤΟΣ ΕΘΝΟΥΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΜΕΤΑ ΒΑΟΥΤΑΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΟΥ

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο ΠΟΝΗΣΑΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Ο,ΤΙ ΠΑΡΙΣΤΑ Η ΦΥΣΙΣ· ΑΥΤΟ ΕΚΦΡΑΖΕΙ Ο ΛΟΓΟΣ.

ΙΑΚ

(Διατριβή.)

ΚΙΟΠΟΛΟΛΙΦ

ΚΚΟ ΕΣΗ ΚΟΤΚΑ Π

Πάν αντίτυπον μὴ φέροῦ τὴν ὑπογραφήν καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου θεωρεῖται ὡς κλοπιμαῖον, καὶ ὁ κάτοχος αὐτοῦ καταδιώκεται κατὰ τὸν νόμον.

Δημόσιος Ἀστυνόμος.

ΜΙΝΗΘΥΡΑΝΑ

ΑΚΑ

ΕΙΣΗΡΧΕΘΕ

ΠΡΟΛΟΓΟΜΕΝΑ.

—0—

ΕΚ παιδὸς εἰσέτι διδασκόμενος, τῷ 1815 ἔτει, παρὰ τῷ διδασκάλῳ μου τῷ ἀοιδίμῳ Παρθενίῳ ἱερομονάχῳ Πελοποννησίῳ, τὴν προγονικὴν μου Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐν τῇ πατρίδι μου Σαραντεκκλησίαις, εἶχον ἐκ φύσεως τὴν διάθεσιν καὶ προθυμίαν ἵνα συζητῶ κρίνω καὶ ἐπικρίνω περὶ λέξεων, φράσεων καὶ ἐνοιῶν, αἱ ὁποῖαι συνέπιπτον εἰς τὴν ἀνάγνωσιν διαφόρων τυχόντων βιβλίων, ὥστε πολλάκις ἐπεπλήχθην παρὰ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου μου, εἰπόντος μοι ἐν τέλει· « Δὲν εἶσαι ἀρκετὸς εἰσέτι ἵνα καταλάβῃς τὰ τοιαῦτα ». Μαθητεύσας οὖν παρ' αὐτῷ δύο ἔτη, προέβην μέχρι θεματογραφίας καὶ συντάξεως· ἀναχωρήσαντος δὲ τούτου ἐκ τῆς πατρίδος μου, ἐμαθίτευσα ὕστερον εἰσέτι ἐν ἔτος, παρὰ τοῖς διδασκάλοις Ἰωάσαφ ἱεροδιακόνῳ καὶ Συμεῶνι Καισαρεῖ, εἰς τὴν χώραν Σκοποῦ, πλησίον τῆς πατρίδος μου, διδασκόμενος πάλιν τὰ γραμματικὰ καὶ ἀρχὴν γεωμετρίας· καὶ οὕτως ἔπαυσα πλέον ἵνα διδάσκωμαι, ἕνεκα ἐνός τυρετοῦ κατακρατήσαντός με ἐπὶ δέκα μῆνας. Φιλαναγνώστης δ' ὢν εἰς ἄκρον καὶ ἔφρασιν πλείστην ἔχων εἰς τὴν παιδείαν, δὲν ἔπαυον ἵνα ἀναγινώσκω τὰ ἐμπίπτοντά μοι βιβλία, μετ' ἀκορῆστου ἐπιθυμίας καὶ πλείστης συζητήσεως· ἔχων δὲ καὶ μνημονικὸν οὐ τῶν τυχόντων, προέβαινον εἰς τὴν ἐννοιαν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐνταυτῷ καὶ τῶν ἐπιστημῶν ὁποῖαν ἐννοιαν ὄμως; πολλὰ ἐπιπόλαιον διήτι ἄνευ διδασκάλου, διὰ μόνου τοῦ βιβλίου, τί δύναται ἵνα μάθῃ τις; — Οὕτω λοιπὸν διήνυσον τὸν καιρὸν καὶ νενυμφευμένος ὢν.

Β. Ἀναγινώσκων μίαν ἡμέραν, τὴν ὁποῖαν παρεδόθην γραμματικὴν Τερψιθέαν τοῦ ἀειμνήστου Νεοφύτου Δούκα, εἶδον νὰ λέγῃ ἐν αὐτῇ περὶ τοῦ ῥήματος· « Διαθέσεις δὲ πέντε· Ἐνεργητικόν, οἷον Τύπτω Παθητικόν, οἷον Τύπτομαι· Οὐδέτερον, οἷον Ὑγιαίνω· Μέσον, οἷον Μάχομαι· » Ἐπίμεσον, οἷον Κτῶμαι »· μὴ δυνηθεὶς δὲ ἵνα ἐννοήσω παντελῶς περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων, ὡς καὶ περὶ τῶν οὐδετέρων, ὡς δὲν ἐνενόουν ὀρθῶς καὶ περὶ τῶν ἐνεργητικῶν καὶ παθητικῶν, καθὼς δὲν ἐν-

νοεῖ, ὡς μοι φαίνεται, ὀρθῶς, οὐδείς πάντων τῶν γραμματικῶν ὄλων τῶν ἔθνῶν ἕως σήμερον ὁποῖαν σημασίαν ἔχουν αἱ ῥηθειςαι ὀνομασῖαι, ἔμεινα ὄλως εἰς ἀπορίαν, χωρὶς ποσῶς ἵνα στοχασθῶ, ὅτι, χωρὶς ἵνα καταλάβῃ τις, τί ἐστὶ ῥήμα, πῶς δύναται ἵνα καταλάβῃ τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὸ παθητικὸν, τὸ οὐδέτερον, τὸ μέσον καὶ τὸ ἐπίμεσον. Αὐτὴ δ' αὐτὴ ἡ ἀπορία περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπίμεσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, διηνεκῶς αὐξανομένη, μὲ κατακρατεῖ ἕως τὴν σήμερον. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εὖρον ἢ δὲν ἐπέτυχόν τινα, ἵνα μοι λύσῃ αὐτήν, ἢ μὴ εὐχαρισθηθεὶς εἰς ὅσα μοι εἶπον περὶ αὐτῶν, ἢ εἰς ὅσα ἀνέγνωσα, ὡς ἐφεξῆς διηγοῦμαι, ἐνέκρινα ἵνα ποιήσω τὴν διατριβὴν ταύτην περὶ αὐτῶν, κινήθεις ἐκ τῶν αἰτίων, περὶ τῶν ὁποίων ἐξηγοῦμαι.

Γ'. Μῆ τιμὴ ἡμέρα περὶ τὸ 1842 ἔτος, εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν σχολὴν τῆς πατρίδος μου, διδασκάλου ὄντος τοῦ νῦν πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κρήτης Κυρίου Διονυσίου, εὖρον αὐτὸν διδάσκοντα τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς τὴν τεχνολογίαν καθήμενος δὲ καὶ γὰρ εἰς ἓν μέρος τοῦ δωματίου, ἠκρωδῶμην. Εἰπόντος δὲ αὐτοῦ εἰς τι ῥήμα· « μέσος Ἀόριστος πρῶτος », διέκοψα αὐτὸν ἐρωτήσας.—Τί θέλει νὰ εἰπῇ, διδάσκαλε, μέσος Ἀόριστος πρῶτος, καὶ μέσος Ἀόριστος δεύτερος, κατὰ τὴν τάξιν εἶναι, ἢ ἄλλως πως; — δὲν ἐνθυμοῦμαι τί μοι ἀπεκρίθη· διότι βεβαίως μοι ἀπεκρίθη τι, τὸ ὁποῖον δὲν ἦν σύμφωνον μὲ τὴν ἰδέαν μου· τῷ εἶπον λοιπὸν πάλιν.—Ἐνῶ ἔχουν τὰ ῥήματα μέσον Ἀόριστον πρῶτον, καὶ μέσον Ἀόριστον δεύτερον, καὶ μέσον Παρακείμενον, καὶ μέσον Μέλλοντα, διὰ τίνα αἰτίαν δὲν ἔχουσι καὶ μέσους χρόνους Ἐνεστώτα καὶ Παρατατικόν; καὶ ἐν ᾧ ἔχουσι τὰ ῥήματα μέσους χρόνους, διὰ τίνα αἰτίαν δὲν ἔχουσι καὶ χρόνους ἐπίμεσους; Ὁ διδάσκαλος ἀκούσας ταῦτα, ἐγέλασεν ἄκρως, λέγων μοι.—Πολλὰ ἀστείως ὀμιλεῖτε, Κύριε Δημητράκη.—Ὅχι διδάσκαλε, τῷ ἀπήντησα εὐθὺς· δὲν ὀμιλῶ ἀστείως, ἀλλὰ σπουδαίως ἐρωτῶ, ἐπιθυμῶν ἵνα μάθω. Μοι εἶπε δὲ ὕστερον.—Ἐγὼ, ὡς γνωρίζετε, δὲν εἶμαι τόσον ἱκανός, ὥστε νὰ διδάξω ὑμᾶς· ὅθεν ὅταν εὕρητε ἱκανώτερόν μου εἰς τὴν παιδείαν, ἐρωτήσατε καὶ μάθετε παρ' αὐτοῦ.—Καὶ οὕτω διεκόπη ἡ συνομιλία, ἀκολουθῶν ὁ διδάσκαλος τὴν τεχνολογίαν, καὶ γὰρ ἀπερχόμενος ἐκ τῆς σχολῆς, κατεχόμενος ὅμως ὑπὸ δεινῆς ἀπορίας, μὴ δυνάμενος ἵνα ἐννοήσω, ὁποιανδήποτε σημασίαν δύνανται ἵνα ἔχουσι τὰ μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα· τὴν ὁποῖαν ἀπορίαν περὶ αὐτῶν εἶχον καὶ πρότερον, χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζω ἀκριβῶς, τί ἐστὶ ῥήμα, μήτε δὲ ἐμβῆκεν εἰς τὸν νοῦν μου ἵνα στοχασθῶ, τί ἐστὶ ῥήμα;

ὡς δῆθεν ἐνενοῦον αὐτό, ὡς καὶ ὅλοι ὑποθέτουσιν ὅτι ἐννοοῦσιν αὐτό, χωρὶς ὅμως ἵνα ἐννοῆ οὐδεὶς αὐτό ὀρθῶς. Ἐν διαστήματι δὲ τινῶν ἐτῶν, ἐλθόντων καὶ ἐτέρων διδασκάλων εἰς τὴν πατρίδα μου, ἠρώτησα καὶ τούτους περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων, ὁποῖαν σημασίαν ἔχουσιν, ἀλλὰ μοὶ εἶπον καὶ οὗτοι, ὡς μοὶ εἶπον καὶ ἐσχάτως οἱ ἀνώτεροι αὐτῶν διδάσκαλοι, χωρὶς νὰ ἐννοῶσιν ὀρθῶς, κατ' ἐμέ, τί λέγουσι καὶ οὕτω δὲν νῦχαριστήθην παντελῶς. Ἐπιποθῶν ὅμως εἰς ἄκρον, ἵνα μάθω περὶ αὐτῶν, δὲν εὗρισκον τὸν διδάσκαλον, τὸν δυνάμενον ἵνα μοὶ δώσῃ πληροφορίας ὀρθὰς περὶ τούτων, ὥστε νὰ πεισθῶ.

Δ'. Μίαν ἡμέραν δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐν τῇ πατρίδι μου Μουφτῆ (νομικοῦ τῶν Μωαμεθανῶν) διὰ τίνα ὑπόθεσίν μου, εὔρον αὐτὸν διδάσκοντα Τούρκους τινὰς μαθητὰς αὐτοῦ, τὴν Ἀραβικὴν γλῶσσαν, ἐνῶ δ' ἐδίδασκεν οὗτος, μὴ δυνάμενος ἵνα τῷ ἀναφέρω τὴν ὑπόθεσίν μου, καθήμενος καὶ ἀκροώμενος, ἔλεγον (κατ' ἐμαυτόν. "Ἐχει ἄρα καὶ ἡ Ἀραβικὴ γλῶσσα μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα, ἵνα μάθω περὶ αὐτῶν παρὰ τοῦ Μουφτῆ;) Ἀφοῦ δὲ ἔπαυσεν ὁ Μουφτῆς ἀπὸ τῆς παραδόσεως αὐτοῦ, τῷ ἀνέφερον πρῶτον περὶ τῆς ὑποθέσεώς μου. εἶτα τὸν ἠρώτησα, πόσα εἶναι τὰ μέρη τοῦ λόγου τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης; ἀλλ' αὐτὸς ἐλληνικὰ δὲν ἤξευρε, μήτε δ' ἐγὼ καλὰ τουρκικὰ ἵνα δώσω πρὸς αὐτὸν ἵνα καταλάβῃ τὴν ἐρώτησίν μου, πῶς ἠθέλομεν συνηνοηθῆ; ὅθεν μετὰ δυσκολίας μεγάλης, μόλις τῷ ἔδωκα ἵνα καταλάβῃ, τί ἐρωτῶ αὐτόν. Ἀφοῦ δὲ μετὰ πολλοὺς λόγους, ἐκατάλαβε τὴν ἐρώτησίν μου, μοὶ ἀπεκρίθη, ὅτι τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης τὰ μέρη τοῦ λόγου, εἶναι τρία. **Τρία!!!** ὡς ἐξεστηκῶς εἶπον πρὸς αὐτόν μετ' ἀπορίας. — **Ναί, μοὶ ἀπεκρίθη** τρία εἶναι τὰ μέρη τοῦ λόγου τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης, προσθέσας, ὡς καὶ πάσης ἐκάστης γλώσσης. — **Τί;** τῷ εἶπον ἐγὼ μετὰ περισσοτέρας ἀπορίας. Ἀπασῶν τῶν γλωσσῶν τὰ μέρη τοῦ λόγου τρία εἶναι; — **Μάλιστα, μοὶ ἀπεκρίθη.** — **Καὶ καλῶς, ἐπανελάβον ἐγώ, ἡ Ἑλληνικὴ ἡμῶν γλῶσσα ὀκτὼ μέρη τοῦ λόγου ἔχει.** — **"Ὅχι, μοὶ ἀπεκρίθη,** ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα τρία μέρη τοῦ λόγου ἔχει, ὡς καὶ πᾶσα ἕτερα γλῶσσα, ὡς εἶπον, ἀλλὰ (προσέθεσεν) αὐτὰ τὰ μέρη τοῦ λόγου ὑποδιαιροῦνται εἰς ἕτερα τίνα μέρη τοῦ λόγου, εἰς πέντε, π. χ., ἢ περισσότερα ἢ ὀλιγώτερα, ὅπως εὐχαριστοῦνται οἱ πεπαιδευμένοι καὶ οἱ πολλὰ εἰδήμονες γραμματικοὶ μιᾶς ἐκάστης γλώσσης. — **Βιπῆτέ μοι,** τῷ εἶπον, πῶς ὀνομάζονται τὰ τρία μέρη τοῦ λόγου τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης; — **ΙΣΜ. ΦΒΥΛ. ΧΑΡΦ.** μοὶ ἀπεκρίθη. —

Ἐγὼ σκεφθεὶς ὀλίγον τῷ εἶπον· Τὸ Ἰσμ. ἐννοῶ ὅτι λέγει ὄνομα, ἀλλὰ τό, φέϋλ. τί θέλει νὰ εἰπῆ; — ΙΣΛΕΜΕΚ (ἦτοι ἐργάζεσθαι) μοὶ ἀπεκρίθη — τῷ εἶπον πάλιν ἐγώ, Ἰσλεμέκ, τί θέλει νὰ εἰπῆ; — Ἰσλεμέκ, μοὶ ἀπεκρίθη πάλιν, ἀλλὰ δεικνύων μοὶ καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ κινουμένην εἰς τοῦμπροσθεν, ἐπαναλαβὼν καὶ δευτέραν φοράν, Ἰσλεμέκ. — Ἐγὼ ἐνενόησα, ὅτι, ἰσλεμέκ, θέλει νὰ εἰπῆ ἐργάζεσθαι, ἀλλ' ἀκριβῶς δὲν ἐνενόησα τὸ ἐνεργεῖν. Πασυόμενοι δὲ τοῦ συνομιλεῖν, ἀπῆλθον ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Μουφτῆ, διαλογιζόμενος καθ' ὁδὸν καὶ λέγων (κατ' ἐμαυτὸν, ὅποια ἐναντιότης τῆς μιᾶς γλώσσης πρὸς τὴν ἄλλην! ἡ μὲν Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ὡς καὶ ἄλλαι Εὐρωπαϊκαί, ῥῆμα, ἦτοι λόγον, ὀνομάζουσι τὸ ῥῆμα, δηλαδὴ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ λόγου, ἡ δὲ Ἀραβικὴ γλῶσσα, ἐργάζεσθαι. Τί ἄρα ὀρθότερον ἐκ τῶν δύο;) Ἐκτοτε δὲ ἔλεγον ἐν ἐμαυτῷ, ὅτι ἐὰν δὲν μάθω πρῶτον, τί ἐστὶ ῥῆμα, ἀδύνατον εἶναι ἵνα μάθω περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων.

Ε'. Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἀφίχθη ἐν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐντυχὼν τινὶ πεπαιδευμένῳ τὴν Ἀραβικὴν διάλεκτον ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἠρώτησα αὐτὸν, τί θέλει νὰ εἰπῆ· ΦΕΪΛ; ὁ δὲ μοὶ ἀπεκρίθη, ἐνέργεια, προσθέσας ὅτι τὸ ἐλληνιστί, ῥῆμα, ἐνέργειαν, ὀνομάζουσιν οἱ Ἀραβες· διὸ ἔγνω ὅτι τὸ ῥῆμα ὀνομάζουσιν οἱ Ἀραβες, ἐνέργειαν. Ἐνθυμηθεὶς δὲ ὅτι ὁ διδάσκαλός μου ἔλεγεν, ὅτι « ῥῆμά ἐστὶ λόγος ἐνέργειαν καὶ πάθος σημαίνων », ἔλεγον, ὅτι ὀρθότεραν ὀνομασίαν ἔδωκαν οἱ Ἀραβες εἰς τὸ ῥῆμα, ὀνομάσαντες τοῦτο, ἐνέργειαν, ὡς σαφῶς ἀποδεικνύουσιν τὴν γενικὴν ιδιότητα τοῦ ῥήματος, ἦτοι τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ λόγου, παρὰ οἱ Ἕλληνες. Ἀλλὰ πάλιν ἔλεγον, ποῦ Ἕλληνες! καὶ ποῦ Ἀραβες! Ἐπιτυχὼν δὲ μίαν ἡμέραν ἕνα τινὰ τῶν παλαιῶν ἡμετέρων πεπαιδευμένων τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος, ἠρώτησα αὐτὸν, εἰπὼν — Ἀρα δὲν ἐκφράζονται ὀρθότερον οἱ Ἀραβες ὀνομάζοντες τὸ ῥῆμα, ἐνέργειαν, ἢ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, ῥῆμα; — Καλὲ δά, μοὶ ἀπεκρίθη, βάλλεις καὶ τοὺς βαρβάρους Ἀραβας κοντὰ εἰς τοὺς Ἕλληνας! — Ἀφοῦ μοὶ ἀπεκρίθη οὕτω, μῆτ' ἐγὼ τῷ ἐπανέλαβον πλέον τὴν ἐρώτησιν· ἀλλὰ μῆτ' αὐτὸς μοὶ εἶπε τι περισσότερον. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀπεφάσισα πλέον ἕνα, ὅταν ἀφίχθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐρωτήσω περὶ τῆς ὀνομασίας τοῦ ῥήματος, ὡς καὶ περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων· ἀλλὰ πρὸ τοῦ ἵνα ἀναχωρήσω διὰ Κωνσταντινούπολιν, ἠκολούθησε συμβεβηκός τι, τὸ ὅποτον μὲ κατέστησε σταθερὸν εἰς τὴν ἰδέαν μου, ὅτι ἡ ὀνομασία τοῦ ῥήματος, ἐνέργεια, ἀντὶ ῥῆμα, εἶναι ὀρθότερα καὶ εὐληπτότερα, καὶ κατ' αὐ-

τὴν τὴν ὀνομασίαν ἐξηγοῦνται πολλὰ καλῶς· ὅποιαν σημασίαν ἔχουν τὰ μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐὰν ἔχη τοιαῦτα.

Γ'. Κατὰ τὸ . . . ἔτος ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Κύριος Κ. Ἀδοσίδης ἐξέδωκε μίαν γραμματικὴν τῆς Τουρκικῆς γλώσσης, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσαν, εἰς τὴν ὅποιαν εἶδον ἕνα ὀνομάζῃ τὰ τουρκικὰ ῥήματα ΓΙΑΖ-ΔΙΡΙΡ-ΨΜ, ΓΙΑΖ-ΔΙΡ-ΔΙΡΙΡ-ΨΜ, ΔΩΪ-ΔΙΡΙΡ-ΨΜ, ΔΩΪ-ΔΙΡ-ΔΙΡΙΡ-ΨΜ ὑπηρετικά, πλὴν αὐτὸς ὠνόμασε ταῦτα οὕτως, ἢ οἱ Τούρκοι, δὲν ἐξηγεῖται ἐγὼ ὅμως διὰ τῆς ὀνομασίας, ὑπηρετικά, τί θέλει νὰ ἐκφρασθῇ περὶ αὐτῶν ὁ Κύριος Ἀδοσίδης, δὲν ἐνενόησα παντελῶς· διότι, ἔλεγον, ἐὰν ὁ Κύριος Ἀδοσίδης διὰ τῆς ὀνομασίας, ὑπηρετικά, ἐνενοίει τὰ μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα, ὡς ἐννοῶ ἐγὼ, ἦτοι ἐνεργεῖ τὸ ὑποκείμενον μίαν τινὰ πράξιν ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως, δὲν εἶναι δῆλον, διότι δὲν ἐκφράζεται οὕτως· ἐὰν δὲ ὠνόμασεν ἀπλῶς, ὑπηρετικά, τὰ τοιαῦτα ῥήματα, ἀλλ', ὑπηρετικά, εἶναι καὶ τὰ, βοηθῶ, δουλεύω, προσπαθῶ, ὑπηρετῶ, καὶ πολλὰ ἄλλα· ὅθεν βεβαίως δὲν ἐνενοίει τοιαῦτα ὁ Κύριος Ἀδοσίδης, ἀλλά, φαίνεται, τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας ἐνενοίει τῶν ῥημάτων, ὡς, δῆθεν, δι' ὑπηρετοῦ ἐνεργούμενα· ἀλλὰ τό, ὑπηρετής, πῶς ἐξέλαβεν, ἀγνοῶ. Ἐὰν ἐξέλαβεν ὅτι ὡς, ὑπηρετής, ποιῶν τὸ προσαττόμενον, δὲν ἐπέτυχε, καθότι τό, γιὰζ-διριρ-ψμ, ῥῆμα, ὡς καὶ τό, γιὰζ-διρ-διριρ-ψμ, δὲν ἐνεργοῦνται πάντοτε δι' ὑπηρετοῦ, ἀλλ' ἐνίοτε ὑπὸ τοῦ πλέον μικροῦ ὑπηρετοῦ ἐνεργοῦνται αὐτὰ διὰ τοῦ μεγίστου αὐθέντου· ὅθεν πῶς ἐξέλαβεν αὐτά, ἀγνοῶ. Ἐνταυτῷ δὲ καὶ τό, ΓΙΑΖ-ΔΙΡΙΡ-ΨΜ, μὲ τό, ΓΙΑΖ-ΔΙΡ-ΔΙΡΙΡ-ΨΜ, δὲν εἶναι τῆς αὐτῆς σημασίας· ναί, ἐνεργεῖαν μὲν δηλοῦσιν ἀμφοτέρα ἐμμέσως ἐνεργουμένης πράξεώς τινος, ἀλλ' ἄλλου τρόπου τὸ ἐν, καὶ ἄλλου τρόπου τὸ ἄλλο (α)· ὥστε ὁ Κ. Ἀδοσίδης πολλὰ δυσνοήτως ἐκφράζεται περὶ τούτων, ἴσως ὡς εὐλήπτων, κατ' αὐτόν, ὄντων· ὅθεν, ὡς εἶπον, κατεστάθην σταθερὸς εἰς τὴν ιδέαν μου, ὅτι ἡ ὀνομασία τοῦ ῥήματος, ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ἀντί, ῥῆμα, εἶναι προσφυσστέρα καὶ ὀριστικωτέρα, καὶ κατ' αὐτὴν

(α) Συγγνώμην αἰτοῦμαι παρὰ τοῦ Κυρίου Κ. Ἀδοσίδου, διότι εἶπον, ὅτι τὸ ῥῆμα, γιὰζ-διριρ ψμ, μὲ τό, γιὰζ-διρ-διριρ-ψμ, δὲν εἶναι τῆς αὐτῆς σημασίας· καθότι δὲν ἐνενομήθην, ὅτι τό, γιὰζ-διρ-διριρ-ψμ, καὶ τὰ ὅμοια ῥήματα ὠνόμασε δι' ἐπλοῦ ὑπηρετικά. Ἐκ τῆς ὀνομασίας δὲ ταύτης, ἀνακαλεσθείσης ἤδη ἐν τῇ μνήμῃ μου, τῷ εὐχαριστῷ καταπολλά· διότι, δι' αὐτῆς ἀποδεικνύεται σαφῶς, καὶ ἐξηγεῖται ὀρθῶς, ἡ ὀνομασία, Ἑλληνιστί. Ἐπίμεσα ῥήματα, ἦτοι μέσον ἐπὶ μέσου, τούτεστι δι' ἐπλόμμεσα ὄχι ὅμως, ὅτι τὰ ῥήματα εἶναι, δι' ἐπλοῦ ὑπηρετικά, ἢ ἐπίμεσα, ἀλλὰ σημαίνοντα, ὅτι τὸ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΝ, μέσον δύο ἄλλων ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ, ἢ ΥΠΗΡΕΤΩΝ (;) μεταβιβάσει· τί ἐπὶ ἀντικείμενον.

ἐξηγοῦνται πολλὰ καλῶς τὰ μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐὰν ἔχη τοιαῦτα.

Ζ'. Μολονότι, ὡς εἶπον, κατεστάθην σταθερὸς εἰς τὴν ἰδέαν μου, μολοντοῦτο ἄλλη ἀπορία μὲ κατέστησεν ἀνησυχώτερον καὶ πλέον μελαγχολικόν, διότι διελογιζόμην ὅτι, ἐὰν τυχόν, καὶ φανῆ ἡ ἰδέα μου ὀρθή, πάλιν ἀτελεσφόρητος ὑπάρξει, καθότι τὸ νὰ θέλῃ τις ἵνα ἀνατρέψῃ τὴν ὀνομασίαν τοῦ ῥήματος, καθιερωθεῖσαν ἐξ ἔθους ἀπὸ τοσοῦτων αἰῶνων, καὶ τὴν ὅποιαν ἀποδεχθέντα, καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη τῆς Εὐρώπης, μετεχειρίσθησαν καὶ μεταχειρίζονται αὐτὴν ἕως τοῦδε· δὲν ἐξηγεῖται ἄλλως, εἰμή, ὅτι ὁ θέλων ἵνα ἀνατρέψῃ αὐτήν, εἶναι αὐτόχρημα ἀναίσχυτος, εἶναι αὐτόχρημα ἐμμανής, εἶναι αὐτόχρημα ἄφρων. Ὅθεν εἶπον πάλιν ὅτι, ὅταν ἀφίχθῶ εἰς Κωνσταντινούπολιν, θέλω ἐρωτήσῃ καὶ βεβαιωθῆ περὶ τῆς ἰδέας μου, ἀλλ' ὄχι, θέλω ἐρωτήσῃ πρῶτον περὶ τοῦ, τί ἐστὶ ῥῆμα, ἀλλὰ θέλω ἐρωτήσῃ πρῶτον, περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων καὶ ὅταν βεβαιωθῶ περὶ αὐτῶν, ἐφρόνουν, ὅτι ἐξάπαντος, ἤθελον βεβαιωθῆ, καὶ περὶ τοῦ, τί ἐστὶ ῥῆμα, καθότι, (ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν) ἐὰν ἐρωτήσω πρῶτον περὶ τοῦ, τί ἐστὶ ῥῆμα, καὶ προβῆ ἡ συνδιάλεξις μεθ' ὀποιουδῆτινος μέχρι φιλονεικίας, ἀνθισταμένου μου, ὁ συνδιαλεγόμενος μετ' ἐμοῦ, ἔχει ὄλον τὸ δικαίωμα παρ' ὄλων τῶν πεπαιδευμένων, ἵνα μὲ ὀνομάσῃ δύνουν καὶ βλάκα, καὶ ἐκ τούτου, ἵνα μὲ ἀποβάλῃ καταφρονητικῶς, ὡς μὴ ἐννοοῦντα, τί ἐστὶ ῥῆμα, δῆλον δῆθεν τοῖς πᾶσι, χωρὶς νὰ καταδεχθῆ, ἵνα ἐμβῆ εἰς συζήτησίν τινα, φοβούμενος ἴσως, ἵνα μὴ ὑποτεθῆ καὶ αὐτὸς ὡς ποιοῦτος. Καὶ δικαίως γε ἐποίουν τοὺς στοχασμοὺς τούτους, ὡς ὕστερον πραγματικῶς ἠκολούθησεν ἐν Ἀθήναις.

Η'. Κατὰ τὸ 1855 ἔτος ἀφίχθεις εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ διατρίψας ἐκεῖ περὶ τοὺς τέσσαρας μῆνας, ἤλπιζον, ὅτι ἤθελον ἐπιτύχει καιρὸν ἵνα ἐρωτήσω τινά· ἀλλ' ἡ δεινὴ ὑπόθεσίς μου, περὶ τῆς ὁποίας ἀφίχθην εἰς Κωνσταντινούπολιν, δὲν μοι ἔδωκε καιρὸν ἵνα ἐρωτήσω τινά· μολονότι ἕνεκα τῆς ὑποθέσεώς μου, ἤξιώθην τῆς συνεντεύξεως τοῦ Κυρίου Ἀδουαίδου· ἀλλ', ὡς εἶπον, ἡ δεινὴ ὑπόθεσίς μου, καὶ μία τις ἐνσκήψασα χρονικὴ ἀσθένειά μου, μὲ ἐβίασαν, ἵνα ἐπιστρέψω εἰς πατρίδα λελυπημένος, ἀλλ' ἐν ἐλπίδι, ὅτι ἤθελον ἐπιζῆσει, καὶ ἤθελον ἐπιτύχει τὸν καιρὸν, ἵνα ἐρωτήσω.

Θ'. Κατὰ δὲ τὸ 1860 ἔτος, ἀφίχθεις πάλιν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ εὐρισκόμενος εἰς τὴν συναναστροφὴν τοῦ σεβασμιοτάτου Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως Κυρίου Κυρίλλου, τοῦ σεβαστοῦ μοι Ἀρ-

χιερέως, ἔσχον τὸν καιρὸν ἵνα ἐρωτήσω· ὅθεν μίαν ἡμέραν εἶπον πρὸς
 τινα μαθητὴν τῆς ἐν Φαναρίῳ Ἑλληνικῆς Σχολῆς, τῆς «Ἐπεροκρίνης» ἐ-
 πονομαζομένης, οἰκότροφον τοῦ αὐτοῦ Μητροπολίτου, ἵνα ἀναφέρῃ πρὸς
 τὸν διευθυντὴν τῆς αὐτῆς Σχολῆς καὶ πρῶτον Καθηγητὴν Κύριον Φι-
 λαλήθην, ὅτι ἐπιθυμῶ, παρακαλῶν αὐτόν, ἵνα μοι χαρίσῃ ἡμισείας ὡ-
 ρας καιρὸν, ἀξιώσῃ με τῆς μετ' αὐτοῦ συνεντεύξεώς μου, ὅποτεν εὐκαιρῆ,
 καθ' ὃν καιρὸν θέλω ἐρωτήσῃ αὐτὸν διὰ μίαν ἀπορίαν μου, ἵνα μοι λύσῃ
 αὐτήν.— Ἄς ἦνε, μοι ἀπεκρίθη ὁ μαθητής· καὶ οὕτω παρήλθον ἡμέραι ἰκα-
 ναί, καθ' ἃς ἡρώτων μὲν τὸν μαθητὴν, εἰ ἀνέφερε πρὸς τὸν Κύριον Φι-
 λαλήθην τὴν παράκλησίν μου, ἀλλ' αὐτὸς μοι ἀπεκρίνετο, ὄχι. Τέλος
 μίαν ἡμέραν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, εἶπον
 πρὸς τὸν μαθητὴν, ἵνα ἐξάπαντος ἀναφέρῃ πρὸς τὸν κύριον Φιλαλή-
 θην τὴν παράκλησίν μου καὶ μοι φέρῃ τὴν ἀπάντησιν, παρακαλέ-
 σας ἐν ταυτῷ καὶ τὸν Σ. Μητροπολίτην, ἵνα ἐπιτάξῃ τῷ μαθητῇ,
 ἵνα ἐξ ἅπαντος ἀναφέρῃ τὴν παράκλησίν μου, ὡς καὶ τῷ ἐπέταξε διὰ
 μετὰ τρεῖς ἡμέρας, μοι εἶπεν, ὁ μαθητής, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Σ. Μητροπο-
 λίτου, ὅτι ἀνέφερε πρὸς τὸν Κύριον Φιλαλήθην τὴν παράκλησίν μου, καὶ
 ὅτι τῷ ἀπήντησεν, ὅτι δὲν τῷ συγχωρεῖ ὁ καιρὸς ἵνα με ἀξιώσῃ τῆς
 συνεντεύξεώς του, ἀλλ' ἵνα εἶπω πρὸς τὸν μαθητὴν τὴν ἀπορίαν μου,
 καὶ ὁ μαθητής πρὸς αὐτόν, καὶ οὕτω λύων τὴν ἀπορίαν μου, θέλει μοι
 πέμψῃ τὴν λύσιν αὐτῆς. Ἐγὼ ἐπιμένων καὶ παρακαλῶν, ἵνα με ἀξιώσῃ
 ὁ Κύριος Φιλαλήθης τῆς συνεντεύξεως αὐτοῦ, μοι ἀπήντησεν ὁ Σ. Μη-
 τροπολίτης, παρακινῶν με, ἵνα εἶπω πρὸς τὸν μαθητὴν τὴν ἀπορίαν
 μου, καὶ εἰ δὲν λυθῇ κατ' εὐχὴν, ἢ αὐτοῦ Σ. ἤθελεν ἐνεργήσῃ, ἵνα ἀ-
 ξιωθῶ τῆς συνεντεύξεως τοῦ Κυρίου Φιλαλήθους. Ἐκ τούτου πεισθεὶς
 δ' ἐγὼ, εἶπον πρὸς τὸν μαθητὴν τὴν ἀπορίαν μου, ἥτις εἶναι· «Ἐάν ἡ
 Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἔχη μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα, καὶ ὅποια τις ἐστὶν
 ἡ γενικὴ ιδιότης αὐτῶν». Ἄς ἦνε, ἀπεκρίθη, ὁ μαθητής, καὶ οὕτως ἀ-
 πῆλθε· παρετήρησα ὅμως, ὅτι ὁ μαθητής εἰς τὴν ῥηθεῖσαν ὁμιλίαν, ὑπο-
 μειδεῖων ὠμίλει, καὶ ἐκ τούτου ἔλαβον ὑποψίαν τινά· ἀλλ' ἀνάγκη νὰ
 περιμένω. Μετὰ δὲ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐντυχὼν μοι ὁ μαθητής κατ' ἐ-
 διάν, μοι εἶπεν, ὅτι εἰς τὴν ἀπορίαν μου ἀπήντησεν ὁ Κύριος Φιλαλή-
 θης, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἔχει μὲν ῥήματα μέσα, ἀλλ' ἐπίμεσα δὲν
 ἔχει· ἡ δὲ γενικὴ ιδιότης τῶν μέσων ῥημάτων εἶναι διάφορος. Ἐγὼ δὲν
 νύχαριστήθην εἰς τοῦτο· διότι τὸ Συντακτικὸν τοῦ Καθηγητοῦ Ἀ-
 σωπίου διήλθον πολλὰκις· ἐδεήθην δὲ εἶτα τοῦ Σ. Μητροπολίτου, ἵνα

ἐνεργήσῃ, ἵνα ἀξιωθῶ τῆς συνεντεύξεως τοῦ Κυρίου Φιλαλήθους, ὡς καὶ μοὶ ὑπεσχέθη· ἀλλ' ἡ σκληρὰ τύχη δὲν μοὶ τὸ ἐπέτρεψε· καθότι ἀσθενήσας, καὶ εἰς κίνδυνον θανάτου ἔλθὼν, ἐπέστρεψα πάλιν εἰς πατρίδα μου, μὴ ἀξιωθείς πάλιν τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας μου.

Ι'. Κατὰ δὲ τὸ 1861 ἔτος ἀφίχθεις πάλιν εἰς Κωνσταντινούπολιν περὶ τὸν Ἰούλιον Μῆνα, ἤλπίζον, ἵνα μοὶ ἐπιτρέψῃ ἡ τύχη τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας μου, ἀλλ' ὅλον τὸ ἐναντίον· καθότι οἱ καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι ἐκάστης Σχολῆς δὲν ἠγκαίρουν ἕνεκα τῶν ἐξετάσεων· μετὰ δὲ τὰς ἐξετάσεις δὲν εἶχον πάλιν τὸν καιρὸν· διότι ἤθελον ἵνα χορηγήσωσιν εἰς ἑαυτοὺς ἄνεσιν καὶ ἀνάπαυλαν τῶν κόπων αὐτῶν. Ἐπεκταθείσης δὲ τῆς διαμονῆς μου ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἕως περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου, καὶ ἀξιουμένου μου τῆς συναναστροφῆς τοῦ Πανιερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Πρεσλάβας καὶ συμπατριώτου μοὶ Κυρίου Ἀνθίμου ἱκανῶς πεπαιδευμένου, εἶπον πρὸς αὐτόν, ἵνα προσπαθῆσῃ καὶ εὖρη τὸν τρόπον ἵνα ἀξιωθῶ συνεντεύξεως, ἐνός τινος καθηγητοῦ, ὁποιασδήποτε Σχολῆς, πρὸς τὸν ὁποῖον ἵνα ἀναφέρω τὴν ἀπορίαν μου, καὶ μοὶ λύσῃ αὐτὴν (καθότι ὁ Πανιερωτάτος Ἀρχιεπίσκοπος ἐγνώριζε τὴν ἀπορίαν μου, ἀπὸ τοῦ καιροῦ εἰσέτι, καθ' ὃν ἦν διδάσκαλος εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν)· ὁ αὐτὸς δὲ Ἀρχιεπίσκοπος μοὶ ἀπήντησε καὶ μὲ παρεκίνησεν ἐνταυτῷ ἀνευδρότως, ἵνα καταβῶ ἐξ ἅπαντος ἢ σὺν αὐτῷ, ἢ μόνος εἰς τὴν νῆσον Χάλκην, εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν, κακεὶ ἀξιούμενος τῆς συνεντεύξεως τοῦ Κυρίου Η. Τανταλίδου, Καθηγητοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τῆς αὐτῆς Σχολῆς, ἐπὶ μίαν ἢ καὶ δύο ἡμέρας· καθότι ἦν καιρὸς τῆς διακοπῆς, (περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου) ἀναφέρω πρὸς τὸν αὐτὸν Καθηγητὴν Τανταλίδην τὴν ἀπορίαν μου, καὶ αὐτὸς μετὰ τοῦ Πανιερωτάτου Ἀρχιερέως Κυρίου Τυπάλδου, διευθυντοῦ τῆς αὐτῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, βεβαίως καὶ ἐξάπαντος ἤθελον λύσει τὴν ἀπορίαν μου, ἢ οὕτως, ἢ ἄλλως· καὶ ὅτι ἀμφοτέρω ἤθελον εὐχαριστηθῆ εἰς τὸ ἄκρον. Δεχθέντος μοὶ δὲ τὴν πρότασιν αὐτοῦ ταύτην, ἀπεφάσισα ἵνα καταβῶ σὺν αὐτῷ εἰς τὴν νῆσον Χάλκην· ἀλλ' ἐγὼ ὑπὸ δυστυχίας κυριεύμενος ἀνέβαλλον τὸν καιρὸν, μὲ τό, σήμερον, καὶ μὲ τό, αὔριον, καὶ οὕτω δὲν κατέβην εἰς τὴν νῆσον Χάλκην.

ΙΑ'. Καταναγκασθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς αὐτῆς δυστυχίας μου, κατέφυγον εἰς Ἑλλάδα, περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1861, παραγενόμενος δὲ πρῶτον εἰς Σῦρον, ἐσύχναζον εἰς τὸ τῆς Ἑρμοπολέως Γυμνάσιον, Γυμνασιάρχου ὄντος τοῦ Κυρίου Σουρίου· ὅπου καὶ ἠκροώμην αὐτὸν δι-

δάσκοντα πρὸς τοὺς μαθητὰς ἑαυτοῦ· τὰ συστήματα τῶν αἰρέσεων τῆς
 φιλοσοφίας, συγκαταλέγοντα καὶ τοὺς αἰρεσιάρχας αὐτῶν· ἀξιώθεις δὲ
 καὶ τῆς ἰδιαιτέρας παρουσίας αὐτοῦ, ἐν τῷ αὐτῷ Γυμνασίῳ, καθ' ὃν και-
 ρὸν ἐξήρχετο ἐκ τοῦ δωματίου τῆς παραδόσεως, ἔλαβον τόλμην καὶ τῷ
 εἶπον, ὅτι τὸν παρακαλῶ ἵνα μοι χάριση καιρὸν ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥ-
 ρας, ἵνα τῷ ἀναφέρω μίαν μου ἀπορίαν, (ἀφοῦ τῷ εἶπον πρότερον ὅτι
 εἶμαι ἐκ τῆς Τουραίας, καὶ ἀπέρχομαι διὰ τὰς Ἀθήνας). Εὐχαρίστως, μοι
 ἀπεκρίθη, μετὰ μεγάλης φιλοφροσύνης, καὶ συσφίξαντες τὰς χεῖρας
 εἰσήλθομεν ἀμφότεροι εἰς τὸ ἰδιαιτέρον δωμάτιον ἑαυτοῦ ἐν τῷ Γυμνα-
 σίῳ, εἰσελθόντος σὺν ἡμῖν καὶ ἐτέρου τινός, ὡς ἐφαίνετο, διδασκάλου ἢ
 Καθηγητοῦ τοῦ Γυμνασίου. Καθεσθέντες δὲ ἑκάτεροι ἐπὶ καθέκλων τοῦ
 ἐτέρου διδασκάλου ἰσταμένου ὀρθίου, ὁ Κύριος Σουρίας, μοι εἶπεν, ἵνα τῷ
 κοινοποιήσω τὴν ἀπορίαν μου. Ἐγὼ δὲ τῷ εἶπον.—ὅτι ἡ ἀπορία μου εἶναι
 περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ
 ἐὰν ἔχη ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα τοιαῦτα, καὶ ὅποια τίς ἐστὶν ἡ γενικὴ
 ἰδιότης αὐτῶν.—Μοι ἀπεκρίθη, ὁ Κύριος Σουρίας, ὅτι αὐτὸς εὐθὺς ἤθελε
 λύσει τὴν ἀπορίαν μου.—Μεγάλην εὐχαρίστησιν καὶ εὐγνωμοσύνην παντο-
 τεινήν, ἐπανελάβον ἐγὼ, ὅτι θέλω δεικνύει πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦτο, καθότι,
 ὅσοι γραμματικοὶ, ὅσα καὶ ἂν εἶπον περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥη-
 μάτων, οὐδεὶς μοι πυχάριστησε παντελῶς· καὶ μοι φαίνεται ὅτι ὅλοι
 οὐδὲν εἶπον περὶ αὐτῶν. Μετὰ τοῦτο ὁ Κύριος Σουρίας συνωμίλει ἐπὶ
 ἱκανὴν ὥραν μετὰ τοῦ ἐτέρου διδασκάλου· περὶ μιᾶς ὑποθέσεως τοῦ Γυ-
 μνασίου· ἐγὼ δὲ ἠκρωόμην, ἀλλὰ βλέπων ὅτι ἡ συνομιλία παρετεινέτο,
 καὶ στοχαζόμενος ὅτι δὲν ἦτον πρέπον, ἵνα παρατείνω καὶ γὰρ τὸ κάθισμά
 μου, εὐρὼν μικρὰν διακοπὴν τῆς συνομιλίας αὐτῶν, εἶπον—παρακαλῶ
 Κύριε Σουρία, ἵνα μοι εἰπῆτε περὶ τῆς ἀπορίας μου.—Ναί, μοι λέγει,
 ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν ἔχω τὸσαύτην τριβὴν εἰς αὐτὰ, θέλει σὰς εἰπεῖ ἢ
 εὐγενεία του, (δεικνύων τὸν διδάσκαλον), περὶ τῆς ἀπορίας σας.—Εὐ-
 θὺς δὲ ὁ διδάσκαλος ἐκεῖνος, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἀπεκρίθη, «ὅτι δὲν
 » ἔχει τὸν καιρὸν, καὶ ὅτι, ἐπειδὴ ἀπέρχομαι εἰς Ἀθήνας, ὡς ἤκουσε τὴν
 » συνομιλίαν ἡμῶν μετὰ τοῦ Κυρίου Σουρίου, κάκει, εἶπε, δύναμαι, ἵνα
 » εὐρὼ τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας μου.» Ἐγὼ ἀκούσας ταῦτα ἠγέρθη ἐκ τῆς
 καθέκλας, καὶ, αἰτίῶν αὐτοῖς σὰς προσκυνῶ,» ἀνεχώρουν, οἱ δὲ ἀμφο-
 τεροὶ μοι εἶπον, ἀντίο! Ἐξελθὼν δὲ ἐκ τοῦ Γυμνασίου καὶ κατελθὼν
 εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τῆς Ἀνατολῆς, εἰς τὸ ὅποιον ἐξενηζόμην, καὶ ἐμῶς
 εἰς τὸ δωμάτιόν μου, κατεκλίνθην, διαλογιζόμενος μετὰ λύπης, λέγων

(ἐν ἑμαυτῷ ἐὰν τοιαύτῃ ἀρχῇ, ὅποιον ἔσται τὸ τέλος!) ἀλλ' εἶχον ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἐλπίδα σταθεράν, ὅτι εἰς Ἀθήνας ἐξάπαντος ἤθελε λυθῆ ἢ ἀπορία μου. Κατὰ τὰς ἀρχὰς λοιπὸν τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς 1861, ἐμβὰς εἰς ἀτμόπλοιον, ἔφθασα σὺν Θεῷ εἰς Ἀθήνας, καὶ ἐνοικιάσας ἐν δωμάτιον παρὰ τὸν ναὸν Αἰόλου, ἐνέμεινον εἰς αὐτό, συχνάζων καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς ἓν καφφενεῖον, εἰς τὴν μικρὰν πλατεῖαν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, παρὰ τὴν ὁδὸν Αἰόλου, πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης.

IB'. Σχετισθεὶς μετὰ τινων φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐν τῷ ῥηθέντι καφφενεῖῳ, συνδιαλεγόμενι μετ' αὐτῶν περὶ διαφορῶν, ἤτοι, περὶ τῆς ὕλικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεως τῶν δούλων Ἑλλήνων τῶν μερῶν τῆς πατρίδος μου, περὶ τῆς παιδείας αὐτῶν, περὶ τῶν προϊόντων τοῦ τόπου, καὶ περὶ ἐθίμων τινῶν· συνδιαλεγόμενος δὲ τοῖς εἶπον, ὅτι μὲ κατέχει σφοδρῶς μία ἀπορία, καὶ ἀγνοῶ πρὸς τίνα Καθηγητὴν νὰ ἐμφανισθῶ καὶ ἐρωτήσω, ἵνα μοὶ λύσῃ αὐτήν. Μοὶ ἀπεκρίθη δὲ τις ἐξ αὐτῶν, ἐρωτῶν με περὶ τίνος εἶναι ἡ ἀπορία σας;—Περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων, τῷ εἶπον, τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ὅποια τίς ἐσπιν ἡ γενικὴ ιδιότης αὐτῶν;—Τοῦτο σὰς προξενεῖ ἀπορίαν; μοὶ ἀπεκρίθη.—Ναί, τῷ εἶπον.—Τοῦτο, εἶπεν, εἶναι τὸ μόνον εὐκόλον, καὶ ἐὰν θέλης, δύναμαι ἐγὼ ἵνα λύσω τὴν ἀπορίαν σας. (μάλιστα, λέγοντες καὶ οἱ ἄλλοι φοιτηταί, ὅτι αὐτὸς καὶ ἕκαστος ἡμῶν δύναται ἵνα λύσῃ τὴν ἀπορίαν σας.)—Σὰς εὐχαριστῶ, τοῖς εἶπον, καὶ πρὸ πάντων ἐκέλευ, ὅστις ἤθελε μοὶ λύσῃ τὴν ἀπορίαν μου· ἀλλὰ συγχρόνως σὰς λέγω, τοῖς εἶπον, ὅτι πολὺ δυσκόλως δύναμαι, ἵνα ἐννοήσω περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης· ὅθεν θέλετε δοκιμάσῃ κόπον ἄνευ τινὸς τελεσφορίας.—Ὅχι τίποτε μοὶ εἶπον τινὲς ἐξ αὐτῶν!—Πολλακαλὰ, τοῖς εἶπον. Εἰπῆτέ μοι λοιπὸν τί ἐστὶ μέσον καὶ ἐπίμεσον ῥῆμα;—Ἦρχισε λοιπὸν τις ἐξ αὐτῶν, ἵνα μοὶ λέγῃ, τὰ ὅσα οἱ νέοι γραμματικοὶ λέγουσι περὶ αὐτῶν. Σταθῆτε, τῷ εἶπον, διακόπτων τὴν σειρὰν τῆς ὁμιλίας αὐτοῦ. Ἐγὼ, ἐπανελάθον, κατὰ τὸν τρόπον, τὸν ὅποιον μεταχειρίζεσθε εἰς τὴν ὁμιλίαν σας, παντελῶς δὲν δύναμαι, ἵνα ἐννοήσω τι· ἀλλὰ σὰς παρακαλῶ, ἵνα θελήσητε, ἵνα μοὶ εἰπῆτε διαλογικῶς, δηλ: ἐρωτῶν ἐγὼ, καὶ ἀποκρινόμενος ὑμεῖς—Μάλιστα, εἶπεν ὁ φοιτητής. Τὸ αὐτὸ ἐπιθυμῶ κάγῳ καὶ θέλω.—Ὅθεν ἤρχισα, ἵνα ἐρωτῶ αὐτὸν περὶ τῶν μέσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ αὐτὸς ἵνα μοὶ ἀποκρίνηται, ὥστε ἐν τέλει δὲν ἐδυνήθη, ἵνα μοὶ ἀπαντήσῃ πλέον, ἀλλ'

ἤρχισε, τρόπον τινά, ἵνα ἀπορή και αὐτός, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων φοιτητῶν, οἱ μὲν, ἔδωκαν δίκαιον εἰς τὴν ἀπορίαν μου, οἱ δὲ, ὄχι.

17. Μετὰ ταῦτα, μοι λέγει εἰς τις ἐκ τῶν φοιτητῶν σχετικὸς φίλος μου.—Κύριε Ματζαράκη! ἄλλος τις ἐκ τῶν καθηγητῶν δὲν δύναται, ἵνα λύσῃ τὴν ἀπορίαν σας πλέον εὐκόλως, εἰ μὴ, μόνον οἱ καθηγηταὶ Μαυροφρύδης και Δεόντιος· διὸ πηγαίνετε πρὸς τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν ἢ και πρὸς τοὺς δύο, και οὗτοι ἐξ ἅπαντος θέλουσι λύσει τὴν ἀπορίαν σας.—Πολλακαλὰ, τῷ ἀπεκρίθην· ἀλλ' ἐγὼ θέλω πρῶτον, ἵνα ὑπάγω πρὸς τὸν καθηγητὴν Κουμανοῦδην, ὡς ὄντα ἐκ τῶν μερῶν, ἐκ τῶν ὁποίων εἶμαι καὶ ἐγώ, και διότι ἔχω τὴν γνωριμίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.—Πολλακαλὰ μοι ἀπεκρίθη ὁ φοιτητὴς· πηγαίνετε λοιπόν.—Οὕτω δὲ μίαν ἡμέραν τὸ πρῶτὸ εἰσέβην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ καθηγητοῦ Κουμανοῦδη, ἔπου με ὠδήγησεν ἢ ὑπῆρέτις εἰς τὸν θάλαμον τῆς ὑποδοχῆς, ἐν ᾧ ἐμβὰς και ὁ καθηγητὴς Κουμανοῦδης, ἀφοῦ ἐκαθήσαμεν ἀμφοτέροι, μοι εἶπε· Τί θέλετε;—Ἐγὼ δὲ τῷ ἀπεκρίθην· Κύριε Κουμανοῦδη! ἐγὼ εἶμαι ἐκ Σαραντεκκλησιῶν, πλησίον Ἀδριανουπόλεως· εἶμαι γνώριμος τοῦ Κυρίου πατρὸς σας· ἐπειδὴ δὲ ἦλθον ἐνταῦθα εἰς Ἀθήνας, ἀκούων τὴν φήμην τοῦ ὀνόματός σας εἰς τὴν παιδείαν, ἦλθον ἵνα σᾶς ἐπισκεφθῶ, και ἀξιωθῶ τῆς γνωριμίας σας.—Σᾶς εὐχαριστῶ, μοι εἶπεν.—(Ἐγὼ δὲ λέγω) και πρὸς τούτω, ἔχω και μίαν ἀπορίαν, σᾶς παρακαλῶ ἵνα μοι λύσητε αὐτήν.—Πολλακαλὰ, μοι ἀπεκρίθη· ἀλλ' ὁποία τις ἐστὶν ἡ ἀπορία σας;—Ἡ ἀπορία μου εἶναι, τῷ ἀπεκρίθην, περὶ τῶν μέσων και ἐπιμέσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης· ἐὰν ἔχη τοιαῦτα, και ὁποία τις ἐστὶν ἡ γενικὴ ιδιότης αὐτῶν.—Γελῶν μοι ἀπεκρίθη· Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα μέσα ῥήματα ἔχει, ὡς τὸ οἰκοδομοῦμαι οἶκον, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ εἰπῇ ὅτι οἰκοδομεῖ τις οἶκον δι' ἑαυτόν· ὅταν δ' εἶπῃ οἰκοδομῶ οἶκον ἐννοεῖται δι' ἄλλον.—Πολλακαλὰ, τῷ εἶπον, ἀλλὰ τοῦ οἰκοδομοῦμαι οἶκον ἢ ἐννοια ὁποία τις ἐστι; δηλ· ὁ ἴδιος οἰκοδομεῖ οἶκον δι' ἑαυτόν, ἢ δι' ἄλλου;—Ἀδιάφορον εἶναι, μοι εἶπεν, εἴτε ὁ ἴδιος οἰκοδομεῖ οἶκον δι' ἑαυτόν, εἴτε δι' ἄλλου.—Δὲν νῦχαριστήθην παντελῶς, τῷ ἀπεκρίθην, διότι δὲν ἐκατάλαβα τελείως, ἀλλ' ὅταν μοι εἶπητε και περὶ τῶν ἐπιμέσων ῥημάτων, ἕως τότε θέλω δυνηθῆ, ἵνα καταλάβω και περὶ τῶν μέσων.—Ἐν ἀληθείᾳ σᾶς λέγω, μοι ἀπεκρίθη, και ἐγὼ τελείως δὲν ἐδυνήθην ἵνα καταλάβω τι, περὶ τῶν ἐπιμέσων ῥημάτων, ἀλλὰ νὰ σᾶς εἰπῶ, (προσέθεσεν), ὑπάγετε πρὸς τὸν Κύριον Μαυροφρύδην, και αὐτός δύναται ἵνα λύσῃ τὴν ἀπορίαν σας· διότι ἐγὼ δὲν

καταγίνομαι ἤδη εἰς αὐτά, ἀλλ' εἰς ἄλλα. Ταῦτα εἰπὼν, ἠγέρθη ἐκ τῆς καθέκλας· ἐγερθεὶς δὲ κἀγὼ, τῷ εἶπον, δὲν θέλω νὰ ὑπάγω πρὸ τὸν Κύριον Μαυροφρῦδην, διότι δύναται ἵνα μὴ μὲ δεχθῆ.—Ὅχι, μοι εἶπεν, νὰ ὑπάγητε, καὶ θέλει σὰς δεχθῆ εὐχαρίστως.—Δειλιῶ, τῷ εἶπον.—Μὴ δειλιάτε τελείως, μοι εἶπεν.—Ἐχετε τὴν ἄδειαν, τῷ εἶπον, ἵνα εἰπῶ πρὸς αὐτόν, ὅτι ὑμεῖς μὲ ἐπέμψατε;—Μάλιστα, μοι εἶπεν, ἐξ ἅπαντος νὰ τῷ εἰπῆτε ὅτι ἐγὼ σὰς ἐπέμψα. Καὶ οὕτως ἐξελθὼν ἐγὼ πρῶτος ἐκ τοῦ θαλάμου, καὶ αὐτὸς δεύτερος ἀκολουθῶν μοι λέγει.—Ἐκεῖ κατοικεῖ ὁ Κύριος Μαυροφρῦδης, (δεικνύων μοι διὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, δι' ἐνὸς παραθύρου τῆς οἰκίας αὐτοῦ τὸ μέρος)· καὶ νὰ ὑπάγητε.—Τί; τώρα; τῷ ἀπεκρίθην.—Μάλιστα τώρα, μοι εἶπε.—Καὶ οὕτω καταβάς διὰ τῆς κλίμακος ἐξῆλθον ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· ἀπερχόμενος δὲ ἔλεγον, (κατ' ἐμαυτὸν,) ἔϋ! Δημήτριε! ὁ Σουρίας σὲ ἀπέπεμψεν, ὁ Κοιμανούδης διὰ τρόπου σοι εἶπε «δειξόν μοι τὴν ῥάχιν σου.» ἀποφασίζεις πλέον νὰ ὑπάγῃς εἰσέτι πρὸς τινὰ, ἄλλον κηθηγητὴν;—Ὅχι πλέον δὲν πρέπει· διότι τοσαύτη εἶναι ἡ ἄνοιά μου, ὥστε δὲν εἶναι ἀναγκαῖον, μῆτε κἀν λόγον ἵνα μοι παρέξωσιν οἱ κηθηγηταί.—Οὕτω δὲ ἔφθασα εἰς τὸ ῥηθὲν καφφενεῖον, καὶ παραθέσας τοὺς διαλογισμούς, ἔπαιξα μεθ' ἐνὸς φοιτητοῦ τὴν κυβεῖαν.

1Δ'. Μετὰ μίαν ἡμέραν, ἐντυχὼν μοι ὁ σχετικὸς φίλος μοι φοιτητῆς, μοι λέγει.—ἔϋ!, ἐπήγετε πρὸς τὸν κηθηγητὴν Κοιμανούδην;—Μάλιστα, τῷ ἀπεκρίθην, ἀλλ' ἀπεπέμφθην καὶ παρ' αὐτοῦ.—Πῶς; μὲ ἠρώτησεν.—Οὕτω τῷ ἀπεκρίθην, καὶ διηγήθην πρὸς αὐτὸν ὅπως μὲ ὑπέδεχθη· καὶ ὅσα μοι εἶπεν ὁ κηθηγητῆς Κοιμανούδης.—Καλὰ, μοι λέγει ὁ φοιτητῆς, ὑπάγετε πρὸς τὸν κηθηγητὴν Μαυροφρῦδην, ὡς σὰς εἶπον κἀγὼ.—Ὅχι, τῷ ἀπεκρίθην, δὲν ὑπάγω πλέον εἰς οὐδέν· διότι θέλω ἀποπεμφθῆ παρ' ὅλων καὶ ἐν τέλει ἴσως αἰσχίστα· διὸ πρέπει ἵνα παύσω πλέον.—Καὶ τοῦ θέλει μείνει ἡ ἀπορία σας; μοι εἶπε γελῶν.—Εἰς τὸν τάφον, τῷ εἶπον.—Ὅχι δά, μοι εἶπεν, ἀλλ' ἐρωτήσατε ἵνα μάθητε, καὶ μάθω κἀγὼ.—Ὅχι, τῷ εἶπον, δὲν θέλω πλέον, μῆτε ν' ἐρωτήσω, μῆτε νὰ μάθω.

1Ε'. Οὕτως οὖν παρήλθον ἡμέραι τινές, ἐν αἷς, τὴν νύκτα, συνδιαλεγόμενος μετὰ τῶν γνωρίμων μοι ἐτέρων φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, εἰς τὸ καφφενεῖον, διηγήθην αὐτοῖς τὰ ὅσα συνδιελέχθην μετὰ τοῦ κηθηγητοῦ Κοιμανούδη· οὗτοι δὲ εἰς ἀπορίαν μένοντες, μοι εἶπον—Τῶνόντι ἡ συνδιάλεξις σας μετὰ τοῦ κηθηγητοῦ Κοιμανούδη οὕτως ἔγεινεν; —

Ἐὰν δὲν εἶδον ὄνειρον, τοῖς ἀπεκρίθην, οὕτως ἔγεινε. — Μοὶ λέγουν δ' οὐ-
τοι, εὐθὺς νὰ ὑπάγητε πρὸς τὸν Κύριον πρύτανιν τοῦ Πανεπιστημίου,
καὶ νὰ ἐρωτήσητε αὐτὸν περὶ τῆς ἀπορίας σας. — Δὲν ὑπάγω, τοῖς λέγω,
ψυχρῶς ὅμως. — Ὅχι, μοὶ λέγουν, νὰ ὑπάγητε, καὶ μὴ σὰς μέλλει· δὲν
θέλει σὰς ἀποπέμψῃ αὐτός· ἀλλ' ἐξ ἅπαντος, θέλει σὰς εἰπεῖ τι, ἢ οὕτως
ἢ ἄλλως.

15'. Ἐκ τῆς παρακινήσεως τῶν αὐτῶν φοιτητῶν, ἐγκαρδιωθεὶς πάλιν,
ἀπεφάσισα ἵνα ὑπάγω πρὸς τὸν Κύριον πρύτανιν, καὶ ἐρωτήσω αὐτὸν
περὶ τῆς ἀπορίας μου· διὸ μίαν ἡμέραν τὸ πρῶτ', ἐπορεύθην εἰς τὸ Πανε-
πιστήμιον, καὶ εἰς τὴν μεγάλην εἰσοδὸν αὐτοῦ, παρεκάλουν τινὰς φοι-
τητάς, ἵνα μοὶ εἴπωσιν εἰς ποῖον δωμάτιον διατρίβει ὁ Κύριος Πρύτανης.
— Τί τὸν θέλετε; μοὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐξ αὐτῶν. — Ἐγὼ μίαν ἀπορία, τῷ
εἶπον, καὶ διὰ τοῦτο θέλω ἵνα ἐμφανισθῶ πρὸς αὐτὸν ἵνα τὴν ἀναφέρω,
ἵνα μοὶ τὴν λύσῃ. — Εἰπέτε τὴν πρὸς ἡμᾶς (ὄντας περὶ τοὺς δέκα),
ἀπεκρίθη τις ἐξ αὐτῶν· διότι πρέπει νὰ ἠξέυρητε, ὅτι πολλὰκις οἱ μα-
θηταὶ λύουσι ἀπορίας, τὰς ὁποίας δὲν δύνανται οἱ καθηγηταὶ ἵνα λύσωσι.
— Τὸ πιστεύω, τοῖς εἶπον· ἀλλὰ θέλω πρῶτον ἵνα ἀναφέρω πρὸς αὐτὸν
τὴν ἀπορίαν μου καὶ ὕστερον λέγω αὐτὴν καὶ πρὸς ὑμᾶς. — Τί; μοὶ
λέγει ἕτερος, δὲν τὴν λέγετε ἤδη πρὸς ἡμᾶς; — Ὅχι, τῷ εἶπον, ἀλλ' ὕ-
στερον. — Πολλακαλά, εἶπε, καὶ οὕτως εἶπον πρὸς ἕνα τινὰ καὶ με ὠδή-
γησεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πρυτάνεως. Εἰσελθὼν δὲ ἐν αὐτῷ, εὔρον τὸν
Κύριον πρύτανιν τότε σεβαστὸν γηραιὸν Ἀσώπιον καθημένον, ὡς καὶ ἄλ-
λον τινα, ὡς ἐφάνη, καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου, κιτρινομύστακα καὶ
εὐψήλον ἰστάμενον· εὐθὺς δὲ ὁδήγησας με, εἶπεν, ὅτι οὗτος θέλει ἵνα
ἐντύχη τῷ Κυρίῳ πρυτάνει, καὶ ἀπῆλθεν· ὅθεν ἐγὼ, μετὰ τὴν πρόσρησιν,
εἶπον· Κύριε πρύτανη! ἦλθον ἐπίτηδες καὶ σὰς παρακαλῶ ἵνα μοὶ λύ-
σητε μίαν ἀπορίαν. — Εἰπέτε τὴν ἀπορίαν σας, μοὶ εἶπεν. — Ἡ ἀπορία
μου εἶναι, τῷ εἶπον, ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχη μέσα καὶ ἐπίμεσα
ρήματα, καὶ ὅποια τίς ἐστὶν ἡ γενικὴ ιδιότης αὐτῶν; — Καὶ δὲν βλέ-
πετε, μοὶ εἶπεν, εἰς τὸ συντακτικόν; — Μάλιστα, τῷ εἶπον, Κύριε πρύ-
τανη, εἶδον· ἀλλὰ δὲν μοὶ εὐχαριστεῖ ἀρκούντως τὸ συντακτικόν σας,
καθ' ὅσον λέγετε ὅμως περὶ τῶν μέσων καὶ ἐτέρων ρημάτων, κατὰ δὲ
τ' ἄλλα δὲν ἠξέυρω καθότι ἐγὼ, (προσέθεσα), παραδοθεὶς εἰς τὸν καιρὸν
μου τὴν γραμματικὴν Τερψίθεαν τοῦ ἀειμνήστου Νεοφύτου Δούκα, δια-
λαμβάνουσαν ὅτι αἱ διαθέσεις τοῦ ρήματος εἶναι πέντε, ἐνεργητικὴ, οἶον
τύπτω· παθητικὴ, οἶον τύπτομαι· οὐδετέρα, οἶον ὑγιαίνω· μέση, οἶον

μάχομαι ἐπίμεσος, οἷον κτῶμαι· (ἐνταῦθα ὑπέλεξαν, ἦτοι χαμηλῆ τῆ φωνῆ εἶπον, καὶ ὁ Κύριος πρῦτανις καὶ ὁ ἄλλος καθηγητῆς α τῶν παλαιῶν), δὲν ἐδυνήθην, μῆτε δύναμαι, ἵνα καταλάβω, ὁποῖαν μεσότητά ἔχει τὸ ῥῆμα, μάχομαι, καὶ ὁποῖαν ἐπιμεσότητα ἔχει τὸ ῥῆμα, κτῶμαι, καὶ ὁποῖαν οὐδετερότητα ἔχει τὸ ῥῆμα, ὑγιαίνω; — Μοὶ λέγει ὁ Κύριος πρῦτανις — Τῶν παλαιῶν εἶναι αὐτά· ἡ δὲ Ἑλληνικὴ γλῶσσα μέσα μὲν ῥήματα ἔχει, ἐπίμεσα δὲ ὄχι· καὶ ἐκεῖνο τὸ, κτῶμαι, εἶναι ἐνεργητικόν, πλὴν ἐπειδὴ ὁ τύπος τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐχάθη, μεταχειριζόμεθα τὸν τύπον τοῦ παθητικοῦ εἰς σημασίαν ἐνεργητικὴν· περὶ δὲ τῶν μέσων, ἀποθετικῶν καὶ ἄλλων ῥημάτων, εἰδέτε εἰς τὸ συντακτικόν. — Καὶ ἀφοῦ μοι εἶπε ταῦτα, ἤρχισε νὰ γράφῃ, δοξάζων, φαίνεται, ὅτι τὸ συντακτικόν αὐτοῦ εἶναι ἀλάνθαστον, ὡς τὰ μαθηματικὰ βιβλία. Τότε ὁ ἱστάμενος καθηγητῆς μοὶ λέγει, (ὅστις κατ' εἰκασίαν τινῶν ἦν ὁ καθηγητῆς Ῥωσόπουλος) — Καὶ ὑμεῖς τί λέγετε περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων; — Τῷ ἀπεκρίθην, ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν ἔχει μῆτε ἐπίμεσα ῥήματα, μῆτε μέσα, ἀλλὰ μόνον ἡ ἀπλὴ Τουρκικὴ, ἴσως δὲ καὶ τις ἄλλη· δὲν ἤξεύρω δὲ εἰ ἂν γνωρίζητε τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν. — Λέγετε, μοὶ εἶπεν. — Ἀκολουθῶν λέγω· «Δουβέρ-ἴμ, — (τύπτω) — Δωγιέρ-ἴμ — μὲ διέκοψεν. — Ἀδιάφορον, τῷ εἶπον, διότι ἐγὼ δὲν γνωρίζω κατὰ γραμματικὴν τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν, ἡ Δουβέρ-ἴμ, ἡ Δωγιέρ-ἴμ, εἶναι ἐνέργεια μεταβατικὴ. — Ναί, εἶπεν, εἶναι ῥῆμα ἐνεργητικόν. — Ὅχι, τῷ εἶπον μὲ τόνον, εἶναι ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ μεταβατικὴ τὸ Δωϊ-διρ-διρ-ἴμ, εἶναι ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΜΜΕΣΩΣ μεταβατικὴ τὸ δὲ Δωϊ-διρ-διρ-ἴμ, εἶναι ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΠΕΜΜΕΣΩΣ μεταβατικὴ. — Ναί εἶπε, καὶ ἐσιωπήσαμεν ἀμφότεροι. Ὁ πρῦτανις ὅμως Ἀσώπιος, δοξάζω ὅτι ἤκουσε τὴν συνδιάλεξιν τοῦ καθηγητοῦ καὶ ἐμοῦ ταύτην, ἀλλὰ μὴ ἐξακολουθούσης τῆς συνδιαλέξεως, ἐνένοησα ὅτι καιρὸς ἵνα «δείξω τὴν ῥάχιν μου.» Καὶ οὕτως, εἶπὼν καὶ πρὸς τοὺς δύο, σὰς προσκυνῶ, ἐξῆλθον τοῦ δωματίου, ὡς καὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ὄχι ὅμως διὰ τῆς μεγάλης εἰσόδου, ἵνα μὴ μὲ ἴδωσιν οἱ φοιτηταὶ καὶ μὲ ἐρωτήσωσιν, ἀλλὰ διὰ τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ τὴν νεοκτιζομένην Ἀκαδημίαν, καὶ ὡς οἱ Μάγοι αδι' ἄλλης ὁδοῦ,» ἀνεχώρησα εἰς τὸ μέρος μου, λέγων, (κατ' ἐμαυτὸν) ὅτι καὶ ἐντεῦθεν ἔλαβον τὸ μερίδιόν μου· τελείως τι δὲν ἐδυνήθην ἵνα μάθω. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι, ἐκ τῆς ἐρωτήσεως τοῦ καθηγητοῦ ἐκεῖνου καὶ τῆς ὀλίγης συνδιαλέξεώς μου μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ Τουρκικόν ῥῆμα, ἔλαβον θάρρος ὅτι ἡ ἀπορία μου δὲν εἶναι ἄλογος, μῆτε παράλο-

γος, ἀλλ' ἔχει τὸν λόγον ἔθεν πάλιν εἰς τὸ καφφενεῖον, καὶ πάλιν εἰς τὸ καφφενεῖον· πῶ γὰρ ἄλλοῦ, ξένος ὢν;

ΙΖ'. Μίαν δ' ἐσπέραν πάλιν, διηγηθεὶς εἰς τὸ αὐτὸ καφφενεῖον πρὸς τοὺς σχετικoὺς μοι φοιτητάς, τὰ ὅσα ἐβρέθησαν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πρυτάνεως, μὲ παρεκίνησαν σχεδὸν ὅλοι, ἢ νὰ ὑπάγω πρὸς τὸν Κύριον Μαυροφρύδην, ἢ νὰ δημοσιεύσω τὴν ἀπορίαν μου διὰ τοῦ τύπου. — Δὲν τολμῶ, τοῖς εἶπον, ἵνα δημοσιεύσω τὴν ἀπορίαν μου διὰ τοῦ τύπου, διότι ἀξιώτερος ἀκόρχορος ἐν λαχάνοις, ἢ ἡ Δημήτριος ἐν, ἀλλὰ θέλω ὑπάγει πλεόν πρὸς τὸν Κύριον Μαυροφρύδην· δὲν φοβοῦμαι πλεόν.

ΙΗ'. Παρελθουσῶν δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν, μοι λέγει ὁ σχετικὸς φίλος μοι φοιτητῆς οὗτω. — Κύριε Ματζαράκη! Πλησίον τῆς οἰκίας, ἐν ἣ κατοικεῖτε, εἰς μίαν ἄλλην οἰκίαν κατοικεῖ ὁ Κύριος Παπαδόπουλος, καθηγητῆς ἄριστος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης χρηματίσας εἰς τὸ διαλυθὲν ἕτερον Γυμνάσιον· διὸ πηγαίνετε πρὸς αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐξ ἅπαντος θέλει σᾶς εἰπεῖ τι. — Πολλακαλά, τῷ ἀπεκρίθην· καὶ οὗτω περὶ τὸ ἐσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας, εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κυρίου Παπαδοπούλου, καὶ ὠδηγηθεὶς, ἀνέβην εἰς τὸ ἄνω πάτωμα, καὶ ἐμβὰς εἰς ἓν δωμάτιον, περιέμενον ὄρθιος ἵνα ἐμβῆ καὶ ὁ Κύριος Παπαδόπουλος, διότι, ἢ ἐνίπτετο, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο ἐπραττεν. Ἐμβάντα δὲ εἰς τὸ δωμάτιον, ὄρθιον αὐτόν, ὄρθιος ἐγώ, μετὰ τὴν πρόσρῃσιν, ἠρώτησα περὶ τῆς ἀπορίας μου, δηλαδὴ περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Εὐθὺς δ' αὐτός, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, μετὰ σοβαροῦ σχήματος, μοι ἀπήντησε, λέγων. — Ποῖος σᾶς ἔστειλεν εἰς ἐμέ; — Δὲν εἶναι ἀνάγκη, τῷ ἀπεκρίθην, ἵνα μὲ ἐρωτᾶτε, ποῖος μὲ ἔστειλεν, ἀλλ' ἐὰν θέλητε, εἰπέτε μοι τι περὶ τῆς ἀπορίας μου. — Μὰ ποῖος σᾶς ἔστειλεν; ἐπανέλαβε. — Σᾶς εἶπον, τῷ λέγω, δὲν εἶναι ἀνάγκη ἵνα μὲ ἐρωτᾶτε τοῦτο. — Ἀλλὰ ποῖος σᾶς ἔστειλεν; ἐπανέλαβεν ἐκ τρίτου, πολλὰ ἐντόνωσ. — Ἐγὼ αὐτὰ χρειάσθηκα, κατὰ τὴν παροιμίαν· ἀλλὰ συνελθὼν ἐν τάχει ἢ φήμη τοῦ ὀνόματός σας, τῷ εἶπον, (προσθέτων.) ἐπειδὴ μοι φαίνεται, κατὰ τὴν ἰδέαν μου, ὅτι ἀπατώμεθα λέγοντες ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα ἔχει μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα, καὶ εἰπόντες μοι τινὲς περὶ ἡμῶν, (διότι εἶμαι ξένος ἐκ τῶν μερῶν τῆς Τουρκίας), ὅτι εἴσθε εἷς ἐκ τῶν ἀρίστων καθηγητῶν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐν εἰλικρινείᾳ σᾶς λέγω τοῦτο, διὰ τοῦτο ἤλθον πρὸς ὑμᾶς, καὶ σᾶς παρακαλῶ πολὺ ἵνα μοι εἰπῆτέ τι περὶ τῆς ἀπορίας μου, καὶ θέλω σᾶς μένει εὐχάριστος καὶ εὐγνώμων πάντοτε. — Καὶ ὁποῖός τις εἴσθε ὑμεῖς; μοι εἶπε.

διδάσκαλος;—Ὁχι, τῷ εἶπον, ἀλλὰ μικρέμπορος.—Καὶ ἐὰν δὲν ἦσθε διδάσκαλος, μοὶ εἶπε, διὰ τί ἐρωτᾶτε;—Θέλω ἵνα μάθω, τῷ εἶπιν· διότι μοὶ φαίνεται κατὰ τὴν ιδέαν μου, ὅτι ἀπατώμεθα.—(διακόπτων δὲ τὸν λόγον μου εὐθύς) ἐντόνως πάλιν μοὶ ἀπεκρίθη—Καλὰ, ἐὰν ἦσθε ἔμπορος, τί σὰς μέλει; ἀφίστατε ἡμᾶς τοὺς διδασκάλους ἵνα ἀπατώμεθα.—Καὶ δὲν σὰς ἐμποδίζει οὐδεὶς, τῷ εἶπον, μήτε δ' ἐγὼ ἔχω ὄρεξιν ἵνα σὰς ἐμποδίσω.—Καὶ εὐθύς, σὰς προσκυνῶ, τῷ εἶπον καὶ ἐξῆλθον ἐκ τοῦ δωματίου· καταβαίνων δὲ τὴν κλίμακα, ἔβλεπον ἐνίοτε ὀπίσω μου, ἵνα μὴ ἀκολουθήσῃ καὶ ἕτερόν τι, ὡς καὶ οὕτως ἐξελθὼν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, μετ' ὀλίγα βήματα εἰσηλθον εἰς τὴν οἰκίαν, ἐν ἧ' κατώκουν πολλὰ πλησίον οὔσαν· ἐμβὰς δὲ εἰς τὸ δωματίόν μου κατεκλίνθην διαλογιζόμενος καὶ λέγων, (κατ' ἑμαυτόν), ὅτι τοῦτο πολλὰ ἄνοστον ἀπέβη, καὶ ὅτι ἀπολλὰ εὐθὺνὰ τὴν ἐγλύτωσα.—
 Οὕτω δὲ γευσάμενος ὀλίγον, κατῆλθον πάλιν εἰς τὸ καφφενεῖον, ὅπου ἐντυχὼν ἐνίοις τῶν φοιτητῶν ἐκείνων, διηγήθην πρὸς αὐτοὺς καὶ τὴν ὑποδοχὴν τὴν ὁποίαν μοὶ ἔκαμεν ὁ Κύριος Παππαδόπουλος.—Τί διάβολος τρέχει εἰς τοῦτο, εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν, ἐρωτῶν με ἐνταυτῷ, ἐὰν τωόντι ἠκουλοῦθησαν ταῦτα, ὅποια τοῖς διηγήθην;—Μετὰ πλείστης εὐλακρινείας, τῷ ἀπεκρίθην· σὰς λέγω ὅλην τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸ νόημα τῆς ὁμιλίας μεθ' ἑκάστου τῶν καθηγητῶν, ὑπάρχει τὸ αὐτό· ἀλλ' ἐὰν λέξεις τινες ἢ περισσότεραι, ἢ ὀλιγώτεραι, ἢ ὀλίγον τι ἄλλοιαι ἐρρέθησαν, εἰς τοῦτο δὲν ἐπιμένω.—Ἐχει δίκαιον, εἶπεν, εἰς ἄλλος ἐκ τῶν φοιτητῶν, ἵνα ὁ Κύριος Παππαδόπουλος φερθῆ οὕτω· διότι καθηγητῆς ὢν τοῦ διαλυθέντος Γυμνασίου, καὶ καθιδρυμένου εἰς Χαλκίδα, ἔπεται ἵνα καὶ οὗτος ἀπέλθῃ ἐκεῖ, μὴ θέλων δὲ ἵνα ἀπέλθῃ, εὐρίσκεται ὅλος εἰς θυμὸν ὀργῆς καὶ πλήρης δυσαρεστήσεως.—Ἄλλος λόγος! εἶπεν ἄλλος τις ἐκ τῶν φοιτητῶν. Ὅλοι δὲ σχεδὸν εἶπον πρὸς ἐμέ.—Ἦδη σὰς παρακινουῦμεν, ἵνα ἐξ ἅπαντος δημοσιεύσητε τὴν ιδέαν σας διὰ τοῦ τύπου.—Δὲν τολμῶ, τοῖς εἶπον.—Τολμήσατε, μοὶ ἀπεκρίθησαν, καὶ ἐὰν ἐπιτύχητε καλῶς· ἐὰν δὲ ἀποτύχητε, τί θέλετε χάσει;—Δὲν ἐπιθυμῶ, τοῖς εἶπον, ἵνα ἔλθῃ αἰσχὺνη εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν· διότι τίς ἐγώ! ἵνα θελήσω ἵνα δημοσιεύσω ιδέαν.—Ἰσα ἴσα τὸ αὐτὸ εἶναι, μοὶ ἀπεκρίθησαν, ἀλλ' ἐναντίως, δηλ: δὲν εἶσθε ὑμεῖς ἐκ τῶν πεπαιδευμένων, μήτε ἐπαγγέλλεσθε τὸν διδάσκαλον· διὰ τοῦτο δὲν εἶναι αἰσχὺνη εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν οὐδεμίαν· ἐὰν δὲ ἀποδοκιμασθῇ ἡ ιδέα σας, τοῦλάχιστον θέλει εἰπῆ τις ἐναντίον τῆς ιδέας σας· καὶ τότε θέλετε

πεισθῆ περὶ τῆς ἄνευ λόγου ιδέας σας, καὶ θέλετε ἰδεῖ λελυμένην τὴν ἀπορίαν σας.— Δὲν τολμῶ, τοῖς εἶπον βεβαιωτικῶς.— Καὶ εἶτα εἰπόντες εἰς τῷ ἄλλῳ, ἀκαλὴν νύκτα, » ἀπήλθομεν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια.

ΙΘ'. Μεθ' ἡμέρας τινάς, (Νοέμβρ. 1864) ἐλθόντος τοῦ υἱοῦ μου ἀπὸ τῆς πατρίδος μου Σαραντεκκλησιῶν, παρέλαβον αὐτὸν καὶ ἀπήγαγον εἰς τὸ Γυμνάσιον, ὅπου ἐμφανισθεὶς τῷ γυμνασιάρχῃ Εὐστρατιᾷ παρεκάλεσα αὐτὸν λέγων· ἐπειδὴ εἶμαι ξένος ἐπιθυμῶ καὶ παρακαλῶ ἵνα καταταχθῆ ὁ υἱός μου εἰς μίαν τάξιν τοῦ Γυμνασίου ἢ τοῦ Σχολαρχείου, εἰ δὲν ἐμποδίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἵνα σπουδάξῃ.— Πολλὰ παράκαιρα εἶναι, μοὶ ἀπεκρίθη, πλὴν, μετὰ τινος λόγου, κατεπεισθῆ ἵνα κατατάξῃ τὸν υἱόν μου εἰς μίαν τάξιν καὶ οὕτως ἐμφανισθέντα ἐνώπιον αὐτοῦ ἐπεμφεν αὐτὸν πρὸς τὸν καθηγητὴν Κωστόπουλον, ἵνα ἐξετάσῃ αὐτόν. Μείναντες δὲ εἰς τὸ δωμάτιον ὅ, τε γυμνασιάρχης καὶ ἐγώ, ἀφοῦ συνωμιλήσαμεν διάφορα, εὐκαιρίας οὔσης αὐτῷ, εἶπον πρὸς αὐτόν. Ἔχω μίαν ἀπορίαν, Κύριε γυμνασιάρχα! καὶ παρακαλῶ ἵνα μοὶ τὴν λύσητε ἢ ὑμεῖς, ἢ ὁ Κύριος Λεόντιος.— Ὅποια τίς ἐστὶν ἡ ἀπορία σας, μοὶ λέγει;— Περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων, τῷ εἶπον, τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ὅποια τίς ἐστὶν ἡ γενικὴ ιδιότης αὐτῶν.— Ἐγώ, μοὶ εἶπε, θέλω λύσει τὴν ἀπορίαν σας.— (Πολλοὶ ὑπόσχονται, καὶ οὐδεὶς ἐκτελεῖ) Σὰς εὐχαριστῶ, τῷ εἶπον, εἰς ἄκρον, καὶ θέλω εἶσθαι εὐγνώμων πρὸς ἡμᾶς ἕως τέλους τῆς ζωῆς μου, διότι θέλετε με ἐλευθερώσει ἀπὸ μιᾶς μελαγχολίας κατακρατούσης με ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν.— Ἄλλ' ἤδη, εἶπεν, ὑπάγετε, ἵνα ἀκούσητε τὸν Λεόντιον.— Καὶ οὕτω προσέταξε εὐθὺς τῷ ἐπιστάτῃ καὶ ἔλαβε μίαν καθέκλαν, τὴν ὅποιαν θέσας εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐδίδασκεν ὁ καθηγητὴς Λεόντιος ἀνεχώρησεν. Ἐγὼ δὲ καθεσθεις ἐπ' αὐτῆς, ἠκροώμην αὐτάν.

Κ'. Κατὰ πάνυ τυχηρὰν σύμπτωσιν, εἶχε μάθημα ὁ καθηγητὴς Λεόντιος ἐκεῖνη τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὸν Ξενοφῶντα, Ἀνάβ. Κύρου: Βίβλ. Β'. κεφ. γ'. παράγραφ. 18, ὅπου λέγει. « Ἐγώ (ὁ Τισαφέρνης), ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γείτων οἰκῶ τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ κακὰ ἀκαὶ ἀμήχανα ἐμπεπτωκότας, εὕρημα ἐποίησάμην κτλ. » Ἐνθ' ἤκουσα τὴν λέξιν Ἐποίησάμην, μεγάλην χαρὰν ἐδοκίμασα, στοχαζόμενος, ὅτι ἤδη ἀφεύκτως θέλει λυθῆ ἡ ἀπορία μου· διότι ἐνόμιζον ὅτι ἤθελον ἀκούσει τι περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων. Ἄλλ' εὐθὺς ἐψεύσθην τῆς ἐλπίδος καθότι ὁ καθηγητὴς Λεόντιος ἐξηγῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς τὰς λέξεις, *Ἐῷρημα ἐποίησάμην*, εἶπεν, ὅτι ἐνταῦθα εἶναι φράσις, καὶ

τὸ εὔρημα, ἐξηγεῖται Ἐρμαιοῦ, κελεποῦρι, τὸ δὲ ῥῆμα Ἐποιησάμην, ἐνόμισα· διὸ ἐξήγησεν ἀνόμισα ἔρμαιοι. » Ἄχ! εἶπον κατ' ἐμαυτὸν, ὅποια εὐκαιρία μὲ παραλείπει! Πόσον καλὸν ἤθελεν εἶσθαι, ἐὰν ἠρώτων τὸν κύριον Λεόντιον ἵνα μοι εἴπῃ, ἐὰν αἱ λέξεις Εὔρημα ἐποιησάμην, δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσι καὶ ἄλλως πως πλεόν σαφέστερα καὶ ὀρθότερα! καὶ οὕτω μετὰ προσοχῆς ἀκούων τὴν κατ' ἐμὲ ἄλλως ἐξήγησιν, ὁ καθηγητὴς Λεόντιος ἀναμφιβόλως ἤθελε μοι ἐξηγηθῆ σαφῶς, ἢ οὕτως ἢ ἄλλως, καὶ οὕτως ἤθελε λύσει τὴν ἀπορίαν μου, ἀλλὰ δὲν συγχωρεῖ ὁ νόμος ἵνα εἰς τις ἀκρατῆς διακόψῃ τὸν διδάσκοντα ἐν καιρῷ τῆς παραδόσεως· τοῦτο δὲ μαθὼν πρότερον, ἐσιώπων, χωρὶς νὰ εἶπω τι, καὶ ἀκροώμενος μετὰ λύπης τὴν λοιπὴν ἐξήγησιν, καὶ ἀναπολῶν εἰς τὸν νοῦν μου τὸ ῥῆμα Ἐποιησάμην. Κατωτέρω δὲ εἰς τὸ αὐτὸ κεφάλαιον, παραγράφῳ εἰκοστῇ εἰς τὸ τέλος, ἀκούσας τὸ ῥῆμα διαπράξασθαι, Ἐὐ!! εἶπον (κατ' ἐμαυτὸν) μετὰ πλείστης ὀσσης χαρᾶς μεστὸς ἐλπίδων· εἰς τοῦτο πλεόν τὸ διαπράξασθαι, θέλω ἀκούσει, ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ζητῶ ἐπὶ τοσοῦτον καιρὸν ἵνα μάθω. Ἄλλ' ὅποια λύπη! ὅποια κατῆφεια! μὲ ἐκυρίευσεν εὐθύς, ὅταν ἐξηγήθῃ καὶ τοῦτο ἀπλῶς, ἄνευ τινος παρατηρήσεως, «ἵνα κατορθώσω». Τοσαύτης δὲ δυσθυμίας ἐπλήσθην, ὥστε μοι ἤλθεν ἵνα ἀνακραῶ. Μή, κύριε Λεόντιε! νὰ ζῆτε, καθηγητὰ Λεόντιε! μή, διὰ τὸν Θεόν, κύριε Λεόντιε! μή τόσον ταχέως παρέρχεσθε τό, διαπράξασθαι, ἀλλὰ, σὰς παρακαλῶ, σὰς ἱκετεύω, νὰ διατρίψητε ὀλίγον τι περισσώτερον εἰς τὸ ῥῆμα διαπράξασθαι, καὶ ἐξάπαντος θέλετε δυνηθῆ ἵνα ἐξάξητέ τι ὀρθότερον, ὅταν μετὰ τῆς ἀνηκούσης προσοχῆς καὶ ἐπικρίσεως ἐξετάσητε καὶ ἐρευνήσητε τὸ διαπράξασθαι.—Ἄλλὰ, συνελθὼν ταχέως, ἐσιώπησα πάλιν, ἀκροώμενος τὴν λοιπὴν ἐξήγησιν, πλὴν ἐπιπολαίως· καθότι αἱ λέξεις Ἐποιησάμην καὶ διαπράξασθαι, δὲν ἐξήρχοντο τοῦ νοῦς μου.

ΚΑ'. Τελειωθέντος τοῦ μαθήματος, ἐξήρχοντο οἱ μαθηταὶ διὰ τῆς ἄλλης θύρας τῆς αἰθούσης· διὰ δὲ τῆς ἄλλης θύρας, ἐξερχομένου τοῦ καθηγητοῦ Λεοντίου, συνεξῆλθον αὐτῷ καὶ γῶ. Λαβὼν δὲ μετὰ φιλοφροσύνης τὴν χεῖρά μου συνέσφιγγεν αὐτήν, ὡς καὶ γῶ τὴν αὐτοῦ, συμπεριπατοῦντες ἀμφότεροι πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ Γυμνασιάρχου. Ἐν τῷ συμπεριπατεῖν δέ, εἶπον πρὸς αὐτόν—Κύριε καθηγητὰ! Ἐν εἰλικρινείᾳ σα; λέγω, πολλὰ μοι ἤρεσεν ἡ παράδοσις ὑμῶν (ὡς καὶ τῷ ὄντι κατὰ τ' ἄλλα). Σὰς εὐχαριστῶ μοι εἶπεν.—Ἀκολουθῶν δ' ἐγὼ τὸν λόγον, λέγω.—Ἐχων δὲ καὶ μίαν ἀπορίαν, ἥτις κατὰ καλὴν σύμπτωσιν ἐνέ-

πεσεν εἰς τὸ σημερινὸν μάθημα, σὰς παρακαλῶ καταπολλά, νὰ μοι κάμητε τὴν χάριν ἵνα μοι λύσητε αὐτὴν· εὐελπισ δ' εἰμί, ὅτι θέλετε δεχθῆ τὴν παράκλησίν μου.—Μάλιστα, μοι ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἤδη ὡς βλέπετε, (προσέθεσε) δὲν εἶναι καιρός.—Εἶπον δὲ ἀγὼ πρὸς αὐτόν. Ὅταν λάβητε καιρόν.—Πολλακαλά, εἶπεν.—Εἰσελθὼν δ' αὐτὸς εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Γυμνασιάρχου, ἔμεινα ἐγὼ ἔξω· εἶτα καταβάς τὴν ἔσω κλίμακα τοῦ Γυμνασίου, ἐξῆλθον τούτου, ἀπερχόμενος εἰς τὰ ἴδια.

ΚΒ'. Τὸ ἑσπέρας ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ὡς καὶ τῶν ἐφεξῆς ἡμερῶν, πάλιν εἰς τὸ καφφενεῖον, καὶ πάλιν εἰς τὸ καφφενεῖον, καὶ πάλιν συναναστροφή μετὰ τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλὰ μετὰ περισσοτέρων· διότι τέσσαρες ἄλλοι προσετέθησαν τοῖς προτέροις. Κοινοποιήσας δὲ τοῖς τέσσαρσιν αὐτοῖς τὴν ἀπορίαν μου περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων, προσέβην καὶ εἰς τὴν ἐρώτησιν πρὸς αὐτούς, τί ἐστὶ ῥῆμα. μοι ἀπεκρίθησαν ὅπως οἱ γραμματικοὶ· ἀλλ' ἐναντιουμένου μου καὶ λέγοντος, ὅτι ἡ ὀνομασία, ῥῆμα, εἶναι ἀσαφής, καὶ ὅτι ὁ ὀρισμὸς τὸν ὁποῖον δίδουν εἰς τὸ ῥῆμα, δὲν εἶναι ὀρθὸς ἐντελῶς, καὶ ὅτι μία ἄλλη ὀνομασία, ἐὰν τεθῆ εἰς τὸ ῥῆμα, ἀντιῥῆμα, εὐκολότερον ἤθελον σαφηνισθῆ τὰ ὀνομαζόμενα, μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα, ὡς καὶ ἄλλα εἶδη τῶν ῥημάτων, μὲ ἠρώτησαν οὗτοι.—Ὅποια ὀνομασία;—Τοῖς εἶπον· ΕΝΕΡΓΕΙΑ (Ἐνδελείχεια, Ἀδιακοπία.)—Ναί, εἶπον οἱ δύο ἐκ τῶν τεσσαρῶν, ἀλλὰ δὲν εἶναι ὀλική.—Ὀλική, εἶπον οἱ ἄλλοι δύο.—Ὅτῳ δὲ μετὰ ἱκανὴν φιλονεικίαν, σιωπῶντός μου, οἱ συναγορευόντές μοι δύο φοιτηταὶ ἀπεκατέστησαν τοὺς ἄλλους δύο, ἀναύδους, εἰπόντας, ὅτι αὐτὰν ἡ θάλασσα ἠρεμῆ, ὅποίαν ἐνέργειαν ποιεῖ;—ἀποκριθέντες αὐτὴν τῆς ἠρεμίας.» Μολονότι δὲ οἱ ἀντιλέγοντες δὲν εὗρισκον λόγον ἵνα ἀντικρούσωσι τὴν νέαν ὀνομασίαν τοῦ ῥήματος, μολοντοῦτο ἀνθίσταντο πάλιν, μὴ θέλοντες παντελῶς ἵνα ἐνδώσωσι, καὶ λέγοντες, ὅτι, ἐὰν ᾖν οὕτω, πῶς ἕως σήμερον δὲν εἶπε τίς περὶ τούτου;—Αὐτὸ τοῦτο, ἀπεκρίθη ἐγὼ, εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μὲ κατακουράζει· ἀλλὰ μοι φαίνεται, ἡ ἰδέα μου ἔχει τὸν λόγον αὐτῆς. Εὐχαριστήεις δὲ εἰς ἄκρον διὰ τὴν συνηγορίαν τῶν φοιτητῶν, παρεκάλεσα αὐτοὺς ἵνα μοι εἴπωσιν εἰλικρινῶς, ἐὰν καὶ οὗτοι ᾖναι σύμφωνοι μὲ τὴν ἰδέαν μου.—Μάλιστα, μοι ἀπεκρίθησαν, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἀποροῦμεν ὡς καὶ ὑμεῖς, πῶς ἕως τοῦδε δὲν ἐνενόησαν τοῦτο, τόσοι καὶ τόσοι σοφοὶ ἄνδρες τόσοι αἰῶνας, καὶ ὄχι μόνον Ἑλληνας, ἀλλὰ καὶ Ῥωμαῖοι, Ἰταλοὶ, Γάλλοι, Ἀγγλοὶ καὶ Γερμανοί.—Καὶ πῶς; εἶπον ἐγὼ, οἱ Ἀραβες ἐνενόησαν, ὅτι τὸ ῥῆμα

σημαίνει, 'Ενέργειαν;—Δὲν ἤξεύρομεν, ἀπεκρίθησαν (προσθέσαντες) διό πρέπει γὰ ἐρωτηθῆ τις ἐκ τῶν Καθηγητῶν, καὶ πρὸ πάντων ὁ καθηγητῆς Μαυροφρύδης, καὶ οὗτος δύναται ἵνα δώσῃ τὸν λόγον· διό, ἐὰν θέλητε, (ἐπιπροσέθεσαν) κοινοποιήσατε τὴν ἰδέαν σας διὰ τοῦ τύπου, εἰς τὸ ὅποιον τοῦτο σᾶς παρακινούμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ ἐὰν ἀποδεχθῆ ἡ ἰδέα σας ὀρθή, ὑπάγει καλῶς· ἐὰν δὲ ἐσφαλμένη, δὲν θέλετε δοκιμάσει τι δεινόν, ὡς ἐκφραζόμενος μίαν ἰδέαν καθότι βεβαίως καὶ ἀφεύκτως θέλει ἀπαντήσῃ τις, ἢ ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἢ ἐκ τῶν ἀλλοθινῶν σοφῶν γραμματικῶν. Σὺν αὐτοῖς δέ, καὶ οἱ ἄλλοι φοιτηταὶ μὲ παρεκίνησαν ἵνα ἀποφασίσω τὴν κοινοποίησιν τῆς ἰδέας μου διὰ τοῦ τύπου, λέγοντές μοι, ὅτι τὸ περισσότερον δεινόν, τὸ ὅποιον θέλω πάθει, εἶναι τὸ χάσιμον χρημάτων. Οὕτω λοιπὸν ἀπεφάσισα ἵνα κοινοποιήσω τὴν ἰδέαν μου διὰ τοῦ τύπου.

ΚΓ'. Συγγράφας τὴν Διατριβήν, ἐπεθύμουν καταπολλὰ ἵνα τὴν παρατηρήσῃ τις ἐκ τῶν καθηγητῶν, καὶ ἐὰν ἔχῃ τινα λάθη, πλὴν ὅχι τινα ἀλλὰ πολλά, ἵνα διορθώσῃ αὐτά, τοῦλάχιστον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον. Ἀλλὰ τίς καθηγητῆς ἐδύνατο ἢ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τοῦτο ἀμισθί; Οὐδεὶς καθότι ὅλοι ἔχουσι τὸ ἔργον αὐτῶν. Ὄθεν ἐνεθυμήθην ὅτι, ἐνεκά τινος ὑποθέσεως ἐσχετίσθην ἀρκετῶς μετὰ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἀοιδήμου Μισαήλ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν. Διὸ μίαν ἡμέραν, παραλαβὼν τὰ προλεγόμενα, (μὴ τελειοποιηθέντα) ὡς καὶ αὐτὴν τὴν Διατριβήν, διευθύνθην εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Ἐμβὰς δὲ καὶ ἀξιωθεὶς τῆς παρουσίας αὐτοῦ, παρόντων καὶ τινῶν ἄλλων Ἱερομένων προσώπων, παρεκάλεσα αὐτὸν εἰπὼν, ὅτι εἶχον ἀνάγκην ἐξομολογήσεως πρὸς αὐτὸν περὶ μιᾶς ὑποθέσεώς μου ἀφορώσης ἐμὲ αὐτόν. Ἐδέχθη τὴν παράκλησίν μου, καὶ οὕτω, παραμερισάντων τῶν ἄλλων, εἶπον πρὸς αὐτόν. —Σεβασμιώτατε! Ἐπόνησα μικρόν τι σύγγραμμα, τὸ ὅποιον παρακαλῶ νὰ ἀκούσητε ἐν εἰδῇ ἐξομολογήσεως, καὶ νὰ μοι εἰπῆτε τὴν γνώμην ὑμῶν περὶ τούτου.—Περὶ τίνας εἶναι τὸ σύγγραμμά σας, μοὶ ἀπεκρίθη. —Θέλετε ἀκούσει, τῷ ἀπεκρίθη.—Ὄθεν, συγκατανεύσας ὁ Ἀρχιερεὺς, ἐποίησα ἐγὼ ἔναρξιν τῆς ἀναγνώσεως τῆς Διατριβῆς. Φθάσας δὲ εἰς τὴν ἀνασκευὴν τοῦ ὀρισμοῦ τοῦ ῥήματος, τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀοιδήμου Γ. Γενναδίου, μὲ διέκοψεν εἰπὼν πρὸς ἐμέ, ὅτι τὸ σύγγραμμα δύναται ἵνα ᾔηται καλόν, πλὴν ἐγὼ δὲν καταγίνομαι εἰς τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ πηγαίνετε πρὸς τὸν καθηγητὴν Φίλιππον Ἰωάννου, καὶ αὐτὸς θέλει σᾶς εἰπεῖ περὶ τοῦ συγγράμματός σας.— Ἄς ᾔηται, τῷ ἀπεκρίθη· ἀλλὰ δύνα-

ται ἵνα μὴ δεχθῆ τὴν παράκλησίν μου ὁ καθηγητὴς Φίλιππος.—Τὴν δέχεται, μοι εἶπεν, εἰπέτε μάλιστα πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐγὼ σὰς ἐπεμψα.— Δὲν μοι δίδετε, τῷ ἀπεκρίθην, ἐν συστατικόν;—Δὲν εἶναι ἀνάγκη, μοι εἶπε.—Καὶ οὕτω μοι ἔδωκεν νὰ καταλάβω, ὅτι καιρὸς ἵνα ἀπαλλάξω αὐτὸν ἐκ τοῦ βάρους. Τότε λοιπὸν ἐβεβαιώθην ἀρκούντως, ὅτι ἐν γένει οἱ πεπαιδευμένοι τῶν Ἀθηῶν, (δὲν εἶδον τινα ἐξαιρούμενον) ἐπαιδεύθησαν ἵνα ἀπολαμβάνωσιν ἐκ τῆς παιδείας, καὶ ὅχι ἵνα ἐπίστωνται δικαίω τῷ λόγῳ ὅμως, ἕνεκα τῆς ἀνεχθείας αὐτῶν. Διὰ τοῦτο καταγίνονται ἀνευδότης καὶ λόγοις καὶ ἔργοις, ἵνα ἀποκτήσωσι μίαν δραχμὴν περισσοτέραν.—Ἔνεκα τούτου δέ, βλέπει τις εἰς τὰς Ἀθήνας, τετυπωμένας Γεωγραφίας ἐπὶ Γεωγραφικῶν, Κατηγήσεις ἐπὶ Κατηγήσεων, Φυσικὰς ἐπὶ Φυσικῶν, κτλ: ἵνα ὠφελῶσιν οἱ Ἐξελθὼν δὲ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ τοῦ ἐν μακαρία τῇ λήξει Μητροπολίτου ἀοιδήμου Μισσήλ, ἐπορεύθην εἰς τὴν οἰκίαν, ἐν ἣ κατώκουν, καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ δωμάτιόν μου, διελογιζόμενην, τί ποιήσας ἀξιωθῶ τὴν διόρθωσιν τῆς Διατριβῆς.

ΚΔ'. Μετὰ τινος ἡμέρας συγχάζων εἰς τὸ ἰδιαίτερον Λυκείον τὸ ὑπὸ τοῦ κυρίου Βάφα διευθυνόμενον, ἐνῶ ἐδιδάσκατο καὶ ὁ υἱός μου, ἔλαθον ἐν τῷ αὐτῷ Λυκείῳ τὴν σχέσιν μετὰ τοῦ Καθηγητοῦ Μαυροφρύδου, μετὰ τοῦ ὁποίου ἡμίσειαν ὥραν σχεδὸν συνδιελεγόμεθα περὶ τῶν ῥημάτων, καὶ γενικῶς περὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος. Εἰπὼν δὲ πρὸς αὐτόν, ὅτι τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα ΕἶΝΑΙ, εἶναι ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ἢ σημαίνει ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, δὲν ἐδέχθη τὴν γνώμην μου, ἀλλὰ μοι εἶπεν, ὑπαρξίν δηλοῦ. —Ναί, τῷ εἶπον, ἀλλ' ὁποίου τρόπου ὑπαρξίν; διότι ὑπαρξίν σημαίνει καὶ ἡ λέξις ΟΝ πλὴν, (προσέθεσα,) ἐγὼ θέλω σὰς ἀποδείξει ὅτι σημαίνει ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ.—Καλῶς, μοι ἀπεκρίθη φέρετέ μοι λοιπὸν τὸ σύγγραμμά σας, (διότι τῷ εἶπον πρότερον περὶ τούτου) ἵνα τὸ ἴδω καθότι (εἶπεν) ἐνταῦθα ὁμιλία δὲν γίνεται: βλέπετε πῶς συνσωρεύθησαν οἱ μαθηταί, (ὡς καὶ τῷ ὄντι συνσωρεύθησαν ἱκανοί.)—Μετὰ πάσης εὐχαριστήσεως, τῷ ἀπεκρίθην, ἀλλὰ ποῦ θέλετε νὰ σὰς φέρω τὸ σύγγραμμα; —Εἰς τὴν οἰκίαν μου, μοι ἀπεκρίθη.—Πότε; τῷ εἶπον.—Τὴν προσεχῆ πέμπτην, μοι ἀπεκρίθη: ἐπειδὴ εἶναι ἑορτή.—Οὕτω λοιπὸν χωρὶς νὰ χάσω καιρὸν τὴν πέμπτην, καθ' ἣν εἶχομεν ἑορτὴν τῆς Ἀναλήψεως, μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν Διατριβὴν εἰς τὸν κόλπον, καὶ ἴσα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κυρίου Μαυροφρύδου, μετὰ πλείστης ὄσης χαρᾶς: διότι ἐνόμιζον, ὅτι τέλος ἤξιώθην τοῦ ποθομένου. "Ὅθεν ἐμβὰς εἰς αὐτήν, ἐνέ-

τυχον τῆ ὑπηρετίδι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν. ἀνάβητε ἐπάνω, καὶ εἰπέτε πρὸς τὸν Κύριον Μαυροφρύδην, ὅτι ὁ ξένος, ὅστις σᾶς ἐνέτυχεν εἰς τὸ Λύκειον τοῦ Βάφα, ἦλθε καὶ ζητεῖ ἵνα σᾶς ἐντύχη· ἐὰν οὖν ἔχη καιρόν, καλῶς ἐὰν δ' ὄχι, νὰ μοι προσδιορίσῃ μίαν ἡμέραν, καθ' ἣν δύναμαι ἵνα τῷ ἐντύχω.» Ἡ ὑπηρετίς δὲ ἀναβᾶσα καὶ καταβᾶσα μοὶ εἶπεν. Ὁ Κύριος Μαυροφρύδης μοὶ ἀπήντησεν, ὅτι σήμερον δὲν δύναται ἵνα σᾶς ὑποδεχθῆ, καὶ τῷ συγχωρεῖτε (ἐγὼ κατ' ἑμαυτὸν εἶπον: Ἐὐ! καί;) καὶ ἕως τῆν κυριακὴν δὲν δύναται ἵνα σᾶς δεχθῆ διότι εἶναι ἀδιάθετος.» — (Εἶπον πάλιν κατ' ἑμαυτὸν, καί; πλὴν, καί, δὲν εἶχε πλεόν· ἐπειδὴ δὲν εἶπεν ἄλλό τι.) — Πολλὰ καλῶς, ἀπεκρίθη, καὶ οὕτως ἐξῆλθον τῆς οἰκίας τοῦ Κυρίου Μαυροφρύδου. Ὅθεν ἐκόπησαν αἱ ἐλπίδες μου, ὡς αἰστὸς ἀράχνης,» τὰς ὁποίας εἶχον πρὸς τὸν Κύριον Μαυροφρύδην.

ΚΕ'. Ἀποφασίσας ἵνα μεταφράσω τὴν Διατριβὴν εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, ἐνέτυχον τῷ καθηγητῇ Οἰκονομίδῃ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, παρακαλέσας αὐτὸν ἵνα μοὶ μεταφράσῃ αὐτήν. — Νὰ τὴν ἀκούσω, μοὶ ἀπεκρίθη, πρότερον. — Πολλακαλὰ, τῷ εἶπον, (διότι τὴν εἶχον μαζί μου,) καὶ οὕτως ἤρχισα ἵνα ἀναγινώσκω αὐτήν. Φθάσας δὲ εἰς τὴν ἀνασκευὴν τοῦ παθητικοῦ ῥήματος, μὲ διέκοψεν εἰπών, — Πῶς δὲν εἶναι παθητικὸν ῥῆμα; — Τῷ ἀπεκρίθη δέ, ὅτι οὕτω δὲν εἶναι, ἐξηγῶν πρὸς αὐτόν, τί θέλει νὰ εἰπῇ παθητικὸν ῥῆμα. Ἄλλ' αὐτὸς μὴ εὐχαριστήθεις, ἢ μὴ ἔχων καιρόν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Διατριβῆς μέχρι τέλους διὰ τὸ μῆκος αὐτῆς, ἔπαυσα τῆς ἀναγνώσεως. Καὶ οὕτω μὴ δυνηθέντες ἵνα συμβιβασθῶμεν περὶ τῆς ποσότητος τοῦ μισθοῦ τῆς μεταφράσεως, ἀπῆλθον ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

ΚΣΤ'. Μεθ' ἡμέρας τινὰς ἐνέτυχον τῷ κυρίῳ Βάφα εἰς τὸ διευθυνόμενον ὑπ' αὐτοῦ Λύκειον, παρόντος καὶ τοῦ διδασκάλου Κυρίου Ἰωαννίδου, τὸν ὁποῖον παρεκάλεσα ἵνα μοὶ εἰπῇ, ἐὰν ὁ Κύριος Πιζιὸλ Γάλλος, ὁ διδάσκων τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν εἰς τὸ ἴδιον Λύκειον, δύναται ἵνα μεταφράσῃ τὴν Διατριβὴν μου εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν· καθότι (τῷ εἶπον) μετὰ τοῦ Κυρίου Οἰκονομίδου δὲν ἐδυνήθημεν νὰ συμβιβασθῶμεν. — Ὁ Κύριος Πιζιὸλ δὲν γνωρίζει τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, μοὶ ἀπεκρίθη ὁ Κύριος Βάφας. Ὁ δὲ Κύριος Ἰωαννίδης, ἰστάμενος μοὶ εἶπε, — Διατί θέλετε τὴν Γαλλικὴν μετάφρασιν; καὶ διατί δὲν δίδετε εἰς τύπον τὴν Διατριβὴν μόνον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν; — Τῷ ἀπεκρίθη ὅτι, ἐπειδὴ εἶμαι σύμφωνός πως τοῖς Γάλλοις γραμματικοῖς, ἐλπίζω

ὑπεράσπισιν παρ' αὐτῶν.—Εἰς τί εἴσθε σύμφωνος μὲ ἠρώτησεν;—Εἰς τοῦτο, τῷ εἶπον, ὅτι τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα ΕΙΝΑΙ σημαίνει ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ.—Καλῶς λέγει ὁ Κύριος Βάφας, πλὴν ἐὰν δύνησθε ἵνα ἀποδείξητε τί ἐστὶν ἐνέργεια, ἢ τί σημαίνει;—Τῷ ἀπεκρίθη, ὅτι ΕΝΕΡΓΕΙΑ σημαίνει τὸ διηγεῖς, τὸ ἀδιάκοπον, πράξας τινος ἢ καταστάσεως ἐνός τινος ΟΝΤΟΣ.—Καλῶς εἶπεν, ἐὰν δυνήθης ὅμως ἵνα ἀποδείξῃς τί ἐστὶν ἐνέργεια.—Ἦ ἐκ δευτέρου ἐπανάληψις, «ἐὰν δυνήθης ἵνα ἀποδείξῃς τί ἐστὶν ἐνέργεια» μοι ἐπροξένησε μεγάλην ἐντύπωσιν. Ὅθεν ἀπελθὼν ἐκ τοῦ Λυκείου, εὐθὺς ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν, ἐν ἣ κατόικουν, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἔλαβον εἰς χεῖρας τὸν τυφλοσύρτην Βυζάντιον, ἦτοι τὸ λεξικὸν αὐτοῦ, καὶ εὔρον τὴν λέξιν, 'Ενέργεια' ἔνθα λέγει. α' Ε-νέργεια, ἡ ιδιότης τοῦ ἐνεργεῖν κτλ. (ιδεὲ καὶ προβλ. Δύναμις καὶ Ἐντελέχεια.) Εὔρον Ἐντελέχεια. Ἐντελέχεια (κατὰ τινος μὲν ἴσον, κατὰ τινος δὲ πάντῃ διάφορον τοῦ) Ἐνδελέχεια (κυρίως δὲ κατὰ τοὺς Ἀριστοτελικούς φιλοσόφους) = Ἐνέργεια.»—Εὐχαριστήθη μὲν εἰς ἄκρον, ὅτι Ἐντελέχεια = Ἐνέργεια, ἀλλὰ αὐτὸ Ὄν, δυνάμει μὲν νεοσοῦς ἐστὶ, κατ' Ἐντελέχειαν δ' οὐκ ἐστὶ. Σέξτ.:» παντελῶς δὲν μοι ἠγαπήθη διότι ὁ Σέξτος ἀλλοίαν σημασίαν ἀποδίδει εἰς τὴν λέξιν, ἐντελέχεια. Ὅθεν εὔρον Ἐνδελέχειαν. α' Ἐνδελέχεια = συνέχεια (διάρκεια) ἀκατάπαυστος.» Τοῦτο δὲ τοσοῦτον μοι ἠγαπήθη, ὥστε ἐνόμισα τὸν ἑαυτὸν μου, Κροῖσον ἰδεῶν. Ἐκ τούτου δ' ἀπέβαλον καὶ τὴν δειλίαν ἐκεῖνην, ἣτις μ' ἐκυρίευσεν εἰς τὴν ἔκφρασιν τοῦ Κυρίου Βάφα περὶ τῆς Ἐνεργείας.

ΚΖ'. α' Ὡς φαίνεται, ὡς λέγει ὁ Βυζάντιος, οἱ περιπατητικοὶ φιλόσοφοι διχογνωμοῦσι περὶ τῆς σημασίας τῆς λέξεως Ἐντελέχεια.»—Ὅτι δέ, Ἐντελέχεια καὶ Ἐνδελέχεια εἶναι ἡ αὐτὴ λέξις, εἶναι πολλὰ φανερόν· καθότι τινες, ἴσως, ἀντὶ τοῦ τ, προσθέτουν δ, μετὰ τὸ τ, ὡς καὶ νῦν ποιοῦσι τινες τοῦτο, ἵνα παραστήσωσιν, ὅτι ἡ προφορὰ τοῦ τ, μετὰ τὸ τ, πρέπει νὰ μεταστραφῇ ὡς ἡ τοῦ Λατινικοῦ d. Ὅλοι δὲ οἱ περιπατητικοὶ θέλουσι τὴν Ἐντελέχειαν οὕτως ἀέντελῶς ἔχειν» πλὴν τινες ἐξ αὐτῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ Σέξτος, θέλουσι τὴν ἔννοιαν αὐτῆς οὕτως ἔχειν = εὐρίσκεισθαι, ἐντελῶς = ἀκεραίως τινος δ' οὕτως ἔχειν = εὐρίσκεισθαι, ἐντελῶς = ἕως τέλους = διηγετικῶς, ἀδιακόπως. Ἐγὼ κατὰ τὴν γνώμην μου ἀποδίδω τοιαύτην διπλὴν ἔννοιαν εἰς τὴν λέξιν Ἐντελέχεια· ἀγνοῶ ὅμως, ἐὰν ᾖναι ὁρθή.

ΚΗ'. Ἀναμινώσκων ἐν Ἀθήναις μίαν ἡμέραν τὸ λεξικὸν τοῦ Σκαρ-

λάτου Βυζαντίου εὔρον τὸ ῥῆμα, Ἐπι-δια-τίθημι, ἐξηγούμενον οὕτως «Ἐπιδιατίθημι=διατίθημί τι πρὸς τοῖς ἄλλοις (μσ. [ἐπιδιατίθεται]) προσθέτω τι εἰς προλαβοῦσάν μου διάταξιν. παραγγέλλω διὰ μεταγενεστέρας διαθήκης μου: (νμ.) ἀναθέτω τι (εἰς τρίτον χέρι) κῶς ἐνέχυρον, παρακαταθέτω, (Ἱταλ) δεποζιτάρω.» Εὐθύς τρέχω εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, εὐρίσκω τὸν Κύριον Βυζάντιον καὶ τὸν ἐρωτῶ, εἰάν τὸ μέσον ῥῆμα ἐπι-δια-τίθεται, ἀντὶ νὰ σημαίνη τὴν εἰς τρίτον χέρι σημασίαν, δύναται ἵνα σημαίνη τὴν διὰ τρίτης χειρὸς;— Συμμερίζομαι τὴν ἰδέαν σας, μοὶ ἀπεκρίθη, καὶ οὕτω δύναται ἵνα ἐξηγηθῆ, καὶ ὅπως ἄλλως θέλετε.— Ἡ φράσις αὐτοῦ αὕτη, ὡς καὶ ἄλλοι τινες λόγοι αὐτοῦ, ἐχάλασαν ὀλίγον τὴν γλυκυθυμίαν μου, (α) ἀλλὰ τί ποιητέον! Εἶπον δὲ (κατ' ἑμαυτόν) διατὶ ἄρα ὁ κύριος Βυζάντιος, ὠμίλησε πρὸς ἐμὲ οὕτως εἰρωνικῶς; (ὡς ἐξέλαθον) διότι εἶναι πολλὰ πεπαιδευμένος; Ἄλλὰ τοῦτο γινώσκει πᾶς τις καὶ τῆς ὀλιγίστης παιδείας, καὶ ἐκ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ὁμοεθνῶν, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἄλλοεθνῶν σοφῶν. Πλήν, εἶπον πάλιν, ἔχει δίκαιον. Ἐπῆστρεψα δὲ ἐκ τοῦ Ὑπουργεῖου πάνυ λελυπημένος.

ΚΘ'. Δύνανται δὲ νὰ εἰπωσιν οἱ πλείστοι, τίς ἡ ἀνάγκη εἰς τόσον ὀλίγην Διατριβήν, τόσων προλεγόμενων; τόσης φλυαρίας! τόσης ἀδολεσχίας!— Ἄλλ' ἀπαντῶ πρὸς αὐτοὺς ὅτι, ἐπειδὴ καὶ ἡ Διατριβὴ προσπαθεῖ δι᾽ ἔπισημίζομένη νὰ ἀποδοκιμάσῃ μίαν ἀπὸ τοσοῦτων αἰῶνων

(α.) Ὁ περιεκλεῆς λεξικογράφος Σ. Βυζάντιος, θελήσας ἵνα μεταφράσῃ τὴν τουρκικὴν ἢ ἀραβικὴν λέξιν ΚΕΦ=ΓΑΙΚΥΘΥΜΙΑΝ, ὡς προλεγόμενα Βυζαντίδος, ἐλάσασε· διότι, εἰάν ἡ λέξις κ ἐφ δηλοῖ γλυκυθυμίαν, αἱ τουρκικαὶ λέξεις, δ α δ τ λ ἦ κ ε φ ἰ μ β ἄ ρ, πῶς θέλουσι μεταφρασθῆ; διότι εἰάν, (ὅπως καὶ δεῖ)=γ λ υ κ ε ἰ α ν γ λ υ κ υ θ υ μ ἰ α ν ἔ χ ω, δὲν συμφωνεῖ. Ὅθεν ἐγὼ δαξάξω, ὅτι ἡ τουρκικὴ ἢ ἀραβικὴ λέξις κ ἐ φ δηλοῖ, ὅ,τι ἡ ἑλληνικὴ λέξις θυμὸς ἐδήλου εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ὁμήρου. Ὅθεν, ἐὺ κ ε φ ἰ μ β ἄ ρ=εὺθυμίαν ἔχω· δ α δ τ λ ἦ κ ε φ ἰ μ β ἄ ρ=γλυκυθυμίαν ἔχω· φ ε ν ἄ κ ε φ ἰ μ β ἄ ρ=δυσθυμίαν ἔχω· χ ἰ τ ζ κ ε φ ἰ μ γ ἰ ὁ κ=ἀθυμίαν ἔχω· ἀ γ ἦ ρ κ ε φ λ ἦ ἀ δ ἄ μ=μ ε γ ἄ θυμὸς ἀ ν ἦ ρ: ἀ γ ἦ ρ=βαρῦ=μέγα· κ ε φ ἰ μ τ ζ ε σ ο ἰ λ λ ε δ ἰ ν=κατὰ θυμὸν εἵπιπας μοι.— Ἐκ τούτου ὅμως ἡ πολυμάθεια τοῦ Σ. Βυζαντίου, πῶσως δὲν ἐλλαττοῦται, ἀλλὰ θέλω ἵνα παραστήσω, ὅτι καὶ ἐκ τῶν μεγάλων γεννᾶται τι μικρόν, ὡς καὶ ἐκ τῶν μικρῶν γεννᾶται τι μέγα.

Ὁμήρου Ἰλ. Α'.

- Στίχ: 24: « Ἄλλ' οὐκ Ἄτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἦνδανε θυμῷ.»
 » 136: « Ἄρασαντες κατὰ θυμόν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται.»
 » 173: « Φεῦγε μάλ', ἦ τοι θυμὸς ἐπέσουσται, οὐδὲ σ' ἐγωγε.»
 » 468: « Δαίνυντ', οὐδὲ τι θυμὸς ἐδέετο δαιτὸς εἴης.»
 πλὴν ὅχι πάντοτε, ἀλλ' ἐνίοτε.

ἐπικρατοῦσαν δόξαν, καὶ ὄχι μόνον ἐν τοῖς Ἑλλησιν, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄ-
 πασι τοῖς λοιποῖς σοφοῖς ἔθνεσι τῆς Εὐρώπης, διὰ τὸ παράλογον ἢ
 καὶ ὄλως ἄλογον τῆς αὐτῆς Διατριβῆς, ἀπεφάσισα καὶ εἶπον τόσα προ-
 λεγόμενα, εἴτε ἐφλυδέρησα εἴτε ἠδολέσχησα, ἵνα κοινοποιήσω περιστα-
 τικῶς τὰ αἴτια, ἅτινα μὲ παρεκίνησαν εἰς τοῦτο, καὶ μάλιστα, (τὸ
 ὁποῖον ἐλησμόνησα) μίαν ἡμέραν ἐν Ἀθήναις, παρακαλέσας εἶπον εἰς
 τινα φοιτητὴν τοῦ Πανεπιστημίου, ἵνα ἐρωτήσῃ Καθηγητὴν τινα, τί
 ἐστὶ ῥῆμα; καὶ μοι φέρῃ τὴν ἀπάντησιν. Αὐτὸς δὲ μοι ἀπεκρίθη κα-
 ταφατικῶς, ὅτι τοιαύτην ἀνόητον ἐρώτησιν δὲν ἐδύνατο νὰ κάμῃ. Ἐκ
 τούτων δ' ὅλων παρεκινήθην ἵνα ἐξιστορήσω ἀκριβῶς τὰ περὶ τῆς ἀπο-
 ρίας μου, μὴ ἔχων σκοπὸν παντελῶς ἵνα κατηγορήσω καθηγητὰς πολ-
 λοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλὰ τὰ πάντα λέγων ἐν ἀληθείᾳ καὶ εἰλικρινείᾳ.
 Ζηλότυπος δ' ὢν εἰς ἄκρον, μοι κακοφαίνεται τὰ μέγιστα, διατὶ νὰ
 πλησιάσωσιν οἱ Γραμματικοὶ ἄλλου ἔθνους Εὐρωπαϊκοῦ ἵνα ἐννοή-
 σωσιν ὀρθῶς, τί ἐστὶ ῥῆμα, οἱ δὲ ἡμέτεροι Γραμματικοί, ἀκολουθοῦν-
 τες, ὡς φαίνεται, κατ' ἴχνη τοῖς Γερμανοῖς γραμματικοῖς, ἵνα ἀπέ-
 χωσι τόσον μακρὰν τῆς ἐννοήσεως τοῦ, τί ἐστὶ ῥῆμα, ἐνῶ οἱ πρὸ τῶν
 νῦν Γραμματικῶν Ἑλλήνες, ὡς καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν, ἀπέδωκαν ὀρισμὸν
 εἰς τὸ ῥῆμα, πλησίον τῆς ὀρθότητος, ὠρισάμενοι ὅτι «τὸ ῥῆμα εἶναι
 λόγος ἐνέργειαν καὶ πάθος σημαίνων.» Οἱ δὲ νῦν, ἀντὶ νὰ πλησιάσωσι
 περισσότερον, ἀπεμακρύνθησαν ἔτι μᾶλλον, ἀποδεχθέντες ὅτι τὸ ῥῆ-
 μα ἔχει ιδιότητα συνδέσμου. Τοιαύτη καὶ τοσαύτη παραλογία! δὲν
 γίνεται! Παρακαλῶ δὲ θερμῶς πάντας τοὺς πεπαιδευμένους τοῦ ἔ-
 θνους ἡμῶν ἵνα ὁποῖός τις ἐξ αὐτῶν διέλθῃ τὴν Διατριβὴν, καὶ ἤθελε
 φανῆ εἰς αὐτὸν ὅτι ἐμπεριέχει τι οὐσιῶδες, ἵνα καταβάλλῃ μετὰ με-
 γίστης προσοχῆς καὶ περισκέψεως τὴν ἀνήκουσταν προσπάθειαν, νὰ
 διορθώσῃ τὴν ἀντίφασιν καὶ παραλογίαν τῶν λεγομένων περὶ τοῦ ῥῆ-
 ματος, παρὰ τε τῶν νῦν Γραμματικῶν ὡς καὶ παρὰ τῶν προτέρων τοῦ
 ἔθνους ἡμῶν. Ἐὰν ὁμως φανῆ εἰς αὐτόν, ὅτι ἡ Διατριβὴ οὐδὲν τι οὐ-
 σιῶδες περιέχει, τότε ἄς ἀπορίψῃ αὐτήν· διότι ἐγὼ ἐποίησα αὐτήν
 ἵνα ἀπαλλαγθῶ ἐκ τῆς κατεχούσης με δεινῆς ἀπορίας, καὶ νὰ δώσω
 αἰτίαν πρὸς τοὺς Γραμματικούς τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ὡς καὶ πρὸς τοὺς τῶν
 ἄλλων ἐθνῶν, ἵνα ἀποφανθῶσιν εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως. Μεγίστην δὲ
 πεποίθησιν ἔχω, ὅτι διορθουμένης τῆς γραμματικῆς ἐκάστης Γλώσσης
 κατὰ φυσικὸν τρόπον, οἱ παῖδες ἐκάστου ἔθνους θέλουσι μανθάνει τὴν
 πάτριον αὐτῶν Γλῶσσαν, ὡς καὶ τὰς ξένας, εἰς διάστημα ὀλιγώτερον,

παρ' ὅτι ἤδη, ἐνταυτῷ ὀρθῶς, σαφῶς καὶ βασιμῶς. Θέλουσι δὲ μανθάνει
σὺν τῇ γραμματικῇ καὶ ἀρχᾷ Φυσικῆς καὶ φιλοσοφίας.

Α'. Τὸ λεκτικὸν τῆς Διατριβῆς πολλὴν ἀηδίαν θέλει ἐπιφέρει, ὡς
ἀσυνάρτητον, καὶ ὡς δυσνόητον εἰς τινὰ τῶν λεγομένων· ἀλλὰ πραγ-
ματικῶς θέλει ἀποδείξει, ὁποῖός τις ἐγὼ κατὰ τὴν παιδείαν, ὡς καὶ
διηγοῦμαι ἐν ἀληθείᾳ εἰς τὴν ἀρχὴν τούτων τῶν προλεγομένων περὶ
τῆς παιδείας μου, ἐὰν πρέπη ἵνα ὀνομάσῃ τις αὐτὴν παιδείαν. Θέ-
λουσι δὲ μοὶ παρέξει συγγνώμην οἱ ἀναγινώσκοντες αὐτήν· καθότι
ἐγὼ μῆτε ἐκ τῶν πεπαιδευμένων εἰμί, μῆτε δὲ τὸν πεπαιδευμένον ἐ-
παγγέλλομαι.

ΑΙ'. Ἐπειδὴ δὲ μοὶ ἀρέσκει καὶ μοὶ προξενεῖ μεγίστην εὐχαρίστησιν
ἡ ἔκφρασις διαλογικῶς, διὰ τοῦτο συνέγραψα διαλογικῶς τὴν Διατρι-
βήν, τιθεὶς δύο πρόσωπα διαλεγόμενων, ἐν ἐμοῦ, τὸ δὲ ἄλλο ἐνός συμ-
πατριώτου μοι καὶ σχετικοῦ μοι φίλου, ἵνα μὴ πειραζώμεν' οὐδένα ἕ-
τερον. Ἀμαθεῖς καὶ οἱ δύο, ὅσον ἐγὼ, τόσον καὶ αὐτὸς κατὰ πάντα,
ἀλλὰ καὶ οἱ δύο ἔνθερμοι ζηλωταὶ τῆς εὐκλείας καὶ τῆς μεγαλειότη-
τος, τῆς πάλαι, τοῦ ἔθνους ἡμῶν, σεμνυόμενοι εἰς ἄκρον ἐπὶ τῇ ἀρετῇ
καὶ παιδείᾳ τῶν σοφῶν προπατόρων ἡμῶν, καὶ δυσθυμοῦντες τὰ μέ-
γιστα, ἐπὶ τῇ ἀμαθείᾳ καὶ ἀθλιότητι ἡμῶν τῶν νῦν Ἑλλήνων, σχε-
τλιαζόμενοι τὴν μεγίστην διαφθορὰν τῶν ἡθῶν ἡμῶν, τῶν τε ἐλευθέ-
ρων καὶ μὴ, Ἑλλήνων, καὶ μετὰ πεπονηθείσως λέγοντες, ὅτι τὸ ἔθνος
ἡμῶν μέγαν μὲν ἐφάνη ἐπὶ τῇ δυστυχίᾳ, μικρὸν δὲ ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ·
δοξάζοντες ἐπίσης, ὅτι ἡμεῖς οἱ νῦν Ἕλληνες, εἴμεθα γνήσιοι ἀπόγο-
νοι τῶν πάλαι Ἑλλήνων τῶν προπατόρων ἡμῶν· καθότι ἡμεῖς, οἱ αὐ-
τοὶ εἴμεθα καὶ ἤδη, ὁποῖοι ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Μιλτιάδου, Ἀριστεί-
δου, Περικλέους, Σωκράτους, Ξενοφάντος καὶ Δημοσθένους, φιλελεύθε-
ροι καὶ φίλαρχοι ἐκτὸς τοῦ πρέποντος, καὶ ὅτι μεταξὺ ἡμῶν ἤδη εὐ-
ρίσκονται, ὡς καὶ πάλαι, Ἄνυττοι, Μέλιττοι καὶ Λύκωνες, πλὴν ὄχι
περιττοσυλλάβως, ὡς καὶ Δημάδαι, καὶ Ἀγωνιδαι, Πικιδάρτες ὁμῶς
καὶ Ἀριστείδης καὶ Φωκίων, οὐδεὶς, οὐδεὶς. Ἀμφότεροι δὲ ἡμεῖς, φι-
λομαθεῖς εἰς ἄκρον, εἰ καὶ προβεβηκότες τῇ ἡλικίᾳ.

(Ἵποτίθεται ὅτι ὁ Διάλογος γέγονεν ἐν Σαρραντεκκλησίαις.)

Ἐγραφον ἐν Ἀθήναις τῇ 13/25: Μαρτίου 1863.

ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΠΕΡΙ

ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΣΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

—ο—

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

§. 1. Δμτ. Κύριε Δημόκριτε! Ἴδού ἔχετε καιρόν, σᾶς παρακαλῶ ἵνα συνδιαλεχθῶμεν ὀλίγον περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων τῆς προπατορικῆς ἡμῶν Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὡς καὶ περὶ τῆς ὀνομασίας τοῦ ῥήματος, ῥήμα. — Δμκ. Μάλιστα· ἐπιθυμῶ δὲ καὶ θέλω καὶ γῶ, καθότι βέβαιος σχεδὸν εἰμί, ὅτι, ἐπειδὴ καὶ ἀφίχθητε εἰς Ἀθήνας, ἐμάθετε ἐντελῶς πλέον περὶ αὐτῶν, καὶ ἀγαπῶ ἵνα μάθω καὶ γῶ καὶ ἐξέλθω τῆς ἀπορίας, ὅπως, ὡς στοχάζομαι, ἐξήλθετε καὶ ὑμεῖς. — Δμτ. Ὅλον τὸ ἐναντίον ἠκολούθησε, Κύριε Δημόκριτε! σχεδὸν τελείως τι δὲν ἐδυνήθη ἵνα μάθω. — Δμκ. Διατί; δὲν ἐρωτήσατε; ἀστεῖζεσθε! ἐξάπαντος ἐμάθετε. — Δμτ. Σᾶς λέγω βεβαίως, ὅχι· καθότι πρὸς ὅν τινα ἐκ τῶν καθηγητῶν καὶ ἂν ἐνεφανίσθη αἰτούμενος τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας μου, μετὰ λύπης σᾶς λέγω, ὅτι παρ' ἐκάστου ἀπεπέμφθη. — Δμκ. Τί; σᾶς ἀπέβαλον; ἵνα μὴ εἶπω, σᾶ; ἐδίωξαν; — Δμτ. Τὸ ἴδιον εἶναι· δὲν μὲ ἐδίωξάν μεν ὀριστικῶς, ἀλλὰ μοι ἔδωκαν ἵνα καταλάβω, ὅτι εὐχρεστοῦντο ἵνα αὐτοῖς δεῖξω τὴν ῥάχιν μου, τὸ ὅποιον τοῦτο μετεχειρίσθησαν οἱ μὲν, μετὰ πολλῆς ἐπιεικείας, οἱ δὲ, μετὰ μεγάλης φιλοφροσύνης! — Δμκ. Ἐπειδὴ πλέον ἀπεπέμφθητε παρ' ὄλων τῶν καθηγητῶν, πρὸς ὅσους ἐνεφανίσθητε, ὡς λέγετε, ἐξάπαντος ἡ ἀπορία ὑμῶν καὶ ἐμοῦ ὑπάρχει παράλογος καὶ σχεδὸν ἄλογος· διὸ ἂς ἀφήσωμεν αὐτὴν τὴν συζήτησιν· διότι, ὡς ἀμαθεῖς καὶ οἱ δύο ἐτέρων γλωσσῶν ὡς καὶ τῆς

προπατορικής ἡμῶν γλώσσης ἱκανῶς κἄν, τελείως δὲν θέλομεν δυνηθῆ ἵνα ἐξάξωμέν τι διὸ ἄς μὴ χάνωμεν τὸν καιρὸν ἐπὶ ματαίῳ.

§. 2. Δμτ. Ναί· ἀλλ' ἤξεύρετε τί μὲ παρακινεῖ εἰς τό, ἵνα μὴ ἀφίσω τὴν συζήτησιν ταύτην;—Δμκ. Ὅχι.—Δμτ. Αὐτὴ αὐτὴ ἡ ἰδία ἀπόπεμψίς μου παρὰ τῶν καθηγητῶν, ἐνίων μὲν ἐξ αὐτῶν ὑποσχεθέντων μοι, ἀφοῦ τοῖς ἀνέφερον τὴν ἀπορίαν μου περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὅτι εὐθὺς ἐν ὀλίγοις ἤθελον λύσει αὐτήν, εἶτα ἀποφυγόντων, ἐνίων δὲ μὴ θελησάντων ὅλως ἵνα μὲ ἀκούσωσιν, ὡς καὶ διάφορα ἄλλα περιστατικά, μὲ παρακινοῦν ὡς εἶπον, ἵνα ἐμμένω στερεὸς εἰς τὴν ἰδέαν μου, ὅτι ἡ ἀπορία ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, ἴν' οὕτως εἶπω, μῆτε ἄλογος εἶναι, μῆτε παράλογος, ἀλλὰ μάλιστα σπουδαία, ὥστε ἀπεφάσισα ἵνα ἐκδώσω αὐτήν καὶ εἰς τύπον.

—Δμκ. Τί; ἀστειεύεσθε! Ἐὰν ὅμως ὀμιλήτε βεβαιωτικῶς, σᾶς λέγω ὡς φίλος ἵνα μὴ δώσητε εἰς τύπον μίαν τοιαύτην ἀλλόκοτον ἰδέαν, καὶ φυλαχθῆτε· διότι τίποτ' ἄλλο δὲν θέλετε κατορθῶσαι, εἰμὴ ὅτι οἱ μετέχοντες παιδείας θέλουσιν εἰπῆ ἐμπαικτικῶς, ἀκόροκος ἐν λαχάνοις, Σαοῦλ ἐν προφήταις, καὶ Δημήτριος ἐν συγγραφεῦσι.» . . .—

Δμτ. Ἐγὼ θέλω ὑποφέρει τοῦτο· καθότι διὰ τῆς ἐκδόσεως εἰς τύπον τῆς ἰδέας μου, δὲν ἔχω σκοπὸν ἵνα καυχηθῶ εἰς τι· διότι, ὡς σᾶς εἶναι γνωστόν, οὐδέν τι ἔχω, μῆτε δὲ ἐκ τῶν πεπαιδευμένων εἰμί· ἀλλὰ δύνασθε ἵνα εἰπῆτε, ὅτι μετὰ πολλῆς ἰσχυρογνωμίας ἐπιμένω εἰς τὴν ἰδέαν μου, μετὰ λόγου ὅμως ἐπιμένω· διότι, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐρωτηθέντες παρ' ἐμοῦ καθηγηταί, δὲν ἠθέλησαν ἀκάμπτως ἵνα μοι παρέξωσι χάριν μιᾶς ὥρας καιρὸν, ἵνα μὲ ἀκούσωσι, διὰ τοῦτο ἐνέκρινα ἵνα δημοσιεύσω τὴν γνώμην μου, ἐὰν τυχὸν ὑπάρχη ἄλογος ἢ παράλογος. Νομίζω δὲ ὅτι, ἐὰν θελήσωσιν ἵνα κατακρίνωσιν τὴν ἰδέαν μου οἱ μετέχοντες παιδείας ὁμογενεῖς ἡμῶν καὶ ἐκ τούτου μὲ ὀνομάσωσιν ἀνόητον ἢ μονομανῆ εὐφημοτέρως πως, δὲν θέλουσιν ἔχει δίκαιον· καθότι ἐγὼ μετ' εὐλικρινείας ἐξιστορῶ εἰς τὰ προλεγόμενά μοι, ὅλα τὰ διατρέξαντα εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν. Ἐλπίζω δὲ μάλιστα, ὅτι θέλουν δεῖξει συμπάθειαν πρὸς ἐμέ, διότι δὲν ἔχω σκοπὸν ἵνα κατηγορήσω συστηματικῶς οὐδένα.—Δμκ. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ θέλετε, ἄς ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὡς καὶ περὶ τῆς ὀνομασίας τοῦ ῥήματος, ῥήμα· περὶ δὲ τῆς ἐκδόσεως εἰς τύπον τῆς ἰδέας σας, ὕστερον θέλομεν σκεφθῆ.

§. 3. Δμτ. Εἰπέτε μοι λοιπὸν, πόσα τὰ μέρη τοῦ λόγου τῆς Ἑλλη-

νικῆς γλώσσης;—Δμκ. Ἄλλοι μὲν θέλουσιν αὐτὰ ὀκτώ, ἄλλοι δ' ἐν-
νά, ἤδη δέ, ὡς ἀκούω, ἀνέβασαν αὐτὰ τινες ἕως δέκα.—Δμτ. Ἀδιάφο-
ρον ἤδη εἶτε ὀκτώ εἶναι, εἶτε δέκα, εἶτε τρία. Ναί, λέγων σας τρία,
ἐνεθυμήθην ὅτι εἰς τις φοιτητῆς τοῦ Πανεπιστημίου μοι εἶπε βεβαιω-
τικῶς ἐν Ἀθήναις, ὅτι εἰς μίαν γραμματικὴν (ἴδε 1. Σημ.) ἐκ τῶν ἡμε-
τέρων, (ἐλησμόνητε τίνος) εἶδε διαλαμβάνουσαν, ὅτι τὰ μέρη τοῦ λόγου
τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, εἶναι τρία. Ἀκούετε βαρβαρότητα Ἀραδικήν!;
(ἴδε 2. Σημ.)—Δμκ. Ναί, ἀκούω, ἀλλὰ βαρβαρότητα ἐκείνου, ὅστις
ἀποκαλεῖ τοὺς Ἀραβας βαρβάρους.—Δμτ. Διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἀδιά-
φορον ἤδη ὅποσα καὶ ἂν ἤθελον εἶσθαι τὰ μέρη τοῦ λόγου· ὅθεν εἰπέτε
μοι αὐτά.—Δμκ. Ἐγὼ θέλω σᾶς τὰ εἰπῆ, ὅπως ἔμαθον αὐτὰ ἐκ τῆς
γραμματικῆς Τερψιθέας τοῦ ἀειμνήστου Ν. Δοῦκα.—Δμτ. Αἰωνία αὐ-
τοῦ ἡ μνήμη! Ἀδιάφορον δὲ ἤδη καὶ τοῦτο, ἐὰν τὸ ἕτερον λεχθῆ πρὸ
τοῦ ἄλλου.—Δμκ. Ὅθεν λέγω ὄνομα, ῥῆμα, . . .—Δμτ. Σταθῆτε, δὲν
εἶναι ἀνάγκη τῶν λοιπῶν. Σᾶς ἐρωτῶ δέ, τί ἐστὶν ὄνομα;—Δμκ. Ἡ
λέξις, ὄνομα, εἰς τὰ μέρη τοῦ λόγου σημαίνει τὸ καταστατικὸν τῆς
ΟΝΤΟΤΗΤΟΣ τοῦ ΟΝΤΟΣ, ἦτοι αὐτὸ τὸ ἴδιον οὐκ. Ἐκφράζονται δὲ οἱ ἄν-
θρωποι τοῦτο, διὰ τῆς λέξεως Ὀρομα· διότι πᾶν οὐκ, εἶτε αἰσθητόν,
εἶτε νοητόν, κατ' ἄνθρωπον ὅμως, ἄνευ ὀνόματος δὲν ὑπάρχει. Ἐκφρά-
ζονται δὲ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ προσόντα ὡς ὄντα, ὑποτιθέμενοι αὐτὰ
τοιαῦτα· διότι αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ δὲν ἐκφράζονται, ὡς αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ
μὴ ὑπάρχοντα.—Δμτ. Ὁρθὸς ὁ ὀρισμὸς οὗτος ὡς πρὸς ἐμέ· καθότι ἡ
γενικὴ ιδιότης παντὸς ἐκάστου ΟΝΤΟΣ ἢ ΠΡΟΣΟΝΤΟΣ, εἶναι ἡ ΟΝΤΟΤΗΣ.
Εἰπέτε μοι δέ, καὶ τί ἐστὶ ῥῆμα;—Δμκ. Ὁ ὀρισμὸς τοῦ ῥήματος εἶναι
διαφοροτρόπως· διότι, οἱ μὲν παλαιότεροι γραμματικοὶ Ἑλληνες, ἄλ-
λον ὀρισμὸν ἀπέδιδον εἰς αὐτό, οἱ δὲ νεώτεροι ἄλλον, ὡς μαθάνω.—
Δμτ. Ἡμεῖς θέλομεν καταθέσει εἰς τὸ μέσον, τὸν τε ὀρισμὸν τῶν πα-
λαιότερων, ὡς καὶ τὸν τῶν νέων γραμματικῶν ἡμῶν, καὶ θέλομεν συ-
ζητήσαι καὶ ἐξετάσαι αὐτούς, καὶ ὅστις ἐξ αὐτῶν ἤθελε φανῆ εἰς ἡμᾶς
ὀρθὸς καὶ προσφυῆς, τοῦτον δεχόμεθα παρατιθέμενοι τὸν ἄλλον κατὰ
μέρος· ἐὰν δὲ τυχὸν ἤθελε φανῆ εἰς ἡμᾶς, ὅτι καὶ οἱ δύο ὀρισμοὶ τοῦ
ῥήματος τῶν τε παλαιότερων καὶ νεωτέρων γραμματικῶν ἡμῶν, ἐρ-
ρήθησαν ἀνόρθως καὶ ἀπροσφυῶς, θέλομεν παραθέσει καὶ τοὺς δύο κατὰ
μέρος.—Δμκ.. Ἐὐ! (ἴδε 3. Σημ.) καὶ ὕστερον!; (μετ' ἀπορίας).—Δμτ.
Καὶ ὕστερον θέλομεν προσδιορίσει ἡμεῖς ἓνα τινα ὀρισμὸν, ἐὰν δυνη-
θῶμεν, ὅστις νὰ ᾖναι ὀρθὸς καὶ προσφυῆς.

§. 4. Δμκ. Πλήν σᾶς εἶπον προηγουμένως, ὡς σᾶς λέγω και ἤδη, ὅτι ἡμεῖς ἀμφότεροι εἴμεθα ἀδαιεῖς ἐτέρων γλωσσῶν, ὡς δὲν εἴμεθα ἰκανοὶ τόσον και εἰς τὴν προπατορικὴν ἡμῶν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὥστε παρατιθέμενοι τοὺς δύο ὀρισμοὺς τοῦ ῥήματος τῶν παλαιότερων και νεωτέρων γραμματικῶν ὁμοειθῶν, εὐρωμεν και προσδιορίσωμεν ἡμεῖς ἕτερόν τινα ὀρισμὸν ὀρθὸν και προσφυῆ.—Δμτ. Ἡμεῖς π. χ. συζητοῦντες και εὐρίσκοντες ἓνα τινα ὀρισμὸν τοῦ ῥήματος ὀρθὸν και προσφυῆ καθ' ἡμᾶς, και τιθέμενοι τοῦτον προσκαίρως εἰς τὸν τόπον τῶν ἄλλων ὀρισμῶν, παρατιθέμενοι αὐτούς, μοι φαίνεται, δὲν θέλομεν πράξει ἔγκλημα καθοσιώσεως, μήτε κἀνὲν κακούργημα, μήτε δὲ θέλομεν διαφιλονεικήσει περὶ Κυβερνήσεως, ὡς ποιοῦσιν οἱ πολιτευόμενοι τὰ καθεστῶτα και οἱ ἀντιπολιτευόμενοι, ἀλλὰ θέλομεν παραθέσει τοὺς ὀρισμοὺς τῶν ἄλλων τοῦ ῥήματος τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ λόγου προσκαίρως κατὰ μέρος, τιθέμενοι εἰς τὸν τόπον αὐτῶν ἓνα τινα ὀρισμὸν ὀρθὸν και προσφυῆ καθ' ἡμᾶς, εἰς ἐξήγησιν και λύσιν τῆς ἀπορίας ἡμῶν.—Δμκ. Ἐπειδὴ, ὡς εἶπατε, δὲν πειράζομεν κἀνένα, ποιήσωμεν προσκαίρως οὕτω.

§. 5. Δμτ. Εἰπέτε μοι λοιπόν, τινα ὀρισμὸν ἀποδίδουσιν οἱ παλαιότεροι γραμματικοὶ Ἑλληνες εἰς τὸ ἐν μέρος τοῦ λόγου, ἦτοι εἰς τὸ ῥήμα; —Δμκ. Ἐγὼ ὡς ἠξέυρω και ὡς ἐνθυμοῦμαι, τοῦτον «ῥημά ἐστι λόγος, ἐνέργειαν και πάθος σημαίνων». —Δμτ. Οὗτος ὁ ὀρισμὸς ἀνορθος μὲν εἶναι, πλήν πλησίον τῆς ὀρθότητος, και ὅταν τις σαφηνίσῃ αὐτόν, θέλει φανῆ ὅτι εἶναι πλησίον τῆς ὀρθότητος. Εἰπέτε μοι δέ, και τινα ὀρισμὸν ἀποδίδουσιν οἱ νεώτεροι εἰς τοῦτο; Δμκ. Οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ τινα ὀρισμὸν ἀποδίδουσιν εἰς τὸ ῥήμα, ἀγνωθ. Τοῦτο δὲ μόνον ἠξέυρω, ὅτι ὁ ἀοιδίμος Γ. Γεννάδιος ἐν τῇ γραμματικῇ αὐτοῦ, οὕση ἐν χρήσει τὴν σήμερον εἰς Ἑλλάδα, ἀποδίδει ὀρισμὸν εἰς τὸ ῥήμα, ἀποκαλῶν τοῦτο «σύνδεσμον», λέγων· «Σύνδεσμος, ῥήμα δηλ. οὐσιαστικὸν ἢ ὑπαρκτικόν, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς συνδέει τὴν ποιότητα ἢ ἰδιότητα μετὰ τοῦ ἀποκειμένου, οἷον, τὸ *ρόδον ἐστὶν εὐώδες*». —Δμτ. Οὗτος ὁ ὀρισμὸς εἶναι πλέον ἀνορθότερος τοῦ προτέρου και πάντῃ ἀσαφής· ἐὰν δὲ ἐξεφράζετο σαφῶς, ἤθελε φανῆ ἐὰν ἦναι, ἴσως, πλησίον τῆς ὀρθότητος· ἀλλὰ ὀρίζων τὸ ῥήμα «σύνδεσμον» ὁ ἀοιδίμος Γεννάδιος, πολὺ ἀπέχει τῆς ὀρθότητος· πλήν ἤδη ἄς μείνη ἡ συζήτησις και ἐπίκρισις αὐτοῦ, ἵνα μὴ ταυτολογῶμεν ἔπειτα. Ἄλλος δὲ νεώτερός τις, τινα ὀρισμὸν ἀποδίδει εἰς αὐτό; —Δμκ. Ἐγὼ δὲν ἠξέυρω ἄλλον, ὑμεῖς δὲ ἐὰν ἠξέυρητε, εἰπέτε.—Δμτ. Μήτ' ἐγὼ ἠξέυρω ἄλλον τινα ὀρισμὸν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων,

πλὴν ὁ γίγς μου σπουδάζων τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, μετεχειρίζετο τὴν Γαλλικὴν γραμματικὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων Μ. Νοέλ καὶ Μ. Σαπσάλ. Οὗτοι δὲ οἱ γραμματικοὶ ἀποδίδουσιν ὄρισμὸν εἰς τὸ ῥῆμα, ὅτι «Τὸ ῥῆμα εἶναι λόγος, ὅστις ἐκφράζεται κατάρρασιν,» καὶ ὅτι «Ἐν μόνον ῥῆμα ὑπάρχει, τὸ ὑπαρκτικὸν ΕΙΝΑΙ». — Δμκ. Καὶ οὗτος ὁ ὄρισμὸς ἀσαφῆς μοι φαίνεται καὶ ἄνορθος. — Δμτ. Ἀσαφῆς μὲν ὡς ἀτελής, ἄνορθος δὲ πάλιν διὰ τὴν ἀτέλειαν, πλὴν πλησιέστερος εἰς τὴν ὀρθότητα τῶν δύο προτέρων ὄρισμῶν. Ὅθεν ἡμεῖς τοῖς δύο ὄρισμοὺς τῶν νεωτέρων, τῶν τε ὁμοεθνῶν καὶ τῶν Γάλλων γραμματικῶν θέλομεν καταγράψαι ὀλοσχερῶς, τὸν δὲ ὄρισμὸν τῶν παλαιότερων ὁμοεθνῶν ἐν συνόψει, καὶ θέλομεν καταθέσει αὐτοὺς εἰς συζήτησιν μεταξύ ἡμῶν, καὶ, ἐάν δυνηθῶμεν, θέλομεν ἀποδείξει καὶ ἀσάφειαν καὶ ἄνορθότητα αὐτῶν· εἴτα προσδιορίζοντες ἡμεῖς ἕνα τινα ὄρισμὸν εἰς τὸ ῥῆμα προσκαίρως, θέλομεν λύσει τὴν ἀπορίαν ἡμῶν, ὡς εἶπον. — Δμκ. Οὕτω ποιήσωμεν.

§. 6. Δμτ. Σὰς ἐρωτῶ λοιπόν, τί ἐστὶ ῥῆμα, ἤτοι τὸ ἐν μέρος τοῦ λόγου, κατὰ τοὺς προτέρους γραμματικοὺς Ἑλληνας; — Δμκ. «Ῥῆμά ἐστὶ λόγος, ἐνέργειαν καὶ πάθος σημαίνων». — Δμτ. Πολλακὰ, ἀλλὰ ῥῆμα τί θέλει νὰ εἰπῆ; — Δμκ. Πῶς ῥῆμα τί θέλει νὰ εἰπῆ; — Δμτ. Τοῦτέστιν ἢ λέξις, ῥῆμα, τί θέλει νὰ εἰπῆ; — Δμκ. Ἐνενόησα· ῥῆμα, θέλει νὰ εἰπῆ λόγος. — Δμτ. Ἐκτὸς δὲ τοῦ λόγου, σημαίνει ἕτερόν τι; — Δμκ. Ὅχι, μοι φαίνεται. — Δμτ. Καὶ εἰς ἐμὲ οὕτω φαίνεται. Ὅθεν τοιοῦτοτρόπως ἡμεῖς ἐξετάζοντες, δυνάμεθα ἵνα εἰσχωρῶμεν εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν λέξεων καὶ κατανοῶμεν ἀκριβῶς τὴν γενικὴν ιδιότητα καὶ σημασίαν αὐτῶν καθότι ἄλλως, σὰς βεβαίῳ, συγχύζομαι καὶ ἀποκαθίσταμαι τοσοῦτον δύσνους, ὥστε παντελῶς δὲν δύναμαι ἵνα ἐννοήσω τὴν ἔννοιαν ὁποιασδήποτε ὁμιλίας. Ῥῆμα λοιπόν, θέλει νὰ εἰπῆ λόγος; — Δμκ. Naί, λόγος. — Δμτ. Τι δαί; ὄνομα δὲν εἶναι λόγος; — Δμκ. Καὶ τὸ ὄνομα λόγος εἶναι, ἀλλ' ἄλλος λόγος τὸ ὄνομα καὶ ἄλλος λόγος τὸ ῥῆμα. — Δμτ. Βεβαίως, οὕτω καὶ ἐννοῶ· ἀλλ' ἵνα ἐξηγηθῶμεν σαφέστερα, διὰ τοῦτο σὰς ἠρώτησα, ὄνομα δὲν εἶναι λόγος; — καθότι π. χ. ἐάν ὑμεῖς μὲ ἠρωτᾶτε, πόσα τὰ μέρη τοῦ λόγου; — καὶ σὰς ἔλεγον τρία, — καὶ εἴτα μοι ἐλέγετε, εἶπέτε μοι αὐτά, — καὶ σὰς ἔλεγον, λόγος, λόγος, λόγος, — δὲν ἠθέλατε μοι εἰπῆ, ὅτι βεβαίως λόγοι εἶναι καὶ τὰ τρία μέρη τοῦ λόγου, ἀλλ' ἕκαστος αὐτῶν ἔχει σημασίαν ἰδιαιτέραν διαφέρουσαν τῶν ἄλλων; — Οὕτω καὶ ἐγὼ σὰς ἐρωτῶ, ἐπειδὴ καὶ τὸ ὄνομα εἶναι λόγος, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα, καὶ τοῦ μὲν ὀνόματος προσδιορίσατε κυριολεκτικῶς

πως τὴν ὀνομασίαν τῆς ιδιότητος αὐτοῦ, τοῦ δὲ ῥήματος, ὄχι, διὰ τοῦτο εἰπέτε μοι, τί σημαίνει ὁ λόγος, ῥήμα ;—Δμκ. Σᾶς εἶπον, ἐνέργειαν καὶ πάθος.—Δμτ. Καὶ δὲν δύνασθε ἵνα προσδιορίσητε κυριολεκτικῶς τὴν ὀνομασίαν αὐτοῦ, ὡς καὶ τὴν τοῦ ὀνόματος ;—Δμκ. Ὅχι.—Δμτ. Τίνος ἕνεκα ;—Δμκ. Διότι φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει· διότι ἐὰν εἶχε, βεβαίως οἱ προπάτορες ἡμῶν, ὡς καὶ οἱ σοφοὶ τῶν ἄλλων ἔθνων τῆς Εὐρώπης, ἤθελον προσδιορίσει τὸ ἀνήκον κυριολεκτικὸν ὄνομα εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ λόγου.—Δμτ. Καὶ δικαίως, διότι δὲν ἔχει. Καὶ ὡς ὁ Πλάτων, (ἴδε 4. Σημ.) τὴν μὲν ἐπὶ τῇ ψυχῇ τέχνην καλέσας πολιτικὴν, τὴν δὲ ἐπὶ τῷ σώματι, μὴ δυνήθεις ἵνα εὕρη κυριολεκτικὸν ὄνομα ἵνα καλέσῃ, διότι δὲν ἔχει, ἀφῆκεν αὐτὴν ἀνονόμαστον, οὕτω, φαίνεται, καὶ οἱ γραμματικοὶ τῶν Ἑλλήνων ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἔθνων τῆς Εὐρώπης, δὲν ἐδυνήθησαν ἵνα εὕρωσι κυριολεκτικὸν ὄνομα εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ λόγου, διότι δὲν ἔχει ὅθεν καὶ ὀνόμασαν αὐτὸ ἀπροσδιορίστως, λόγον.—Δμκ. Οὕτω φαίνεται.

§. 7. Δμτ. Ῥῆμα λοιπὸν θέλει νὰ εἰπῇ, ἀλόγος, ἐνέργειαν καὶ πάθος «σημαίνων» κατὰ τοὺς προτέρους γραμματικούς Ἑλληνας.—Δμκ. Ναί.—Δμτ. Ἄρα τὸ ῥῆμα δύο τινα σημαίνει, ἐνέργειαν καὶ πάθος· ἢ ἐνέργεια καὶ πάθος τὸ αὐτὸ εἶναι ;—Δμκ. Δύο τινα σημαίνει· διότι ἐνέργεια καὶ πάθος, δὲν εἶναι τὸ αὐτό, ἀλλὰ μάλιστα καὶ ἐναντία τὸ ἓν τῷ ἄλλῳ.—Δμτ. Βλέπετε ; ! Ἐπειδὴ δύο τινα σημαίνει, καὶ μάλιστα ἐναντία, διὰ τοῦτο δὲν ἐδυνήθησαν οἱ γραμματικοὶ τῶν τε Ἑλλήνων, ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἔθνων τῆς Εὐρώπης, ἵνα προσδιορίσωσιν ὄνομα κυριολεκτικὸν εἰς τὸ ἓν μέρος τοῦ λόγου, πλὴν, κατ' ἐμὴν κρίσιν, ἐγὼ δὲν σφάλω τελείως, ἐὰν προσδιορίσω εἰς αὐτὸ ὄνομα κυριολεκτικόν.—Δμκ. Τὸ ποῖον ; —Δμτ. Ἐνεργειοπάθεια.—Δμκ. Πολὺ τὸ μῆκος τοῦ ὀνόματος.—Δμτ. Μὴ βλέπετε τὸ μῆκος τοῦ ὀνόματος, ἀλλὰ βλέπετε, ἐὰν ἔχη ὀρθότητά τινα ἢ ὄχι.—Δμκ. Εἴτε ἔχει ὀρθότητα, εἴτ' ὄχι, ἐγὼ δὲν δέχομαι τοιοῦτον ὄνομα.—Δμτ. Σᾶς βεβαιῶ, ὅτι ἀσμένως καὶ ἀποφασιστικῶς ἤθελον δώσει εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ λόγου, τοῦτο τὸ σύνθετον ὄνομα, ὡς καὶ ἐν ἄλλο μέρος τοῦ λόγου ἔχει σύνθετον ὄνομα, ἥτοι ἡ Μετοχή, ὡς δύο τινα σημαίνουσα καὶ αὕτη ὄνομα καὶ ῥῆμα, ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα, δηλ. ἐνεργειοπάθεια, δὲν μετέχει ὀρθότητός τινος, καὶ διὰ τοῦτο παραλείπω αὐτό.—Δμκ. Τί ; τὸ ῥῆμα τάχα δὲν σημαίνει ἐνέργειαν καὶ πάθος ;—Δμτ. Ὅχι.—Δμκ. Ἀλλά ; !—Δμτ. Ἀλλὰ μόνον ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, ὄχι δὲ καὶ πάθος.—Δμκ. Πῶς ;—Δμτ. Οὕτω· τύπτειν π.χ. σημαίνει ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, καὶ τύπτειν πάλιν σημαίνει πάθος ;—Δμκ. Ὅχι.—Δμτ. Ἀλλά ;

— Δμκ. Ἄλλὰ τύπτειν μὲν σημαίνει ἐνέργειαν, τύπτεσθαι δὲ σημαίνει πάθος.— Δμτ. Οὐφ! Ἴδου ἀντιφάσκετε.— Δμκ. Δὲν ἀντιφάσκω· διότι εἶναι τὸ αὐτὸ ῥῆμα.— Δμτ. Τὸ αὐτὸ μὲν ῥῆμα εἶναι, ἦτοι ἡ αὐτὴ ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ἀλλὰ δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ ῥῆμα, ἦτοι ὁ αὐτὸς λόγος.— Δμκ. Τύπτειν καὶ τύπτεσθαι, δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ ῥῆμα;— Δμτ. Σᾶς εἶπον, ὅτι τὸ αὐτὸ μὲν ῥῆμα εἶναι, ἦτοι ἡ αὐτὴ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ὅχι δὲ καὶ τὸ αὐτὸ ῥῆμα, ἦτοι ὁ αὐτὸς λόγος.— Δμκ. Διατί;— Δμτ. Διότι, τύπτειν, ἄλλος λόγος, καὶ τύπτεσθαι, ἄλλος λόγος· καθότι, ἐνῶ δὲν ἔχουσι τὰ αὐτὰ γράμματα ὁ εἰς λόγος μετὰ τοῦ ἄλλου, ἐνταυτῷ ὁ λόγος, τύπτεσθαι, ἔχει καὶ μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν.— Δμκ. Ἦδη ἐνενόησα, ὅτι ὑμεῖς ἐκλαμβάνετε τὸ ῥῆμα, λόγον.— Δμτ. Ὅχι ἐγὼ, ἀλλ' ὑμεῖς εἶπατε, ὅτι τὸ ῥῆμα σημαίνει κυριολεκτικῶς λόγον.— Δμκ. Ναί· ἀλλ' εἵπομεν, ὅτι ἄλλο ὄνομα κυριολεκτικὸν δὲν ἐδυνήθησαν ἵνα εὗρωσιν οἱ προπάτορες ἡμῶν, ὡς καὶ οἱ σοφοὶ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, ἵνα προσδιορίσωσιν εἰς αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ λόγου διότι δὲν ἔχει.

§. 8. Δμτ. Μολονότι φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει, μολοντούτο ἐγὼ θέλω προσδιορίσει εἰς τοῦτο τὸ δεύτερον μέρος τοῦ λόγου, ἐν ὄνομα κυριολεκτικόν, προσκαίρως ὅμως, τῆς ιδιότητος αὐτοῦ, εἰς ἐξήγησιν καὶ λύσιν τῆς ἀπορίας ἡμῶν.— Δμκ. «Χαίρομαι τὴν προκοπὴν σας». Τοσοῦτους αἰῶνας ἤδη, δὲν ἐδυνήθησαν ἵνα εὗρωσι καὶ προσδιορίσωσιν ὄνομα κυριολεκτικόν, εἰς τοῦτο τὸ μέρος τοῦ λόγου, ὅχι μόνον Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ σοφὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης, καὶ ὑμεῖς θέλετε εὔρει; ; ! ... (σιωπή) . . . δὲν ὁμιλεῖτε; τί σκέπτεσθε; !— Δμτ. Αὐτὸ τοῦτο εἶναι τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν παροιμίαν, ἀκόπτει καὶ τὰ χεῖρα μου καὶ τὰ ποδάρια μου, καὶ καταντῶ σχεδὸν ἄφωνος, τὸ, πῶς δηλ. μέχρι σήμερον, οἱ τε σοφοὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ὡς καὶ οἱ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, δὲν ἐνενόησαν τὴν ΓΕΝΙΚΗΝ τὴν ΜΟΝΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ τοῦ ῥήματος, καὶ πῶς δὲν προσδιώρισαν τὴν κυριολεκτικὴν ὀνομασίαν τούτου τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ λόγου, τοῦ ΔΕΥΤΕΡΟΥ.— Δμκ. Δὲν ἔχει κυριολεκτικὴν ὀνομασίαν ἵνα προσδιορίσωσιν οἱ σοφοί. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶπατε, ὅτι ὑμεῖς εὗρετε, προσδιόρισατε.— Δμτ. Ἐγὼ δὲν εἶπον ὅτι εὗρον, ἀλλ' ὅτι θέλω προσδιορίσει.— Δμκ. Τὸ αὐτὸ εἶναι διότι πρῶτον πρέπει ἵνα εὗρητε, καὶ εἶτα προσδιορίσητε.— Δμτ. Ἴσως εὗρον ἄλλοι, παρ' ὧν ἔμαθον ἐγώ;— Δμκ. Ἴσως.— Δμτ. Ἄς σταθῇ ὅμως κατὰ μέρος ἡδὴ ἡ κυριολεκτικὴ ὀνομασία τοῦ ῥήματος, καὶ εἰπέτε μοι, τὸ τί ῥῆμα σημαίνει ἐνέργειαν, καὶ τὸ τί ῥῆμα σημαίνει πάθος;— Δμκ. Τὸ ῥῆμα τύπτειν σημαίνει ἐνέργειαν, τὸ αὐτὸ

τύπτειν πάλιν, όταν προφερθῆ τύπτεσθαι σημαίνει πάθος. Ὅθεν λέγομεν ἅθ' Ἡέτρος τύπτει τὸν Παῦλον καὶ ἅθ' Παῦλος τύπτεται ὑπὸ τοῦ Ἡέτρου· διὸ καὶ πάσχει ὁ Παῦλος.— Δμτ. Πολλακαλά· ἀλλ' ὅταν ὁ Ἡέτρος τύπτει τὸν Παῦλον, τί γίνεται;— Δμκ. Τί γίνεται;— Δμτ. Δὲν γίνεται τύψις;— Δμκ. Ναί.— Δμτ. Ὅταν δὲ ὁ Παῦλος τύπτεται ὑπὸ τοῦ Ἡέτρου, δὲν γίνεται πάλιν ἡ ἰδία τύψις;— Δμκ. Ναί· πλὴν ὁ Ἡέτρος ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ Παύλου, ὁ δὲ Παῦλος πάσχει ὑπὸ τοῦ Ἡέτρου.— Δμτ. Ὁ μὲν Ἡέτρος ΕΝΕΡΓΕΙ ἐπὶ τοῦ Παύλου, ὁ Παῦλος ὁμῶς δὲν πάσχει, ἀλλὰ δέχεται εἰς ἑαυτὸν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως, μεταβαίνον ἐπ' αὐτὸν διὰ τῆς ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ· διότι εἰς μὲν τὸ τύπτεσθαι, πάσχει ὁ Παῦλος ὑπὸ τοῦ Ἡέτρου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ τύπτειν, ὁ Ἡέτρος, ἐνῶ ΕΝΕΡΓΕΙ, πάσχει καὶ οὗτος πάλιν· εἰς δὲ τὰ ῥήματα ἀγαπᾶν, τιμᾶν, μήτε ὁ Ἡέτρος ἀγαπᾶν, τιμᾶν τὸν Παῦλον, πάσχει, μήτε ὁ Παῦλος ἀγαπῶμενος, τιμῶμενος ὑπὸ τοῦ Ἡέτρου, πάσχει· ἀλλ', ὡς εἶπον, δέχεται εἰς ἑαυτὸν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πράξεων, τῆς τύψεως μὲν αἰσθητῆς, τῶν ἀγαπήσεως καὶ τιμῆσεως δὲ, νοητῶν· καὶ μάλιστα εἰς τινὰ ῥήματα, τὸ ΕΝΕΡΓΟΥΝ ὑποκείμενον πάσχει, ἐνῶ τὸ ἀντικείμενον δὲν πάσχει τελείως, ὡς εἰς τὰ ὑπηρετεῖν, δουλεύειν, ὑπουργεῖν κτλ.— Δμκ. Ναί· ἀλλ' οὕτως ὠνόμασαν τὴν δοχὴν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς πράξεως, ῥήμα παθητικόν.— Δμτ. Καλῶς· ἐὰν ὠνόμασαν ῥόνον, ὠνομάσθη δὲ ἐσφαλμένως· διότι τὸ ῥήμα τύπτεσθαι, δὲν εἶναι παθητικόν, ἀλλ' εἶναι ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ· διότι ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ σημαίνει ὡς ΕΝΕΡΓΕΙΑ.— Δμκ. Πῶς ἐνέργειαν σημαίνει;— Δμτ. Τὴν τοῦ τύπτειν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ σημαίνει καὶ τὸ τύπτεσθαι, ἀλλ' ἀντιστρόφως ἐκφραζομένην.— Δμκ. Δὲν ἐνενόησα, τί λέγετε.— Δμτ. Ἄ· Ὁ Ἡέτρος τύπτων τὸν Παῦλον· δὲν γίνεται τύψις;— Δμκ. Ναί.— Δμτ. Ἄ· Ὁ δὲ Παῦλος τυπτόμενος ὑπὸ τοῦ Ἡέτρου· δὲν γίνεται πάλιν ἡ ἰδία, ἡ αὐτὴ τύψις;— Δμκ. Ναί.— Δμτ. Ὡς εἶπομεν οὖν, ἡ ἰδία ἡ αὐτὴ ΕΝΕΡΓΕΙΑ γίνεται, ἀλλ' ἀντιστρόφως ἐκφραζομένη.— Δμκ. Ἐνενόησα.

§. 9. Δμτ. Τὰ ῥήματα δὲ, περιπατεῖν, ὑγιαίνειν, ζῆν, καὶ ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ καὶ πάθος σημαίνουσιν, ἡ ὄχι;— Δμκ. Ὅχι.— Δμτ. Ἀλλά;— Δμκ. Μήτε ἐνέργειαν, μήτε πάθος (ἴδε ὁ Σημ.)— Δμτ. Μήτε ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ;— Δμκ. Μήτε τὸ ἐν, μήτε τὸ ἄλλο.— Δμτ. Ἐπειδὴ δὲ ὅλα τὰ ῥήματα δὲν σημαίνουσιν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, μήτε πάθος, δὲν εἶναι ὁρθὸς ὁ ὕρισμός οὗτος.— Δμκ. Ἀλλά δὲν εἶπον οἱ πρότεροι γραμματικοὶ Ἑλληνας, ὅτι ὅλα τὰ ῥήματα σημαίνουσιν ἐνέργειαν καὶ πάθος.— Δμτ. Ἀλλά;— Δμκ. Ἀλλά

τινα ἐξαιροῦνται.—Δμτ. Ἦτοι, ὡς ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος, (ἴδε 6. Σημ.) ὅτι «ἀνθρωπός ἐστι ζῶον λογικόν, νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν», ἐξαιροῦνται οἱ βωβοὶ καὶ οἱ φρενόληπτοι, οὕτω, φαίνεται, ἐξαιροῦνται τινὰ ῥήματα καὶ ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ τῶν ῥημάτων αὐτῶν, ὡς μίαν ἀσθένειαν ἢ ἄλλειψιν πάσχοντα· καθότι ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἔλλειπεις ἐξαιροῦνται οἱ βωβοὶ καὶ οἱ φρενόληπτοι.—Δμκ. Ναί, οὕτως ἐξαιροῦνται καὶ ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ τῶν ῥημάτων ὡς ἔλλειπῆ, τὰ οὐδέτερα ῥήματα. — Δμτ. Νὰ σὰς εἰπῶ ἓνα λόγον· μὴ ἐλάβητε ὅμως αὐτὸν ὡς ἀστεῖςμόν. Ἐγὼ θέλω προσδιορίσει εἰς τὸ ῥήμα ἓνα τινὰ ὀρισμόν, ἐκ τοῦ ὁποίου, μήτε ὁ Ζεὺς, ἐὰν ἦ ῥήμα, δύναται ἵνα ἐξαιρηθῇ.—Δμκ. «Χαίρομαι τὴν προκοπὴν σας». — Δμτ. Σὰς εὐχαριστῶ. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ εἶπατε, ὅτι οἱ πρότεροι γραμματικοὶ Ἕλληνες, ἀποφαίνονται, ὅτι ἀπὸ ῥημά ἐστι λόγος, ἐνέργειαν καὶ πάθος σημαίνων», καὶ ἐπειδὴ ἔχει καὶ οὐδέτερα ῥήματα, τὰ ὁποῖα, ὡς εἶπατε, μήτε ἐνέργειαν σημαίνουσι, μήτε πάθος, διὰ τοῦτο ὁ ὀρισμὸς οὗτος, εἶναι ἄνορθος καὶ ἀσαφής.—Δμκ. Κατὰ τίνα τρόπον εἶναι ἄνορθος καὶ ἀσαφής — Δμτ. Τὴν ἐξήγησιν ἤδη ἄς παραθέσωμεν εἰς μέρος, ἵνα μὴ ταυτόλογον ἔπειτα· ἄς συζητήσωμεν δὲ καὶ ἐπικρίνωμεν τὸν ὀρισμὸν τοῦ ῥήματος τὸν ὑπὸ τοῦ ἀοιδίου Γ. Γενναδίου· ἐν καιρῷ δὲ τῶ προσήκοντι, θέλωμεν συζητήσει περὶ τῶν οὐδετέρων ῥημάτων καὶ περὶ ἐτέρων εἰσέτι, ἐὰν ἔγη ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἢ ἄλλη τις, τοιαῦτα.—Δμκ. Οὕτω ποιήσωμεν.

§. 40. Δμτ. Ἴδου ὁ ὀρισμὸς τοῦ ῥήματος, τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ λόγου, ὑπὸ Γ. Γενναδίου.

α §. 38. Περὶ ῥήματος.

»274. Πρὸς ἀπαρτισμὸν πάσης προτάσεως, χρειάζονται μάλιστα τρεῖς λέξεις (ἴδε 7. Σημ.).

- » 1). Τὸ ὑποκείμενον, πρόσωπον δηλ. ἢ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὑπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ νοῦς.
- » 2). Τὸ κατηγορούμενον, δηλ. ποιότης ἢ ιδιότης, τὴν ὁποίαν ὁ νοῦς κατηγορεῖ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου, ἤγουν λέγει, ὅτι ὑπάρχει ἐν τῷ ὑποκειμένῳ (*).

(*) Ἐπειδὴ ὑπάρχει φυσικῶς ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ἡ ποιότης ἢ ιδιότης, διὰ τοῦτο δύναται νὰ εἴπῃ ὁ νοῦς, ὅτι ὑπάρχει ἐν τῷ ὑποκειμένῳ. Ἐὰν δὲ δὲν ὑπῆρχε, δὲν ἐδύνατο νὰ εἴπῃ ὁ νοῦς.

» 274. 3). Σύνδεσμος, ῥῆμα δηλ. οὐσιαστικὸν ἢ ὑπαρκτικόν, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς συνδέει τὴν ποιότητα ἢ ἰδιότητα τινα μετὰ τοῦ ὑποκειμένου· οἶον, τὸ ῥόδον ἐστὶν εὐώδης.

» 275. Τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ σύνδεσμος συγγωνεύονται εἰς μίαν λέξιν, καὶ οὕτω προκύπτει τὸ λεγόμενον κατηγορηματικὸν ῥῆμα· οἶον, τὸ ῥόδον εὐωδιάζει.

» 276. Τὸ κατηγορηματικὸν ῥῆμα φανερώνει, ὅτι τὸ ὑποκείμενον,

» 1). Ἐνεργεῖ ἢ μεταβιβάζει τὴν ἐνέργειαν εἰς τι ἀντικείμενον, ἐκτὸς ἑαυτοῦ, καὶ λέγεται ἐνεργητικὸν ἢ μεταβατικόν.

» 2). Δέχεται εἰς ἑαυτὸ τὴν ἐξ ἄλλου προερχομένην ἐνέργειαν, καὶ λέγεται παθητικόν.

» 3). Εὐρίσκεται ἐν τινι καταστάσει, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι μῆτε τὸ ἐν μῆτε τὸ ἄλλο, καὶ διὰ τοῦτο λέγεται οὐδέτερον.

» 4). Αὐτὸ ἐνεργεῖ καὶ αὐτὸ πάσχει, καὶ διὰ τοῦτο λέγεται μέσον ἤγουν Ὁ δίκαιος τιμᾷ τὴν ἀρετὴν.

Ἡ ἀρετὴ τιμᾶται ὑπὸ τοῦ δικαίου.

Ὁ δίκαιος τιμᾶται διὰ τὴν ἀρετὴν.

Ὁ δίκαιος ζῇ μετὰ συνειδήσεως ἡσύχου.

Ἡμεῖς οὖν ἐπαναλαμβανόμενοι μίαν πρὸς μίαν τὰς λέξεις τὰς ἀπαρτιζούσας τὸν ὄρισμὸν τοῦ ῥήματος, κατὰ τὸν αἰοιδίμον Γεννάδιον, θέλομεν συζητήσει καὶ ἐπικρίνει, ἐὰν ὀρθῶς ἐρρέθη ὁ ὄρισμὸς οὗτος, ἢ ὄχι.— Δμκ. Οὕτω ποιήσωμεν.

§. 11. Δμτ. «Σύνδεσμος, (ἴδε 8. Σημ.) ῥῆμα δηλ. οὐσιαστικὸν κτλ.» Σύνδεσμον ἀποκαλεῖ ἢ ὀρίζεται τὸ ῥῆμα ὁ Γεννάδιος. Ἐνῶ δὲ λέγει, «Σύνδεσμος» ἐπιστρέφει πάλιν καὶ λέγει «ῥῆμα». Ὅθεν καὶ οὗτος, ῥῆμα, ἦτοι λόγον, ἐνοεῖ τὸ ῥῆμα, πλὴν «ῥῆμα οὐσιαστικὸν ἢ ὑπαρκτικόν, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς συνδέει» ἦτοι λόγον οὐσίας ἢ ὑπάρξεως, συνδετικὸν ὅμως, οἶον αὐτὸ ῥόδον ἐστὶν εὐώδης. »—Δμκ. Ὅποιαν σύνδεσιν ὁ νοῦς ποιεῖ εἰς τὸ αὐτὸ ῥόδον ἐστὶν εὐώδης» δὲν ἐνοῶ.—Δμτ. Μῆτ' ἐγὼ καθότι εἰς τὸ «αὐτὸ ῥόδον ἐστὶν εὐώδης» ἢ λέξις ἔστιν, δὲν συνδέει τὴν λέξιν ῥόδον μετὰ τὴν λέξιν εὐώδης, μῆτε ὁ νοῦς δι' αὐτῆς· ἀλλ' ἢ λέξις ἔστιν σημαίνει τὴν ΔΗΝΕΚΗ ΨΑΡΕΙΝ τῆς εὐωδίας εἰς τὸ ῥόδον, ὄχι δὲ τὴν ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗΝ ΨΑΡΕΙΝ καθότι ἢ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΨΑΡΕΙΣ σημαίνεται διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως «εὐώδης»· διό, κατ' ἐμέ, ἢ

λέξεις ΕΣΤΙΝ ἢ γενικώτερον τὸ ῥῆμα ΕΙΝΑΙ οὐδὲν ἄλλο ΦΥΣΙΚΩΣ σημαίνει, εἰμὴ ΜΟΝΟΝ καὶ ΜΟΝΟΝ τὴν ΔΙΗΝΕΚΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ.—Δμκ. Δὲν ἐνενόησα, μήτε ὅποιαν σύνδεσιν ποιεῖ ἡ λέξις, ἐστίν, μήτε ὅποιαν διηνεκῆ ὀντότητα, σημαίνει.—Δμ.τ. Ἐχετε δίκαιον, πλὴν ἔχετε καὶ ὑπομονὴν καὶ προΐουσης τῆς συνδιαλέξεως, ἐννοεῖτε ἀκριβῶς. Ἄς ἰδῶμεν δὲ καὶ ἐφεξῆς «Τὸ κατηγορούμενον (ἴδε 9. Σημ.) καὶ ὁ σύνδεσμος συγχωνεύονται εἰς μίαν λέξιν, καὶ οὕτω προκύπτει τὸ λεγόμενον κατηγορηματικὸν ῥῆμα, οἷον, τὸ ῥόδον εὐωδιάζει.» Τοῦτο πολλὰ καλῶς ἐρρήθη, πλὴν ἔλλειπῶς· διότι τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ σύνδεσμος, φαίνονται, ναί, συγκεχωνεμένα, ἀλλ' ὅποια τίς ἐστίν ἡ γενικὴ ιδιότης τοῦ συγκεχωνεμένου ῥήματος, νὰ ἰδῶμεν.—Δμκ. Τί εἶναι τὸ κατηγορούμενον, καὶ τί εἶναι ὁ σύνδεσμος;—Δμ.τ. Τὸ κατηγορούμενον εἶναι ἡ εὐωδία, ὁ δὲ σύνδεσμος εἶναι τὸ ῥῆμα, ἐστίν.—Δμκ. Ἐγὼ τελείως δὲν δύναμαι ἵνα ἐννοήσω περὶ τῆς συγχωνεύσεως τῶν λέξεων.—Δμ.τ. Μείνατε οὕτως ἤδη, καὶ ἐπομένως ἐννοεῖτε. Ἦδη δὲ τοῦτο πρέπει ἵνα ἐννοήσωμεν, ὅτι τὴν γενικὴν ιδιότητα τοῦ ῥήματος ΕΙΝΑΙ ἀποδίδει ὁ Γεννάδιος εἰς τὴν συνδετικὴν.—Δμκ. Οὕτως ἐξάγεται ἀλλὰ βεβαίως δὲν εἶναι συνδετικὴ ἡ γενικὴ ιδιότης τοῦ ῥήματος ΕΙΝΑΙ.—Δμ.τ. Βεβαίως δὲν εἶναι, ἀλλ' αὐτὸς οὕτω λέγει. Εἶτα δὲ λέγει «Τὸ κατηγορηματικὸν ῥῆμα φανερῶνει ὅτι τὸ ὑποκείμενον, 1.) ἐνεργεῖ ἢ μεταβιβάζει τὴν ἐνεργειαν εἰς ἀντικείμενόν τι, ἐκτὸς ἑαυτοῦ, καὶ λέγεται ἐνεργητικόν.» Ἐνταῦθα ἀνορθότης πάλιν καὶ ἀσάφεια. Τὸ ὑποκείμενον, ναί, ΕΝΕΡΓΕΙ βεβαίως, ἀλλὰ μεταβιβάζει τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ εἶναι λάθος, καθότι τὸ ὑποκείμενον μεταβιβάζει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως, ἢ τι ὄν, διὰ τῆς ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ἐπὶ τι ἀντικείμενον, καὶ ὄχι τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ· διότι ἡ ΕΝΕΡΓΕΙΑ δὲν μεταβιβάζεται ποτέ· οἷον «Ὁ Πέτρος τύπτει τὸν Παῦλον.» Εἰς τοῦτο, ὁ Πέτρος τὸ ὑποκείμενον ΕΝΕΡΓΕΙ τὴν πράξιν τύπτ-(εἰν) ἐπὶ τὸν Παῦλον τὸ ἀντικείμενον, τῆς ὁποίας πράξεως τὸ ἀποτέλεσμα μεταβιβάζεται ἐπὶ τὸν Παῦλον τὸ ἀντικείμενον διὰ τῆς ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.—Δμκ. Ἦδη ἐνενόησα· ἦτοι ἡ ΕΝΕΡΓΕΙΑ τῆς τύπτ-(εἰν) πράξεως, ὄχι, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς αὐτῆς πράξεως μεταβιβάζεται διὰ τῆς ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ἐπὶ τὸ ἀντικείμενον.—Δμ.τ. Αὐτότατον εἶναι.

§. 12. Εἶτα λέγει.—«Ἐκτὸς ἑαυτοῦ.»—Δμκ. Τίνα ἔννοιαν σημασίας ἔχουσιν αἱ λέξεις «ἐκτὸς ἑαυτοῦ;»—(ἴδε 25 Σημ.)—Δμ.τ. Αὐτὴν τὴν ἔννοιαν σημασίας φαίνεται ἵνα ἔχωσιν, ὅτι τὰ ῥήματα, δι' ὧν τὸ ΕΝΕΡΓΟΥΝ ὑποκείμενον μεταβιβάζει τι ἐπὶ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον

τι ὁμως δὲν δύναται ἵνα μεταβιάσῃ καὶ ἐπὶ ἑαυτό, εἶναι ἄλλου εἶδους· τὰ δὲ ῥήματα, δι' ὧν τὸ ΕΝΕΡΓΟΥΝ ὑποκείμενον μεταβιάζει τι ἐπὶ ἀντικείμενον ὡς καὶ ἐπὶ ἑαυτό, εἶναι ἄλλου εἶδους.—Δμκ. Καὶ εὐρίσκονται ῥήματα, δι' ὧν τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον δύναται ἵνα μεταβιάσῃ τι ἐπὶ ἀντικείμενον μόνον, ἐκτὸς ἑαυτοῦ;—Δμτ. Κατ' ἐμὴν κρίσιν, δὲν εὐρίσκονται· πλὴν ἴσως εὐρίσκονται, τὰ ὅποια δυσκόλως διακρίνονται, ἢ ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα ἵνα διακρίνωμεν αὐτά. Ἐγὼ ὁμως ἐκ πολλῆς παρατηρήσεως δοξάζω πεποιστότως, ὅτι οὐδὲν ῥῆμα ὑπάρχει, δι' οὗ τὸ ΕΝΕΡΓΟΥΝ ὑποκείμενον μεταβιάζει τι ἐπὶ ἕτερον ἀντικείμενον, ἐκτὸς ἑαυτοῦ.—Δμκ. Φαίνεται δὲ γὰρ ὑπάρχωσι τοιαῦτα ῥήματα· διότι ἄλλως, πῶς γίνεται ὁ ἀοίδιμος Γεννάδιος ἵνα ὑπόπηση εἰς ἓν τοσοῦτο λάθος.—Δμτ. Δὲν εἶναι παράδοξον· διότι καὶ οἱ μεγάλοι ἄνδρες ἐνόητε λανθάνουσι καθότι, πεποιστότες ἐν ἑαυτοῖς ὅτι ἐννοοῦσιν ἐντελῶς ὅσα λέγουσιν, ἀποφαίνονται ἄνευ παρατηρήσεως, περὶ σημασίας λέξεώς τινος ἐσφαλμένως, ὥστε φαίνονται ὅτι δὲν δύνανται ἵνα ἐννοήσωσι τὴν ἐννοίαν τῆς σημασίας τῆς αὐτῆς ἰδίας λέξεως, τῆς παρ' αὐτῶν τούτων λεγομένης. Πολλάκις ὁμως τοῦτο γίνεται καὶ κατ' ἐξακολούθησιν· καθότι εἰς μίαν τινα ἄνορθον σημασίαν λέξεώς τινος, τινὲς ἀκολουθοῦσι τοῖς προτέροις, λέγοντες ὅτι εἶπον ἐκείνοι, καὶ οὕτως, ἐπειδὴ ἐλάνθασαν οἱ πρότεροι, λανθάνουσι καὶ οἱ ὕστεροι, ὡς θέλουσι λανθᾶσαι καὶ οἱ ἐπόμενοι, καὶ καθεξῆς.

§. 13. Εἶτα λέγει «καὶ λέγεται ἐνεργητικὸν ἢ μεταβατικόν.» Ἐνταῦθα ὁ, ἢ, σύνδεσμος, εἶναι περιττός· διότι τὸ ὀρθὸν εἶναι, ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ μεταβατικόν.—Δμκ. Ἐνεργητικὸν καὶ μεταβατικόν, δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν;—Δμτ. Ὅχι βεβαίως· μάλιστα δὲ πολλὰ ἀπέχει ἢ μία τῆς ἄλλης· καθότι τὸ ῥῆμα πάντοτε εἶναι ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ, ὄχι ὁμως καὶ πάντοτε μεταβατικόν.—Δμκ. Πῶς τὸ ῥῆμα πάντοτε εἶναι ἐνεργητικόν, ὄχι δὲ καὶ πάντοτε μεταβατικόν;—Δμτ. Ὅτι, πᾶν ῥῆμα, πάντοτε ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ σημαίνει· πλὴν ἕνια τῶν ῥημάτων μεταβιάζουσι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως τοῦ ὑποκειμένου, ἢ ἄλλο τι ὄν, ἐπὶ ἀντικείμενον, ἕνια δ' ὄχι, ἀλλ' ἐμμένει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς αὐτῆς πράξεως ἐν τῷ ΕΝΕΡΓΟΥΝΤΙ αὐτὴν ὑποκειμένῳ.—Δμκ. Τί λέγετε δὲν ἐννοῶ.—Δμτ. Θέλετε ἐννοήσει. Εἶτα λέγει ὁ Γεννάδιος· ἀδέχεται εἰς ἑαυτὸ τὴν ἐξ ἄλλου προερχομένην ἐνέργειαν, ἢ γοῦν πάσχει, καὶ λέγεται παθητικόν.» Ἐνταῦθα, «ἀδέχεται εἰς ἑαυτὸ τὴν ἐνέργειαν» εἶναι λάθος· τὸ δὲ ὀρθὸν εἶναι, δέχεται εἰς ἑαυτὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως διὰ τῆς

ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ· διότι τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ποτὲ δὲν δύναται ἵνα δεχθῆ.—«ἤ-
 γουν πάσχει.»—Πάντοτε δὲν πάσχει, ἀλλ' ὅταν τὸ ὑποκείμενον πά-
 σχει, καὶ τὸ ἀντικείμενον πάσχει. Ὅταν δὲ τὸ ὑποκείμενον δὲν πά-
 σχει, τότε καὶ τὸ ἀντικείμενον δὲν πάσχει ὡς ἀπεδείχθη· πλὴν ὀρθό-
 τερον εἶναι τό, ΟΝΤΩΣ ποτὲ δὲν πάσχει μήτε ὑποκείμενον μήτε ἀντι-
 κείμενον, ἀλλ' ΕΝΕΡΓΟΥΣΙΝ ἀμφοτέρα, ἥτοι τὸ μὲν ὑποκείμενον ΕΝΕΡ-
 ΓΕΙ οἰανδήτινα πράξιν, μεταβιβάζον τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἐπὶ τὸ
 ἀντικείμενον· τὸ δὲ ἀντικείμενον ΕΝΕΡΓΕΙ τὴν δοχὴν τοῦ ἀποτελέσμα-
 τος τῆς πράξεως ἐφ' ἑαυτό. Ἐννεόσησ' ὅτι ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ τὸ ἓν, ἐν
 ἀκαρεὶ θέλει παύσει καὶ τὸ ἄλλο.—Δμκ. Ἐννεόσησ' ὅτι ὅταν ὑποκείμενον
 καὶ ἀντικείμενον πάντοτε ΕΝΕΡΓΕΙ, ἥτοι πᾶν ΟΝ πάντοτε
 ΕΝΕΡΓΕΙ—Δμτ. Σὺ ἔφρα.

§. 14. Εἶτα λέγει· «Εὑρίσκεται ἐν τινι καταστάσει (ἴδε 10 Σημ.) καὶ
 ἐπομένως δὲν εἶναι μήτε τὸ ἓν μήτε τὸ ἄλλο, καὶ λέγεται οὐδέτερον.»
 Πῶς ἐξηγεῖται τοῦτο;—Δμκ. Ἐνενοήσα' ὅτι ἄνευ ὀρθότητος λόγος, πάντων τῶν
 λεγόντων οὕτω. Διὰ τοῦτο εἰς τοῦτο, δὲν λανθάνει μόνος ὁ Γεννάδιος,
 ἀλλὰ συλλανθάνει ὅλοις τοῖς λοιποῖς γραμματικοῖς.—Δμτ. Ἡ λέξις,
 οὐδέτερον, θέλει συζητηθῆ καὶ ἐπικριθῆ ἐν οἰκείῳ μέρει. Εἶτα λέ-
 γει· «Αὐτὸ ἐνεργεῖ, καὶ αὐτὸ πάσχει, καὶ διὰ τοῦτο λέγεται, μέσον.»
 (ἴδε 14. Σημ.) Αὐτὸ τὸ ὀνομασθὲν μέσον, ῥῆμα, ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ ὑποκει-
 μενον ἐνεργεῖ καὶ τὸ αὐτὸ πάσχει, ἔπρεπεν ἵνα ὀνομασθῆ μετοχικὸν
 ῥῆμα, πλεον προσφυῶς, ὡς τὸ ἓν μέρος τοῦ λόγου ὀνομάζεται Μετοχή.
 καθότι ὡς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ λόγου, μετέχει τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ῥή-
 ματος, οὕτω καὶ τὸ μέσον ῥῆμα, φαίνεται, μετέχει τῆς ἐνεργείας καὶ
 τοῦ πάθους.—Δμκ. Τὸ ἓν μέρος τοῦ λόγου, ἡ Μετοχή, ὀνομάσθη οὕτω
 διότι ἡ λέξις αὕτη, μετέχει τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ῥήματος, καὶ ὄχι
 τὸ ὑποκείμενον (ἀστείως). Αἱ λέξεις ὅμως, λούομαι, οἰκοδομοῦμαι,
 μάχομαι, δὲν μετέχουσιν ἐνεργείας καὶ πάθους, ἀλλὰ τὸ ὑποκείμενον.
 —Δμτ. Ποτὲ λέξις δὲν μετέχει τινος, ἐὰν τὸ ὑποκείμενον δὲν μετέχη
 τούτου, καὶ ποτὲ λόγος δὲν ἐκφράζει μίαν πράξιν ἥτις δὲν γίνεται,
 ἀλλ' ἐκφράζει πράξιν ἥτις γίνεται, καὶ ὅπως γίνεται· ἐνενοήσατε;—
 Δμκ. Ἐνενοήσα. Δμτ. Τὸ δὲ μέσον ῥῆμα, θέλει συζητηθῆ καὶ ἐπι-
 κριθῆ ἐπίσης ἐν οἰκείῳ μέρει. Ἐσχάτως φέρει παραδείγματα ὁ Γεννά-
 διος· «ἤγουν, ὁ δίκαιος τιμᾶ τὴν ἀρετὴν, ἡ ἀρετὴ τιμᾶται ὑπὸ τοῦ
 δικαίου, ὁ δίκαιος τιμᾶται διὰ τὴν ἀρετὴν, ὁ δίκαιος ζῆ μετὰ συνει-
 δήσεως ἡσυχου.» Ἐνταῦθα τὸ ῥῆμα τιμᾶ, εἶναι ἐνεργητικόν, κατ' αὐ-

»102. Τὸ ΟΥΑΓΕΤΕΡΟΝ ῥῆμα, σημαίνει μὲν, ὡς τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα, ἐνεργεῖαν ἐνεργουμένην ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου, διαφέρει ὅμως κατὰ τοῦτο, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἔχη ἀμεσον συμπλήρωμα. ΠΟΡΕΤΟΜΑΙ εἰς Ἰταλίαν, ΕΡΤΑΖΟΜΑΙ μετὰ γεννηαιότητος. Ὡνομίασθη δὲ οὐδέτερον, ἐπειδὴ δὲν εἶναι μῆτε ἐνεργητικόν, μῆτε παθητικόν. (Οὐδέτερον σημαίνει μῆτε τὸ ἐν μῆτε τὸ ἄλλο). Τὸ ῥῆμα τοῦτο προσδιορίσθη ὑπὸ τινῶν γραμματικῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀμετάβατον ῥῆμα.

(Γραμμ. Μ. Νοὲλ καὶ Μ. Σαπσάλ, ἐν Παρισίοις, 1851.)

CHAPITRE 5. DU VERBE.

- »87. *Le verbe est un mot, qui exprime l'affirmation. Quand je dis: le soleil est brillant, j'affirme que la qualité marquée par l'adjectif brillant, convient au soleil, et le mot est, qui exprime cette affirmation, est un verbe.*
- »88. Il n'y a réellement qu'un verbe, qui est le verbe être, parce que c'est le seul qui exprime l'affirmation. *Aimer, rendre, dormir, lire, recevoir, etc., ne sont véritablement des verbes que parcequ'ils renferment en eux le verbe être; en effet, aimer c'est être aimant; rendre c'est être rendant; dormir, c'est être dormant; lire c'est être lisant.*
- »89. Quand le verbe se presente sous sa forme simple, sous la forme qui lui est propre, comme dans *je suis, j'étais, je fus, je serai*, on l'appelle verbe *substantif*, parcequ'alors il subsiste par lui-même.
- »90. Lorsqu'il se presente sous une forme composée, reunissant le verbe être et une qualité, qui a rapport à une action ou à un état, on le nomme verbe *adjectif*. Tels sont: *j'étudie, j'écris, je languis, etc.* qui sont pour, *je suis étudiant, je suis écrivant, je suis languissant.*
- »90. (bis). Ainsi le verbe adjectif, outre l'affirmation exprime ou une action faite par le sujet, comme *frapper, courir*, ou l'état du sujet comme *exister, dormir.*
- »98. Il'y a cinq sortes de verbes adjectifs: le verbe *actif*, le verbe *passif*, le verbe *neutre*, le verbe *pronominal*, et le verbe *unipersonnel*.
- »99. Le verbe ACTIF marque une action faite par le sujet, et a

un complement direct: *J' AIME mon pere*, EDOUARD ÉCRIT une lettre, NOUS les ESTIMONS. Ce verbe est appelé *actif*, parceque le sujet est *actif*, c'est-à-dire, fait l'action exprimée par le verbe. Quelques grammairiens donnent le nom de *transitif* au verbe actif.

» 101. Le verbe PASSIF est le contraire du verbe *actif*: il marque une action reçue, soufferte par le sujet, et se forme du verbe actif, dont on prend le complement direct pour faire le sujet du verbe passif: *mon pere EST AIMÉ de moi*, *une lettre EST ÉCRIT par moi*. Ce verbe est appelé *passif*, parceque le sujet est *passif*, c'est-à-dire, souffre l'action exprimée par le verbe.

» 102. Le verbe NEUTRE marque, comme le verbe actif, une action faite par le sujet, mais il en diffère en ce, qu'il ne saurait avoir de complement direct: *JE VAIS en Italie*, *JE TRAVAILLE avec courage*. Il est appelé *neutre*, parcequ' il n'est ni *actif* ni *passif*. (*Neutre* signifie *ni l'un ni l'autre*). Ce verbe est désigné par quelques grammairiens sous le nom de verbe *intransitif*.

(Gramm. M. Noël et M. Chapsal: Paris: 1851)

*Οὐκ ἡμεῖς ἐπαναλαμβανόμενοι πάλιν ὅλας τὰς λέξεις τὰς ἀπαρτιζούσας τὸν ὑπὸ τῶν Γάλλων γραμματικῶν τούτων ὄρισμὸν τοῦ ῥήματος, θέλομεν συζητήσει καὶ ἐπικρίνει, ἐὰν ὀρθῶς ἐρρέθη καὶ ὁ ὄρισμὸς αὐτός, ἢ ὄχι. Δμκ. Καλῶς.

§. 46. Δμτ. «Τὸ ῥῆμα εἶναι λέξις,» ῥῆμα, ἦτοι λόγον καὶ οὔτοι καλοῦσι τὸ ῥῆμα. Φαίνεται δὲ ἐκ τούτου, ὅτι καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν δὲν εὐρίσκεται κυριολεκτικὸν ὄνομα τῆς ιδιότητος τοῦ ἑνὸς μέρους τούτου, τοῦ λόγου.—Δμκ. Φαίνεται.—Δμτ. «Ἦτις ἐκφράζει τὴν κατάφασιν.» Οἱ γραμματικοὶ οὔτοι λέγοντες οὕτως, περιττολογοῦσι καθότι οὐδεμία λέξις ὑπάρχει, ἵνα μὴ ἐκφράζη κατάφασιν.—Δμκ. Ὅλαί αἱ λέξεις κατάφασιν ἐκφράζονται;—Δμτ. Βεβαίως ὅλαι, ὡς καὶ αὐτὴ αὐτὴ ἡ λέξις ΟΥ κατάφασιν ἐκφράζει τῆς ἀποφάσεως, ἦτοι τῆς μὴ καταφάσεως.—Δμκ. Ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι οὐδὲν ὀρθὸν εἶπον καὶ οὔτοι περὶ τοῦ ῥήματος.—Δμτ. Περιττόν μὲν εἶπον, ὡς προεῖπον, ἀνορθόν δ' ὄχι.—«Ὅταν λέγω ὁ ἥλιος ἐστὶ λαμ-

πρός, βεβαιῶ, ὅτι ἡ ιδιότης τοῦ ἡλίου ἡ σεσημειωμένη διὰ τοῦ ἐπιθέτου, *λαμπρός*, ἀνήκει εἰς τὸν ἡλίον, καὶ ἡ λέξις *ἐστίν*, ἥτις ἐκφράζει τὴν κατάφασιν εἶναι ῥῆμα.» Ἐνταῦθα οἱ Γάλλοι γραμματικοὶ ἀσαφῶς ἐκφράζονται· καθότι ἡ λέξις *ἐστίν* ἐκφράζεται μὲν κατάφασιν, ἀλλ' ὁποίας ιδιότητος κατάφασιν ἐκφράζεται; δὲν λέγουσιν. Ἐὰν λέγωσιν, ὅτι ἡ λέξις *ἐστίν* ἐκφράζει τὴν κατάφασιν τῆς λαμπρότητος τοῦ ἡλίου, πολλὰ ἀνόρθως λέγουσι· διότι ἡ λέξις *ἐστίν* δὲν ἐκφράζεται τὴν κατάφασιν τῆς λαμπρότητος τοῦ ἡλίου, ἀλλ' ἡ λέξις *λαμπρ*· διότι πᾶσα λέξις ἐκφράζεται τὴν κατάφασιν τῆς ὑπὸ τῆς ἰδίας αὐτῆς λέξεως σημαινομένης ιδιότητος, οὐχὶ δὲ καὶ ἄλλης ιδιότητος. Ἐὰν δὲ λέγωσιν ὅτι ἡ λέξις *ἐστίν* ἐκφράζεται τὴν κατάφασιν τῆς ὀντότητος τῆς λαμπρότητος τοῦ ἡλίου, πάλιν ἀνόρθως λέγουσιν, ὅχι πολλὰ ὁμοῦς· καθότι ἡ λέξις *ἐστίν* δὲν ἐκφράζει τὴν κατάφασιν τῆς ὀντότητος τῆς λαμπρότητος τοῦ ἡλίου, ἀλλ' ἡ ὑπαρκτικὴ λέξις *οὐ* ἢ οὔσα σύνθετος τῇ λέξει *λαμπρ*. ὡς *λαμπρ-οὐ*, ἐκφράζεται τὴν κατάφασιν τῆς ὀντότητος τῆς λαμπρότητος τοῦ ἡλίου. Ἐὰν δὲ λέγωσιν, ὅτι ἡ λέξις, *ἐστίν* ἐκφράζεται τὴν κατάφασιν τῆς ΔΙΗΝΕΚΟΥΣ ΟΝΤΟΤΗΤΟΣ τῆς λαμπρότητος τοῦ ἡλίου, τότε ὀρθῶς λέγουσι· καθότι ἡ λέξις, *ἐστίν* ἐκφράζεται μόνον καὶ μόνον τὴν ΔΙΗΝΕΚΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ τῆς ιδιότητος ἀπάσης ἐκάστης ΠΡΑΞΕΩΣ, ἀπάσης ἐκάστης ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ παντὸς ἐκάστου ΟΝΤΟΣ. Δμκ. Καλῶς ἐνενόησα, ὡς μοὶ φαίνεται· ἦτοι πᾶσα ἐκάστη λέξις ὁποιανδήποτε ιδιότητα σημαίνει, ἐκείνης αὐτῆς καὶ τὴν κατάφασιν ἐκφράζεται, π. χ. ἡ λέξις *τύπτ*, τῆς τύψεως, ἡ λέξις *κοιμ*, τῆς κοιμήσεως, καὶ ἡ λέξις *πράττ*, τῆς πράξεως, ἡ δὲ λέξις *ἐστίν*, τῆς ὀντότητος.—Δμτ. Ὁχι.—Δμκ. Ἀλλά;—Δμτ. Ναί μὲν, αἱ λέξεις *τύπτ*, *κοιμ*, *πράττ*, ἐκφράζονται τὴν κατάφασιν τῆς ιδιότητος τῆς ὑπὸ μιᾶς ἐκάστης λέξεως σημαινομένης· ἀλλ' ἡ λέξις *ΕΣΤΙΝ* ὅχι τῆς ΟΝΤΟΤΗΤΟΣ, ἀλλὰ τῆς ΔΙΗΝΕΚΟΥΣ ΟΝΤΟΤΗΤΟΣ τὴν κατάφασιν ἐκφράζεται.—Δμκ. Τελείως δὲν ἐνενόησα τί λέγετε.—Δμτ. Ἀκολούθως ἐννοεῖτε.—Δμκ. Ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι ἡ λέξις *ΕΣΤΙΝ* ἐκφράζεται ὅλων τῶν ιδιοτήτων τῆς ὀντότητος τὴν κατάφασιν.—Δμτ. Ὁχι, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον τὴν τῆς ΔΙΗΝΕΚΟΥΣ ΟΝΤΟΤΗΤΟΣ κατάφασιν σημαίνει.—Δμκ. Δὲν ἐνενόησα καλῶς πάλιν.—Δμτ. Ἀκολούθως ἐννοεῖτε· καὶ ἡ λέξις *ἐστίν* εἶναι ῥῆμα.» Ὁραία ἔκφρασις! ὡς τάχα ἐνενόησεν ἐντελῶς ὁ ἀναγνούς τὰς πρὸ τούτων λέξεις, καὶ λέγουσι καὶ ἡ λέξις *ἐστίν* εἶναι ῥῆμα· ἦτοι λόγος. Ἀλλ' ὁποῖος λόγος;—Εἶναι λόγος.—Ἀλλ' ὁποῖος

λόγος; Καί αι λέξεις τύπτ. κομ. πράττ. λόγοι είναι· ἀλλ' ὡς οἱ λόγοι οὗτοι σημαίνουσί τι, ὁ λόγος **ΕΣΤΙ** τί σημαίνει;—**Κατάφασιν.**—'Ἄλλ' ὅλοι οἱ λόγοι κατάφασιν σημαίνουσί τινος ιδιότητος· ὁ δὲ λόγος **ΕΣΤΙ** τίνος ιδιότητος κατάφασιν σημαίνει;—**Δμκ.** Τῆς υπάρξεως.—**Δμτ.** Βεβαίως τῆς υπάρξεως· ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος **ΟΣ** ὁ ὑπαρκτικός, ὁ ἐνὼν σύνθετος τῷ λόγῳ **λαμπρ-ός**, κατάφασιν υπάρξεως σημαίνει· ἀλλ' ὁποίου τρόπου ὑπαρξίν σημαίνει ὁ λόγος **ΟΣ**, καὶ ὁποίου τρόπου ὑπαρξίν σημαίνει ὁ λόγος **ΕΣΤΙΝ**, ἢ σαφεστέρως πως, ὁ λόγος **ΟΝ** ὑπαρξίν σημαίνει, καὶ ὁ λόγος **ΕΙΝΑΙ** ὑπαρξίν σημαίνει· ἀλλ' ὁποίου τρόπου ὁ εἰς λόγος, καὶ ὁποίου τρόπου ὁ ἄλλος λόγος;—**Δμκ.** Καὶ οἱ δύο λόγοι οὗτοι **ΟΝ** καὶ **ΕΙΝΑΙ** ὑπαρξίν σημαίνουσιν, ἀλλ' ὁποίου τρόπου ὁ εἰς, καὶ ὁποίου τρόπου ὁ ἄλλος, ἀγνοῶ.—**Δμτ.** Ἀκολούθως θέλομεν συζητήσει· ἤδη δὲ ἄς ἐξακολουθῶμεν.

§. 17. **Εἶτα** λέγουν. «Δὲν ὑπάρχει πραγματικῶς, εἰμὴ ἐν ῥήμα, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ῥήμα εἶναι.» (ἴδε 13. Σημ.) Ἐνταῦθα ἐκφράζονται οἱ **Γάλλοι** γραμματικοὶ οὗτοι, ὅτι δὲν ὑπάρχει πραγματικῶς, εἰμὴ ἐν ῥήμα. Ὅποια ὑπεράττη ἀλήθεια! ἀπὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ῥήμα εἶναι.» Ἐπιβεβαιωμένη ὑπὸ μεγάλου νοῦς ἀλήθεια!! ('Ἄλλ', ὧ ἀξιότιμοι ἄνδρες **M. Νοέλ** καὶ **M. Σαπσάλ!** εἰάν, ὅπως ἐνενοήσατε τὴν **ΜΟΝΟΤΗΤΑ** τοῦ ῥήματος, ὡς καὶ τὸ ἴδιον αὐτὸ **ΜΟΝΟΝ ΡΗΜΑ**, ἠθέλατε δυνηθῆ ἵνα ἐννοήσητε καὶ τὴν **ΓΕΝΙΚΗΝ** τὴν **ΜΟΝΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ** αὐτοῦ τοῦ ἐνὸς μόνου ῥήματος **ΕΙΝΑΙ**, τὴν ὁποῖαν ἄλλου εἶδους λέξις οὐδεμία ἔχει, ὁποῖον ἔπαινον ἠθέλατε λάβει παρὰ τῶν ἀνθρώπων! ὁποῖαν δόξαν ἠθέλατε ἐπενδυθῆ! Ὅθεν μένει μὲν εἰς ὑμᾶς ἡ δόξα τῆς ἐννοήσεως τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ῥήματος, τοῦ ῥήματος **ΕΙΝΑΙ**, στερεῖσθε δὲ τὴν δόξαν τῆς μιᾶς καὶ μόνης ιδιότητος τῆς σημασίας αὐτοῦ. **Εὐέλπεις** δ' εἰμί, ὅτι ἄλλος τις ὁμοεθνῆς ὑμῶν **Γάλλος**, ἐν ὀλίγῳ τινι διαστήματι καιροῦ, θέλει δυνηθῆ ἵνα ἐννοήσῃ τὴν **ΓΕΝΙΚΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ** τῆς σημασίας τοῦ ῥήματος **ΕΙΝΑΙ**.) **Εἰς** τὸν ὄρισμόν τούτον, τὸν ὁποῖον ἀποδίδουσιν οἱ γραμματικοὶ οὗτοι εἰς τὸ ῥήμα, ὅτι εἶναι ἐν μόνον ῥήμα, τὸ ῥήμα **ΕΙΝΑΙ**, ἐξεφράσθησαν πολλὰ ὀρθῶς, καὶ ἐπλησίασαν πολλὰ πλησίον εἰς τὴν γενικὴν ὀρθότητα τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ λόγου, ἦτοι τοῦ ῥήματος, πλὴν ἐλλειπῶς, ὡς ἐπλησίασαν καὶ οἱ παλαιότεροι Ἕλληνες, ὅχι ὅμως τόσον ὡς οἱ **Γάλλοι**, ἐλλειπέστερον ἐκείνοι.—**Δμκ.** **Πλησίασις** δέ, ὁποῖα τίς ἐστὶ τῶν μὲν, ὁποῖα τίς δ' ἐστὶ τῶν δέ;—**Δμτ.** Τῶν μὲν **Γάλλων** γραμματικῶν ἢ πλησίασις εἶναι, διότι ἀπο-

δεικνύουσιν, ὅτι ἐν μόνον ῥῆμα εἶναι, τὸ ῥῆμα ΕΙΝΑΙ, τῶν δὲ παλαιότερων γραμματικῶν Ἑλλήνων ἢ πλησίασις εἶναι, διότι ἀποφαίνονται, ὅτι τὸ ῥῆμα ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ σημαίνει. (πάθος εἶναι περιττόν.) Ὅθεν οἱ μὲν Γάλλοι ἀπέδειξαν τὴν ΜΟΝΟΤΗΤΑ τοῦ ῥήματος, οἱ δ' Ἑλληνες τὴν γενικὴν τὴν ΜΟΝΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ τῆς σημασίας τοῦ ῥήματος, τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ.

§. 18. Δμκ. Τί δαί;! ἐν μόνον ῥῆμα εἶναι;—Δμτ. Βεβαίως ἐν καὶ μόνον ῥῆμα, μονότατον, ἄνευ ἐτέρου, μόνον καὶ μόνον τὸ ὑπαρκτικὸν ΕΙΝΑΙ.—Δμκ. Τὰ δὲ ἄλλα ῥήματα, δὲ εἶναι ῥήματα;—Δμτ. Νὰ ἰδῶμεν τί λέγουσι περὶ τῶν ἄλλων ῥημάτων. «Ὅταν τὸ ῥῆμα παρίσθηται ὑπὸ τὸν ἀπλοῦν σχηματισμὸν του, ὅστις εἶναι αὐτῷ ἰδιάζων, ὡς εἰς τὰ εἰμί, ἤμην, ὑπῆρξα, ἔσομαι, καλεῖται οὐσιαστικόν, ἐπειδὴ τότε ὑπάρχει ἀφ' ἑαυτοῦ.» Ἐνταῦθα λέγουσιν. «Ὅταν τὸ ῥῆμα ὑπάρχη ὑπὸ τὸν ἀπλοῦν σχηματισμὸν του,» ἦτοι ὅταν ἦναι ἀπλοῦν ὡς εἰμί, (κλπ.), καλεῖται ῥῆμα οὐσιαστικόν.» Σαφέστερον, ἐὰν καλῆται ὑπαρκτικόν. «διότι ὑπάρχει ἀφ' ἑαυτοῦ.» Ναί· διότι τοῦτο μόνον ἀφ' ἑαυτοῦ ὑπάρχει. Εἶτα λέγουσιν. «Ὅταν δὲ παρίσθηται ὑπὸ σχηματισμὸν σύνθετον, ἐνόηοντα τὸ ῥῆμα εἶναι μὲ τινὰ ιδιότητα, ἣτις ἔχει σχέσιν μὲ πράξιν τινὰ ἢ μὲ κατάστασιν τινὰ, καλεῖται ῥῆμα ἐπίθετον, ὡς σπουδάζω, γράφω, κλπ., τὰ ὁποῖα ἰσοδυναμοῦσι τοῖς, εἶμαι σπουδάζων, εἶμαι γράφων.» Σύνθετα ῥήματα ἐννοοῦσιν οἱ γραμματικοὶ οὗτοι ὅλα τὰ ἄλλα ῥήματα ὡς ὄντα σύνθετα μετὰ τοῦ ῥήματος ΕΙΝΑΙ, καὶ μετὰ λέξεώς τινος, σημαίνουσιν ιδιότητα πράξεώς τινος ἢ καταστάσεώς τινος τοῦ ὑποκειμένου.—«καλεῖται ἐπίθετον.» Ἐκ τούτου δὲ γίνεται δῆλον, ὅτι, τὸ σύνθετον ῥῆμα καλοῦντες ἐπίθετον, τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα ΕΙΝΑΙ ἐννοοῦσιν οὐσιαστικόν, ὡς δῆθεν τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος ΕΙΝΑΙ οὐσιαστικοῦ ὄντος, τὰ σύνθετα ῥήματα εἶναι ὅλα ἐπίθετα· δὲν εἶναι ὅμως ἐπίθετα, ἀλλ' οὐσιαστικά καὶ αὐτά, διότι σημαίνουν καὶ ταῦτα μίαν τινὰ οὐσίαν ιδιότητος, ἦτοι ΠΡΟΣΩΝΤΟΣ τῷ ΟΝΤΙ, οἶον, τὸ λάμπειν, τῆς λάμπσεως, τὸ φωτίζειν, τοῦ φωτός, τὸ νοεῖν, τῆς νοήσεως, κλπ. Ἐνῶ δὲ λέγουσιν, ὑπὸ σχηματισμὸν σύνθετον, δὲν καλοῦσιν αὐτά, σύνθετα ῥήματα, ἀλλ' ἐπίθετα. Ὅθεν ἄνορθος μὲν ἡ ὀνομασία, ἐπίθετον ῥῆμα, ὀρθὴ δὲ ἡ ὀνομασία, σύνθετον ῥῆμα· διότι τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα ΕΙΝΑΙ, ἐνυπάρχει αὐτοῖς σύνθετον μετὰ τῆς λέξεως, σημαίνουσιν οὐσιαστικὴν τινὰ ιδιότητα, ὡς λάμπειν φωτίζειν, κτλ. Τὰ δὲ σύνθετα ταῦτα ῥήματα, ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰ ἀναλελυμένα, ἐξ ὧν συνετέθησαν,

οἶον, λάμπειν=ΕΙΝΑΙ λάμπων, σπουδάζειν=ΕΙΝΑΙ σπουδάζων, ὡς εἶπον.

§. 19. Εἶτα λέγουσιν. α' Επομένως τὸ ἐπίθετον ῥῆμα, (ἴδς 14. Σημ.) ἐκτὸς τῆς καταφάσεως, ἐκφράζει ἢ πρᾶξιν τινα ἐνεργουμένην ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου, ὡς τύπτει, τρέχει, ἢ κατάστασιν τινα τοῦ ὑποκειμένου, ὡς ὑπάρχει, κοιμᾶσθαι. Ἐνταῦθα λέγουσιν, ὅτι τὸ ἐπίθετον ῥῆμα ἦτοι τὸ σύνθετον, ἐκτὸς τῆς καταφάσεως, ἐκφράζεται καὶ ἐνεργειαν πρᾶξεώς τινος τοῦ ὑποκειμένου. Ναί· ἀλλά, ἐνεργειαν, λέγοντες, ἐὰν ἐννοῶσιν ἐργασίαν τῶν τύπτ, καὶ τρέχ. πρακτικῶν ιδιοτήτων τοῦ ὑποκειμένου, ἢ ΕΝΑΕΛΕΧΕΙΑΝ τῶν αὐτῶν ιδιοτήτων δὲν φανεροῦται. Φαίνεται ὅμως, ὅτι ἐργασίαν τῶν ιδιοτήτων ἐννοοῦσιν καθότι, ἐὰν ἐννοοῦν ΕΝΑΕΛΕΧΕΙΑΝ, ἤθελον ἐκφρασθῆ οὕτως· α' Επομένως τὸ ἐπίθετον ῥῆμα, ἐκτὸς τῆς καταφάσεως, ἐκφράζει ἢ πρᾶξιν τινα ΕΝΕΡΓΟΥΜΕΝΗΝ ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου, ἢ κατάστασιν ΕΝΕΡΓΟΥΜΕΝΗΝ καὶ ταύτην ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐξεφράσθησαν οὕτως, ἔπεται ὅτι ἐνεργειαν λέγοντες ἐννοοῦσιν ἐργασίαν ὅθεν ἀνόρθως ἐξεφράσθησαν καθότι, τὴν ἐργασίαν τῶν πρακτικῶν ιδιοτήτων, τύπτ. καὶ τρέχ. δὲν ἐκφράζεται ἢ λέξις ΕΣΤΙΝ, ἀλλ' αἱ ἴδιαι λέξεις τύπτ. καὶ τρέχ. ὡς καὶ τὴν κατάστασιν τῶν ὑπάρχ. καὶ κοιμ. καταστατικῶν ιδιοτήτων τοῦ ὑποκειμένου (τοῦ ΟΝΤΟΣ), δὲν ἐκφράζει ἢ λέξις ΕΣΤΙΝ, ἀλλ' αἱ ἴδιαι λέξεις ὑπάρχ. καὶ κοιμ. Ὑποθέσωμεν δέ, ὅτι ἐνεργειαν λέγοντες ἐννοοῦσιν τὴν ΕΝΑΕΛΕΧΕΙΑΝ, ἀλλὰ τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ὁποία λέξις ἐκφράζεται, ὁριστικῶς δὲν εἶπον, οἶον τὸ ῥῆμα τρέχειν, εἶναι σύνθετον μετὰ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ἀπλοῦ ῥήματος ΕΙΝΑΙ, καὶ μετὰ τῆς λέξεως τρέχ. δηλοῦσης ιδιότητά τινα τοῦ ὑποκειμένου, ἀλλ' ὁποία λέξις ἐκφράζει τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ τῆς ιδιότητος; ἢ λέξις τρέχ. ἐκφράζει τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, ἢ ἢ λέξις ΕΙΝ (ΕΙΝΑΙ) ἢ καὶ αἱ δύο ὁμοῦ, δὲν λέγουσι καθότι ἢ ΕΙΝ λέξις καταφασιν ἐκφράζεται, ὡς λέγουν, ὅταν ἦναι ἀπλῆ· ἢ δὲ λέξις τρέχ. μόνον ιδιότητα πρᾶξεως ἐκφράζει ἀορίστως, καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ὅθεν τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ τίς λέξις ἐκφράζεται;—Δμκ. Ὅς φαίνεται, καὶ αἱ δύο ὁμοῦ.—Δμτ. Οὕτω, φαίνεται, ἐννοοῦσιν, ἀλλ' ἐσφαλμένως καθότι ὅχι αἱ δύο ὁμοῦ, ἀλλὰ μόνον ἢ μία ἐξ αὐτῶν ἐκφράζεται τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, ἥτις μόνην μονωτάτην καὶ ΓΕΝΙΚΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ἔχει ἵνα ἐκφράζῃ τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, (ἀδιακοπίαν) καὶ οὐδὲν ἄλλο.—Δμκ. Τίς ἐκ τῶν δύο;—Δμτ. Ἡ λέξις ΕΙΝ (ΕΙΝΑΙ) Οἱ γραμματικοὶ δ' οὔτοι, ἐὰν ἐννοῶσιν τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, (ἀδιακοπίαν) ὡς ὑποθέσαμεν, ἐννοοῦσιν, ἴσως, ὅτι τὸ ῥῆμα ΕΙΝΑΙ, ὅταν

ἤναι σύνθετον, τότε μόνον ἐκφράζεται ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, ὅταν δ' ἀπλοῦν, ὄχι. Ἄλλ' εἰς τοῦτο μεγάλως λανθάνουσι· καθότι ὅταν μία τις λέξις ἀπλή ἐκφράζεται ἀπλῶς ἐν τι, τὸ αὐτὸ ἐκφράζεται καὶ ἡ σύνθετος ἐκείνη λέξις μὲ τὴν ἀπλήν, πλὴν συνθέτως. Ὅθεν ἐγὼ δοξάζω, ὅτι τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα ΕἶΝΑΙ ἀπλήν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ἐκφράζεται, τὸ δὲ σύνθετον ῥῆμα τρέχ-ειν, σύνθετον ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ἐκφράζεται, δυνάμει ὅμως τοῦ ἀπλοῦ, τοῦ μόνου ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ΕἶΝΑΙ, συνθέτου ὄντος μὲ τὴν λέξιν τρέχ. ὡς, τρέχ-ειν.—Δμκ. Πολλὰ δυσκόλως δύναται τις εἶνα πεισθῆ, ἢ οὐδόλως πείθεται, ὅτι τὸ ῥῆμα ΕἶΝΑΙ ἐκφράζει ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ.—Δμτ. Ἴσως θέλετε πεισθῆ ὑμεῖς, ὡς ἐπίσθην καὶ γώ, πλὴν ἐπομένως. Εἰς τοῦτο δὲ θέσατε ἤδη προσοχήν, ὅτι ἐνῷ λέγουν, « ἡ πράξις τινα ἐνεργουμένην ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου, » λέγουσιν ἔπειτα μόνον ἀκατάστασιν» ὡς δῆθεν μόνον ἡ πράξις τινος ὑποκειμένου ΕΝΕΡΓΕΙΤΑΙ ὑπ' αὐτοῦ, ἢ δὲ κατάστασις, ὄχι.—Δμκ. Ἐκ τούτου σαφῶς φαίνεται, ὅτι τὴν ἐνέργειαν, ἐργασίαν δοξάζουσι.—Δμτ. Οὕτω φαίνεται, πλὴν ἐσφαλμένως· καθότι ἡ ὑπαρκτικὴ λέξις ΕἶΝ, σύνθετος μὲ τὰς λέξεις τύπτ, τρέχ, ὑπάρχ, κοιμ. σημαίνει ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ (ἐνδελέχειαν, διηνέκειαν.) Ὅθεν πᾶσα πράξις καὶ πᾶσα κατάστασις, ὡς καὶ αὐτὴ αὕτη ἢ ἰδίᾳ ΟΝΤΟΘΗΣ ἐνός τινος ΟΝΤΟΣ, ἄνευ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ἀδιακοπίας,) ποτὲ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ.—Δμκ. Τὰ δὲ σύνθετα ῥήματα, δὲν εἶναι ῥήματα;—Δμτ. Ῥήματα εἶναι ἄλλα σύνθετα, ὄχι· ὅμως καθ' ἑαυτά, ἀλλὰ δυνάμει τοῦ μόνου τοῦ ἀπλοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ΕἶΝΑΙ· διότι ἐν μόνον ῥῆμα ὑπάρχει τὸ ὑπαρκτικὸν ΕἶΝΑΙ.

§. 20. Δμκ. Ποτὲ δὲν ἠλπίζον καὶ ποτὲ δὲν ἐπίστευον, ὅτι ὑπάρχει ἐν μόνον ῥῆμα· ἀλλ' ἤδη βλέπω βεβαιωτικῶς, ὅτι ἐν μόνον ῥῆμα ὑπάρχει, τὸ ἀπλοῦν ὑπαρκτικὸν ΕἶΝΑΙ, τὰ δὲ ἄλλα ῥήματα εἶναι σύνθετα.—Δμτ. Ἀκολουθῶς θέλετε ἰδεῖ, ὅτι καὶ ἐν μόνον ὄνομα ὑπάρχει, τὸ ἀπλοῦν ὑπαρκτικὸν ΟΝ, τὰ δὲ ἄλλα ὀνόματα, ὅλα εἶναι σύνθετα· καὶ ὅτι εἷ, μόνος τρόπος ὑπάρχει ὁ ἀπλοῦς ὑπαρκτικὸς ΩΣ, οἱ δὲ λοιποὶ ἄλλοι τρόποι, ὅλοι εἶναι σύνθετοι.—Δμκ. Τί μοι λέγετε! τί ἀκούω!!—Δμτ. Ὑστερον θέλετε ἀκούσει· ἤδη ἄς ἐξακολουθῶμεν. Εἶτα λέγουσι· « Πέντε εἶδη ἐπιθέτων ῥημάτων ὑπάρχουσι, τὸ ἐνεργητικόν, τὸ παθητικόν, τὸ οὐδέτερον, τὸ ἀντωνυμιακόν, καὶ τὸ μονοπρόσωπον. » Εἰς πέντε εἶδη καὶ οἱ Γάλλοι γραμματικοὶ διήρσαν τὸ ῥῆμα, ὡς καὶ οἱ πρότεροι γραμματικοὶ Ἕλληνες εἰς πέντε διαθέσεις, εἰς ἐνεργητικὴν, παθητικὴν, οὐδετέραν, μέσην, καὶ ἐπίμεσον· πλὴν καὶ τῶν δύο μερῶν τῶν

γραμματικῶν ἢ διαίσεις εἶναι ἐσφαλμένη· καθότι μόνον εἰς δύο διαθέσεις ἢ εἶδη διαιρεῖται τὸ ῥῆμα, εἰς μεταβατικὴν, καὶ εἰς ἀμετάβατον. Ἐάν ὅμως οἱ Γάλλοι, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες γραμματικοί, ἐννοῶσι τὰ εἶδη ἢ τὰς διαθέσεις τρόπον τοῦ ἐκφράζεσθαι, ἄλλος λόγος. Ἀλλὰ κυρίως γενικῶς καὶ φυσικῶς, εἰς δύο διαθέσεις εὐρίσκονται ὅλα τὰ ῥήματα πασῶν τῶν Γλωσσῶν.—Δμκ. Πῶς ὅλα τὰ ῥήματα πασῶν τῶν Γλωσσῶν εὐρίσκονται εἰς δύο διαθέσεις;—Δμτ. Ὀλίγην ὑπομονήν. Ἦδη δὲ ἄς συζητῶμεν καὶ ἄς ἐπικρίνωμεν. «Τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα σημαίνει ἐνέργειαν ἐνεργουμένην ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου.» Τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα δὲν σημαίνει ἐνέργειαν ἐνεργουμένην ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου, ἀλλὰ πράξιν τινα ἢ κατάστασιν τινα ΕΝΕΡΓΟΥΜΕΝΗΝ ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου· καθότι ΕΝΕΡΓΩ Τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, καὶ ΕΝΕΡΓΩ, τὸ αὐτὸ εἶναι, οἶον, ἀγαπῶ τὸν πατέρα μου=ΕΝΕΡΓΩ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ὄχι ΕΝΕΡΓΩ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ πρὸς τὸν πατέρα μου, ἐκτὸς κατὰ πλεονασμὸν, οἶον, ΕΝΕΡΓΩ Τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πατέρα μου.—Δμκ. Βεβαίως τοῦτο ἐννοεῖ.—Δμτ. Βεβαίως τοῦτο ἐννοεῖ· ἀλλ' ὁ πλεονασμὸς αὐτὸς μὴ ἐξηγούμενος σαφῶς, φέρει δυσνόησιν τινα, καὶ ἐκ ταύτης προξενεῖται ἀνορθότης τῶν λεγομένων ὅθεν ΕΝΕΡΓΩ ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, εἶναι περιττολογία, «Ὁ Ἐδουάρδος ἔγραψεν ἐπιστολήν. Ἡμεῖς τιμῶμεν αὐτούς,» εἶναι τὸ ἴδιον. «Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὀνομάσθη ἐνεργητικόν.» Ἐνταῦθα περιττολογία· καθότι εἶναι ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ, καὶ τὸ ΟΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ, ὀνομάζεται καὶ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ. Ὅλα δὲ τὰ ῥήματα ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΑ εἶναι, δηλ. λόγοι τῆς ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ἤτοι ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ (ἐνδελέχειαν, ἀδιακοπίαν) σημαίνουν. Ὅχι δὲ μόνον τὸ ἐνεργητικόν, ἀλλὰ καὶ τὸ παθητικόν, καὶ τὸ οὐδέτερον, καὶ τὸ ἀντωνυμιακόν, καὶ τὸ μονοπρόσωπον, καὶ τὸ ἀπρόσωπον, καὶ τὸ μέσον, καὶ τὸ ἐπίμεσον, καὶ τὸ μέσον ἀντανακλώμενον, καὶ τὸ μέσον ἀλληλοπαθές, καὶ τὸ μέσον διάμεσον, καὶ τὸ ἀποθετικόν, καὶ τὸ ἀπλοῦν καὶ τὸ σύνθετον, καὶ τὸ οὐσιαστικόν, καὶ τὸ ἐπίθετον, καὶ τὸ ὑπαρκτικόν· τουτέστιν ὅλα εἶναι ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ.

§. 21. Δμκ. Ἦδη ἤρχισα νὰ προορῶ, ποῦ θέλετε μὲ καταντήσει!—Δμτ. Βεβαίως· πλὴν ὄχι ἐγώ, ἀλλ' ἡ ὑπέθεσις θέλει σᾶς καταντήσει, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἢ ἀλήθεια τῆς ὑποθέσεως. «Ἐπειδὴ τὸ ὑποκείμενον εἶναι ἐνεργητικόν.» Ἐνταῦθα πάλιν περιττολογία· καθότι τὸ ὑποκείμενον εἶναι πάντοτε ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ, ὡς καὶ τὸ ἀντικείμενον εἶναι πάντοτε ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ καθότι ΠΑΝ ΟΝ καὶ ὑποκείμενον καὶ ἀντικείμενον ΠΑΝΤΟΤΕ ΕΝΕΡΓΕΙ, καὶ δὲν δύναται νὰ σταθῇ οὐδεμίαν στιγμήν ἄνευ

ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ· διότι ἅμα παύση τοῦ ΕΝΕΡΓΕΙΝ πᾶν ἕκαστον ΟΝ, ἐν ἀκαρεῖ θέλει παύσει καὶ τοῦ ΕΙΝΑΙ· (ἦτοι τῆς ὄντοῦτος.) Ἐννοεῖτε;— Δμκ. Ἐνενόησα.— Δμτ. « ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐνεργεῖ τὴν ἐνεργεῖαν. » Ἐνταῦθα ἠθέλησαν ἵνα ἐπεξηγήσωσι τὴν ἔννοιαν, καὶ ἐπεριτολόγησαν περισσότερον, εἶπομεν περὶ τούτου· αὐτὴν ἐκφραζομένην ὑπὸ τοῦ ῥήματος. Δὲν ἐκφράζεται ὑπὸ τοῦ μόνου ῥήματος τοῦ ἀπλοῦ ὑπαρκτικοῦ, ἀλλ' ἐκφράζεται ὑπὸ τῆς λέξεως τῆς σημαίνουσας τὴν ιδιότητα ἐκείνην, συνθέτου οὔσης μὲ τὸ ἀπλοῦν ὑπαρκτικὸν ῥῆμα ΕΙΝΑΙ· ἦτοι ἡ ιδιότης ἀγαπ. δὲν ἐκφράζεται ὑπὸ τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος, ΕΙΝΑΙ, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἰδίας αὐτῆς λέξεως ἀγαπ· διὰ δὲ τοῦ ῥήματος ΕΙΝΑΙ, τούτέστι διὰ τῆς ἀπλῆς ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ἐκφράζεται ἡ διηγετικὴ ὄντοῦτος αὐτῆς. « Τινὲς γραμματικοὶ (ἴδε 15. Σημ.) ἀποδίδουσι τὸ ὄνομα μεταβατικόν, εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα. » Ἴδου ἡ ἀλήθεια! Ἄλλ' οἱ γραμματικοὶ οὗτοι λέγοντες « τινες γραμματικοὶ κτλ. » ἐννοοῦσι τρόπον τινα, ὅτι δὲν ὑπάρχουν πολλοὶ οἱ ἀποκαλοῦντες τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα, μεταβατικόν, καὶ τρόπον τινα τὴν ὀνομασίαν μεταβατικόν δὲν ἀσπάζονται τόσον, ὅσον τὴν ὀνομασίαν ἐνεργητικόν. Οἱ ἀποδίδοντες ὅμως τὴν ὀνομασίαν μεταβατικόν, ἀντὶ ἐνεργητικόν, πλησιάζουσι μᾶλλον εἰς τὴν γενικὴν ιδιότητα τοῦ ῥήματος, ἀλλὰ καὶ οὗτοι δὲν ἐννοοῦσιν ἐντελῶς τί λέγουσι· διότι ἐνῷ πλησιάζουσιν εἰς τὴν γενικὴν ιδιότητα τοῦ ῥήματος, δὲν δύνανται νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὴν ἔννοιαν αὐτῆς· καθότι ἡ ἀσχετὴ καὶ ἀόριστος ὀνομασίαι τοῦ ῥήματος, ῥῆμα, ἀποδιώκει αὐτοὺς μακρὰν τῆς ἐννοίας τῆς ἀληθοῦς γενικῆς ιδιότητος τοῦ ῥήματος.

§. 22. Δμκ. Δύνασθε νὰ μοι εἰπῆτε, διατί ἐκφράζεσθε οὕτω, α δὲν ἐννοοῦσιν ἐντελῶς τί λέγουσιν; » (ἴδε 16. Σημ.)— Δμτ. Τὴν φράσιν ταύτην, παρακαλῶ, μὴ τὴν ἐκ λαμβάνετε ὑβριστικὴν, ἀλλ' ἀπλῶς κατὰ τὴν σημασίαν αὐτῆς· α δὲν ἐννοοῦσιν ἐντελῶς τί λέγουσι » δηλ. λέγει ἡ γλῶσσα ἐκ συνηθείας, ἄνευ τῆς κρίσεως τοῦ νοός· καθότι μόνος ὁ νοῦς δύναται νὰ ἐξιχνιάσῃ καὶ εὐρὴ τὴν σημασίαν ἐκάστης λέξεως. Εἰς παράδειγμα δὲ σὰς λέγω, ὅτι οἱ Γάλλοι γραμματικοὶ οὗτοι, ἐνενόησαν μὲν ἀκριβῶς, ὅτι ἐν μόνον ῥῆμα ὑπάρχει τὸ ὑπαρκτικὸν ΕΙΝΑΙ, ἐνῷ ἄλλοι οὐδεὶς, μοὶ φαίνεται, ὅλων τῶν ἐθνῶν ἐξεφράσθη οὕτως, ἀλλὰ καὶ οὗτοι, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς μόνης καὶ γενικῆς ιδιότητος τοῦ ῥήματος ΕΙΝΑΙ, τὴν ὁποῖαν ἄλλο μέρος τοῦ λόγου δὲν ἔχει· διότι κατάφασιν ἐκφράζεται πᾶν ἕκαστον μέρος τοῦ λόγου. Σύνδεσμον δέ, ἐκφράζεται καὶ ὁ Σύνδεσμος, ὑπαρξίν δέ, ἐκφράζεται καὶ τὸ

ὄνομα οὐκ. Τὸ ῥῆμα λοιπόν, καὶ τὸ ἀπλοῦν καὶ τὸ σύνθετον, ἐκφράζεται ἐν τι, τὸ ὁποῖον ἄλλο μέρος τοῦ λόγου δὲν ἐκφράζει. Αὐτὸ δὲ τὸ ὁποῖον ἐκφράζεται τὸ ῥῆμα, πῶς δὲν δύνανται νὰ ἐνοήσωσιν ἐντελῶς; ἀπορῶ! Οἱ λέγοντες δὲ τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα μεταβατικόν, ἐνενόησαν μὲν ὀρθότερον, ἀλλ' ἐντελῶς ὄχι· ὅθεν εἶπον ἐγώ, α δὲν ἐνοοῦσιν ἐντελῶς τί λέγουσι η, καὶ οὕτως ἡ φράσις αὕτη δὲν εἶναι ὑβριστική. Ἄπορῶ δὲ τὰ μέγιστα, πῶς τοσοῦτους αἰῶνας ἤδη οἱ σοφοὶ Εὐρωπαῖοι, οἱ σεμνυόμενοι ἐπὶ τῇ γενικῇ παιδείᾳ Εὐρωπαῖοι, οἱ ἀποκαλοῦντες τοὺς λαοὺς τῶν ἄλλων Ἠπειρῶν βαρβάρους, Εὐρωπαῖοι, πῶς δὲν ἐδυνήθησαν ἵνα ἐνοήσωσι τὴν γενικὴν ιδιότητα τοῦ ῥήματος, ὡς ἐν ἔθνος τῆς Ἀσίας (ἴδε 17. Σημ.) οἱ Ἀραβες, ἐνοήσαντες ἴσως αὐτήν, ὡς φαίνεται, ἀπέδωκαν πρὸ αἰῶνων πολλῶν τὴν κυριολεκτικὴν ὀνομασίαν τῆς ιδιότητος τοῦ μέρους τούτου τοῦ λόγου. Ἄπορῶ δὲ τὰ μέγιστα, λέγω καθότι πρότερον μὲν δὲν ἐγίνωσκον τὰς γλώσσας τῶν ἄλλων ἐθνῶν πολλοὶ Εὐρωπαῖοι. Ἦδη ὅμως ἐνῶ τοσοῦτοι σπουδάζουσι τὰς ἄλλας γλώσσας κατὰ γραμματικὴν αὐτῶν, πῶς δὲν δύνανται ἵνα ἐνοήσωσι τὴν γενικὴν ιδιότητα τοῦ ῥήματος; καὶ ἐνῶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ σοφοὶ Εὐρωπαῖοι βλέπουσι τὴν ὀνομασίαν τοῦ ἔθνους ἐκείνου τῶν Ἀράβων, ὅτι διαφέρει τῆς αὐτῶν, πῶς δὲν παραβάλλουν αὐτάς, ἵνα ἐξελέγξωσιν, ἐξακριβώσωσι καὶ ἀποδείξωσιν, ἢ τὴν ὀρθότητα τῆς μιᾶς ἐξ αὐτῶν τῶν ὀνομασιῶν, ἢ τὴν διαφορὰν τῆς μιᾶς ἀπὸ τῆς ἄλλης;—Δμκ. Ἴσως ὑπάρχει βιβλίον τι εἰς μίαν τινα τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, πραγματευόμενον περὶ τούτου, ἄγνωστον δὲ εἰς ἡμᾶς;—Δμτ. Μετὰ πιθανότητος, ὄχι διότι ἐὰν ὑπῆρχεν, ἤθελε φανῆ. Οἱ Γερμανοὶ δέ, οἱ σοφώτεροι τῶν ἄλλων ἐθνῶν Γερμανοὶ! ἐνῶ ἀπέδωκαν τὴν γενικὴν ιδιότητα τοῦ ῥήματος ΕΙΝΑΙ εἰς τὴν συνδετικὴν, ἔπρεπε νὰ εἴπωσι καὶ περὶ τῆς ὀνομασίας τοῦ ῥήματος ὑπὸ τοῦ Ἀσιατικοῦ ἔθνους ἐκείνου τῶν Ἀράβων, ἀλλά, φαίνεται, ἐπερειδόμενοι εἰς τὴν πολυμάθειαν αὐτῶν, καταφρονοῦντες τοὺς βαρβάρους, ἀποδίδουσιν εἰς τὸ ῥῆμα, νέον καὶ ἄνευ ἐννοίας ὀρισμὸν, ἀποκαλοῦντες αὐτὸ *σύνδεσμον*!!! Οἱ δὲ σοφοί, πλὴν ὄχι σοφοί, ἀλλὰ μέτοχοι παιδείας, τοῦ δυστυχοῦς ἔθνους ἡμῶν, μὴ ὄντες εἰς κατάστασιν ἵνα φράζωσιν, ἀλλ' ἵνα μεταφράζωσιν, ὡς ἐλευσιολογῶν λέγει περὶ τῶν σοφῶν τοῦ ἔθνους ἡμῶν ὁ αἰώνια καὶ μακαρία τῇ μνήμῃ ὁμοειθὴς ἡμῶν Δανιὴλ Φιλιππίδης, (ἴδε 18. Σημ.) ἀκολουθοῦντες κατ' ἔχνη τοῖς Γερμανοῖς, ἀποδέχονται τὸν ὀρισμὸν τοῦτον τοῦ ῥήματος, ἄνευ ἐξετάσεως τινος· καθότι δὲν εὐρίσκονται εἰς καιρὸν ἵνα ἐξετάσωσιν αὐτόν.

καταγινόμενοι εις ἄλλα, (καὶ δικαίως, διότι ἔχουν ἀνάγκην,) ὡς μοι ἐξεφράσθησάν τινες ἐκ τῶν καθηγητῶν, ὡς εἶπον. Οἱ Γάλλοι ὅμως, ὡς φαίνεται, δὲν παραδέχονται τὸν ὀρισμὸν τοῦ ῥήματος, *σύνδεσμον*, ἀλλὰ προσπαθοῦσιν ἐντεῦθεν ἀρκεῖν ἵνα εἰσχωρήσωσιν εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς γενικῆς ιδιότητος τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ λόγου, τοῦ ῥήματος. Καθότι καὶ εἰς τις Γάλλος γραμματικὸς Π. Πουατεβὲν καλούμενος, ἐπλησίασε, πλὴν ὄχι ἐντελῶς, εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς γενικῆς ιδιότητος τοῦ ῥήματος, λέγων ὅτι, «Τὸ ῥῆμα ὑπαρξὶν καὶ ἐνέργειαν σημαίνει. «Le verbe est un mot qui exprime l'existence et l'action»

§. 23. Ἄς ἐπιστρέψωμεν δὲ διότι παραπολὺ ἐξήλθομεν τοῦ προκειμένου. Ἄλλὰ ποῦ εἴμεθα;—Δμκ. Εἰς τό, ὅτι ἀσαφὴς ἐστὶν ἡ ὀνομασία τοῦ ῥήματος, ῥῆμα.—Δμτ. Ναί· διότι ἡ ἀόριστος καὶ ἀσαφὴς ὀνομασία τοῦ ῥήματος, ῥῆμα, ἀποκαθίστησιν αὐτοὺς τοὺς γραμματικοὺς ἵνα μὴ δύνωνται νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς γενικῆς ιδιότητος τοῦ ῥήματος. Εἶτα λέγουσιν «Τὸ οὐδέτερον ῥῆμα σημαίνει, ὡς καὶ τὸ ἐνεργητικόν, ἐνέργειαν. » Ἐνταῦθα εἶπον τὸ ὀρθόν· « ἀλλὰ διαφέρει κατὰ τοῦτο, ὅτι δὲν δύναται ἵνα ἔχη ἄμεσον συμπλήρωμα. » Ἄλλὰ διαφέρει, ἥτοι διαφορὰν ἔχει τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ οὐδετέρου ῥήματος, ὀρθόν καὶ τοῦτο· « ἄμεσον συμπλήρωμα. » Τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν, ἢ δὲν εἶναι σαφές. Ὀρθότερον δ' ἢ σαφέστερον εἶναι τό, δὲν εἶναι μεταβατικόν. « πορεύομαι εἰς Ἰταλίαν, ἐργάζομαι μετὰ γενναιότητος. » Τὰ παραδείγματα καλῶς. « Ὦνομάσθη δὲ οὐδέτερον ῥῆμα, ἐπειδὴ δὲν εἶναι μῆτε ἐνεργητικὸν μῆτε παθητικόν. » Ὅποια παράδοξος ἀντίφασις!! « (οὐδέτερον ῥῆμα σημαίνει, μῆτε τὸ ἐν μῆτε τὸ ἄλλο.) » Ἐνταῦθα ποιῶσι καὶ ἐπεξήγησιν εἰς ἐπιβεβαίωσιν, ὅτι δὲν εἶναι μῆτε ἐνεργητικὸν μῆτε παθητικόν, καὶ εἰς βεβαίωσιν, ὅτι δὲν ἐννοοῦσιν ὀρθῶς τί λέγουσι.—Δμκ. Τρόντι μεγάλη ἀντίφασις! Ἄλλὰ πῶς τοιοῦτοι ἄνθρωποι τοιαύτας ἀντιφάσεις ἐκφράζονται;—Δμτ. Κατ' ἐξακολούθησιν, ὡς εἶπομεν. Εἶτα λέγουσι· « Τοῦτο τὸ ῥῆμα προσδιωρίσθη ὑπὸ τινων γραμματικῶν, ἀμετάβατον ῥῆμα. » Ἴδου μία ἄλλη ὀρθότης. Ὡς τὸ μεταβατικὸν ῥῆμα ὀρθῶς, οὕτω καὶ τὸ ἀμετάβατον ὀρθῶς ὀρίσθη· διότι δὲν μεταβιβάζει τι. Ἐτελείωσεν ἤδη καὶ ἡ συζήτησις τοῦ ὑπὸ τῶν Γάλλων γραμματικῶν Μ. Νοέλ καὶ Μ. Σαπσάλ ὀρισμοῦ τοῦ ῥήματος.—Δμκ. Ὑστερον;—Δμτ. Ὑστερον!... (ὀλίγη σιωπή)...—Δμκ. Ὑστερον τί μέλλει γενέσθαι;

§. 24. Δμτ. Εἰς τοῦτο ἀπορῶ καγώ! Καθότι τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα ΕΙΝΑΙ, λόγος εἶναι· ἀλλ' ἡ γενικὴ ιδιότης τοῦ λόγου τούτου, ὅποια τις

ἐστὶ, δὲν κατεφάνη, δὲν κατεδηλώθη ὑπὸ τῶν ὀρισμῶν τῶν τε παλαιότερων καὶ νεωτέρων γραμματικῶν Ἑλλήνων, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν γραμματικῶν Γάλλων.—Δμκ. Ἐπαρξὶν σημαίνει τί γὰρ ἄλλο;—Δμτ. Ναὶ ἀλλ' ὑπαρξὶν σημαίνει καὶ τὸ ὄνομα ΟΝ, ὡς καὶ τὸ ἐπίβλημα ΩΣ.—Δμκ. Λοιπὸν τί σημαίνει;—Δμτ. Οἱ μὲν παλαιότεροι γραμματικοὶ Ἑλληνες εἶπον, ὅτι τὸ ῥῆμα ἐνέργειαν καὶ πάθος σημαίνει, οἱ δὲ γραμματικοὶ Γάλλοι οἱ προῤῥηθέντες εἶπον, ὅτι τὸ σύνθετον ῥῆμα, ἐκτὸς τῆς καταφάσεως σημαίνει καὶ ἐνέργειαν, ὡς καὶ ὁ Γάλλος γραμματικὸς Π. Πουατεβὲν λέγει, ὅτι τὸ ῥῆμα ὑπαρξὶν καὶ ἐνέργειαν σημαίνει. Ἄρα ἐκ τούτων ἀποδεικνύεται καὶ βεβαιοῦται, ὅτι ἡ γενικὴ ιδιότης τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ λόγου σημαίνει ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ. (ἐνδελέχειαν.) Ὅθεν, ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα (ἦτοι ὁ λόγος) ὄνομα, τὸ πρῶτον μέρος τοῦ λόγου σημαίνει ΟΝ τῆς ὑπάρξεως καὶ κατάφασιν αὐτοῦ, ὠνόμασαν κυριολεκτικῶς πῶς ὄνομα, ἄρα καὶ τὸ ῥῆμα (ἦτοι λόγος) τὸ δεύτερον μέρος τοῦ λόγου σημαίνει ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ (ἐνδελέχειαν) τῆς ὑπάρξεως, καὶ κατάφασιν αὐτῆς, δέον ἐστὶν ἵνα ὠνομασθῆ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ὡς ὠνομάζουσι τοῦτο καὶ οἱ Ἄραβες, μὴ ἐννοοῦντες τοῦτο, ἴσως, ὅμως καθότι, κατ' ἐμέ, τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα, τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα, τὸ μόνον ῥῆμα εἶναι σημαίνει ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ διότι ἡ γενικὴ ιδιότης αὐτοῦ εἶναι ΕΝΕΡΓΕΙΑ (ἴδε 19. Σημ.).—Δμκ. Τοσαύτη τόλμη ὅμως! εἶναι μεγάλη! εἶναι μεγίστη! Καθότι μίαν ὠνομασίαν, ἣτις ἐδόθη εἰς τοῦτο τὸ μέρος τοῦ λόγου πρὸ τοσοῦτων αἰῶνων ὑπὸ τῶν σοφῶν προπατόρων ἡμῶν, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν σοφῶν ὄλων τῶν ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται ἕως σήμερον ἀπαρεγκλίτως, καὶ ἡ ὁποία καθιερώθη πλέον ὑπὸ τῆς συνηθείας, τὸ νὰ θελήσῃ τις ἵνα τὴν ἀποβάλλῃ, μοὶ φαίνεται ὅτι δὲν θέλει εὐδοκιμήσει.—Δμτ. Ὅχι μόνον δὲν θέλει εὐδοκιμήσει, ἀλλὰ δύναται νὰ διατρέξῃ καὶ τὸν ἔσχατον κίνδυνον Ὅθεν χρειάζεται πάλιν εἰς τις Κοπέρνικος ἵνα ἀποβάλλῃ τὴν ἀόριστον ὠνομασίαν, ῥῆμα, ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ λόγου, τοῦ δευτέρου, καὶ ἐπιθέσῃ τὴν κυριολεκτικὴν ὠνομασίαν. Διότι καὶ ἡ δόξα, ὅτι ἡ Γῆ ἦν κέντρον τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἡλιακοῦ συστήματος, ἦτο καθιερωμένη ἀπὸ τοσοῦτων αἰῶνων, καὶ μάλιστα καθιερωμένη θρησκευτικῶς, ἀλλ' αὐτὸς οὗτος ὁ Κοπέρνικος κυριευθεὶς ὑπὸ μιᾶς φιλοσόφου μανίας, ἀρπάσας αὐτήν, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ χαριστάτου Φοντενέλ, ἀπέβαλε μακρὰν ἀπὸ τοῦ κέντρον, καὶ ἔθεσεν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς τὸν Ἥλιον.—Δμκ. Ὁ καιρὸς εἶθε! νὰ ἀναδειξῇ Κοπέρνικόν τινα, ἵνα ὅ,τι ἐπραξεν ἐκεῖνος εἰς τὴν Γῆν, πράξῃ οὗτος εἰς τὸ ῥῆμα.—Δμτ. Εἶθε! Εἶθε ὅμως νὰ μὴ παρέλθῃ πολὺς

καιρός καθότι, κατ' ἐμέ, ἡ ὀνομασία τοῦ ῥήματος, ῥήμα, εἶναι ἡ αἰτία ἣτις ἔφερον εἰς τοσαύτην ἀντίφασιν ὅλους τοὺς γραμματικούς τῶν τε Ἑλλήνων ὡς καὶ τῶν ἄλλων σοφῶν ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, ὥστε νὰ μὴ ἐννοῶσιν ἐντελῶς τί λέγουσιν. Ἐπιζῶ ὅμως ὅτι ἐντὸς ὀλίγου καιροῦ, οἱ Γάλλοι θέλουν παραδεχθῆ τὴν ὀνομασίαν τοῦ ῥήματος τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ λόγου ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, ἀντὶ τῆς ὀνομασίας ῥήμα, ἢ θέλουσι προσδιορίσει ἄλλην τινα ὀνομασίαν κυριολεκτικὴν καὶ ὀριστικὴν, ἀντὶ τῆς ἀορίστου ταύτης. Ἦδη ὅμως, ὡς εἶναι ἀρεστὸν εἰς ἐμέ, ἐὰν ἢ ἀρεστὸν καὶ εἰς ὑμᾶς, ἃς παραθέσωμεν αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν τοῦ ῥήματος ῥήμα, προσκαίρως ὅμως, ἐκ τῆς μεταξὺ ἡμῶν ὑπολοίπου συζητήσεως, καὶ ἃς παραδεχθῶμεν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς τὴν ὀνομασίαν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, εἰς ἐξήγησιν καὶ λύσιν τῆς ἀπορίας ἡμῶν. Καθότι διὰ ταύτης τῆς νέας ὀνομασίας, ὡς στοχάζομαι, θέλουν ἀποδειχθῆ εὐκρινῶς καὶ φυσικῶς, ἦτοι, ὄντως, πόσα εἶναι τὰ μέρη τοῦ λόγου πάσης ἐκάστης γλώσσης, ὅποια ἡ ἰδιότης τοῦ ῥήματος, εἰς πόσας διαθέσεις διαιρεῖται πραγματικῶς τὸ ῥήμα, καὶ ὅποια τίς ἐστὶν ἡ ἰδιότης ἐκατέρας διαθέσεως ὀριστικῶς, καὶ τὸ γενικώτερον καθ' ἡμᾶς, ἡ ἀπορία ἡμῶν περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, θέλει ἐξηγηθῆ σαφέστερον, καὶ οὕτω θέλει λυθῆ ἐντελῶς ἡ ἀπορία ἡμῶν. Ἐὰν δὲ φανῆ ὅλοις τοῖς γραμματικοῖς ὅλων τῶν ἐθνῶν ὀρθῆ, ἃς παραδεχθῶσιν αὐτὴν καὶ οὗτοι, ἐὰν ὅμως ὄχι, ἃς ἀπορρίψωσιν αὐτὴν.—Δμκ. Παντελῶς δὲν βλάπτει, ἐὰν ἡμεῖς προσκαίρως μεταχειρισθῶμεν τὴν δόξαν τῶν Ἀράβων μερικῶς, εἰς ἐξήγησιν καὶ λύσιν τῆς ἀπορίας ἡμῶν.—Δμτ. Ὅθεν, ἐπειδὴ δοκεῖ ὑμῖν ὡς καὶ ἐμοί, ἐρωτήσατέ με πόσα τὰ μέρη τοῦ λόγου τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

§. 25. Δμκ. Καὶ δὴ σὰς ἐρωτῶ, πόσα τὰ μέρη τοῦ λόγου τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης;—Δμτ. Τρία, ὡς καὶ ὅλων τῶν γλωσσῶν πάντων τῶν ἐθνῶν ὑπάρχουσι τρία.—Δμκ. Ὅλων τῶν γλωσσῶν!—Δμτ. Μάλιστα ὅλων τῶν γλωσσῶν, καθότι πραγματικῶς δὲν δύνανται ἵνα ὦσι μῆτε περισσότερα μῆτε ὀλιγώτερα, ἐπειδὴ ἡ φύσις πάντων τῶν ὄντων δὲν ἔχει ἀνάγκην περισσοτέρων μερῶν τοῦ λόγου.—Δμκ. Εἰπέτε μοι οὖν αὐτά.—Δμτ. ΟΝΟΜΑ, ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΤΡΟΠΟΣ.—Δμκ. Τί δὲ ἐστὶν ὄνομα;—Δμτ. Διὰ τῆς λέξεως ΟΝΟΜΑ, ἐκφράζεται πᾶν ΟΝ τὸ ὅποιον ὑπάρχει εἰς τὴν φύσιν· διότι πᾶν ὄνομα, ΟΝ σημαίνει, εἴτε νοητὸν εἴτε αἰσθητόν, ἢ ΠΡΟΣΟΝ τὸ ὅποιον ὡς ΟΝ ὑποτίθεται ἢ ἐκλαμβάνεται παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, οἶον, ὁ Ἄγγελος ὁ Ἄνθρωπος, ἡ Γῆ, τὸ Ὑδωρ, ἡ Ἄγαθότης, ἡ Πράξις, ὁ Τρόπος, ἐκ τῶν ὀποίων ὁ μὲν Ἄγγελος, ὁ Ἄν-

θρωπος, ἢ Γῆ, τὸ Ὑδωρ, εἶναι ΟΝΤΑ, ἢ δὲ Ἀγαθότης, ἢ Πράξις, ὁ Τρόπος, εἶναι ΠΡΟΣΟΝΤΑ, ὑποτίθενται ὅμως ἢ ἐκλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ΟΝΤΑ. Ὅθεν πᾶν ὄνομα, ΟΝ σημαίνει.—Δμκ. Καλῶς.—

Εἰπέτε μοι δὲ τί ἐστὶν ἐνέργεια ;—Δμκ. ΕΝΕΡΓΕΙΑ ἐστὶν ἡ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ἥτοι ἡ διάρκεια τῆς πρακτικῆς ἢ τῆς κατὰστατικῆς ιδιότητος παντὸς ἐκάστου ΟΝΤΟΣ.—Δμκ. Δὲν ἐνενόησα τί λέγετε.—Δμκ. ΟΝ λέγοντες, δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι ὑπάρχει ὀριστικῶς τὸ ΟΝ ; διότι, ἐὰν δὲν ὑπάρχη δὲν δύναται ἵνα ὠνομασθῇ ΟΝ.—Δμκ. Οὕτω.—Δμκ. Τὸ ΟΝ οὖν ΕΣΤΙΝ, ἥτοι ὑπάρχει διηνεκῶς.—Δμκ. Ἀληθῶς ὑπάρχει διότι ἡ λέξις, ἐστίν, ὑπαρξίν σημαίνει.—Δμκ. Βεβαίως ὑπαρξίν σημαίνει ἡ λέξις ΕΣΤΙΝ, ἀλλὰ καὶ ἡ λέξις ΟΝ, ὑπαρξίν σημαίνει.—Δμκ. Μάλιστα.—Δμκ. Ἄλλου τρόπου ὅμως ὑπαρξίν σημαίνει ἡ λέξις ΟΝ, καὶ ἄλλου τρόπου ὑπαρξίν, ἡ λέξις, ΕΣΤΙ, δὲν εἶναι οὕτω ;—Δμκ. Οὕτω διότι φαίνεται σαφῶς, ὅτι καὶ αἱ δύο λέξεις δὲν σημαίνουν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπαρξίν.—

Δμκ. Βεβαίως. Ἡ λέξις οὖν ΟΝ δὲν εἶναι ὄνομα ;—Δμκ. Ναί, ὄνομα, πλὴν ὄνομα Μετοχῆς, ἥτοι μετέχει τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ῥήματος.—Δμκ. Ἄφετε ἡδὴ κατὰ μέρος τὴν ὄν Μετοχὴν. Ἐγὼ σὰς λέγω ἡδὴ τὸ κατὰστατικόν, τὸ οὐσιαστικόν ΟΝ, (ἥτοι τὴν ΟΝΤΟΤΗΤΑ).—Δμκ. Καὶ ἡ λέξις Ὅν δὲν γίνεται ἀπὸ τοῦ ῥήματος ΕΙΝΑΙ ;—Δμκ. Ὅχι, ἀλλὰ τὸ ῥῆμα ΕΙΝΑΙ, παράγεται ἀπὸ τοῦ ΟΝ, ἥτοι τῆς Ὀντότητος, (ἴδε 20 Σημ.) τοὔτέστι, πρῶτον ΟΝ ἐννοοῦμεν, καὶ εἶτα ΕΙΝΑΙ, ἐν ἀναρεῖ ὅμως.—

Δμκ. Ἐνενόησα.—Δμκ. Ἡ λέξις οὖν ΟΝ δὲν εἶναι ὄνομα ;—Δμκ. Ναί, ὄνομα.—Δμκ. Ἡ δὲ λέξις ΕΙΝΑΙ δὲν εἶναι ῥῆμα ;—Δμκ. Ναί, ῥῆμα.—

Δμκ. Ἡμεῖς δὲ παραθέντες τὴν ὀνομασίαν, ῥῆμα, πῶς ὠνομάσαμεν τὸ ἐν μέρος τοῦ λόγου, τοῦτο ;—Δμκ. ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ.—Δμκ. Διότι ;—Δμκ. Διότι ὅλα τὰ ῥήματα ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ (Ἐνδελέχειαν) σημαίνουν.—Δμκ. Ἄρα λοιπὸν καὶ ἡ λέξις ΕΙΝΑΙ, ἐπειδὴ εἶναι ῥῆμα, εἶναι ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ἥτοι τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ σημαίνει, ὡς λέγει καὶ ὁ Γάλλος Π. Πουατεβέν. Le verbe est un mot qui exprime l'existence et l'action ἥτοι « τὸ ῥῆμα εἶναι λέξις ἥτις ἐκφράζει ὑπαρξίν καὶ ἐνέργειαν. » Ἐλάνθασεν ὅμως καὶ οὗτος, καθότι καὶ τὸ ὄνομα ΟΝ ἐκφράζεται ὑπαρξίν. Ὅθεν ἔπρεπε νὰ εἰπῇ ὅτι « τὸ ῥῆμα ἐκφράζεται τὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ (Ἐνδελέχειαν) τῆς ὑπάρξεως, καὶ ὄχι ὑπαρξίν καὶ ἐνέργειαν, » δηλ. τὸ ῥῆμα (λόγος) ΕΙΝΑΙ, τὴν διηνεκῆ Ὀντότητα ἐκφράζεται. Ὅτις δὲ λόγος ἐκφράζεται τὴν διηνεκῆ Ὀντότητα ; Ἡ ΕΝΕΡΓΕΙΑ (τὸ ῥῆμα), ὡς εἴπομεν.—Δμκ. Ἐνενόησα.

§. 26. Δμτ. Ὅθεν τὸ ΟΝ ΕΣΤΙΝ, (ἴδε 21. Σημ.) ἦτοι τὸ ΟΝ ΕΝΕΡΓΕΙ, τούτέστιν ὑπάρχει διηλεκτῶς καθότι ἐάν δὲν ΕΝΕΡΓΗ, ἦτοι ἐάν δὲν ὑπάρχει διηλεκτῶς, δὲν δύναται ἵνα ὑπάρξῃ ποσῶς. Τί δὲ ΕΣΤΙΝ, ἦτοι τί ΕΝΕΡΓΕΙ; Τὸ ΟΝ, ΕΣΤΙΝ, ΟΝ, ἦτοι ΕΝΕΡΓΕΙ τὴν ΟΝΤΟΤΗΤΑ, τούτέστιν ὑπάρχει διηλεκτῶς εἰς τὴν ΟΝΤΟΤΗΤΑ.—Πῶς δ' ΕΝΕΡΓΕΙ αὐτήν;—Τὸ ΟΝ, ΕΣΤΙΝ ΟΝ, ΩΣ, ἦτοι τὸ ΟΝ ΕΝΕΡΓΕΙ τὴν ΟΝΤΟΤΗΤΑ ΟΝΤΩΣ, τούτέστι τὸ ΟΝ ὑπάρχει διηλεκτῶς εἰς τὴν ΟΝΤΟΤΗΤΑ ΟΝΤΩΣ. Ὅθεν τὸ ἀπλοῦν καθ' ἑαυτὸ ΟΝ, τρία συστατικὰ ἔχει, ἦτοι ἀπλοῦν ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ τὸ ΟΝ, ἀπλὴν ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ τὴν ΕΙΝΑΙ, καὶ ἀπλοῦν ΤΡΟΠΟΝ τὸν ΩΣ· διὸ καὶ ἐκφράζεται διὰ τῶν αὐτῶν λέξεων. Ἐπειδὴ ἕμως κατ' ἀνθρώπον, ἀπλοῦν ΟΝ δὲν ὑπάρχει αἰσθητῶς εἰς τὴν φύσιν, ἀλλὰ πᾶν ΟΝ, ἔχει καὶ διάφορα ΠΡΟΣΟΝΤΑ, τὰ ὁποῖα καὶ ἰδιότητες καλοῦνται, διὰ τοῦτο ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ νοητῶς μὲν ἀπλοῦν ΟΝ, ἐπενόησε τὰς ἀπλὰς λέξεις ΟΝ, ΕΙΝΑΙ, ΩΣ, ἵνα ἐκφράσῃ δι' αὐτῶν τὴν ΟΝΤΟΤΗΤΑ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, καὶ ΤΡΟΠΟΝ, αὐτοῦ τοῦ ΟΝΤΟΣ, ἀπλῶς διὰ δὲ τὸ σύνθετον ΟΝ, ἐκ διαφόρων ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ, ἐπενόησε λέξεις συνθέτους, ἵνα ἐκφράσῃ πάλιν δι' αὐτῶν τὴν ΟΝΤΟΤΗΤΑ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, καὶ ΤΡΟΠΟΝ αὐτοῦ συνθέτως. Ὅθεν ἐκφράζει ἀό νοῦς (νόος) νοεῖ νοητῶς» ΟΝΟΜΑ σύνθετον, ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ σύνθετον, καὶ ΤΡΟΠΟΝ σύνθετον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος ὡς καὶ πᾶν ἕτερον ΟΝ ἔχει διάφορα ΠΡΟΣΟΝΤΑ, διὰ τοῦτο κατὰ διαφόρους τρόπους ἐκφράζεται αὐτά, ὅπως δηλ. δεῖσῃ αὐτῶ, ἦτοι σύνθετον ὄνομα κατ' ἄλλο προσόν, σύνθετον ἐνέργειαν κατ' ἄλλο προσόν, καὶ σύνθετον τρόπον κατ' ἄλλο προσόν, οἷον ἀό νοῦς (νόος) ὄρᾱ σαφῶς» Ὅθεν εἰς μὲν τὰς προτέρας λέξεις, ὁ νό-ος (ἢ νό-ησις) νο-εῖ νο-ητῶς, τὸ ἀπλοῦν ὑπαρκτικὸν ὄνομα ΟΣ (ΟΝ), ἢ ἀπλὴ ὑπαρκτικὴ ἐνέργεια ΕΙ (ΕΣΤΙ), καὶ ὁ ἀπλοῦς ὑπαρκτικὸς τρόπος ΗΤΩΣ (ΩΣ), εἶναι σύνθετος μὲ τὴν λέξιν νο, σημαίνουσαν τὸ αὐτὸ προσόν, καὶ εἰς τὸ ὄνομα, καὶ εἰς τὴν ἐνέργειαν, καὶ εἰς τὸν τρόπον. Εἰς δὲ τὰς ὑστέρους λέξεις ἀό νό-ος ὄρ-ᾱ σαφ-ῶς» τὸ ἀπλοῦν ὑπαρκτικὸν ὄνομα ΟΣ (ΟΝ) εἶναι σύνθετον μὲ τὴν λέξιν νο, σημαίνουσαν ἄλλο προσόν τῶ ΟΝΤΙ, ἢ ἀπλὴ ὑπαρκτικὴ ἐνέργεια Α (ΕΣΤΙ) εἶναι σύνθετος μὲ τὴν λέξιν ὄρ, σημαίνουσαν ἄλλο προσόν τῶ ΟΝΤΙ, ὁ δὲ ἀπλοῦς ὑπαρκτικὸς τρόπος ΩΣ, εἶναι σύνθετος μὲ τὴν λέξιν σαφ, σημαίνουσαν ἄλλο προσόν τῶ ΟΝΤΙ· ἐνενοήσατε;—Δμκ. Μάλιστα· θέλω δὲ σᾶς εἰπῆ καὶ παραδείγματα, οἷον « τὸ ἀρ-γόν (ἢ ἀργ-ία) ἀργ-εῖ, ἀργ-ῶς ἦτοι τὸ ἀπλοῦν ὑπαρκτικὸν ὄνομα ΟΝ (ΟΝ), ἢ ἀπλὴ ἐνέργεια ΕΙ (ΕΣΤΙ), καὶ ὁ ἀπλοῦς ὑπαρκτικὸς τρόπος ΩΣ, εἶναι σύνθετος μὲ τὴν λέξιν ἀργ, σημαίνουσαν τὸ αὐτὸ προσόν τῶ ΟΝΤΙ, καὶ εἰς τὸ

ὄνομα καί εἰς τὴν ἐνέργειαν καὶ εἰς τὸν τρόπον· καὶ οἶον ἀάγαθ-ὸς ἀγαπ-ᾶ θερμ-ῶς, ἤτοι τὸ ἀπλοῦν ὑπαρκτικὸν ὄνομα ΟΣ (ΟΝ) εἶναι σύνθετον μὲ τὴν λέξιν ἀγαθ. σημαίνουσαν ἄλλο προσὸν τῷ ΟΝΤΙ, ἡ ἀπλῆ ὑπαρκτικὴ ἐνέργεια Α (ΕΣΤΙ) εἶναι σύνθετος μὲ τὴν λέξιν ἀγαπ. σημαίνουσαν ἄλλο προσὸν τῷ ΟΝΤΙ, ὁ δὲ ἀπλοῦς ὑπαρκτικὸς τρόπος ΩΣ, εἶναι σύνθετος μὲ τὴν λέξιν θερμ. σημαίνουσαν ἄλλο προσὸν τῷ ΟΝΤΙ.— Δμ.τ. Οὕτως εἶναι Ὅθεν, πᾶν ἀπλοῦν ΟΝ τρία συστατικὰ ἔχει, ΟΝΤΟΤΗΤΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ, καὶ ΤΡΟΠΟΝ ἀπλᾶ καὶ αὐτὰ, πᾶν δὲ ΠΡΟΣΟΝ, τὰ αὐτὰ τρία συστατικὰ ἔχει, σύνθετα ὅμως ἐκ τοῦ ΠΡΟΣΟΝΤΟΣ καὶ τοῦ ΟΝΤΟΣ (ἐκ τῆς προσοντότητος καὶ τῆς ὀντότητος). Ὅθεν ἐκφράζονται ἐκ λέξεώς τινος σημαίνουσης τὸ ΠΡΟΣΟΝ ἀορίστως, καὶ ἐκ τῶν ἀπλῶν ὑπαρκτικῶν λέξεων ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ καὶ ΤΡΟΠΟΥ.

§. 27. Πρέπει δὲ νὰ καταβάλητε μεγίστην προσοχὴν εἰς τοῦτο, ὅτι πᾶν ΠΡΟΣΟΝ τῷ ΟΝΤΙ, μῆτε ὄνομα ἔχει, δηλ. ΟΝΤΟΤΗΤΑ, μῆτε ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ (δηλ. ἐνδελέθειαν), μῆτε ΤΡΟΠΟΝ, ἴδια ἑαυτῷ, ἀλλὰ τὰ τοῦ ἀπλοῦ ΟΝΤΟΣ· ἐπειδὴ ΠΡΟΣΟΝ δὲν ὑπάρχει ἄνευ ΟΝΤΟΣ. Διὸ πραγματικῶς ἐν ΜΟΝΟΝ ΜΟΝΩΤΑΤΟΝ ΟΝΟΜΑ ὑπάρχει, τὸ ἀπλοῦν ὑπαρκτικὸν ΟΝ, μία ΜΟΝΗ ΜΟΝΩΤΑΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ὑπάρχει, ἡ ὑπαρκτικὴ ΕἶΝΑΙ, καὶ εἰς ΜΟΝΟΣ ΜΟΝΩΤΑΤΟΣ ΤΡΟΠΟΣ, ὑπάρχει ὁ ὑπαρκτικὸς ΩΣ. Τὰ δὲ ἄλλα πάντα, ὀνόματα ἐνέργειαι καὶ τρόποι, ὑπάρχουσι σύνθετα. Οὕτω δὲ τὰ σύμφωνα γράμματα δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν ἀφ' ἑαυτῶν ἄνευ Φωνηέντων, ὡς καὶ τὰ ΠΡΟΣΟΝΤΑ δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν ἄνευ τοῦ ΟΝΤΟΣ φυσικῶς. Ἐπόμενον δέ, οὕτω τὰ σύμφωνα γράμματα δὲν δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν ἄνευ Φωνηέντων, ὡς καὶ τὰ προσόντα δὲν δύνανται ἵνα ἐκφρασθῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν ἄνευ ΟΝΤΟΣ. Ὅθεν.

ΟΠΩΣ Η ΦΥΣΙΣ, ΟΥΤΩΣ ΟΙ ΛΟΓΟΙ.

Δμκ. Ἦδη ἐνενόησα καὶ γῶ, ὅτι οὕτω δύναται νὰ ἦναι ἀλλὰ . . . —
 Δμτ. Κατ' ἐμέ, ἀλλὰ, δὲν ὑπάρχει· οὕτως εἶναι, ἐὰν δὲν ἀποδειχθῇ ἄλλως, πλὴν ὀριστικῶς καὶ πραγματικῶς. Δύνανται ὅμως νὰ εἴπωσιν, ὅτι αἱ ἰδέαι μου αὐταὶ δὲν εἶναι ὀρθαί· ἀλλ' αἱ ἰδέαι αὐταὶ δὲν εἶναι ἐδικαί μου· εἶναι ἰδέαι, κατ' ἐμέ, τῶν παλαιῶν γραμματικῶν Ἑλλήνων, εἶναι ἰδέαι τῶν Γάλλων γραμματικῶν Μ. Νοέλ καὶ Μ. Σαπσάλ, εἶναι ἰδέαι τοῦ Γάλλου γραμματικοῦ Π. Πουατεβέν, (ἐν μέρει ὅμως,) ἐσαφηνίσθησαν δὲ παρ' ἐμοῦ. Διὸ ὅ,τι δύναται νὰ εἴπωσι κατ' ἐμοῦ, θέλει ἀναφερθῆ κατ' αὐτῶν καθότι ἐγὼ τὰς ἰδέας ταύτας εἶχον μὲν καὶ πρό-

τερον, ἀλλ' ἐβεβαιώθη ἐπιβεβαιωτικῶς παρ' αὐτῶν.—Δμκ. Εἰς ἓνα τινα Λαθύρινον εἰσέβητε, ἐξ οὗ ἀπορῶ πῶς θέλετε ἐξέλθει.—Δμτ. Μὴ ἔχετε φόβον· ἔχω τὸν μίτον τῆς Ἀριάδνης, ἦτοι τοὺς Γάλλους Νοέλ καὶ Σαπσάλ, καὶ Πουατεβέν, καὶ ἐν μέρει ὄλους τοὺς Γάλλους, ἐκτὸς τῶν τοῦ Γερμανικοῦ συστήματος, (*) οἵτινες ἐξάπαντος θέλουν μὲ ὀδηγήσει ὅπως ἐξέλθω.—Δμκ. Εἶθε.—Δμτ. Ὅθεν ὄλαι αἱ γλῶσαι τρία μόνον τὰ μέρη τοῦ λόγου ἔχουν· διότι ἡ φύσις τοσούτων μόνον ἔχει ἀνάγκην, καὶ οὐδεμία γλῶσσα ἔχει περισσότερα ἢ ὀλιγώτερα, καὶ τὰ αὐτὰ μέρη τοῦ λόγου ὑπάρχουν εἰς ἐκάστην γλῶσσαν, ἦτοι, ΟΝΟΜΑ, ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΤΡΟΠΟΣ, καὶ δι' αὐτῶν μόνων δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐκφράσῃ, πᾶν ὅ,τι ἔχει ἡ φύσις, εἴτε νοητῶς εἴτε αἰσθητῶς. Ὅλων δὲ τῶν γλωσσῶν οἱ ἄνθρωποι εἶναι οἱ αὐτοὶ καὶ τοῦ αὐτοῦ εἶδους, καὶ ὄχι «πρὸς ἀπαρτισμὸν πάσης προτάσεως χρειάζονται τρεῖς μάλιστα λέξεις,» ἀλλὰ φυσικῶς καὶ ἀναποφεύκτως τρεῖς λόγοι χρειάζονται, ἵνα ἐκφράσωσιν, ΟΝ, (ὑποκειμένον) ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ αὐτοῦ, καὶ ΤΡΟΠΟΝ αὐτῶν. Ὅθεν μόναι αὗται αἱ λέξεις ὑπάρχουσι φυσικῶς εἰς πᾶσαν γλῶσσαν, καὶ οὐδεμίαν λέξιν περισσότεραν δύναται νὰ ἐπινοήσῃ ὁ νοῦς, διότι Η ΦΥΣΙΣ ΔΕΝ ΤΩ ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ. Διό, ἐπειδὴ τὸ ἐν μέρος τοῦ λόγου τὸ πρῶτον, ὠνομάσθη ὄνομα, ἀντὶ ΟΝ, διότι σημαίνει τὸ καταστατικὸν τῆς ὄντοτης, οὕτω καὶ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ λόγου ὀνομασθήσεται ΕΝΕΡΓΕΙΑ, διότι σημαίνει τὸ διηνεκὲς τῆς ὄντοτης.—Δμκ. Ἐπειδὴ δὲ ἤδη προσδιωρίσθη παρ' ἡμῶν προσκαιρῶς, εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ λόγου, ἡ ὀνομασία ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ἀντὶ ῥῆμα, αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν θέλομεν μεταχειρισθῆ ἕως τέλους τῆς συνδιαλέξεως ἡμῶν.—Δμτ. Μάλιστα.

§. 28. Δμκ. Εἰπέτε μοι λοιπὸν πόσας διαθέσεις ἔχει ἡ ἐνέργεια;—Δμτ. Δύο, μεταβατικὴν, καὶ ἀμετάβατον, ὡς σὰς εἶπον.—Δμκ. Δύο μόνον;—Δμτ. Ναί, δύο μόνον· ἐπειδὴ ἡ φύσις δὲν ἔχει ἀνάγκην περισσοτέρων.—Δμκ. Διατί εἶπατε μεταβατικὴν καὶ ἀμετάβατον διαθέσιν; δηλ. μία τις ἐνέργεια μεταβαίνει καὶ ἄλλη δὲν μεταβαίνει;—Δμτ. Ὅχι· ἀλλὰ τὸ ὑποκειμένον, ἐνίων μὲν πράξεων αὐτοῦ τὸ ἀποτέλεσμα, ἢ τι ὄν, μεταβιβάζει ἐπὶ τὸ ἀντικείμενον διὰ τῆς ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ἐνίων δ'

(*) Εἰς τὰς λέξεις ταύτας «ἐκτὸς τῶν τοῦ Γερμανικοῦ συστήματος» εἰποίησα μίαν ἐξοδικωτάτην σημείωσιν διὰ τὰ συμβάντα ἐπὶ διαλέξεώς τινος περὶ τῆς ιδιότητος τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος Εἶ ν α ι, καὶ περὶ τῶν λέξεων ἐ ν ε ρ γ η τ ι κ ο ῦ καὶ π α θ η τ ι κ ο ῦ ῥήματος, μετὰ τινος ἐξόχου ὑποκειμένου εἰς τὴν παιδείαν, ἀλλὰ δὲν κατεχώρησα αὐτὴν εἰς τὰς σημειώσεις. Ὅταν δὲ ἐκδώσω τὴν Διατριβὴν Γαλλιστί, θέλω καταχωρῆσαι αὐτὴν Γαλλιστί.

ὄχι.—Δμκ. Τοῦτέστιν ἡ ἐνέργεια δὲν μεταβαίνει ποτέ.—Δμτ. Ναί· αἱ δὲ λέξεις μεταβατικὴ καὶ ἀμετάβατος, ἀσαφεῖς μὲν φαίνονται, καὶ ἤθελον ἀντιθέσει αὐτάς, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ λεξικογράφοι ἐξηγοῦσι σαφῶς καὶ ὀρθῶς τὰς λέξεις ταύτας, γραμματικῶς τί σημαίνουν, διὰ τοῦτο ἀφίνω πάλιν αὐτάς.—Δμκ. Τί δαί, ἐνεργητικὴν διάθεσιν δὲν ἔχει;—Δμτ. Ὅποια ἐρώτησις αὕτη!;—Δμκ. Ἐρώτησις.—Δμτ. Ἡ ΕΝΕΡΓΕΙΑ καὶ τὰς δύο διαθέσεις, ἐνεργητικὰς (ἀδιακοπικὰς) ἔχει· κἀν δὲ μυρίας εἶχε, πάλιν ὅλαι ἐνεργητικαὶ ἤθελον εἶσθαι ὡς τῆς ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, καὶ ὄχι ἄλλως· ὅθεν πῶς ἐρωτᾶτε;—Δμκ. Ζητῶ συγγνώμην, ἐνενόησα. Παθητικὴν δὲ διάθεσιν δὲν ἔχει ἡ ΕΝΕΡΓΕΙΑ, διότι ὡς εἶπομεν, ἡ παθητικὴ διάθεσις εἶναι φράσις ὄλων τῶν γλωσσῶν, καὶ ἔχει ἔννοιαν μεταβατικῆς κατ' εὐθείαν ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ἀντιστρόφως ἐκφραζομένης.—Δμτ. Ναί· ὅθεν ἡμεῖς θέλομεν ὀνομάσει αὐτὴν Ἀντιμεταβατικὴν, χάριν βραχυλογίας, προσκαίρως ὅμως· διότι π. χ., λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι τό, καὶ λέγεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τό· εἶναι τὸ ἴδιον.

§. 29. Δμκ. Οὐδέτεράν δὲ διάθεσιν δὲν ἔχει;—Δμτ. Τὴν πλέον μεγαλητέραν παραλογίαν ὄλων τῶν γραμματικῶν παλαιότερων τε καὶ νεότερων Ἑλλήνων, ὡς καὶ ὄλων τῶν γραμματικῶν τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, ἐπιφέρει τὸ οὐδέτερον ῥῆμα, ἥτοι ἡ καθ' ἡμᾶς ἀμετάβατος ΕΝΕΡΓΕΙΑ· διότι φαίνεται σαφῶς, ὅτι οἱ γραμματικοὶ ὄλοι παραλογοῦσιν ἄνευ ἐξαιρέσεώς τινος, λέγοντες οὐδέτερον ῥῆμα καθότι οὐδέτερον ῥῆμα μῆτε ὑπάρχει μῆτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀπολύτως.—Δμκ. Πῶς δύναται ἵνα τοσοῦτοι γραμματικοὶ παραλογοῦσι; καθότι δὲν εἶναι πέντε—δέκα, ἀλλὰ δύναμαι νὰ εἶπω, ὅτι εἰς ὅλα τὰ σοφὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης, εὐρίσκονται ἤδη, ἐκτὸς τῶν παρελθόντων, ἑκατοντάδες τινες, ἵνα μὴ εἶπω χιλιάδες.—Δμτ. Τὸ αὐτὸ εἶναι, εἴτε ἑκατοντάδες εἶναι εἴτε χιλιάδες· καθότι αὐτοὶ οὗτοι βαίνουσιν ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ τοῖς ἔχνεσι τῶν προτέρων, χωρὶς ποσῶς νὰ θελήσωσιν ἵνα προσπαθήσωσιν ὅπως ἔμβωσιν εἰς τὴν ἔννοιαν ὀποιωνδήποτε λέξεων μετὰ προσοχῆς καὶ περισκέψεως μεγάλης, τῶν τε λελεγμένων παρὰ τῶν προτέρων γραμματικῶν ὡς καὶ τῶν παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων. Καθότι ὁ μὲν αἰοῖδιμος Γεννάδιος λέγων, «(τὸ ῥῆμα) εὐρίσκεται ἔν τινι καταστάσει καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι μῆτε ἐνεργητικὸν μῆτε παθητικόν, καὶ διὰ τοῦτο λέγεται οὐδέτερον» δὲν ἐνενοεῖ ὀρθῶς τί ἔλεγε· διότι εἰς τίνα καταστάσιν εὐρίσκεται τὸ οὐδέτερον ῥῆμα, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι μῆτε ἐνεργητικὸν μῆτε παθητικόν;—ἔν τινι καταστάσει·—εἰς τίνα κατά-

στασιν;—ἐν τινι καταστάσει. Ἐκ τούτου δὲ φαίνεται, ὅτι ὁ ἀοιδιμος Γεννάδιος δὲν ἐνενοεῖ ἐντελῶς, τί σημαίνει ἐνεργητικὸν ῥῆμα, ὡς καὶ οἱ Γάλλοι γραμματικοὶ Μ. Νοέλ καὶ Μ. Σαπσάλ. (μολονότι οὗτοι ἐπλησίασαν εἰς τὴν γενικὴν ιδιότητα τοῦ ῥήματος, ἀποφανθέντες ὀριστικῶς ὅτι ἐν μόνον ῥῆμα ὑπάρχει) καθότι ἐὰν ἐνενοῦον ἐντελῶς, δὲν ἤθελον ἐκφρασθῆ ἀμῆτε ἐνεργητικὸν μῆτε παθητικόν. » Καὶ τί εἶναι; —Οὐδέτερον.—Τί δὲ σημαίνει οὐδέτερον ῥῆμα;—«Ὡς τὸ ἐνεργητικὸν ἐνέργειάν τινα μὴ ἔχουσαν συμπλήρωμα ἄμεσον.»—Καλῶς ὅταν δὲ σημαίνῃ ἐνέργειάν τινα, πῶς δὲν εἶναι ἐνεργητικόν; Τὸ παραδοξότερον δὲ οὐδέτερον ῥῆμα εἶναι τὸ τῶν Γάλλων γραμματικῶν τούτων, διότι ἐνῶ λέγουσιν ὀριστικῶς, ὅτι «τὸ οὐδέτερον ῥῆμα ἐκφράζει ἐνέργειάν τινα ὡς καὶ τὸ ἐνεργητικόν» μετὰ τινα δευτέρα λεπτὰ λέγουσι πάλιν ὅτι «δὲν εἶναι μῆτε ἐνεργητικὸν μῆτε παθητικόν» καὶ ὅτι ἀπροσδιωρίσθη ὑπὸ τινων γραμματικῶν ἀμετάβατον ῥῆμα.» Ὅποια ἀντίφασις! Ῥῆμα ἐνεργητικὸν θέλει νὰ εἰπῇ, λόγος τῆς ἐνεργείας, ἐνῶ λοιπὸν εἶναι λόγος τῆς ἐνεργείας, πῶς δὲν εἶναι ἐνεργητικόν; Ὅθεν καὶ ὁ μὲν, καὶ οἱ δέ, δὲν ἐνενοῦον ἐντελῶς τί ἔλεγον.—Δμκ. Ἀληθῶς οὕτως ἐξάγεται ἐκ τῶν εἰρημένων.

§. 30. Δμκ. Οὐδέτερον λοιπὸν ῥῆμα παντελῶς δὲν ὑπάρχει, καὶ τούτου ἕνεκα ἀντιφάσκουσιν ὅλοι οἱ γραμματικοὶ οἱ λέγοντες οὐδέτερον ῥῆμα καθότι ὅλα τὰ ῥήματα ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ σημαίνουν, εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως. Διὰ τοῦτο δὲ δοξάζω, ὅτι ἡ ὀνομασία τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ λόγου, τοῦ δευτέρου, ΕΝΕΡΓΕΙΑ, εἶναι ὀριστικὴ καὶ κυριολεκτικὴ τούτου, παρὰ ἡ ἀσαφής καὶ ἀόριστος ὀνομασία ῥῆμα. Καὶ ἐκ τούτου προσέτι δηλον, ὅτι τινες γραμματικοὶ λέγουσι, μεταβατικὸν καὶ ἀμετάβατον ῥῆμα.—Τί δὲ ἐκ τῶν ῥημάτων εἶναι μεταβατικόν;—Τὸ τυπτείν.—Διότι;—Διότι μεταβιβάζεται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τύπτ. πράξεως ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου ἐπὶ τι ἀντικείμενον.—Τί δὲ ἐκ τῶν ῥημάτων εἶναι ἀμετάβατον;—Τὸ περιπατείν.—Διότι;—Διότι δὲν μεταβιβάζεται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς περιπατ-πράξεως ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου ἐπὶ ἀντικείμενον.—Ἄλλὰ;—Ἄλλὰ ἐμμένει παρ' αὐτῷ τῷ ἐνεργοῦντι τὴν πράξιν ὑποκειμένῳ, ὡς λέγουσι καὶ οἱ ἴδιοι.—Ἐνεργεῖ (ἀδιακοπεῖ) δὲ τὸ ὑποκειμένον ἢ ὄχι;—ΕΝΕΡΓΕΙ (ἀδιακοπεῖ).—Ἄρα λοιπὸν ἡ γενικὴ ιδιότης τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ λόγου εἶναι ΕΝΕΡΓΕΙΑ, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει ἵνα ὀνομασθῆ ΕΝΕΡΓΕΙΑ. Ὡς δὲ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ λόγου ὀνομασθῆ κυριολεκτικῶς πῶς ὄνομα (ΟΝ), οὕτω καὶ τὸ δεύτερον μέρος

τοῦ λόγου ὀνομασθήσεται κυριολεκτικῶς **ΕΝΕΡΓΕΙΑ**.—**Δμκ.** Ἦδη καλῶς ἐνενόησα, ἐὰν ὅμως οὕτως ἔχη.—**Δμτ.** Πῶς δ' ἄλλως, ἐὰν οὕτως ὄχι;—**Δμκ.** Ὑμεῖς λέγετε ὅτι, ἐνῶ οἱ γραμματικοὶ εἶναι πολυμαθεῖς, πάλιν δὲν ἐννοοῦσιν ἐντελῶς τί λέγουσιν ἡμεῖς δέ, ἐνῶ εἴμεθα ὀλιγομαθεῖς καὶ σχεδὸν ἀμαθεῖς, πῶς εἶναι δυνατόν ἵνα λέγωμεν ἐννοοῦντες;—**Δμτ.** Ἐχετε δίκαιον διὸ ἄς εἰπῶμεν, ἐὰν οὕτως ἔχη.

§. 31. **Δμκ.** Ἐπειδὴ πλέον εἶπατε περὶ τῶν ἐνεργητικῶν, παθητικῶν, καὶ οὐδετέρων ῥημάτων, μένει ἤδη νὰ εἰπῆτε καὶ περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων, διὸ εἰπέτε μοι, ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχη μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα, ἢ μέσα καὶ ἐπιμέσους ἐνεργείας;—**Δμτ.** «Τῶρ ἦλθ' ὁ κόμπος εἰς τὸ κτένι» κατὰ τὴν παροιμίαν. Τοῦτο δὲ βαρύτερον εἶναι εἰς ἡμᾶς· καθότι ἡμεῖς ζητοῦντες παρ' ἐτέρων τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας ἡμῶν καὶ μὴ ἐπιτυχόντες, καταντῶμεν ἵνα ἡμεῖς οἱ ἴδιοι λύσωμεν αὐτήν, ἐὰν δυνηθῶμεν.—**Δμκ.** Ὑμεῖς θέλετε εἰπεῖ τὴν γνώμη σας περὶ τούτων, καὶ εἴτε ὀρθὴ εἶναι εἴτε ἐσφαλμένη, παντελῶς δὲν βλάπτει· καθότι ὑμεῖς ζητεῖτε καὶ ἐξαίτεισθε νὰ μάθητε εἰσέτι περὶ αὐτῶν.

§. 32. **Δμτ.** Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, φίλε Δημόκριτε! μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα ἰδίως δὲν ἔχει, ὡς μήτε οὐδεμίᾳ ἄλλῃ γλῶσσᾳ ἔχει· διότι δὲν δύναται νὰ ὑπάρχωσιν κυριολεκτικῶς μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα ἰδίως. Οὐδεμίᾳ δὲ γλῶσσᾳ δύναται νὰ ἔχη ῥήματα ἄλλων διαθέσεων φυσικῶς, ἐκτὸς τῶν δύο μεταβατικῆς καὶ ἀμεταβάτου. Τινὰ ὅμως ἔθνη, ὑποδιήρσαν εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν τὴν μεταβατικὴν διάθεσιν τῆς Ἐνεργείας εἰς τέσσαρας ἄλλας ὑποδιαθέσεις, ἥτοι ἐκφράζονται αὐτὴν κατὰ τέσσαρας τρόπους, χάριν βραχυλογίας περισσότερον ἢ ἐμφάσεως, ἥτοι εἰς κατ' εὐθείαν μεταβατικὴν ἐνέργειαν, εἰς κατ' εὐθείαν μεταβατικὴν ἀντιστρόφως ἐκφραζομένην ἐνέργειαν, εἰς ἐπιμέσως μεταβατικὴν ἐνέργειαν, καὶ εἰς ἐπεμμέσως μεταβατικὴν ἐνέργειαν. Ἐκ τούτων οὖν τῶν ὑποδιαθέσεων ἐπήγασαν αἱ ὀνομασίαι μέσον, ἐπίμεσον, παθητικόν, ὡς καὶ καταχρηστικῶς ἐνεργητικόν ῥήμα. Ἐκάστη δὲ τῶν ὑποδιαθέσεων τούτων κατ' ἄλλον τρόπον ἐκφράζεται τὴν μεταβατικὴν Ἐνέργειαν, πλὴν αὐτὴν ταύτην τὴν μεταβατικὴν Ἐνέργειαν ἐκφράζεται. Τινὰ δὲ ἔθνη, δὲν ὑποδιήρσαν τὴν μεταβατικὴν διάθεσιν τῆς Ἐνεργείας, εἰς τέσσαρας, ἀλλ' εἰς δύο μόνον ὑποδιαθέσεις, εἰς τὴν κατ' εὐθείαν μεταβατικὴν, καὶ εἰς τὴν ἀντιστρόφως ἐκφραζομένην κατ' εὐθείαν μεταβατικὴν ὑποδιάθεσιν, ἥτοι κατὰ δύο τρόπους ἐκφράζονται αὐτὴν.

Τινὰ δὲ ἔθνη εἰς τρεῖς, ἦτοι εἰς κατ' εὐθείαν μεταβατικὴν, εἰς ἐμμέσως μεταβατικὴν, καὶ εἰς ἀντιμεταβατικὴν (παθητικὴν) ὑποδιαθεσιν ὅθεν τὰ ἔθνη τὰ ὅποια δὲν ἔχουσιν ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικὰς ὑποδιαθέσεις τῆς μεταβατικῆς ἐνεργείας εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, μετὰ πολυλογίας ἐκφράζονται τὴν ἔνοιαν αὐτῶν.

§. 33. Οἱ προπάτορες ὅμως ἡμῶν Ἕλληνες, ὡς πολύνοες, ὀζύνοες, καὶ μεγαλόνοες, (ἴδε 22. Σημ.) μὴ ἐχούσης τῆς γλώσσης αὐτῶν ὑποδιαίρεσιν τῆς μεταβατικῆς διαθέσεως τῆς ἐνεργείας εἰς τέσσαρας, ἀλλ' εἰς δύο μόνον, εἰς μεταβατικὴν κατ' εὐθείαν, καὶ εἰς ἀντιμεταβατικὴν ὑποδιάθεσιν, μαθόντες ἐξ ἐτέρων γλωσσῶν τὴν σημασίαν τῶν ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως ὑποδιαθέσεων τῆς μεταβατικῆς ἐνεργείας, καὶ κατανοήσαντες τὴν ἀναγκαιότητα αὐτῶν εἰς τὴν βραχυλογίαν, καὶ αἰσθανθέντες τὴν ἡδύτητα τῆς ἐκφράσεως αὐτῶν, ἠθέλησαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὰς εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησαν ἢ δὲν ἐδυνήθησαν ἵνα ἐφεύρωσι τύπον ἰδιαιτερον αὐτῶν εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, (ὡς μία τις ἄλλη γλῶσσα ἔχει,) ἐκ συνθήκης, φαίνεται, μετεχειρίσθησαν τὸν τύπον τῆς ἀντιμεταβατικῆς ἐνεργείας, ἀπλοῦν μὲν, εἰς ἔκφρασιν τῆς ἐμμέσως, σύνθετον δέ, διὰ τῆς διαπρόθεσεως, εἰς ἔκφρασιν τῆς ἐπεμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας. Τοσοῦτο δὲ πολλὰ μεταχειρίζονται τὴν ἐμμέσως μεταβατικὴν ἐνεργείαν ὅλοι οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ καὶ πεζοί, ὥστε δύο συγγραφεῖς ἐκ τῶν παλαιωτέρων καὶ περιφημοτέρων ἐξ αὐτῶν, Θουκυδ. καὶ Ξενοφ. φαίνεται ὅτι παίζουσι μὲ αὐτάς. Μὴ ἐξηγηθέντες δὲ οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες περὶ τῆς σημασίας τῶν λέξεων μέσων καὶ ἐπίμεσων, σαφῶς, μήτε περὶ τῆς ἐννοίας τῶν ὑποδιαθέσεων τούτων τῆς μεταβατικῆς ἐνεργείας, ἔμεινεν ἢ τε σημασία τῶν λέξεων, ὡς καὶ ἡ ἔννοια τῶν ὑποδιαθέσεων εἰς παντελῆ ἄγνοιαν. Οἱ μεταγενέστεροι δὲ Ἕλληνες, εἶδον μὲν τὰς ὀνομασίας, μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα, μὴ δυνηθέντες ὅμως, ὡς φαίνεται, ἵνα ἐννοήσωσι τὴν σημασίαν αὐτῶν, ἀπέδωκαν τὴν μὲν ὀνομασίαν, μέσα ῥήματα, εἰς τινὰ ῥήματα, ὡς εἰς τὰ μάχεσθαι, οἶσθαι, κλπ.; τὴν δὲ ὀνομασίαν, ἐπίμεσα ῥήματα, εἰς τινὰ ἄλλα ῥήματα, ὡς εἰς τὰ χρᾶσθαι, κἄσθαι, κλπ.; ἐσφαλμένως ὅμως, μὴ ἐννοοῦντες ἐντελῶς τὴν κυριολεκτικὴν σημασίαν τῶν λέξεων, μέσων καὶ ἐπίμεσων, τῶν παλαιῶν ἀπέδωκαν δὲ τὰς ὀνομασίας ταύτας, ἢ εὐρύντες ἐφύλαξαν αὐτάς, ἀδηλον εἰς ἐμέ. (ἴδε 23. Σημ.)

§. 34. Οἱ νεώτεροι δὲ γραμματικοὶ Ἕλληνες, εἶδον μὲν καὶ οὗτοι

τὴν ὀνομασίαν μέσον καὶ ἐπίμεσον ῥήμα, ἀλλὰ μὴ γινώσκοντες ὅποια ῥήματα καὶ ἕνεκα τίνος ἐπωνόμαζον αὐτὰ οὕτω, καὶ ὅποιαν τινὰ σημασίαν ἀπέδιδον εἰς αὐτὰ οἱ παλαιοί, μήτε δὲ εὐχαριστήθεις, ὡς φαίνεται, εἰς τὴν σημασίαν αὐτῶν, τὴν ὅποιαν ἀπέδιδον εἰς αὐτὰ οἱ πρὸ τούτων γραμματικοί, ἐφύλαξαν μὲν τὴν ὀνομασίαν μέσα ῥήματα, εἰς ἐκεῖνα τὰ ῥήματα εἰς τὰ ὅποια ἀπέδιδον καὶ οἱ πρὸ τούτων γραμματικοί τὴν ὀνομασίαν ταύτην, διαιρέσαντες αὐτὰ εἰς τινὰ εἶδη, (ἐσφαλμένως ὅμως καθότι ἡ βᾶσις εἶναι ἐσφαλμένη, διότι μέσα ῥήματα ἰδιαιτέρως δὲν ὑπάρχουν) καὶ ἐπωγομάσαντες ταῦτα ἄνευ τίνος ἐννοίας ὀρθῆς, μέσα ἀντανακλώμενα, μέσα ἀλληλοπαθῆ, καὶ μέσα διάμεσα ῥήματα, ἀπέβαλον δὲ τὴν ὀνομασίαν ἐπίμεσα ῥήματα, ἐκ τῶν ῥημάτων ἐκείνων εἰς τὰ ὅποια ἀπέδιδον οἱ πρὸ τούτων γραμματικοί τὴν ὀνομασίαν ταύτην, ἀποκαλέσαντες αὐτοὶ οὕτοι καὶ αὐτὰ ἀποθετικά ῥήματα, μὴ ἐννοοῦντες καὶ οὕτοι, φαίνεται, τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ἐπίμεσον, καὶ μὴ ἐκφρασθέντες ὀρθῶς μὲ τὴν ὀνομασίαν ἀποθετικά ῥήματα. Ἀπέβαλον δὲ τὴν ὀνομασίαν ἐπίμεσα ῥήματα, ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν μετ' ἐντελοῦς πεποιθήσεως, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἀπέδωκαν τὴν ὀνομασίαν ταύτην ἐννοοῦντες πάντῃ ἐσφαλμένως. Σεβόμενοι ὅμως δὴθεν, καὶ αἰδούμενοι αὐτούς, ἢ ἄλλως πως, (ὀρθῶς,) παντελῶς δὲν αἰτιολογοῦσιν ἐγγράφως τὴν ἀποβολὴν αὐτῶν, ἀλλὰ μετὰ μεγίστης σιωπῆς, παρέρχονται τὴν αἰτιολογίαν τῆς ἀποβολῆς αὐτῶν. Εἰς τὰς διδασκαλίαις αὐτῶν ὅμως, ἀποφαίνονται ὀριστικῶς πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτῶν, ὅτι ἐπίμεσα ῥήματα μήτε ὑπάρχουν, μήτε εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξωσιν. Ἀποφαίνονται δὲ οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ Ἑλληνεῖς περὶ τῶν ἐπιμέσων ῥημάτων οὕτως, ἐπερειδόμενοι εἰς τὴν Γερμανικὴν φιλολογίαν, χωρὶς νὰ τοῖς μέλη παντελῶς περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας. Ταῦτα δὲ λέγω ἐγὼ ἐξ εἰκασίας, καθότι δὲν γνωρίζω παντελῶς ὅποιά τινὰ ῥήματα ἐπωνόμαζον μέσα οἱ παλαιοί, καὶ ὅποιά τινὰ ἐπίμεσα, καὶ ὅποιαν σημασίαν ἀπέδιδον εἰς ἀμφοτέρω ταῦτα τὰ ῥήματα, καὶ τίνος ἕνεκα ἐπωνόμασαν, μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα.—Δμκ. Ὅποια δὲ τις ἐστὶ, καθ' ὑμᾶς, ἢ σημασία τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων, ἦτοι τῶν ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικῶν ἐνεργειῶν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.—Δμτ. Κατ' ἐμὴν δόξαν, οἱ ἀρχαιότατοι Ἑλληνες τοιαύτην σημασίαν ἀπέδιδον εἰς τὰς ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικὰς ἐνεργείας.

§. 35.— Σὰς εἶπον προηγουμένως, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα δύο

διαθέσεις ἔχει τῆς ἐνεργείας, ὡς καὶ αἱ ἄλλαι γλώσσαι ὄλων τῶν ἐθνῶν
 τῆς Εὐρώπης φυσικῶς τὴν μεταβατικὴν καὶ ἀμετάβατον, καὶ ὅτι τινὰ
 ἔθνη ὑποδιαίρουσι τὴν μεταβατικὴν διάθεσιν εἰς τέσσαρας ἄλλας ὑποδια-
 θέσεις, (δηλ. ἐκφράζονται αὐτὴν κατὰ τέσσαρας τρόπους) ἦτοι, εἰς κατ'
 εὐθείαν μεταβατικὴν, εἰς ἀντιμεταβατικὴν, (εἴπομεν περὶ τῆς ἀντιμε-
 ταβατικῆς ὀνομασίας) εἰς ἐμμέσως μεταβατικὴν, καὶ εἰς ἐπεμμέσως με-
 ταβατικὴν, χάριν βραχυλογίας. Τινὰ δὲ ἔθνη δὲν ὑποδιαίρουσι ταύτην
 εἰς τέσσαρας ὑποδιαθέσεις, ἀλλὰ μόνον εἰς δύο, καὶ τινὰ εἰς τρεῖς, ἦτοι,
 εἰς μεταβατικὴν κατ' εὐθείαν, εἰς ἐμμέσως, καὶ εἰς ἀντιμεταβατικὴν· τὰς
 δὲ ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικὰς ἐνεργείας ἐκφράζονται διὰ πολυ-
 λογίας. Ἐκ τῶν ἐθνῶν δὲ τῶν ὑποδιαιρούμενων τὴν μεταβατικὴν διάθεσιν
 εἰς τέσσαρας, εἶναι ἐν ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι καὶ ἐπωνόμασαν πά-
 σαςτὰς διαθέσεις, ἦτοι καὶ τὴν ἀμετάβατον τῆς ἐνεργείας οὕτως, Ἐνεργη-
 τικὴν, Παθητικὴν, Μέσην, Ἐπιμέσον, καὶ Οὐδετέραν, ἐκδηλοῦντες διὰ
 μὲν τῆς ἐνεργητικῆς, τὴν κατ' εὐθείαν μεταβατικὴν ἐνέργειαν, διὰ δὲ
 τῆς παθητικῆς, τὴν ἀντιμεταβατικὴν, ἦτοι τὴν ἀντιστρόφως ἐκφραζο-
 μένην μεταβατικὴν κατ' εὐθείαν ἐνέργειαν, διὰ δὲ τῆς μέσης, τὴν ἐμ-
 μέσως μεταβατικὴν ἐνέργειαν, διὰ δὲ τῆς ἐπιμέσου, τὴν ἐπεμμέσως
 μεταβατικὴν ἐνέργειαν, διὰ δὲ τῆς οὐδετέρας, τὴν ἀμετάβατον ἐνέρ-
 γειαν· ὡς ὑπάρχει καὶ ἐν ἔθνος τῶν Τούρκων, (ἴδε 25. Σημ.) οἱ ὅποιοι
 ὑποδιαίρουσι τὴν μεταβατικὴν ἐνέργειαν εἰς τέσσαρας, καὶ τῶν ὁποίων
 ἡ γλώσσα ἔχει ἰδιαιτέρον τύπον τῶν ὑποδιαθέσεων τούτων, ἐκτὸς τῆς
 ἀμεταβάτου. Ἄγνοῦ δὲ εἶναι, ἐκτὸς τῆς Τουρκικῆς γλώσσης, ἔχη τις
 ἄλλη Ἀσιατικὴ, Ἀφρικανὴ, Ἀμερικανὴ, καὶ Αὐστραλιακὴ γλώσσα,
 ἐκφρασιν ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας, ὡς καὶ ἰδιαι-
 τερον τύπον αὐτῶν· καθότι, ὡς ἐβεβαιώθη, οὐδεμία τῶν Εὐρωπαϊκῶν
 ἔχει. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα δὲν ἔχει ἰδιαιτέρον τύπον τῶν
 ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικῶν ὑποδιαθέσεων τῆς ἐνεργείας, ἀλλὰ
 μόνον τῶν δύο, διὰ τοῦτο ἐκ συνθήκης, φαίνεται, μεταχειρίζονται διὰ
 μὲν τὴν ἐκφρασιν τῆς ἐμμέσως μεταβατικῆς ὑποδιαθέσεως τῆς ἐνεργείας,
 τὸν τύπον τῆς ἀντιμεταβατικῆς ὑποδιαθέσεως τῆς ἐνεργείας, διὰ δὲ τὴν
 ἐκφρασιν τῆς ἐπεμμέσως μεταβατικῆς ὑποδιαθέσεως τῆς ἐνεργείας, τὸν αὐ-
 τὸν τύπον πάλιν τῆς ἀντιμεταβατικῆς ὑποδιαθέσεως τῆς ἐνεργείας, πλὴν
 σύνθετον μετὰ τῆς διαπροθέσεως.

§. 36. Ἐκ τούτου δὲ πολλὰ πιθανῶς δύναται νὰ εἰκόσῃ τις, ὅτι
 δὲν εἶχεν αὐτὰς ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα πρότερον, ἀλλὰ τὰς ἔμαθον οἱ

Ἕλληνες ἐξ ἄλλης τίνος γλώσσης· καθότι ἐὰν εἶχεν αὐτὰς ἐξ ἀρχῆς, βεβαίως ἤθελεν ἔχει καὶ ἰδιαίτερον τύπον αὐτῶν· ἀδύνατον δὲ ἐκ τίνος ἄλλης γλώσσης ἔμαθον οἱ Ἕλληνες τὴν χρῆσιν τῶν ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικῶν ἐνεργειῶν. Φαίνεται ὅμως μᾶλλον πιθανόν, ὅτι εἰσήξαν τὴν χρῆσιν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, κατὰ τὸν καιρὸν τῶν πρώτων μεταναστάσεων τῶν ἐθνῶν μετανάσται τινες εἰς Ἑλλάδα, ἢ ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἢ ἐκ τῆς Φοινίκης· καθότι πολλὰ πιθανόν εἶναι, ὅτι εἰς τὴν Αἰγυπτιακὴν γλῶσσαν ἦσαν ἔκφρασις καὶ τύπος τῆς ἐμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας, ἐὰν ὄχι καὶ τῆς ἐπεμμέσως, ὡς ἤδη, ὡς μοι εἶπεν ὁ κριτὴς ἡμῶν Φεύμ. Ἐφένδης, (ἴδε 26. Σημ.) ἔχει ἡ Ἀραβικὴ γλῶσσα ἔκφρασιν καὶ τύπον τῆς ἐμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας. Εἰς δὲ τὴν Φοινικικὴν γλῶσσαν, ἐὰν ἢ ἡ αὐτὴ καὶ Συριακὴ ἤτοι ἡ Ἑβραϊκὴ, ἢ γλῶσσα τῆς παλαιᾶς Γραφῆς, φαίνεται ὅτι εὐρίσκεται ἔκφρασις καὶ τύπος τῆς ἐμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας, πιθανῶς δὲ καὶ τῆς ἐπεμμέσως μεταβατικῆς. Καθότι αἱ ἐνεργεῖαι, « *διμερισατο καὶ διαγγε-
λίθησονται,* » μοι δίδουν ὑπόνοιαν, ὅτι εἶναι ἐπεμμέσως μεταβατικαὶ ἤτοι εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν ἐκφράζονται δι' ἰδιαίτερου τύπου τῆς ἐπεμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας, ὡς καὶ αἱ ἐνεργεῖαι, « *διαμεριῶ καὶ δια-
μετρήσω,* » φαίνεται ὅτι ἐξ ἅπαντος εἶναι ἐμμέσως μεταβατικαὶ ἐνεργεῖαι, ἤτοι ἐκφράζονται δι' ἰδιαίτερου τύπου τῆς ἐμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας. Ἀποῦ δὲ οἱ Ἕλληνες ἔμαθον αὐτάς, ἢ εἰσήχθησαν εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, τοσοῦτον ἠδύνθησαν εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν ἐμμέσως μεταβατικῶν ἐνεργειῶν, ὥστε κατὰ πολλὰ ἐκφράζονται αὐτάς, καὶ ποιηταὶ καὶ πεζοὶ συγγραφεῖς· μάλιστα δὲ ἐκ τῶν πεζῶν συγγραφέων δύο, ὁ Θουκυδ. καὶ ὁ Ξενοφ. κατακόρως, ὡς εἶπον. Ὅθεν, κατ' ἐμέ, ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα ἰδίως δὲν ἔχει, ὡς καὶ οὐδεμία ἄλλη τις γλῶσσα· καθότι φυσικῶς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξωσιν· ἀλλὰ τὸ μέσον καὶ ἐπίμεσον ῥῆμα, ἢ ἡ ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικὴ ἐνεργεῖα, εἶναι τρόπος ἐκφράσεως τῆς μεταβατικῆς ἐνεργείας, χάριν βραχυλογίας, ὡς ἡ ἀντιστρόφως ἐκφραζομένη μεταβατικὴ κατ' εὐθείαν ἐνεργεῖα, εἶναι τρόπος τῆς μεταβατικῆς ἐνεργείας, χάριν ποικιλίας· διότι εἰς πᾶσαν γλῶσσαν, ἢ ἔκφρασις μόνον κατ' εὐθείαν μεταβατικῶς τῆς μεταβατικῆς διαθέσεως τῆς ἐνεργείας, εἶναι ἀρκετὴ. Ὅθεν ἐνῶ ὑπάρχει τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα, ἢ οὕτως εἶπω, παθητικοῦ ῥήματος οὐδεμία γλῶσσα ἔχει ἀνάγκην· καθότι οἱ ἄνθρωποι πάσης ἐκάστης γλώσσης, δύναται νὰ ἐκφράσωσι τὰς ἰδέας αὐτῶν ἀκριβῶς διὰ μόνου τοῦ ἐνεργητικοῦ ῥήματος,

ἀνευ παθητικοῦ. — Δμκ. Τί; παθητικὸν ῥῆμα δὲν χρειάζεταιαι παντέ-
λως; — Δμτ. Ὀλοτελῶς διότι εἶναι περιττόν, καθότι τὸ ἐνεργητικὸν
ῥῆμα ἐκπληροῖ τὴν σημασίαν αὐτοῦ, οἷον, ἀντὶ νὰ λέγωμεν, α ὁ Παῦ-
λος τύπτεται ὑπὸ τοῦ Πέτρου, ἢ ἀρετὴ τιμᾶται ὑπὸ τοῦ δικαίου, ἢ
Ἀιολίς ἐτειχίσθη ὑπὸ τῶν . . . ἢ θέλομεν λέγει πάντοτε, α ὁ Πέτρος τύ-
πτει τὸν Παῦλον, ὁ δίκαιος τιμᾶ τὴν ἀρετὴν, οἱ . . . ἐτειχίσαν τὴν Αἰο-
λίδα. — Δμκ. Ἦδη εἰς τὰ γηρατεῖα ἔμαθον καὶ τοῦτο, ὅτι παθη-
τικοῦ ῥήματος δὲν ἔχει ἀνάγκην οὐδεμίαν γλῶσσα! — Δμτ. Ὑμεῖς μὲν
ἐγηράσατε, ἀλλ' ἢ ἀνθρωπότης ὄχι. Πόσα θέλουν μάθει οἱ ἄνθρωποι ἀ-
κόμη εἰς τὸ ἐξῆς! Ὡς καὶ διὰ μόνου τοῦ παθητικοῦ ῥήματος δύνανται
νὰ ἐκφρασθῶσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀνευ τοῦ ἐνεργητικοῦ, ἀλλ' ἀντιστρόφως
ἦτοι ἀνάποδα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχει νοστιμότητα. — Δμκ. Οὕτως εἶναι.
— Δμτ. Διὸ φυσικῶς, ὡς εἶπον, μόνον δύο διαθέσεις εὐρίσκονται τῆς ἐνερ-
γείας, ἢ μεταβατικὴ, καὶ ἢ ἀμετάβατος· διότι μόνον αὐτῶν ἔχει ἀνάγκη
τῆ φύσις, αἱ δὲ λοιπαὶ εἶναι τρόποι ἐκφράσεως τῆς μεταβατικῆς ἐνερ-
γείας. — Δμκ. Ἐνενόησα καλῶς, καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ μοὶ ἐξηγηθῆτε
τὴν σημασίαν τῶν ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικῶν ἐνεργειῶν.

§. 37. Δμτ. Μάλιστα! οἷον, α ὁ Πέτρος τύπτει τὸν Παῦλον. » Ἐν-
ταῦθα ἢ τύπτει, ἐνέργεια, εἶναι κατ' εὐθείαν μεταβατικὴ καθότι ὁ Πέ-
τρος, τὸ ὑποκείμενον, ὁ ἴδιος μεταβιβάζει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τύπτ.
πράξεως διὰ τῆς ἐνεργείας ἐπὶ τὸ ἀντικείμενον, τὸν Παῦλον. Καὶ οἷον,
« οἱ Κορίνθιοι τιμωρήσονται αὐτοὺς (τοὺς Ἀθηναίους) ». Ἐνταῦθα ἢ
τιμωρήσονται, ἐνέργεια εἶναι ἐμμέσως μεταβατικὴ καθότι οἱ Κορίνθιοι,
τὸ ὑποκείμενον, δὲν δύνανται οἱ ἴδιοι νὰ μεταβιβάσωσι τὸ ἀποτέλεσμα
τῆς τιμωρ. πράξεως κατ' εὐθείαν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, τὸ ἀντικείμενον,
ἀλλὰ θέλουν μεταβιβάσει αὐτό, ἢ μέσον τῶν Σπαρτιατῶν, ἢ μέσον αὐ-
τῶν τε καὶ ἄλλων, ἢ ὅπως ἄλλως, διὰ τῆς ἐνεργείας. Καὶ οἷον, « ὁ δὲ
δῆμος διεπέμπετο αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια. » Ἐνταῦθα ἢ διεπέμπετο ἐνέρ-
γεια, εἶναι ἐπεμμέσως μεταβατικὴ καθότι ὁ δῆμος (τῶν Κερκυραίων)
τὸ ὑποκείμενον, ὁ ἴδιος δὲν ἔπεμπε τὰ ἐπιτήδεια, ἀλλὰ π. χ. μέσον
τῶν Ἀρχόντων, καὶ οὗτοι πάλιν ὄχι οἱ ἴδιοι, ἀλλὰ π. χ. μέσον τῶν
μεταπρατῶν, καὶ οὗτοι ἔπεμπον αὐτοῖς (ἦτοι τοῖς ἐξορίστοις) τὰ ἐπιτή-
δεια, διὰ τῆς ἐνεργείας. Ὅθεν, ὁ δῆμος εἶναι τὸ κατ' εὐθείαν ὑποκεί-
μενον, οἱ δὲ Ἀρχοντες εἶναι τὸ μέσον ὑποκείμενον, μεταξύ τοῦ δήμου
καὶ τῶν ἐξορίστων, οἱ δὲ μεταπραταὶ εἶναι μέσον μὲν ὑποκείμενον με-
ταξὺ τῶν Ἀρχόντων καὶ τῶν ἐξορίστων, ἐπίμεσον δὲ ὑποκείμενον, (ἦτο:

προσθήκη ἐνὸς μέσου ἔτι ὑποκειμένου εἰς τὸ μέσον,) μεταξύ τοῦ δήμου ὑποκειμένου καὶ τῶν ἐξοριστῶν ἀντικειμένου, μέσου ὑποκειμένου ὄντων τῶν Ἀρχόντων.—Δμκ. Εἰπέτε μοι σαφέστερον παράδειγμα· διότι δὲν ἐνενόησα καλῶς — Δμτ. Ἄς ἦναι οἶον εἰπεῖν, « ὁ Τισαφέρνης πράξει τι ἀγαθὸν τοῖς Ἑλλησιν. » Ἐνταῦθα ἡ, πράξει, ἐνέργεια, εἶναι κατ' εὐθείαν μεταβατική καὶ οἶον εἰπεῖν, « ὁ Τισαφέρνης πράζεται τι ἀγαθὸν τοῖς Ἑλλησιν. » Ἐνταῦθα ἡ, πράζεται, ἐνέργεια, εἶναι ἐμμέσως μεταβατική καὶ οἶον, « ὁ Τισαφέρνης διαπράζεται τι ἀγαθὸν τοῖς Ἑλλησιν. » Ἐνταῦθα ἡ, διαπράζεται, ἐνέργεια, εἶναι ἐπεμμέσως μεταβατική· Ὅθεν εἰς τὸ πρῶτον παράδειγμα, ὁ Τισαφέρνης, τὸ ὑποκειμενον, ὁ ἴδιος θέλει μεταβιβάσει τι ἀγαθὸν τοῖς Ἑλλησιν (ἀντικειμενον) διὰ τῆς ἐνεργείας. Εἰς δὲ τὸ δεῦτερον παράδειγμα, ὁ Τισαφέρνης, τὸ ὑποκειμενον, δὲν θέλει ἢ δὲν δύναται νὰ μεταβιβάσῃ ὁ ἴδιός τι ἀγαθὸν τοῖς Ἑλλησιν, ἀλλὰ μέσων τῶν δυνατωτέρων Περσῶν. Εἰς δὲ τὸ τρίτον παράδειγμα, ὁ Τισαφέρνης, τὸ ὑποκειμενον, δὲν θέλει μεταβιβάσει ὁ ἴδιός τι ἀγαθὸν τοῖς Ἑλλησιν, ἀλλὰ μέσον τῶν δυνατωτέρων ἑαυτοῦ Περσῶν, καὶ οὗτοι πάλιν, ὄχι οἱ ἴδιοι, ἀλλὰ μέσον τῶν δυνατωτάτων Περσῶν, οἱ δὲ δυνατώτατοι Πέρσαι, θέλουν μεταβιβάσει τι ἀγαθὸν τοῖς Ἑλλησιν. Ὅθεν ὁ Τισαφέρνης εἶναι τὸ κατ' εὐθείαν ὑποκειμενον, οἱ δὲ δυνατώτεροι Πέρσαι, τὸ μέσον ὑποκειμενον· διότι ἴστανται μεταξύ τοῦ Τισαφέρνου, ὑποκειμένου, καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἀντικειμένου, οἱ δὲ δυνατώτατοι Πέρσαι εἶναι τὸ ἐπιμέσον ὑποκειμενον, μεταξύ τοῦ Τισαφέρνου, ὑποκειμένου καὶ τῶν Ἑλλησιν, ἀντικειμένου, μέσου ὑποκειμένου ὄντων τῶν δυνατωτέρων Περσῶν· μέσον δὲ ὑποκειμενον πάλιν, μεταξύ τῶν δυνατωτέρων Περσῶν (μέσου ὑποκειμένου) καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἀντικειμένου· ἐνενόησατε ἤδη; — Δμκ. Ἐνενόησα· ἀλλὰ θέλω νὰ μοὶ εἰπῆτε καὶ τινα παραδείγματα τῆς Τουρκικῆς γλώσσης.

§. 38. Δμτ. Μάλιστα, φίλε Δημόκριτε! σὰς λέγω· Δωῖέρ-ιμ (τύπτω), κατ' εὐθείαν μεταβατικὴ ἐνέργεια. Δωῖ-διρίρ-ιμ, ἐμμέσως μεταβατικὴ ἐνέργεια. Δωῖ-διρ-διρίρ-ιμ, ἐπεμμέσως μεταβατικὴ ἐνέργεια, καὶ Γιαζάρ-ιμ (γράφω) κατ' εὐθείαν, Γιαζ-διρίρ-ιμ ἐμμέσως, Γιαζ-διρ-διρίρ-ιμ, ἐπεμμέσως μεταβατικὴ ἐνέργεια. Ὡς βλέπετε δὲ ἡ Τουρκικὴ γλῶσσα ἔχει ἰδιαιτέρον τύπον τῆς τε ἐμμέσως μεταβατικῆς καὶ τῆς ἐπεμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας — Δμκ. Καὶ τίς εἶναι ὁ ἰδιαιτέρος τύπος αὐτῶν; — Δμτ. Δωῖέρ-ιμ, Γιαζάρ-ιμ, τύπος κατ' εὐθείαν μεταβατικῆς ἐνεργείας· δωῖ-διρίρ-ιμ, γιαζ-διρίρ-ιμ, τύπος ἐμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας.

γείας, τὸν ὁποῖον ποιεῖ ἡ περισσοτέρα λέξις *διρ*, ἣτις ἐκφράζει εἰς ἀπάσας τὰς μεταβατικὰς ἐνεργείας τὴν ἐμμέσως μεταβατικὴν. Δωῖ-διρ-διρίρ-ιμ, Γιαζ-διρ-διρίρ-ιμ, τύπος τῆς ἐπεμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας, τὸν ὁποῖον ποιεῖ ἡ διπλῆ λέξις *διρ*, *διρ*, ἣτις διπλῶς οὕτω π.οφερομένη ἐκφράζει εἰς ἀπάσας τὰς μεταβατικὰς ἐνεργείας τὴν ἐπεμμέσως μεταβατικὴν.—Δμκ. Ἐνενόησα καλῶς· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ὠνομασθῶσι, ῥήματα μέσα καὶ ῥήματα διάμεσα, ἦτοι, καθ' ὑμᾶς, ἐνεργεῖαι μέσα καὶ ἐνεργεῖαι διάμεσοι· καθότι ἡ ἐπι πρόθεσις, τὸ ἐπάνω σημαίνει, ἡ δὲ δια πρόθεσις τὸ μέσον.—Δμτ. Ναί· πλὴν ἡ δια πρόθεσις εἰς τὴν λέξιν *διάμεσον*, δὲν σημαίνει, ἴσως, δύο μέσα, ἀλλ' ἓν μέσον, ἡ δὲ ἐπι πρόθεσις, ἐνίοτε προσθήκην σημαίνει ἐν συνθέσει, ἦτοι ἐπὶ ἓν ΜΕΣΟΝ ἄλλο ἐν ΜΕΣΟΝ, ὡς, *ἐπίμετρον*, *ἐπίλυτρον*, *ἐπικερδές*. Νὰ σᾶς εἰπῶ δὲ καὶ τοῦτο ὅτι οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ Ἕλληνες, οἱ ὀνομάσαντες ΕΠΙΜΕΣΑ ῥήματα, ἐνενοῦν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὅλιιι ἴγον τι! περισσότερον, παρὰ οἱ νῦν.—Δμκ. Εἰς τοῦτο δὲν ἀμφιβάλλω, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι ἡ ἐκφρασις Ἑλληνιστὶ τῶν ἐμμέσως μεταβατικῶν ἐνεργειῶν δὲν ἔχει τόσην ἠδύτητα, ὅσην Τουρκιστί.—Δμτ. Κατ' ἐμέ, μήτε καὶ ἡ τῶν ἐμμέσως, ὡς στερούμεναι ἀμφοτέραι αἱ διαθέσεις, ἡ τε ἐμμεσος ἢ τε ἐπέμμεσος, ἰδιαίτερου τύπου· καθότι Τουρκιστί, ὁ ἰδιαίτερος τύπος αὐτῶν προξενεῖ τὴν ἠδύτητα, πλὴν ἡ ἐμμεσος ἐνεργεῖα Ἑλληνιστὶ, ἐκφράζεται ἔμφρασιν περισσοτέραν, ὅταν τὸ ἐνεργοῦν πράξιν τινα ὑποκείμενον μεταβιβάζη τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς, ἢ τι ὄν, ἐπὶ ἀντικείμενον ΜΕΣΟΝ ΕΑΥΤΟΥ, καὶ διὰ τοῦτο μεταχειρίζονται οἱ δύο συγγραφεῖς Θουκ. καὶ Ξενοφ. κατακόρως τὰς ἐμμέσως μεταβατικὰς ἐνεργείας, ἐνῶ ἐπεμμέσως μεταβατικὰς ἐνεργείας, μίαν ἢ δύο μεταχειρίζεται ὁ Ξενοφ. καὶ δύο ἢ τρεῖς ὁ Θουκυδίδης.

§. 39. Δμκ. Τί; ἐπεμμέσως μεταβατικὰς ἐνεργείας μόνον δύο ἢ τρεῖς μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες;—Δμτ. Περισσοτέρας, ἀλλ' ὄχι πολλὰς· καθότι ἡ ἐμμέσως μεταβατικὴ ἐνεργεῖα, παρέχει πάντοτε καὶ ἐπεμμέσως ἔννοιαν, δηλ. ὅπως θέλει ὁ ἀναγινώσκων, οὕτως ἐκλαμβάνει τὴν ἔννοιαν, ἦτοι, ὡς ἡ κατ' εὐθείαν μεταβατικὴ ἐνεργεῖα παρέχει καὶ ἔννοιαν ἐμμέσως μεταβατικῆς, οὕτω καὶ ἡ ἐμμέσως μεταβατικὴ ἐνεργεῖα παρέχει ἔννοιαν καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας. Ὡς δὲ ἡ ἐμμέσως μεταβατικὴ ἐνεργεῖα, δὲν παρέχει ἔννοιαν καὶ κατ' εὐθείαν μεταβατικῆς ἐνεργείας, οὕτω καὶ ἡ ἐπεμμέσως μεταβατικὴ ἐνεργεῖα, δὲν παρέχει ἔννοιαν καὶ ἐμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας, οἶον, « οἰκοδομῶ οἶκον » ἐν-

νοεῖται, ὅτι ἐγὼ ὁ ἴδιος οἰκοδομῶ οἶκον, ὡς καὶ δι' ἄλλου· καὶ οἶον « ἔ-
 γραψα ἐπιστολήν. » Ἐννοεῖται, ὅτι ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔγραψα τὴν ἐπιστολήν,
 ὡς καὶ δι' ἄλλου, οὕτω καὶ « ἐνείμαντο τὴν ἀρχήν. » Ἐννοεῖται καὶ
 ἐμμέσως, δι' ἐνὸς μέσου, καὶ ἐπεμμέσως, διὰ δύο μέσων, ἤτοι μέσου ἐπὶ
 μέσον· πλὴν ἢ διαπράξασθαι ἐπεμμέσως μεταβατικὴ ἐνέργεια, ποτὲ
 δὲν παρέχει ἔννοιαν ἐμμέσως, ἤτοι δι' ἐνὸς μέσου, μεταβατικῆς ἐνερ-
 γείας, ἀλλὰ πάντοτε ἐπεμμέσως, ἤτοι διὰ δύο μέσων, μέσου ἐπὶ μέσον,
 ὡς καὶ ἢ ἐμμέσως μεταβατικὴ ἐνέργεια, ποτὲ δὲν παρέχει ἔννοιαν καὶ
 κατ' εὐθείαν μεταβατικῆς ἐνεργείας, ἀλλὰ πάντοτε ἐμμέσως, διότι ἐξήλ-
 θεν ἐκ τῆς κατ' εὐθείαν ἐννοίας, ὡς καὶ ἢ ἐπεμμέσως ἐξήλθεν ἐκ τῆς
 ἐμμέσως ἐννοίας. Ὅθεν δύνανται νὰ μεταχειρίζωνται μόνον τὰς, δια-
 βάλλεσθαι, διαβεβαιουῖσθαι, διαβιβάζεσθαι, διαγγέλλεσθαι, διάγεσθαι,
 διαγράφεσθαι, διακοινοποιεῖσθαι, διακολακεῖσθαι, διακορῖζεσθαι,
 διακρούεσθαι, διαμετρεῖσθαι, διαγέμεσθαι, διαπέμπεσθαι, διαπίμ-
 πρασθαι, διαπιπράσκεσθαι, διαπρίττεσθαι, διασκενάζεσθαι, διαστέλ-
 λεσθαι, διατάττεσθαι, διατίθεσθαι· καὶ ἄλλας τινάς. Αὐτὰς ὅμως τὰς
 ἐνεργείας, δὲν δύνανται νὰ μεταχειρίζωνται πάντοτε οἱ Συγγραφεῖς, εἰς
 ἔννοιαν ἐπεμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλοιαν· κα-
 θότι ἢ δια πρόθεσις, δὲν σημαίνει πάντοτε ἐπεμμέσως μεταβατικὴν ἐ-
 νέργειαν τῆς πράξεως. Μεταχειρίζονται ὅμως τινάς οὕτως, ἢ ἀποδεί-
 ξωσι, κατ' ἐμέ, ὅτι ἐάν, καὶ ἢ Ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν ἔχη ἰδιαιτέρον
 τύπον αὐτῶν, πάλιν οἱ Ἑλληνες ἐφεῦρον τὸν τρόπον νὰ ἐκφράζωνται
 αὐτάς.

§. 40. Ἐξείρετε δὲ διατὶ οἱ Ἑλληνες μεταχειρίζονται τοσοῦτο
 πολλὰ τὰς ἐμμέσως μεταβατικὰς ἐνεργείας;— Δμκ. Ὅχι.— Δμτ.
 Διότι ἢ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἴσως καὶ ἕτεραι γλῶσσαι, ἔχει τὸ ἰδίωμα,
 ἵνα τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον πράξιν τινα ἐκφράζη διὰ τῆς ἐνεργείας,
 ὅτι δύναται νὰ μεταβιβάσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως, ἢ τι ὄν, ἐπὶ
 τὸ ἀντικείμενον, καὶ μέσον ἄλλου ὑποκειμένου, καὶ μέσον ΕΑΥΤΟΥ· κα-
 θότι τὸ αὐτὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον πράξιν τινα μεταβατικῶς κατ' εὐ-
 θεσίαν, ἢ μεταβατικῶς ἐμμέσως ἑαυτοῦ, τὸ αὐτὸ εἶναι οἶον, ἔθυεν,
 ἐθύετο· ἐποίηι, ἐποίηετο· κατέστησε, κατεστήσατο. (ἴδε 27. Σημ.) Κατ'
 ἐμέ δέ, ἢ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐκφράζεται τὰς ἐμμέσως μεταβατικὰς
 ἐνεργείας, μέσον ΕΑΥΤΟΥ τοῦ ἐνεργοῦντος πράξιν τινα ὑποκειμένου,
 κατ' ἔμφασιν μᾶλλον καὶ κατὰ ποικιλίαν, ἢ καθ' ἕτερόν τι. Τὸ πλεόν
 δὲ μεγαλεῖον τῆς ἐμφάσεως καὶ ποικιλίας παρέχει ἢ Ἑλληνικὴ γλῶσ-

σα, διότι τὸ ἐνεργοῦν πράξιν τινα ὑποκειμένον, δύναται νὰ μεταβιβάσῃ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἢ τι ὄν, ΑΙΤΤΟ ΔΙ' ΕΑΥΤΟΥ εἰς ΕΑΥΤΟ, ἀντικείμενον, ὡς καὶ τὸ ἐνεργοῦν πράξιν τινα ὑποκειμένον, δύναται νὰ μεταβιβάσῃ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἢ τι ὄν, ΑΙΤΤΟ ΔΙ' ΕΑΥΤΟΥ ΕΑΥΤΟ εἰς ἕτερον ἀντικείμενον. Παράδειγμα δέ, τοῦ μὲν πρώτου, Ξενοφ. ἀναβ. Κύρου. Βιβλ. Α' Κεφ. VIII. 29. «καὶ οἱ μὲν, Βασιλέα κελῦσαι τινα ἐπισφάζει αὐτὸν (τὸν Ἀρταπάτην) Κύρω, οἱ δέ, ἑαυτὸν ἐπισφάζεσθαι, σπασάμενον τὸν ἀκλιγάκην». Ἦτοι, ὁ Ἀρταπάτης μετεβίβασε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σφάτι-πράξεως, ΑΙΤΤΟΣ ΔΙ' ΕΑΥΤΟΥ εἰς ΕΑΥΤΟΝ, ἀντικείμενον. Παράδειγμα δέ τοῦ δευτέρου, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποδεικνύεται τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐμφάσεως, εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μεταχειρίζομεθα ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ Ἐλληνες εἰς τὴν δέησιν ἡμῶν πρὸς τὸν Ὑψιστον Θεὸν μεγάλην ἔμφασιν εἰς μεγάλην ὑπόθεσιν, οἶον. «Τῆς παναγίας ἀχράντου ὑπερευλογημένης ἐνδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν, Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.» ἦτοι ἡμεῖς ΑΙΤΤΟΙ ΔΙ' ΕΑΥΤΩΝ ΕΑΥΤΟΙΣ, κλπ. εἰς Χριστὸν τὸν Θεὸν ἃς παραθέσωμεν — Δμκ. Τῶντι μεγάλη ἔμφασιν εἰς μεγάλην ὑπόθεσιν. — Δμτ. Σᾶς βεβαιῶ δὲ ὅτι, ὅταν ὁ Διάκονος ἢ ὁ Ἱερεὺς, Διάκονος καὶ Ἱερεὺς ὅμως, προφέρηται τὴν δέησιν ταύτην, καὶ ἔλθῃ εἰς τὰς λέξεις ταύτας, ἀναπολῶν εἰς τὸν νοῦν μου τὸ μεγαλεῖον τῆς ὑποθέσεως καὶ τῆς ἐμφάσεως, ὅπως ἀνατριχιάζω καὶ ὡς ἐξεστηκῶς μένω, λέγων κατ' ἑμαυτόν, ὅτι δικαίως λέγουσιν, ὅσοι λέγουσιν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι πλεον οἰκισιότερα ὄλων τῶν ἄλλων γλωσσῶν εἰς τὴν προσευχὴν.

§. 41. Δμκ. Ἐπιθυμῶ νὰ μοι εἰπῆτε παραδείγματα τινα ἐκ τῶν ρηθέντων ἀρίστων Συγγραφέων Θεολ. καὶ Ξενοφ.— Δμτ. Μάλιστα θέλω σὰς εἰπῆ ἱκανὰ τῆς ἐμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας, ἐνεργουμένης τινος πράξεως ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου, μέσον ἑαυτοῦ καὶ μέσον ἑτέρου ὑποκειμένου, ἐκ τῶν ρηθέντων Συγγραφέων, οἵτινες ἀμφότεροι τοσοῦτο κατακόρυως μεταχειρίζονται τὰς ἐμμέσως ΕΑΥΤΟΥ τοῦ ἐνεργοῦντος πράξιν τινα ὑποκειμένου μεταβατικὰς ἐνεργείας, ὥστε φαίνονται ὅτι παίζουσι μὲ αὐτάς. Διότι μίαν ἐνέργειαν πράξιν τινος, ποῖ μὲν, κατ' εὐθεῖαν μεταβατικῶς ἐκφράζονται, ποῖ δέ, ἐμμέσως μεταβατικῶς, πλὴν, ΔΙ' ΕΑΥΤΟΥ τοῦ ἐνεργοῦντος τὴν πράξιν ὑποκειμένου, ὡς εἶπομεν, ἄνευ τινος ἑτέρας ἐννοίας, εἰμὴ ὅτι τὸ αὐτὸ ὑποκειμένον ἐνεργοῦν τὴν πράξιν

κατ' εὐθείαν μεταβατικῶς, ἢ ἐμμέσως ΕΑΥΤΟΥ, τοῦτ' αὐτὸ ἐστὶ. Καὶ πάντοτε μὲν ἕνεκα ἐμφάσεως καὶ ποικιλίας τὰς ἐμμέσως μεταβατικὰς ἐνεργείας ἐκφράζονται, ἕκ τινων δὲ ἐνεργειῶν λείπει ὅλως ἡ ἔμφασις, ἐκτὸς ποικιλίας. Εἰς μίαν δὲ τίνα ἐνεργείαν, τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Θουκυδίδης ἐκφράζεται πάντοτε κατ' εὐθείαν μεταβατικῶς, ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐκφράζεται ταύτην καὶ κατ' εὐθείαν μεταβατικῶς καὶ ἐμμέσως μεταβατικῶς, τίνος δὲ ἕνεκα, ἀπορῶ εἰς αὐτὴν, λέγω, τὴν ἐνεργείαν, ἐκτὸς ὅτι δὲν φαίνεται ὅλως ἔμφασις, εἰμή τις ποικιλία, ἀλλὰ καὶ ἡ ποικιλία, ἀντὶ ἠδύτητος, ἀπαρέσκειάν τινα, κατ' ἐμέ, προξενεῖ, πλὴν ἐκφράζεται ταύτην ἐμμέσως διότι, ὡς εἶπον, ἡ ἐμμέσως ΕΑΥΤΟΥ τοῦ ἐνεργοῦντος ὑποκειμένου μεταβατικὴ ἐνεργεία πράξιας τίνος, ἔχει σημασίαν τὴν αὐτήν, τὴν ὁποίαν ἔχει καὶ ἡ κατ' εὐθείαν μεταβατικὴ ἐνεργεία. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Θουκυδίδης εἶναι ἀρχαιότερος τοῦ Ξενοφῶντος, ἐξ αὐτοῦ πρότερον θέλω σὰς φέρει παραδείγματα, εἴτα καὶ ἐκ τοῦ Ξενοφῶντος. Δὲν θέλω ὅμως ποιῆσει τὴν ἐξήγησιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν, ἤτοι τῆς μέσον ἑαυτοῦ τοῦ ὑποκειμένου μεταβατικῆς ἐνεργείας πράξιας τίνος, ἢ μέσον ἑτέρου ὑποκειμένου, μολονότι δὲν διακρίνεται σαφῶς, ἀλλὰ θέλω ἀφίσει αὐτὴν ἵνα ποιήσητε ὑμεῖς, ὅπως ἦθελε σὰς φανῇ ὀρθότερον.

Θουκ. Συγγραφῆς Βιβλ. Α΄.

- Κεφ. 15. Κοινὰς στρατείας ἐποιοῦντο.
18. Ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλοσόμενος (αὐτὴν) ἦλθε.
31. Ἐναυπηγοῦντο καὶ παρεσκευάζοντο τὰ κράτιστά νεῶν.
31. Οὐδὲ ἐτεγράψαντο ἑαυτούς.
32. Ἀπεωσάμεθα Κορινθίους.
33. Ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ χάριτος ἐτιμήσασθε δύναμιν.
38. Ἡμῖν δ' αἰσχρὸν βιάσασθαι τὴν τούτων μετριότητα.
50. Ἐξαπίνης πύρην ἐκρούοντο.
54. Γνώμη δ' ἐκάτεροι τοιαῦδε τὴν νίκην προσεποιήσαντο.
56. Ὅπως τιμωρήσωνται αὐτούς.
58. Ὅπως ἐτοιμάσαντο τιμωρίαν.
74. Τρία τὰ ὠφελιμώτατα ἐς αὐτὸ παρεσχόμεθα.
76. Τὰς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεις καταστητάμενοι.
82. Καὶ τὰ αὐτῶν ἅμα ἐκποριζόμεθα.
87. Φανερῶς ἀποδεικνυμένους γνῶμην.

- Κεφ. 94. Καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο.
 104. Ἀθηναίους ἐπηγάγετο.
 108. Φόρον τε ταξάμενοι.
 117. Ἐσεκομίσαντο καὶ ἐξεκομίσαντο ἃ ἐβούλοντο.
 120. Τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους . . . οὐκ ἂν ἔτι αἰτιασαίμεθα.
 121. Καταθησόμεθα αὐτὸν ἐν καιρῷ.
 122. Δίχα γε ὄντας ἡμᾶς ἀπόνως χειρώσονται.
 131. Ἐπειτα διαπραξάμενος ὕστερον ἐξῆλθε.
 132. Καὶ παραποησάμενος σφραγίδα.

Ἐν. Ἀναβ. Κύρου. Βιβλ. Α'.

- Κεφ. II. 14. Ἐξέτασιν ποιῆται.
 17. Καὶ ἐπεὶ ἐσάλπιγξε, προβαλόμενοι τὰ ὄπλα.
 20. Ἐνῷ Κύρος . . . αἰτιασάμενος . . .
 Κεφ. III. 1. Τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας ἐβιάζετο.
 4. Καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος . . . ἐτιμωρούμην . . .
 Κεφ. V. 17. Ἀμφότεροι . . . ἔθεντο τὰ ὄπλα.
 Κεφ. VIII. 29. Οἱ δ', ἑαυτὸν ἐπισφάξασθαι.
 Κεφ. IX. 13. Ἄλλ' ἀφειδέστατα πάντων ἐτιμωρεῖτο.

Βιβλ. Β'.

- Κεφ. I. 4. Ἐπαγγελλόμεθα δὲ Ἀριαίω.
 Κεφ. III. 18. Παρὰ Βασιλέως αἰτήσασθαι.
 29. Ἐπειδὴν δὲ διαπράξωμαι ἃ δέομαι.
 Κεφ. V. 30. Ἐς τε διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγούς.

Βιβλ. Γ'.

- Κεφ. I. 8. Ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν οὕτω θυσάμενος . . .
 Κεφ. III. 1. Μηριδάτης . . . καὶ καλεσάμενος τοὺς . . .

Βιβλ. Δ'.

- Κεφ. III. 26. Οὐραγούς δὲ καταστήσασθαι πρὸς . . .
 Κεφ. V. 34. Ἐπεὶ δ' ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο.

§. 42. Σὰς εἶπον ἱκανὰ παραδείγματα καὶ ἐκ τῶν δύο Συγγραφῶν ἐκ τούτων δὲ φαίνεται ὅτι τὰς ἐμμέσως μεταβατικὰς ἐνεργείας πράξεώς τινος, (ὅταν ὁμως τὸ ἐνεργοῦν τὴν πρᾶξιν ὑποκείμενον, μέσον ἑαυτοῦ μεταβιδάξῃ τι,) οἱ ῥηθέντες Συγγραφεῖς καὶ πάντες οἱ Ἕλληνας, κατ' ἔμφασιν ἐξεφράζοντο εἰς πολλὰς δὲ αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν οὐδεμία ἔμφασις φαίνεται, ἐκτός τινος ποικιλίας ὡς εἰς τὰς, ἔθνευ, ἐθύετο, ὀρθλους τοὺς λόγους ποιήσασθαι, ὀρθλους τοὺς λόγους ποιῆσαι ὡς καὶ Πλτ

Γοργ. §. 63. « ἐγὼ μὲν οὖν οὕτω ταῦτα τίθεμαι, καὶ φημί ταῦτα ἀληθῆ εἶναι. » καὶ §. 64. « ἐγὼ μὲν οὖν αὖ τίθημι ταῦτα οὕτως ἔχειν. » Ἐκείνη δὲ ἢ ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου ἐκφραζομένη κατ' εὐθείαν μεταβατικῶς ἐνέργεια, ὑπὸ δὲ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ ἐμμέσως ἐκφραζομένη, εἰς τὴν ὁποίαν μῆτε ἔμφασις φαίνεται μῆτε ποικιλία, ἢ δύστητα τινα παρέχουσα κατ' ἐμέ, εἶναι ἢ ἐνέργεια *ιστᾶναι*, τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Θουκ. πάντοτε κατ' εὐθείαν μεταβατικῶς ἐκφράζεται, ὁ δὲ Ξενοφ. (Συγγρ. Ἑλλην.) κατ' ἀρχὰς μὲν κατ' εὐθείαν, εἶτα μέχρι τέλους τῆς Συγγραφῆς, ἐμμέσως μεταβατικῶς ἐκφράζεται· οἶον, Θουκ. « τροπαῖον ἔστησαν. » Ξενοφ. δὲ ἐν ἀρχῇ τῆς Συγγραφῆς, « τροπαῖον ἔστησαν » εἶτα, « τροπαῖον στησάμενοι· τροπαῖον ἴστατο. » κλπ.—Δμκ. Τῶντι ἐκ τῶν ὅτων εἶπατε παραδειγμάτων, εἶναι μὲν, μέσον ἑαυτοῦ τοῦ ὑποκειμένου μεταβατικαὶ ἐνέργειαι ἔμφασις ἐκφράζονται· εἶναι δέ, ποικιλίαν. Πλὴν ἢ *ιστᾶναι* ἐνέργεια, ἐμμέσως ἐκφραζομένη, μῆτε ἔμφασιν τινα ἔχει μῆτε ποικιλίαν, ἢ δύστητά τινα προξενούσα, μᾶλλον δὲ ἀπαρέσχεϊαν· διότι, καὶ κατ' ἐμέ, φαίνεται ὅτι πολλὰ ἀσθενῶς ἐκφράζει τὴν ἐνέργειαν τῆς πράξεως, πλὴν, ἐπειδὴ, ὡς εἶπατε, ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῆ πράξιν τινα ἐμμέσως ἑαυτοῦ μεταβατικῶς, εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ ὅταν ἐνεργῆ αὐτὴν κατ' εὐθείαν μεταβατικῶς, διὰ τοῦτο μεταχειρίζεται ὁ Ξενοφ. οὕτω τὴν *ιστᾶναι* ἐνέργειαν.—Δμτ. Οὕτω φαίνεται.—Δμκ. Ἄλλὰ καὶ οἱ νεώτεροι γραμματικοί, ὡς καὶ ὁ Σεβάσιμος καὶ γηραιὸς Ἀσώπιος, εἰς τὸ Συντακτικὸν αὐτοῦ (τὸ μικρὸν) λέγει περὶ αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν, μόνον ὅμως περὶ τῶν μέσον ἑτέρου ὑποκειμένου μεταβατικῶν ἐνεργειῶν, ἀποκαλῶν αὐτὰς « ῥήματα μέσα διάμεσα ». —Δμτ. Ἀνέγων τὸ Συντακτικὸν τοῦ Ἀσωπίου, καὶ εἶδον ταῦτα, ὡς καὶ τὰ ἄλλα, ἀλλὰ μοι κακοραίνεται νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅτι ἐγὼ κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἐδυνήθην νὰ ἐννοήσω τὴν ὀνομασίαν « μέσα διάμεσα » τί σημαίνει, ὡς καὶ ἡρώτησα περὶ τῆς ὀνομασίας ταύτης ἕνα τινα μαθητὴν τοῦ Γυμνασίου 4. τάξεως, καὶ δὲν μοι εἶπε τελειῶς τι.—Δμκ. Τί, δὲν δύνασθε νὰ ἐννοήσητε τὴν ὀνομασίαν μέσα διάμεσα· τί σημαίνει;—Δμτ. Ἐννοῶ· ἀλλ' ὡς ἐγὼ ἐννοῶ, ἢ ὀνομασία αὕτη ἐσφαλμένως ἐτέθη εἰς τὰ τοιαῦτα ῥήματα.—Δμκ. Πῶς ἐσφαλμένως ἐτέθη εἰς τὰ τοιαῦτα ῥήματα;

§. 43. Δμτ. Οὕτω πως· ἢ λέξις μέσον τί σημαίνει;—Δμκ. Μέσον, σημαίνει ἐκεῖνο τὸ ὄν, τὸ ὅποιον εὐρίσκεται μεταξύ δύο ἄλλων ὄντων, ὁμοίων ἢ ἀνομοίων, κατ' ἴσην ἀπόστασιν, ἢ τοῦ ἰδίου ὄντος τὸ μέσον, ἀπεχόντων τῶν δύο ἄκρων αὐτοῦ κατ' ἴσην ἀπόστασιν.—Δμτ.

Ἐκτός τούτου σημαίνει ἕτερόν τι;—Δμκ. Ὅχι, μοι φαίνεται.—Δμτ. Καί εἰς ἐμὲ οὕτω φαίνεται ὡς α ὁ μέσος δάκτυλος τῆς χειρός· ὁ μέσος ὄρος· ἡ μέση ἡμέρα· κτλ. » Ἐκ δὲ τῆς λέξεως μέσον (μεσότης), παράγεται ἡ λέξις, μεσίτης, ὡς ὀνομάζεται ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις εὐρίσκεται μεταξύ δύο συμφωνούντων εἰς τι, ἤτοι ὡς ὁ μεταξύ τοῦ παλοῦντος καὶ ἀγοραζόντος τι.—Δμκ.—Οὕτως εἶναι.—Δμτ. Ὅθεν, μέσον ῥήμα, κατὰ τὸν Σεβασμιον Ἀσώπιον, καὶ κατὰ τοὺς γραμματικούς Ἑλληνας ὅλους, εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἴσταται μεταξύ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ, ὡς φαίνεται.—Δμκ. Οὕτω φαίνεται.—Δμτ. Ἄλλὰ τὸ μέσον διάμεσον ῥήμα, ποῦ ἴσταται; δὲν δύναμαι νὰ ἐνοήσω.—Δμκ. Μέσον ῥήμα εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται μεταξύ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ μεταφορικῶς, τὸ δὲ μέσον διάμεσον ῥήμα εἶναι ἐν τι εἶδος αὐτοῦ.—Δμτ. Βλέπετε! ἤδη ἐνενόησα καλῶς· λοιπὸν τὸ εἶδος αὐτῶν τῶν μέσων ῥημάτων, ἤτοι τὸ μέσον διάμεσον ῥήμα τί σημαίνει;—Δμκ. Σημαίνει ὅτι μεταξύ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ ἀντικειμένου, εὐρίσκεται ἐν ἑτερον ὑποκείμενον μέσον.—Δμτ. Ἀκριβῶς ἐνενόησα· ἀλλὰ τὸ ἕτερον ὑποκείμενον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται μεταξύ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ ἀντικειμένου εἶναι μέσον, ἢ καὶ τὸ ῥήμα.—Δμκ. Καὶ τὰ δύο, δηλ. αἱ λέξεις α μέσον διάμεσον » δύο μέσα σημαίνουν ὅθεν ἡ μὲν λέξις, μέσον, ὑπάγεται εἰς τὸ ῥήμα, ἡ δὲ λέξις, διάμεσον, ὑπάγεται εἰς τὸ ὑποκείμενον.—Δμτ. Βλέπω καὶ ἐξηγεῖτε καλῶς!! ἀλλ' ὅποιαν μεσότητα ἔχει τὰ παρὰ τῶν προτέρων καὶ νεωτέρων γραμματικῶν Ἑλλήνων μέσα ὀνομαζόμενα ῥήματα; δὲν ἐννοῶ.—Δμκ. Τί; τὰ μέσα ῥήματα, δὲν εὐρίσκονται μεταξύ τῶν ἐνεργητικῶν καὶ τῶν παθητικῶν ῥημάτων;—Δμτ. Μεταξὺ αὐτῶν εὐρίσκονται ἢ ἐπάνω αὐτῶν, ἢ κάτω αὐτῶν, ἢ δεξιῶς, ἢ ἀριστερῶς, ἀγνοῶ. Τοῦτο δὲ μόνον γνωρίζω καλῶς, ὅτι κατὰ τὸν τρόπον τὸν ὁποῖον ἐκφράζονται οἱ νῦν γραμματικοὶ Ἕλληνες, ὡς καὶ οἱ πρὸ τούτων, μέσα ῥήματα δὲν ὑπάρχουν παντελῶς.—Δμκ. Κατ' ἄλλον τρόπον ὑπάρχουν;—Δμτ. Ὑπάρχουν.—Δμκ. Πῶς;—Δμτ. Ὅλαι αἱ μεταβατικαὶ ἐνέργειαι, γίνονται καὶ ἐμμεσοὶ καὶ ἐπέμμεσοι, ἤτοι, κατ' αὐτούς, ὅλα τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα, γίνονται καὶ μέσα καὶ ἐπίμεσα, ὡς εἶπον. Οὐδὲν δὲ ἐνεργητικὸν μεταβατικὸν ῥήμα ὑπάρχει, χωρὶς νὰ μὴ δύνηται εἶνα γίνηται μέσον καὶ ἐπίμεσον, ὡς οὐδεμία ἀμετάβατος ἐνέργεια ὑπάρχει, εἶνα δι' αὐτῆς ἐνεργήσῃ τὸ ὑποκείμενον ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως· ὅθεν ἡ ὀνομασία α μέσα διάμεσα ῥήματα » εἶναι ὅλως ἀνευ ὀρθότητος καλοῦ μέ-

σον ῥήμα, κατ' αὐτούς, ὀνομάζεται ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον τὸ ἐνεργοῦν ὑποκειμενον εἶναι ἐνταυτῷ καὶ πάσχον, ὡς εἶπεν ὁ ἀοίδιμος Γεννάδιος· ὄθεν τὸ μέσον διάμεσον, τὸ ποῖον ῥήμα εἶναι; καθότι εἰς τὸ διάμεσον ῥήμα, ἐνεργεῖ μὲν τὸ ὑποκειμενον δι' ἄλλου ὑποκειμένου πράξιν τινα, δὲν πάσχει ὁμῶς· ὄθεν μόνον, διάμεσα ῥήματα, ἔπρεπε νὰ ὀνομάσῃ τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ῥημάτων· καθότι « μέσον διάμεσον » ἀδύνατον νὰ γείνη, ἦτοι τὰ μέσα, κατ' αὐτούς, ῥήματα, κοιμᾶσθαι, πορεύεσθαι, διάμεσα ποτὲ δὲν γίνονται, ἀλλὰ διάμεσον ῥήμα, μόνον τὸ ἐνεργητικὸν μεταβατικὸν γίνεται.—Δμκ. Δὲν ἐνενόησα ἀκριβῶς τί λέγετε —Δμτ. Ὅλαι αἱ μεταβατικαὶ ἐνέργειαι, ἢ, κατ' αὐτούς, ὅλα τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα, μεταβιβάζου ἐν τι ὑπὸ τοῦ ἐνεργοῦντος πράξιν τινα ὑποκειμένου ἐπὶ τι ἀντικείμενον ἢ κατ' εὐθείαν ἢ ἐμμέσως ἢ ἐπεμμέσως. Ὅθεν ὅλαι αἱ μεταβατικαὶ ἐνέργειαι, ὡς αἱ *τύπτειν, ποιεῖν, γικᾶν, χρυσοῦν, τιθέναι, ἰσιᾶναι, διδόναι, δεικνῦναι*, κλπ. εἶναι ἢ γίνονται μεταβατικαὶ κατ' εὐθείαν, καὶ ἐμμέσως, καὶ ἐπεμμέσως· ἢ ῥήματα ἐνεργητικὰ, μέσα καὶ ἐπίμεσα· ἦτοι τὸ ὑποκειμενον διὰ τῶν μεταβατικῶν ἐνεργειῶν τούτων, μεταβιβάζει τι ὄν, ἢ τὸ ἀποτέλεσμα πράξεώς τινος ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἀντικείμενον, ἢ κατ' εὐθείαν, ἢ ἐμμέσως, ἢ ἐπεμμέσως.—Δμκ. Ἐνενόησα ἤδη· τούτέστι, μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα ἰδίως δὲν ὑπάρχουν, ἀλλὰ πᾶσα ἐνέργεια μεταβατικὴ, ἢ πᾶν ἐνεργητικὸν μεταβατικὸν ῥήμα, ἐξάπαντος εἶναι ἢ γίνεται καὶ κατ' εὐθείαν μεταβατικόν, καὶ μέσον, καὶ ἐπίμεσον.—Δμτ. Οὕτως εἶναι· δηλ. ὁ τρόπος τῆς μεταβάσεως τινος ὄντος ἢ ἀποτελέσματος πράξεώς τινος διὰ τῆς ἐνεργείας ἐπὶ τὸ ἀντικείμενον, εἶναι κατ' εὐθείαν, μέσον, καὶ ἐπίμεσον, καὶ ὄχι ἢ ἐνέργεια· ὄθεν ὀρθῶς σὰς εἶπον, ὅτι ἐσφαλμένως ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Σεβασμίου Ἀσωπίου, μέσα διάμεσα ῥήματα. Ἐὰν δὲ ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ἔχη ἰδιαίτερα μέσα ῥήματα, ἀφεύκτως πρέπει νὰ ἔχωσι καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι Γλῶσσαι· ὄθεν μῆτε τις ἄλλη Γλῶσσα ἔχει, μῆτε ἡ Ἑλληνική.

§. 44. Δμκ. Ἐπεταί δ' ἐκ τούτου, ὅτι καὶ ῥήματα μέσα ἀντανაკλώμενα, καὶ μέσα ἀλληλοπαθῆ δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν.—Δμτ. Μῆτε εἰς τινα ἄλλην· ἀφοῦ μέσα ῥήματα δὲν ὑπάρχουν, βεβαίως μῆτε μέσα ἀντανაკλώμενα ὑπάρχουν, μῆτε μέσα ἀλληλοπαθῆ.—Δμκ. Τὰ ῥήματα δέ, τὰ ὀνομασθέντα μέσα ὑπὸ τῶν γραμματικῶν καὶ ὑπὸ τοῦ Σεβασμίου Ἀσωπίου, τί εἶναι;—Δμτ. Θέλομεν δοκιμάσει αὐτὰ, νὰ ἰδῶμεν τί εἶναι.—Δμκ. Μάλιστα,—Δμτ. « Συντ. (μικρὸν) Ἀσωπίου. Κεφ. δέκατον τρίτον. Σύνταξις τῶν μέσων ῥημάτων.

§. 4. Τα μέσα ῥήματα σημαίνοντα ἐνέργειαν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον, διαιροῦνται εἰς τρία α.) εἰς ἀντανακλώμενα, β.) εἰς ἀλληλοπαθῆ, γ.) εἰς διάμεσα.»—Βλέπετε! ματαίως ἐφλυαροῦμεν προηγουμένως ἡμεῖς τοσοῦτον καιρὸν περὶ τῆς λέξεως μέσον τί θέλει νὰ εἰπῇ καθότι ὁ Γηραιὸς καὶ Σεβάσιμος Ἀσώπιος, μῆτε θέλει νὰ ἠξεύρῃ, μέσον τί θέλει νὰ εἰπῇ ἀλλὰ λέγει, α τὰ μέσα ῥήματα σημαίνοντα ἐνέργειαν, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον, β ὅθεν ὀρισμὸν ἀποδίδει εἰς τὰ μέσα ῥήματα, τὸν α σημαίνοντα ἐνέργειαν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον γ χωρὶς νὰ μέλη αὐτῶ, ἐὰν τὰ μέσα ῥήματα εὐρίσκωνται μεταξύ τῶν ἐνεργητικῶν καὶ τῶν παθητικῶν συμφώνως τῇ ὀνομασίᾳ αὐτῶν μῆτε δὲ μέλει αὐτῶ, ὡς καὶ τοῖς ἄλλοις γραμματικαῖς, ὡς φαίνεται, ἡ λέξις μέσον τίνα ἔννοιαν ἔχει μῆτε δὲ τίνος ἐνεκα ὠνομάσθησαν, μέσα ῥήματα.—Δμκ. Καὶ δὲν τὸν ἠρώτησατε;—Δμτ. Δὲν τὸν ἠρώτησα ἀλλ' ἐὰν δὲν ἔχητε δουλειάν, καὶ ἔχητε ὄρεξιν, πηγαίνετε καὶ ἐρωτήσατε αὐτὸν ὑμεῖς.—Δμκ. Τί μὲ τοῦτο;—Δμτ. Τοῦτο μὲ τοῦτο, διότι δὲν ἔχει τὸν καιρὸν ν' ἀκούῃ φλυαρίας, ὡς καὶ οὐδεὶς τῶν καθηγητῶν, καὶ θέλει ἀποκριθῆ καὶ εἰς ὑμᾶς ὅ,τι ἀπεκρίθη καὶ εἰς ἐμέ, α καὶ δὲν βλέπετε εἰς τὸ Συντακτικόν; γ —Ναί, εἶδον εἰς τὸ Συντακτικόν, ἀλλὰ δὲν λέγει τελείως τι περὶ τῆς λέξεως μέσον, μῆτε δὲ μὲ εὐχαριστεῖ τὸ Συντακτικόν, δι' ὅσα λέγει περὶ τῶν μέσων ῥημάτων.— α Ἰδετε εἰς τὸ Συντακτικόν.»—Εἶδον εἰς τὸ Συντακτικόν... (σιωπῆ)...—Δμκ. Ὑστερον;—Δμτ. Δὲν ἔχει, ὕστερον. Ἐννοεῖται, ἀναχωρήσατε, φύγετε καὶ α σημαίνοντα ἐνέργειαν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον.» Ἐκ τούτου δὲ φαίνεται, ὅτι, ὡς τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα ἐνέργειαν σημαίνουσιν, οὕτω καὶ αὐτὰ τὰ μέσα, πλὴν αὐτά, α ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον γ διότι τ' ἄλλα ῥήματα, ὡς φαίνεται, σημαίνουσιν, ἀφοῦ ἐξέληθ' ἡ ἐνέργεια ἐκ τοῦ ἐνεργοῦντος ὑποκειμένου, δὲν ἐπιστρέφει πλέον εἰς αὐτό. (γ) Ἡ λέξις α ἐπιστρέφουσιν γ τί δηλοῖ ἐνταῦθα; παντελῶς δὲν ἐννοῶ καθότι ἡ ἐνέργεια ἐπιστρέφειν, σημαίνει τὸ ἐπανέρχεσθαι εἰς τὸ ἴδιον μέρος τι ὃν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξῆλθεν, οἷον, ὁ Πέτρος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐξ ἧς ἀνεχώρησε... δὲν εἶναι οὕτω;—Δμκ. Οὕτω.—Δμτ. Ἡ δὲ ἐνέργεια μῆτε ἐξέρχεται ἐκ τοῦ ἐνεργοῦντος πράξιν τίνα ἢ κατάστασιν τίνα ὑποκειμένου, μῆτε ἐπιστρέφει εἰς αὐτό. Ὅθεν ἡ ἐνέργεια τῶν λούεσθαι πράξεως καὶ κοιμᾶσθαι καταστάσεως, κλπ. πῶς ἐπι-

στρέφει εἰς τὸ ἐνεργοῦν τὴν πράξιν ἢ τὴν κατάστασιν αὐτοῦ ὑποκείμενον, ἐνῶ δὲν ἐξέρχεται ἀπ' αὐτοῦ;—Δμκ. Δὲν ἐπιστρέφει.

§. 45. Δμτ. Καλῶς· ὅταν δὲ τὸ ὑποκείμενον κοιμᾶται, τὴν *κοιμ.* (ἴδε 28 Σημ.) κατάστασιν αὐτοῦ ΕΝΕΡΓΕΙ ἢ ὄχι; ἤτοι εἰς ΕΝΔΕΛΕΧΕΙΑΝ εὐρίσκεται αὐτῆς, ἢ ὄχι;—Δμκ. Ἐνεργεῖ.—Δμτ. Πλὴν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταστάσεως *κοιμ.* τοῦ ΕΝΕΡΓΟΥΝΤΟΣ αὐτὴν ὑποκειμένου, ἐπειδὴ δὲν εἶναι μεταβατόν, μένει παρ' ἑαυτῶ;—Δμκ. Ναί.—Δμτ. Ὅχι ὅμως ἐξερχόμενον ἐπιστρέφει.—Δμκ. Ὅχι.—Δμτ. Ὅταν δὲ τὸ ὑποκείμενον πορεύηται, τὴν *πορευ.* πράξιν αὐτοῦ ΕΝΕΡΓΕΙ ἢ ὄχι; ἤτοι εἰς ΕΝΔΕΛΕΧΕΙΑΝ εὐρίσκεται αὐτῆς, ἢ ὄχι;—Δμκ. Ἐνεργεῖ.—Δμτ. Πλὴν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως *πορευ.* τοῦ ΕΝΕΡΓΟΥΝΤΟΣ αὐτὴν ὑποκειμένου, ἐπειδὴ δὲν εἶναι μεταβατόν, μένει παρ' ἑαυτῶ;—Δμκ. Ναί.—Δμτ. Ὅχι ὅμως ἐξερχόμενον ἐπιστρέφει.—Δμκ. Ὅχι.—Δμτ. Ἐκ τούτων λοιπὸν ἀποδεικνύεται ἀριθῆλως, ὅτι αἱ *κοιμᾶσθαι, πορεύεσθαι, ἐντρέπεσθαι*, ἐνεργεῖαι, εἶναι ἀμετάβατοι, ἢ ῥήματα οὐδέτερα· ὡς εἰς ὅλας τὰς ἄλλας Γλώσσας, οὕτω καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, καθὼς αἱ ἐνεργεῖαι, *ὕγιαίνειν, ροσιῖν, περιπατεῖν*, κλπ. Διότι καὶ τῶν καταστάσεων τοῦ ὑποκειμένου, *κοιμᾶσθαι, σκέπτεσθαι, στοχάζεσθαι*, τὸ ἀποτέλεσμα δὲν μεταβιβάζεται, ὡς καὶ τῶν καταστάσεων *ὕγιαίνειν*, κλπ. διότι δὲν εἶναι μεταβατόν· καθότι οὐδεμιᾶς καταστάσεως τοῦ ὑποκειμένου τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι μεταβατόν.—Δμκ. Οὕτως εἶναι.—Δμτ. Ὅθεν ἔδει ἵνα ὀνομάσωσι τὰ τοιαῦτα ῥήματα οὐδέτερα, διότι τὴν αὐτὴν ταύτην ιδιότητα ἔχουσι.—Δμκ. Ναί· ἀλλ' αὐτὰ μὲν εὐρίσκονται εἰς τύπον κατ' εὐθείαν μεταβατικῆς ἐνεργείας, ἐκεῖνα δὲ τὰ μέσα ῥήματα εὐρίσκονται εἰς τύπον ἀντιμεταβατικῆς ἐνεργείας.—Δμτ. Ἦδη ἔγνων σαφῶς, ὅτι δοξάζουσιν οὗτοι, ὅτι ὁ τύπος ποιεῖ τὰ μέσα καὶ οὐδέτερα ῥήματα, καὶ ὄχι ἢ ΙΑΙΟΤΗΣ αὐτῶν.—Δμκ. Οὕτω φαίνεται.—Δμτ. Καταπολλὰ ὅμως ἀπέχουσι τῆς ὀρθότητος οἱ δοξάζοντες οὕτω· καθότι ὁ τύπος τῶν ἐνεργητικῶν καὶ παθητικῶν δὴθεν ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ἴσως δὲ καὶ ἄλλων Γλωσσῶν, οὐδὲν σημαίνει εἰς αὐτὴν, κατ' ἐμέ, ὡς περὶ τούτου θέλω σὰς εἰπεῖν ἐφεξῆς εἰς τὴν ὀνομασίαν «ἀποθετικὰ ῥήματα.» Ἦδη δέ, ἄς ἐξακολουθῶμεν.

§. 46. Εἶτα λέγει· «ὑποδιαίρουσιν εἰς τρία». Εἰς τρία εἶδη διαιρεῖ τὰ μέσα ῥήματα ὁ καθηγητῆς Ἀσώπιος· α) μέσα ἀντανακλώμενα. §. 2. Τὰ ἀντανακλώμενα ῥήματα σημαίνοντα ἐνεργεῖαν ἀμέσως καὶ κατ' εὐθείαν εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον ἐπιστρέφουσιν, ἰσοδυναμεῖ τῶ συ-

στοίχῳ μεταβατικῷ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ συνθέτῳ ἀνωνομίᾳ. *Λούομαι* = *λούω ἑμαυτόν· ἐστεφανώσατο* = *ἐστεφανώσασεν ἑαυτόν· ἐκτερίζοιτο* = *ἐκτερίζοι ἑαυτούς· τρέψόμεθα* = *τρέψομεν ἡμᾶς αὐτούς.* Ἐνταῦθα ἡ λέξις ἀντανάκλωμετα, παντελῶς δὲν ἔχει τὸν τόπον αὐτῆς, μῆτε κατὰ μεταφορὰν διότι ἀντανάκλασις θέλει νὰ εἰπῆ, ὅταν τὸ φῶς προσβάλλῃ ἐν σῶμα στερεόν, τὸ ὁποῖον μὴ εἰσδεχόμενον ὅλον τὸ φῶς, ἀποπέμπει μέρος αὐτοῦ, κατὰ γραμμὴν πλαγίαν, εἰς ἕτερον σῶμα· ὡς ἡ *Σελήνη*, καὶ ὁ *Υελος*, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἀποπεμπόμενον φῶς, δὲν εἶναι ἴδιον ἑαυτῶν, ἀλλ' ἀντανάκλασις τοῦ φωτὸς τοῦ *Ἡλίου*. Αἱ ἐνέργειαι δὲ ἢ τὰ ῥήματα *λούειν* *λούεσθαι* κλπ. οὐδεμίαν ἀντανάκλασιν ἔχουν· καθότι τὸ ὑποκείμενον τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ ἐφ' ἑαυτὸ τὴν μετάβασιν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς πράξεως αὐτοῦ, εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον δέχεται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως αὐτοῦ, μεταβιβαζόμενον ἐφ' ἑαυτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ ἢ δι' ἑαυτοῦ ὅλον, χωρὶς ποσῶς νὰ ἀντιπέμψῃ οὐδὲν τι μέρος τοῦ ἀποτελέσματος· ὅθεν ὁποῖα ἀντανάκλασις ὑπάρχει εἰς τὰ ῥηθέντα ῥήματα; ἀγνοῶ. Εἶναι δὲ φῶς φανερόν, ὅτι αἱ ἐνέργειαι αὗται καὶ αἱ τέσσαρες εἶναι καθαραὶ μεταβατικάι, ἢ ῥήματα ἐνεργητικὰ μεταβατικά, ὡς αἱ ἐνέργειαι *τύπτειν*, *δάκνειν*, *τιμωρεῖν*, *βλάπτειν*, *τρώγειν*, *σφάττειν*, κλπ. καὶ οὐδεμίαν διαφορὰν ἔχουσι μεταξύ των. "Ὅθεν, *λούω ἄλλον*, *λούω ἑμαυτόν· τύπτω ἄλλον*, *τύπτω ἑμαυτόν· στεφανῶ ἄλλον*, *στεφανῶ ἑμαυτόν· δάκνω ἄλλον*, *δάκνω ἑμαυτόν· κτερίζω ἄλλον*, *κτερίζω ἑμαυτόν· τιμῶρῶ ἄλλον*, *τιμῶρῶ ἑμαυτόν· τρέπω ἄλλον*, *τρέπω ἑμαυτόν· σφάττω ἄλλον* *σφάττω ἑμαυτόν* κλπ. ὁμοίως καὶ ἀντιμεταβατικῶς ἢ παθητικῶς *λούομαι* ὑπ' ἄλλον, *λούομαι* ὑπ' ἑμαυτοῦ· *τύπτομαι* ὑπ' ἄλλον, *τύπτομαι* ὑπ' ἑμαυτοῦ· θέλετε νὰ πολυλογήσω;—*Δμκ.* "Ὅχι· διότι φαίνεται σαφῶς, ὅτι αἱ ἐνέργειαι, *λούομαι*, *κτερίζομαι*, *στεφανοῦμαι*, *τρέπομαι*, ὡς καὶ αἱ ἐνέργειαι, *ρίπτομαι*, *πλύνομαι*, *ἐνδύομαι*, *γυμνοῦμαι*, *καθαίρομαι*, κλπ. εἶναι παθητικάι ὑφ' ἑαυτοῦ τοῦ ἰδίου ὑποκειμένου, δηλ. ὅπως δι' ὧν μεταβατικῶν ἐνεργειῶν τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον μεταβιβάξῃ τι ἐφ' ἑαυτοῦ, οὕτω δι' ὧν τῶν ἀντιμεταβατικῶν ἐνεργειῶν τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον δέχεται τι ὑφ' ἑαυτοῦ, ἥτοι δι' ὧν τῶν μεταβατικῶν ῥημάτων, τὸ ὑποκείμενον καὶ ἐνεργεῖ ἐφ' ἑαυτοῦ, καὶ πάσχει ὑφ' ἑαυτοῦ — *Δμτ.* Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἐνέργειαι αὗται εἶναι μεταβατικάι, δύναται νὰ γείνωσι μεταβατικάι, καὶ κατ' εὐθείαν, καὶ ἐμμέσως, καὶ ἐπαμμέσως, καὶ ἀντιμεταβατικάι. "Ὅθεν *λούω ἄλλον ἢ ἑμαυτόν*, κατ' εὐθείαν με-

ταβατική ἐνέργεια· *λοῦμαι ὑπὸ ἄλλου ἢ ὑπ' ἐμαυτοῦ*, ἀντιμεταβατική· *λοῦμαι ἄλλον ἢ ἐμαυτόν*, ἐμμέσως μεταβατική ἐνέργεια· ἡ μέσον ἄλλου ἢ μέσον ἐμαυτοῦ, κατ' ἐμφασιν ἢ κατὰ ποικιλίαν. Διὸ ἅπασαι αἱ γλῶσσαι, δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσιν οὕτως ὡς ἡ Ἑλληνική· διότι, ἐάν ἡ Ἑλληνική Γλῶσσα ἔχη ἰδίωμα τοιοῦτον, ἢ ἄλλη τις Γλῶσσα, ἀφεύκτως ὅλαι αἱ Γλῶσσαι δύνανται νὰ ἔχωσι· διότι οἱ ἄνθρωποι ὅλων τῶν Γλωσσῶν οἱ αὐτοὶ εἶναι. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ ἐμμέσως μεταβατικαὶ ἐνέργειαι δὲν ἔχουσιν ἰδιαίτερον τύπον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν, ἀλλ' ἐκφράζονται διὰ τοῦ τύπου τῆς ἀντιμεταβατικῆς ἐνεργείας, ἢ ἔλλειψις αὕτη τοῦ τύπου ἐπιφέρει πολλήν ἀσάφειαν εἰς τοὺς γραμματικούς Ἑλληνας, καὶ διὰ τοῦτο ἀνορθολογοῦσι μὴ ἐμβαθύνοντες ἀκριβῶς εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν λέξεων. Τὰς δὲ ἐμμέσως μεταβατικὰς ἐνεργείας δὲν δύναται τις νὰ ἐννοήσῃ ἄλλως εἰμῆ, ὅταν ἐκλάβῃ αὐτὰς κατὰ τὸ νόημα τοῦ λόγου, καθ' ὅλους τοὺς χρόνους τῆς ἐνεργείας, ἐκτὸς τοῦ Ἀορίστου χρόνου, ἔχοντος ἰδιαίτερον τύπον τῆς ἀντιμεταβατικῆς ἐνεργείας, καὶ ἰδιαίτερον τύπον τῆς ἐμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας· οἷον, *ἐτύθθη, ἐτύφαστο· ἐτιμωρήθη, ἐτιμωρήσατο· ἐπέμψθη, ἐπέμψαστο· ἐποιήθη, ἐποίησατο*. Ὅταν ὅμως ἡ ἐνέργεια ᾗναι ἀμετάβατος, τότε ὁ μέσος Ἀόριστος χρόνος δὲν ἔχει ἔννοιαν ἐμμέσως μεταβατικῆς ἐνεργείας.

§. 47. αἰσοδυναμεῖ τῷ συστοίχῳ μεταβατικῷ ῥήματι καὶ τῇ συνθέτῳ ἀντωνυμίᾳ. Βεβαίως ἰσοδυναμεῖ· διότι εἶναι τὸ αὐτὸ ῥήμα ἢ τοὶ ἢ αὕτη ἐνέργεια, καθότι ἡ σύνθετος ἀντωνυμία ὑπάρχει πραγματικῶς ἀντικείμενον τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου, τοῦτέστι τὸ ὑποκείμενον ἔχει ἀντικείμενον ΕΑΥΤΟ· καθότι μεταβατικὴ ἐνέργεια ποτὲ δὲν ὑπάρχει ἄνευ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΙ. Ἰσοδυναμεῖ δὲ τὰ μέσα ῥήματα τοῖς συστοίχοις μεταβατικοῖς, διότι τὸ μέσον ῥήμα ἢ τοὶ ἢ ΕΝΕΡΓΕΙΑ πράξεν ὡς τινος ΕΝΕΡΓΟΥΜΕΝΗΣ μέσον ἐαυτοῦ τοῦ ΕΝΕΡΓΟΥΝΤΟΣ αὐτὴν ὑποκειμένου, ἰσοδυναμεῖ τῇ ΕΝΕΡΓΕΙΑ, τῆς αὐτῆς πράξεως ΕΝΕΡΓΟΥΜΕΝΗΣ κατ' εὐθείαν μεταβατικῶς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου, ἐκφραζομένη δ' ἐμμέσως, κατ' ἐμφασιν ἢ κατὰ ποικιλίαν, ὡς εἵπομεν. Δὲν ἰσοδυναμεῖ ὅμως πάντοτε· καθότι *λοῦμαι ἐμαυτόν*, μὲ τὸ *λοῦω ἐμαυτόν*· καὶ *κτενίζομαι ἐμαυτόν*, μὲ τὸ *κτενίζω ἐμαυτόν*, δὲν ἰσοδυναμεῖ πάντοτε· διότι *λοῦμαι ἐμαυτόν*, δὲν σημαίνει πάντοτε, *λοῦω ἐμαυτόν μέσον ἐμοῦ*, ἀλλὰ δύναται νὰ σημαίη καὶ μέσον ἄλλου· ἀφεύκτως ὅμως χρειάζεται μέσον ὑποκείμενον, εἴτε αὐτὸ τὸ ἴδιον ἐνεργοῦν ὑποκείμενον, εἴτε ἕτερον· καθότι, ἐάν δὲν ὑπέ-

χη μέσον υποκείμενον, ποτέ δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῆ μέσον ῥήμα, ἤτοι ἐμμέσως μεταβατικὴ ἐνέργεια· διότι τὸ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΝ εἶναι ΜΕΣΟΝ, καὶ ἄχι ἡ ἐνέργεια. Ὅθεν, ὅπως τὸ ἐνεργεῖον υποκείμενον δύναται νὰ ἔχη ἀντικείμενον ΕΑΥΤΟ, οὕτω δύναται νὰ ἔχη καὶ μέσον υποκείμενον ΕΑΥΤΟ, ὡς εἴπομεν

Ο,ΤΙ ΠΑΡΙΣΤΑ, Η ΦΥΣΙΣ, ΑΥΤΟ ΕΚΦΡΑΖΕΙ Ο ΛΟΓΟΣ.

Αἱ ἐνέργειαι δὲ *λοῦεσθαι*, *κτενίεσθαι*, *στεφανοῦσθαι*, *τρέπεσθαι*, δὲν δύναται ἵνα ὦσιν ἀμετάβατοι, ὡς εἶναι αἱ ἐνέργειαι *κοιμᾶσθαι*, *αἰσχύνεσθαι*, *ἐντρέπεσθαι*, *πορεύεσθαι*· διότι τῶν μὲν *κοιμᾶσθαι*, *αἰσχύνεσθαι*, *ἐντρέπεσθαι* ἐνεργειῶν, κατάστασιν τοῦ υποκειμένου σημαίνουσάν, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταστάσεως δὲν μεταβιβάζεται, ὡς καὶ τῆς *πορεύεσθαι* ἐνεργείας, πρᾶξιν (*) τοῦ υποκειμένου σημαίνουσας, τὸ ἀποτέλεσμα δὲν μεταβιβάζεται ἐπὶ ἀντικείμενον. Τῶν δὲ ἐνεργειῶν *λοῦεσθαι*, *κτενίεσθαι*, *στεφανοῦσθαι*, *τρέπεσθαι*, πρᾶξιν τοῦ υποκειμένου σημαίνουσάν, τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα μεταβιβάζεται ἐπὶ ἀντικείμενον, τὸ υποκείμενον δύναται νὰ μεταβιβάσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν αὐτῶν πράξεων *λου-*, *κτενί-*, *στεφάν-*, *τρέπ-*, διὰ τῆς ἐνεργείας ΕΙΝΑΙ, ὡς ἐπὶ ἀντικείμενον ἕτερον, οὕτω καὶ ἐπὶ ἀντικείμενον ΕΑΥΤΟ, ἄνευ οὐδεμιᾶς διαφορᾶς· ὅθεν αἱ *λοῦεσθαι*, *κτενίεσθαι*, *στεφανοῦσθαι*, *τρέπεσθαι* ἐνέργειαι, εἰσὶ μεταβατικαὶ κατ' εὐθείαν, ἀντιστρόφως ἐκφραζόμεναι, ἢ παθητικὰ ῥήματα· διὸ αἱ ῥηθεῖσαι ἐνέργειαι «*λοῦομαι*, «*εκτενίζοντο*, «*εστεφανώσατο*, «*τρεψόμεθα*,» ὡς καὶ αἱ ἐφεξῆς, τὰς ὁποίας λέγει ὁ καθηγητὴς Ἀσώπιος, «*αλοῦσθαι*, «*νίεσθαι* ἢ «*νίπτεσθαι*, «*γυμνάζεσθαι*, «*ἀπομόργνυσθαι*, «*ἀπομύττεσθαι*, «*χρίεσθαι*, «*καλωπίζεσθαι*, «*στεφανοῦσθαι*, κλπ. ὡσαύτως, «*ἀπάγγεσθαι*, «*σφάττεσθαι*, «*κρεμανῶσθαι*, «*κοιμᾶσθαι*, «*τάττεσθαι*, «*τρέπεσθαι*, «*ἐγείρεσθαι*, «*πορεύεσθαι*,» οὐδεμίαν ἀντανάκλασιν ἔχουσι· διότι ὅλαι αἱ ἐνέργειαι αὗται εἰσὶ μεταβατικαί, ἐκτὸς τινῶν ἀμεταβάτων, ὡς *κοιμᾶσθαι*, *πορεύεσθαι* κλπ. αἱ ὁποιαὶ δὲν δύναται νὰ μεταβιβάσῃσι τι.

§. 48. Αἱ μὲν οὖν μεταβατικαὶ ἐνέργειαι, ἅπασαι ἐμμέσως ἐκφράζονται ἀμετάβατος δὲ οὐδεμία, πλὴν αἱ *κοιμᾶσθαι* *πορεύεσθαι* κλπ. ἀμετάβατοι ἐνέργειαι, ἐκφράζονται καὶ εἰς μεταβατικὴν διάθεσιν, κατὰ

(*) Κατ' ἐμέ, αἱ πρᾶξιν τινὰ τοῦ υποκειμένου σημαίνουσαι ἐνέργειαι, εἶναι: ΟΛΑΙ μεταβατικαί, ὡς καὶ αἱ κατάστασιν τινὰ σημαίνουσαι, εἶναι ΟΛΑΙ ἀμετάβατοι.

διάφορον τρόπον τῆς αὐτῆς σημασίας καθότι εἶναι ἐνέργειαι ἀμετάβατοι (δύναται δὲ καὶ ὄλαι), σχηματίζουσιν ἢ ἐκφράζονται καὶ μεταβατικὴν διάθεσιν ὡς ἴστασθαι, ἰσιᾶναι, κοιμᾶσθαι, κοιμᾶν· αἰσχύνεσθαι, αἰσχύνειν· ἐντρέπεσθαι, ἐντρέπειν. Ὅθεν αἱ ἐνέργειαι ἴστασθαι, κοιμᾶσθαι, αἰσχύνεσθαι, ἐντρέπεσθαι, δὲν εἶναι μέσα ῥήματα, ἦτοι ἐμμέσως μεταβατικά ἐνέργειαι, ἀλλ' ἀμετάβατοι, ἢ οὐδέτερα ῥήματα· μεταβατικά δὲ αἱ ἰσιᾶναι, κοιμᾶν, αἰσχύνειν, ἐντρέπειν. (ἴδε 29. Σημ.) Δύναται δὲ δι' αὐτῶν τὸ ὑποκαίμενον νὰ μεταβιβάσῃ τι καὶ κατ' εὐθείαν, καὶ ἐμμέσως, καὶ ἐπεμμέσως ἐπὶ ἀντικείμενον· καθότι, ὡς εἶπομεν, πᾶσα μεταβατικὴ ἐνέργεια δύναται νὰ ἐκφρασθῇ καὶ κατ' εὐθείαν, καὶ ἐμμέσως, καὶ ἐπεμμέσως· ἀμετάβατος ὁμοῦς οὐδεμία· ἐνενοήσατε;—Δμκ. Ἐνενοήσα.—Δμτ. Ὡσαύτως ἀπέωσασθαι τὴν δουλосύνην. (Ἡρόδ.) ἀφ' ἑαυτῶν· ὄχι ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ δι' ἑαυτῶν ἢ δι' ἄλλων· διότι ἐάν ἐνενοήτο «ἀφ' ἑαυτῶν» ὁ Ἡρόδ. ἤθελεν ἐκφρασθῆ ἀπέωσαι τὴν δουλосύνην, καὶ ὄχι ἀπέωσασθαι· ἐπειδὴ τὸ ἀπέωσαι ἐννοεῖται ἀφ' ἑαυτῶν· «προσβαλόντες τοὺς Ἀργείους ἀπεκρούσαντο» ὄχι ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ δι' ἑαυτῶν ἢ δι' ἄλλων· καθότι ἡ δια πρόθεσις τὸ μέσον σημαίνει, καὶ ὄχι ἡ ἀπο.—Δμκ. Ὀλίγην ὅμως διαφορὰν μοι φαίνεται ὅτι ἔχουσιν ἢ δια πρόθεσις μὲ τὴν ἀπο.—Δμτ. Ὀλίγην διαφορὰν ἔχουν!!! δὲν ἤξεύρετε ὅτι τριακόσια περίπου ἑκατομμύρια Χριστιανῶν, ὀκτὼ αἰῶνας ἤδη, μάχονται διὰ λόγου μέχρι θανάτου σχεδόν, διὰ δύο πρόθεσις: διὰ τὴν ΔΙΑ καὶ διὰ τὴν ΕΚ;—Δμκ. Ναί· τῶντι οὕτως εἶναι.—Δμτ. Ὅθεν ἡ δια πρόθεσις μὲ τὴν ἀπο, μεγάλην διαφορὰν ἔχουν.—Δμκ. Φαίνεται.

§ 49. Δμτ. αῖ.) Μέσα ἀλληλοπαθῆ. Τὰ ἀλληλοπαθῆ μέσα κλπ.· Αἱ λέξεις, μέσα ἀλληλοπαθῆ, τί σημαίνουν, παντελῶς δὲν δύναμαι νὰ ἐνενοήσω· διότι οὐδεμίαν ἐννοίαν ἔχουν, ὡς καὶ ὁ ἴδιος καθηγητῆς Ἀσώπιος ἐνενοήσας λέγει «οἱ ἄνθρωποι φιλοῦνται,» σημαίνει ὅτι ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων φιλεῖ ἑαυτόν, οὕτω τὸ αὐτὸ δυνατόν νὰ σημαίνῃ «φιλοῦσιν ἀλλήλους κλπ.» Ἐκ τούτου δὲ δηλον ὅτι μέσα ἀλληλοπαθῆ ῥήματα τελείως δὲν ὑπάρχουν· διότι πάθος δὲν ὑπάρχει· καὶ οἱ ἄνθρωποι φιλοῦνται· σημαίνει καὶ εἰς τις τῶν ἀνθρώπων φιλεῖται ὑπὸ ἄλλου, σημαίνει καὶ εἰς τις τῶν ἀνθρώπων φιλεῖται ὑπὸ ἑαυτοῦ· ἐκφρασις αὕτη ἀντιμεταβατικῆς ἐνεργείας, ὡς οἱ ἄνθρωποι φιλοῦσιν ἑαυτοῦ· ἐνέργεια κατ' εὐθείαν μεταβατικὴ· αἱ δὲ ἀκατηγοροῦσιν ἀλλήλους, περιβάλλον ἀλλήλους, πληγὰς ἐνέτειναν ἀλλήλους, κλπ. εἶναι

ἐνέργειαί κατ' εὐθείαν μεταβατικάι· αἱ δὲ λέξεις ἀλλήλους, ἀλλήλους, ἀλλήλοις, εἶναι τὸ ἀντικείμενον· ὅθεν αἱ ἐνέργειαί ἀλληλοχοτεῖν, ἐπιμιγνῆναι, λουδαρεῖν, διαλύειν, διανέμειν, εἶναι ὅλαι μεταβατικάι, ἐκ τούτου δὲ καὶ ἐμμέσως μεταβατικάι.—Δμκ. Ἐνενόησα.—Δμτ. Εἶτα λέγει ὁ Σεβάσμιος Ἀσώπιος· αῖ.) μέσα διάμεσα.» Περὶ τούτων εἶπομεν, καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰπῶμεν πάλιν.

§. 50. Δμκ. Τί δὲ φρονεῖτε ὑμεῖς περὶ τῶν ἐπεμμέσως μεταβατικῶν ἐνεργειῶν ἦτοι περὶ τῶν ἐπίμεσων ῥημάτων;—Δμτ. Τὰ αὐτά, κύριε Δημόκριτε! τὰ ὁποῖα προηγουμένως σὰς εἶπον, ὅτι δηλ. ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, μῆτε τις ἄλλη, δὲν ἔχει φύσει μέσα ῥήματα, ὅπως λέγουσιν οἱ γραμματικοί, ὅθεν μῆτε ἐπίμεσα. Κατανοήσαντες ὅμως οἱ προπάτορες ἡμῶν τὴν ἀναγκαιότητα αὐτῶν εἰς τὴν βραχυλογίαν, καὶ τὴν ἡδύτητα τῆς ἐκφράσεως αὐτῶν, παραλαβόντες ἢ μαθόντες μετεχειρίζοντο αὐτάς. Αὐτῶν δὲ τῶν ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικῶν ἐνεργειῶν, μὴ ἔχουσῶν τύπον ἰδιαιτέρον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν, διότι ἐξ ἀρχῆς δὲν ἦσαν, οἱ Ἕλληνες μετεχειρίζοντο διὰ μὲν τὰς ἐμμέσως μεταβατικὰς ἐνεργείας τὸν τύπον τῆς μεταβατικῆς ἐνεργείας· διὰ δὲ τὰς ἐπεμμέσως μεταβατικὰς ἐνεργείας, τὸν αὐτὸν τύπον πάλιν, πλὴν προστιθεμένης τῆς δια προθέσεως εἰς τὴν λέξιν τῆς ἐνεργείας· οἶον, πράττειν, κατ' εὐθείαν μεταβατικὴ ἐνέργεια· πράττεσθαι, ἐμμέσως μεταβατικὴ ἐνέργεια· καὶ διαπράττεσθαι, ἐπεμμέσως μεταβατικὴ ἐνέργεια· ὅθεν τὸ ἐξῆς χωρίον τοῦ Θουκυδίδου Βιβλ. α' Κεφ. 131. «ἔπειτα διαπραξάμενος (ὁ Πausanίας) ὕστερον ἐξῆλθε νὰ δύναται νὰ ἐξηγηθῆ οὕτως· «ὁ Πausanίας διὰ τοῦ φίλου αὐτῷ ἐφόρου . . . καὶ οὗτος πάλιν δι' ἐτέρου ἢ δι' ἐτέρων φίλων αὐτῷ, κατόρθωσε νὰ ἀπαλλαχθῆ τῆς φυλακῆς» καὶ Βιβλ γ' Κεφ. 75. «ὁ δὲ δῆμος διεπέμπετο αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια» ὡς ἐξηγήσαμεν· καὶ Ξενοφ. Ἀναβ. Κύρου, «ἵνα μοι εὐπρακτότερον ἦ, ἐάν τι δύναμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ διαπραξάσθαι». Τοῦτο δὲ δύναται νὰ ἐξηγηθῆ οὕτως· «ἵνα μοι ἢ εὐκατορθωτότερον, ἐάν δυνηθῶ νὰ κατορθώσω διὰ φίλων μοι, καὶ οὗτοι πάλιν διὰ φίλων αὐτοῖς, ἢ μέσον φίλων μοι, καὶ οὗτοι πάλιν μέσον φίλων αὐτοῖς, ἀγαθόν τι εἰς ὑμᾶς παρὰ τοῦ Βασιλέως.» ἦτοι ἡ ἐπεμμέσως μεταβατικὴ ἐνέργεια ἐκφράζεται δύο μέσα, τούτέστι διὰ μέσου ἐπὶ μέσον περατοῦται.

§. 51. Ἄλλ' ὁ καθηγητὴς Λεόντιος ἔδωκε δρόμον εἰς τὴν διαπραξάσθαι ἐνέργειαν, εὐχαριστηθεὶς ἵνα ἐξηγήσῃ αὐτήν, «ἵνα κατορθώσω» χωρὶς νὰ εἴπῃ τι περισσότερον· καθότι τὰ τοιαῦτα εἶναι παρατηρήσεις

τῶν σοφιστῶν, ὡς μοι εἶπέ τις. Ἐγὼ ὅμως ἤκουσα τὸν ἴδιον καθηγη-
τὴν Λεόντιον ἵνα λέγῃ πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ ἐν τῷ γυμνασίῳ δι-
ἓνα και, Σύνδεσμον οὕτως ἀδ Ἡμέτερος συναδέλφος κύριος Παππαδό-
πουλος αὐτὸν τὸν και » . . . (δὲν ἐνθυμοῦμαι τι εἶπεν.) Ὅθεν ἐγὼ εἶ-
πον, (ἐν ἑμαυτῷ) ἐὰν ὁ κύριος Παππαδόπουλος κατέβαλε μεγάλην
προσοχὴν ἵνα κατανοήσῃ τὴν σημασίαν ἐνὸς και, ἀκριβῶς, δὲν ἔπρεπε
ἄρα πολὺ περισσότερον νὰ καταβάλλῃ ὄχι μόνον αὐτός, ἀλλὰ καὶ πᾶς
τις ἐκ τῶν καθηγητῶν, μεγαλητέραν προσοχὴν, ἵνα κατανοήσῃ ἀκριβέ-
στερον τὰς ἐνεργείας, Διαπράξασθαι καὶ Διεπέμπετο, τὰς λέξεις, Μέ-
σοι καὶ Ἐπίμεσοι, Μεταβατικὸν καὶ Ἀμετάβατον, καὶ τὴν λέξιν
Οὐδέτερον; Ἀλλὰ ταῦτα, ὡς δῆθεν κατανοηθέντα καλῶς ὑπ' αὐτῶν,
παρέρονται πάντες, ἢ, ὡς μηδεμιᾶς ἀξίας ὄντα, δὲν ἐρευνῶσιν αὐτά,
ἀλλ' ἐρευνῶσιν ἓνα Σύνδεσμον και, ὁποῖαν ἔτι σημασίαν δύναται νὰ
ἔχῃ· ἀεκεῖνα ἔδει ποιῆσαι, καὶ ταῦτα μὴ ἀφίναίη. Καὶ ἡ μὲν ἐρευνα
ἐνὸς και, δὲν εἶναι σοφιστεία, ἡ δὲ ἐρευνα τῶν ἀνωτέρω ὑπάρχει σο-
φιστεία, καὶ μάλιστα σοφιστεία τῶν Παλαιῶν, ὡς εἰς τις αὐτολεξεῖ
μοι εἶπε. Τοσοῦτό δ' εἰσι πεποηότες τινες, πολλὰ ὀλίγοι ὅμως, ὅτι εἶ-
ναι ὀρθὰ ὅσα ἐδιδάχθησαν, ὥστε μίαν ἡμέραν ἐν Ἀθήναις εἰς ἓνα τινα,
χρηματήσαντα διδάσκαλον τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης εἰς τινα μικρὰν
πόλιν τῆς μαύρης Θαλάσσης, ὄχι πολλὰ μακρὰν τῆς πατρίδος ἡμῶν,
παρακαλέσας εἶπον, ἵνα ἐρωτήσῃ καθηγητὴν τινα, τί ἐστὶ ῥῆμα, καὶ
νὰ μοι εἰπῇ· ἀλλ' αὐτὸς δύνασθε νὰ φαντασθῆτε ὁποῖαν ἀπόκρισιν μοι
ἔδωκεν;—ἐγὼ τοιαύτην ἀνόητον ἐρώτησιν δὲν δύναμαι νὰ κάμω »
μοι ἀπεκρίθη.—Δμκ. Καὶ σὰς ἀπεκρίθη καλῶς· διότι φανερόν ὅτι συν-
δέει δύο τινα . . .—Δμτ. Τί συνδέει; δὲν ἤξεύρω.

§. 52. Δμκ. Ἐπεπεμμέσως δὲ μεταβατικὰς ἐνεργείας ἡ Ἑλληνικὴ
Γλῶσσα δὲν ἐκφράζει;—Δμτ. Τί; εἰρωνεύεσθε;—Δμκ. Ὅχι· ἀλλὰ σὰς
ἐρωτῶ.—Δμτ. Δὲν ἐκφράζεται· πλὴν σὰς λέγω βεβαιωτικῶς ὅτι, ἐὰν
τότε ὑπῆρχε μία τις ἄλλη Γλῶσσα νὰ ἐκφράζηται ἐπεπεμμέσως μετα-
βατικὰς ἐνεργείας, ἐξάπαντος καὶ οἱ Ἕλληνες ἤθελον ἐπινοήσῃ τρό-
πον τῆς ἐκφράσεως αὐτῶν, ὡς ἐπενόησαν τὰς πλέον μεγαλητέρας τέ-
χνας καὶ ἐπιστήμας. Μὴ παίζετε μὲ τοὺς Ἕλληνας! Τοῦτο δὲ μόνον
δὲν ἤξευρον οἱ Παλαιοὶ Ἕλληνες, ἐκτὸς τῶν Λακεδαιμονίων, τὸ Ἄρ-
χειν καὶ Ἀρχεσθαι. Εἶθε! ὅμως οἱ νῦν νὰ μάθωσιν αὐτὰ ἐντελῶς, καὶ
τότε θέλουσιν εὐδαιμονήσῃ. Εἶθε Θεέ! Εἶθε! Ὅθεν, ὡς εἶπον, ἐὰν εἰς
τινα ἄλλην τῶν τότε Γλωσσῶν ἦσαν καὶ ἐπεπεμμέσως μεταβατικαὶ ἐ-

νέργειαι, καὶ ἔτι πρὸς, ἀφούκτως καὶ οἱ Ἕλληνες ἐδύναντο νὰ ἐπινοήσωσι τρόπον τῆς ἐκφράσεως αὐτῶν, ὡς δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσι εἰς τὴν Τουρκικὴν Γλῶσσαν, π. χ. γιαπ-διρίρ-ιμ ἐμμέσως μεταβατικῆ ἐνέργεια· γιαπ-διρ-διρίρ-ιμ, ἐπεμμέσως· γιαπ-διρ-διρ-διρίρ-ιμ, ἐπεπεμμέσως καὶ γιαπ-διρ-διρ-διρ-διρίρ-ιμ, ἐπεπεπεμμέσως· Τουρκιστί· εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν ἤθελον ἐκφρασθῆ οὕτω· π. χ. πράττομαι, δι' ἐνὸς μέσου· δια-πράττομαι, διὰ δύο μέσων· ἐπι-δια-πράττομαι, διὰ τριῶν μέσων· προσ-ἐπι-δια-πράττομαι, διὰ τεσσάρων μέσων, ἤτοι μέσον ἐπὶ μέσου, ἐπὶ μέσου, ἐπὶ μέσου—Δμκ. Μίλλετε νὰ ἀναβάσῃτε τὸν ἀριθμὸν εἰσέτι τῶν μέσων, ἢ θέλετε σταθῆ μέχρι τῶν τεσσάρων;—Δμτ. Διότι;—Δμκ. Διότι ἐὰν ἔχητε σκοπὸν νὰ ἀναβάσῃτε τὸν ἀριθμὸν εἰσέτι αὐτῶν, δότε μοι τὴν ἀδειαν νὰ καταβῶ εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ τινα ὑπόθεσίν μου· ὑμεῖς δὲ μένοντες ἐνταῦθα, ἀναβάζετε ἀδιακόπως τὸν ἀριθμὸν τῶν μέσων, καὶ σὰς βεβαιῶ ὅτι μετὰ τρεῖς ὥρας ἐπανερχόμενος, δὲν θέλετε δυνηθῆ νὰ ἀριθμῆσῃτε μῆτε ἑκατὸν μέσα, καὶ ὕστερον σὰς ἀκούω πάλιν· διότι μὲ κρατεῖ ἐπιθυμία καὶ περιέργεια· νὰ μάθω εἰς πόσον ἀριθμὸν θέλετε ἀναβάσει τὰ μέσα.—Δμτ. Ἐγὼ ἀστείζόμενος σὰς εἶπον ταῦτα· σὰς λέγω ὅμως ὅτι ἐδύνατο νὰ ἀκολουθήσῃ ἐν σοιοῦτο.

§. 53. Δμκ. Οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ τί λέγουσιν εἰσέτι περὶ τῶν ῥημάτων, ἤτοι περὶ τῶν ἐνεργειῶν;—Δμτ. Ὁ Σεζάσιμος καθηγητὴς Ἀσώπιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ἀφοῦ ἀπέβαλον τὴν ὀνομασίαν ἐπίμεσα ῥήματα, χωρὶς νὰ ἐνοῶσιν ἐντελῶς τὴν κυριολεκτικὴν σημασίαν τῆς λέξεως ἐπίμεσον, τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα ἀπεκάλουν οἱ πρὸ τούτων γραμματικοὶ Ἕλληνες ἐπίμεσα, ἀποκαλοῦσιν οὗτοι ἀποθετικά, σερνυνόμενοι εἰς τοῦτο, ὅτι διορθοῦσι τοὺς πρὸ αὐτῶν ἀνορθολογήσαντας, ἐνδομύχως ὅμως καὶ ὄχι ἀναφανδόν· καθότι οὐδέν τι λέγουσι, μῆτε ὁ αἰοίδιμος Γεννάδιος ἐν τῇ γραμματικῇ αὐτοῦ, μῆτε ὁ καθηγητὴς Ἀσώπιος ἐν τῷ Συντακτικῷ αὐτοῦ περὶ τῶν ἐπίμεσων ῥημάτων, ὡς εἶπομεν· μάλιστα δέ, ἐνῶ τὴν μάχομαι ἐνέργειαν ὁ μὲν αἰοίδιμος Ν. Δούκας ἔχει διὰ μέσον ῥῆμα, ὁ δὲ λεξικογράφος Σκαρλ. Βυζάντιος ἔχει δι' ἐπίμεσον, (ὡς Λεξικ. λέξ. ἐπίμεσον) ὁ καθηγητὴς Ἀσώπιος, ἐνῶ ἐν τῷ Συντακτικῷ αὐτοῦ, σειραδειάζει ὀκτῶ-δέκα κοπάδια μέσων ῥημάτων, τὸ μάχομαι ῥῆμα παντελῶς δὲν ἀναφέρει εἰς αὐτά. Περὶ τούτου ἠρώτησα ἕνα τινα Φοιτητὴν, διατὶ ἄρα ὁ καθηγητὴς Ἀσώπιος, ἐνῶ φέρει εἰς παράδειγμα τόσα ῥήματα, τὸ μάχομαι ῥῆμα παντελῶς δὲν ἀναφέρει ὅτι δὲν εἶναι ἐπί-

μεσον· ἀλλὰ μήτε μέσον.—α διότι (μοι εἶπεν) ὁ Σκαρλάτος ζῆ. »—Ἐκ τούτου δὲ ὑποθέτω ἐγώ, ὅτι οἱ νῦν πεπαιδευμένοι ἐν Ἀθήναις, ὁ εἰς τοῦ ἄλλου τὸ λάθος δὲν ἀποδεικνύει, ἵνα μὴ φανῆ καὶ τὸ ἑαυτοῦ.

§. 54. Δμκ. Ναί· τί πρᾶγμα εἶναι τῶντι ἐκεῖνα τὰ δύο ῥήματα, τὰ ὅποια ὁ λεξικογράφος Σκ. Βυζάντιος, ὡς καὶ ὁ αἰωνία τῆ μνήμη Ἀνθιμος Γαζῆς ἀποκαλοῦσιν ἐπίμεσα ῥήματα, ἦτοι τὸ μάχομαι καὶ τὸ ἠτῶμαι;—Δμτ. Κατ' ἐμέ, καὶ τὰ δύο ταῦτα ῥήματα, ὑπάρχουν μεταβατικά, ἦτοι μεταβατικαὶ ἐνέργειαι (δύναται δὲ τὸ μάχομαι ῥῆμα νὰ ἦναι καὶ οὐδέτερον)· ἡ μὲν μάχομαι, ἄνευ ἐκφράσεως ἀντιστρόφως, ὡς αἱ ἐνέργειαι ἀσπάζομαι, δέχομαι· ἡ δὲ ἐνέργεια ἠτῶμαι, ἀντιστρόφως ἐκφραζομένη τῆς κατ' εὐθείαν μεταβατικῆς ἐνεργείας ἠττάω, ἠτῶ. Ὅθεν κατ' οὐδένα τρόπον δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω τίνας ἕνεκα ἀποκαλοῦσιν ἀμφοτέρω τὰυτα ἐπίμεσα, ἐκάτερος ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ λεξικῷ. Ἐν λέξει ἐπίμεσον, λέγων ὁ Σκ. Βυζάντιος, ἅ Ἐπίμεσον ῥῆμα, (Γραμμ.) τὸ ὑπὸ πθ. ἦ μσ. σχηματισμὸν σημαῖον ἢ ἐνέργειαν μόνον καὶ οὐδέποτε πάθος, οἶον, μάχομαι, ἢ πάθος μόνον καὶ οὐδέποτε ἐνέργειαν, οἶον, ἠτῶμαι » καθότι τὰ μὲν ῥήματα μάχομαι, ἀσπάζομαι, δέχομαι, εἶναι μεταβατικαὶ ἐνέργειαι· ἡ δὲ ἐκφρασις α σημαῖον ἐνέργειαν μόνον καὶ οὐδέποτε πάθος » ἐξηγεῖται, ὅτι αἱ τοιαῦται ἐνέργειαι δὲν ἐκφράζονται ἀντιστρόφως, ἢ τὰ τοιαῦτα ῥήματα δὲν ἐκφράζονται παθητικῶς· τὸ ῥῆμα ὅμως ἠτῶμαι εἶναι ἀντιστρόφως ἐκφραζομένη ἐνέργεια τῆς κατ' εὐθείαν μεταβατικῆς ἠττάω, ἠτῶ. Ὅθεν ἡ ἐκφρασις αὐτοῦ α ἢ πάθος μόνον καὶ οὐδέποτε ἐνέργειαν » δὲν εἶναι ὀρθή· καθότι ἡ ἐνέργεια ἠτῶμαι ἐκφράζεται καὶ κατ' εὐθείαν μεταβατικῶς ὡς ἠτῶ, ἢ τὸ ῥῆμα ἠτῶ ἐκφράζεται καὶ ἐνεργητικῶς καὶ παθητικῶς, ἐν χρήσει ὅμως περισσοτέρα παθητικῶς, ὡς λέγει ὁ πολυμαθὴς Σκαρλ. Βυζάντιος. Ναί· ἀλλ' ἡ λέξις οὐδέποτε θέλει νὰ εἰπῆ, οὐδεμίαν φοράν, ὄχι σπανίως, ἀλλὰ παντελῶς. α Ὁνομάσθησαν δὲ τὰ τοιαῦτα ῥήματα Ἐπίμεσα, οἰοῦναι παράμεσα, ἰστάμενα μεταξὺ τῶν ἐνεργητικῶν, μέσων καὶ παθητικῶν ῥημάτων. Α. Γαζῆς. » δηλ. ὡς εἰς τοὺς πέντε δακτύλους τῆς χειρός, εἶναι μέσος καὶ παράμεσος δάκτυλος, οὕτω καὶ εἰς τὰ ῥήματα εὐρίσκονται μέσα καὶ παράμεσα ῥήματα, ἦτοι εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀντίχειρος δακτύλου, εὐρίσκεται τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα, εἰς τὴν θέσιν τοῦ μέσου δακτύλου εὐρίσκεται τὸ μέσον ῥῆμα, καὶ εἰς τὴν θέσιν τοῦ μικροῦ δακτύλου εὐρίσκεται τὸ παθητικὸν ῥῆμα· ὅθεν τὰ ἐνέργειαν μόνον σημαίνοντα ἐπίμεσα ῥήματα, οἰοῦναι παράμεσα, εὐρίσκονται εἰς τὴν θέσιν τοῦ λι-

χανού δακτύλου· τὰ δὲ πάθος σημαίνοντα μόνον ἐπίμεσα ῥήματα, οἰορεὶ παράμεσα, εὐρίσκονται εἰς τὴν θέσιν τοῦ παραμέσου δακτύλου. Ἐκ τούτου δὲ τὰ μὲν ῥήματα μάχομαι, ἀσπάζομαι, δέχομαι, εἶναι ἐπίμεσα=πάρμεσα ἐνεργητικά· τὰ δὲ ἡτῶμαι καὶ εἶτι ἄλλο, εἶναι ἐπίμεσα=πάρμεσα παθητικά, καὶ οὕτως ὡς ὁ λιχανὸς δάκτυλος οὐδέποτε (ὡς ἡ ἔκφρασις τοῦ πολυμαθοῦς Σκαρλ. Βυζαντίου) πλησιάζει τῷ μικρῷ δακτύλῳ, οὕτω τὸ μάχομαι ῥῆμα οὐδέποτε ἐκφράζεται παθητικῶς· καὶ ὡς ὁ παράμεσος δάκτυλος οὐδέποτε πλησιάζει τῷ ἀντιχειρὶ ἦτοι τῷ μεγάλῳ δακτύλῳ, οὕτω καὶ τὸ γίγγομαι ῥῆμα οὐδέποτε ἐκφράζεται ἐνεργητικῶς.

§. 55. Δμκ. Ἐκ τούτων λοιπὸν φαίνεται ὅτι εἶναι δύο εἰδῶν ἐπίμεσα ῥήματα.—Δμτ. Ναί· πλὴν ἀγνοῶ, ἐὰν ἦναι καὶ εἰς περισσώτερα εἶδη, ὡς τὰ μέσα. Κατ' ἐμὲ ὅμως φαίνεται ὅτι ὁ Σκρ. Βυζαντίος, ἴσως καὶ ὅλοι οἱ γραμματικοί, ἡγνόουν καὶ ἀγνοοῦν, ὅτι μόνον ἡ ἔκφρασις τῶν μεταβατικῶν ἐνεργειῶν ἐνῶ ὑπάρχει κατ' εὐθείαν μεταβατικῶς, ἡ ἔκφρασις αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν, ἀντιστρόφως κατ' εὐθείαν μεταβατικῶς, καὶ ἐμμέσως μεταβατικῶς, καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικῶς, εἶναι περιττή, εἰμὴ διὰ ποικιλίαν καὶ βραχυλογίαν.—Δμκ. Δὲν ἐνενόησα τί εἶπατε.—Δμτ. Ἦτοι, ἐνῶ ὑπάρχει ἡ ἔκφρασις τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων, ἡ ἔκφρασις τῶν παθητικῶν, μέσων καὶ ἐπιμέσων, εἶναι περιττή, τὸ ὁποῖον προεἶπομεν· πῶς δὲν ἐνθυμεῖσθε;—Δμκ. Μοὶ φαίνεται ὅτι δὲν θέλει σᾶς κακοφανῆ, ἐὰν σᾶς εἰπῶ ὅτι ὑπερπολὺ προεἶητε εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου, καί, . . .—Δμτ. Καί. . . δὲν ὑπάρχει· οὕτως εἶναι, ὡς λέγω, ἐὰν δὲ ἄλλως, εἰπέτε.—Δμκ. Ὅχι, ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ εἶπω τι· ἀλλ' ἄλλος τις ἴσως δυνηθῆ· διότι ἤδη βλέπω, ὅτι διορθώνετε πάντας τοὺς γραμματικούς.—Δμτ. Ἀπαγε! μῆτε τοὺς πάντας, μῆτε τοὺς μερικούς· ἀλλ' ἀπλῶς λέγω ἐγὼ τὴν ἰδέαν μου φανερῶς, μὴ ὑποκρύπτων αὐτὴν φρονίμως, ὡς ἄλλοι.

§. 56. Δμκ. Τί δ' ἐνοοῦσι μὲ τὴν λέξιν ἀποθετικὰ ῥήματα;—Δμτ. Ὡς δὴθεν ἀπέθεσαν, ἢ ἀπέβαλον, ἢ ἐχάθη ὁ ἐνεργητικὸς τύπος αὐτῶν· διὸ ὁ καθηγητὴς Ἀσώπιος, οὕτω λέγει περὶ αὐτῶν. «Συντακ. μικρ. Κεφ. ιδ'. §. 1. Ὡς αὐτοπαθῆ (ῥήματα) ὀνομάζονται τὰ πάθος μὲν σημαίνοντα, ἀλλ' εἰς ὧ λήγοντα καὶ μὴ ἔχοντα παθητικὸν εἰς μαι· πάσχω φθίω κλπ. Οὕτως ἀποθετικὰ καλοῦνται τὰ εἰς μαι λήγοντα, καὶ μὴ ἔχοντα τύπον εἰς ὧ ἀκροῶμαι ἀσπάζομαι κλπ.» Εἰς τοῦτον τὸν παράγραφον ἀποκαλῶν ὁ καθηγητὴς Ἀσώπιος αὐτοπαθῆ ῥήματα τὰ

πάσχω, φθίνω κλ. οὐδὲν λέγει καθότι τὰ ῥήματα πάσχω, φθίνω, ροσῶ, ἀλγῶ, εἶναι ὅλα ἐνέργεια ἀμετάβατοι καθαροί· οὐδεμία δὲ ἀμετάβατος ἐνέργεια δύναται νὰ ἐκφρασθῆ ἀντιμεταβατικῶς, μήτε ἐμμέσως μήτε ἐπεμμέσως, ὡς εἶπομεν διὰ τὰ ῥήματα πάσχω, φθίνω, εἶναι ὡς τὰ ῥήματα ζῶ, ὑγιαίνω· τὰ δὲ ἀκροῶμαι, ἀσπάζομαι, εἶναι ἐνέργεια μεταβατικά, ἢ ῥήματα ἐνεργητικὰ μεταβατικά. Ὁ δὲ τύπος ω καὶ μαὶ πολλὰ ἀδιάφορον εἶναι παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν, ὡς θέλομεν εἰπῆ. Φαίνεται δὲ ὁ καθηγητῆς Ἀσώπιος ὁμοιον ἔχει τὸ πάθος τῶν ῥημάτων πάσχω, φθίνω, μὲ τὸ πάθος τῶν ῥημάτων, τύπτομαι, ἀγαπῶμαι, ποιούμαι, τιμῶμαι· ἀλλὰ πόρρω ἀπέχει ἡ ὁμοιότης αὐτῶν πολλοῦ γε καὶ δεῖ καθότι τὰ κυρίως παθητικά ῥήματα, εἶναι τὰ αὐτὰ καὶ αὐτοπαθῆ, καὶ ἐναλλάξ, τὰ αὐτοπαθῆ ῥήματα, εἶναι τὰ αὐτὰ καὶ κυρίως παθητικά· τὰ δὲ τύπτομαι, ποιούμαι, κλπ. καταχρηστικῶς ὀνομαζόνται παθητικά, ἐνῶ εἶναι ἐνέργεια κατ' εὐθείαν μεταβατικά ἀντιστρόφως ἐκφραζόμεναι.

§. 57. Εἶτα λέγει· α §. 2. Ἐκ τῆς παραθέσεως πρὸς τὰ μέσα, ἐκ τῆς παραθέσεως πρὸς ἄλλων Γλωσσῶν ῥήματα (ἴδε 30. Σημ.) καὶ ἐκ πολλῶν τεκμηρίων εἰκάζεται ὅτι τὰ ἀποθετικά ῥήματα ἀνέκαθεν ἦσαν πλήρη καὶ ἐντελῆ μέσα, ἔχοντα καὶ τύπον εἰς ω ἐπὶ μεταβατικῆς ἐνεργείας· αἰδέσασθαι, καὶ αἰδέσαι, ὀσφρήσασθαι, καὶ ὀσφρῆσαι, ἀπολογῆσθαι, καὶ ἀπολογῆσαι, κτλ. μετέπειτα δὲ ἀποβαλόντα τὸν ἐνεργητικὸν τύπον ἐγένιναν παθητικά.» Εἰς τοῦτον τὸν παράγραφον ὁ καθηγητῆς Ἀσώπιος ἄνευ ὀρθότητος εἰκάζει περὶ τῶν ἀποθετικῶν δῆθεν ῥημάτων, ὅτι ἀνέκαθεν ἦσαν πλήρη καὶ ἐντελῆ μέσα· καθότι τὰ ῥηθέντα ῥήματα, ὡς καὶ τὰ κτᾶσθαι, χρᾶσθαι, κλπ. εἶναι ὅλα ἐνεργητικὰ μεταβατικά, ἐκτὸς τοῦ ἀπολογῆσθαι, οὐδετέρου, ἦτοι ἐνέργεια μεταβατικά, καὶ ὡς μεταβατικά ῥήματα ἐκφραζόνται καὶ ἐμμέσως· μήτε δὲ ἐγένιναν παθητικά, μήτε ἀπέβαλόν τι. Ἀδιάφορον δὲ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν, ἐὰν ἐνεργεία τις δὲν εἶναι εἰς τύπον ω, καὶ εἶναι εἰς τύπον μαὶ· οἶον, κτῶμαι τὸν οἶκον· χρῶμαι τῷ πλούτῳ· αἰδοῦμαι σε· ὀσφραίνομαι τῆς ὀσμῆς ἢ—ἢ· ἀπολογοῦμαι περὶ τῆς κατηγορίας. Ὅθεν ἦσαν καὶ εἶναι καὶ θέλουσιν εἶσθαι ἐνέργεια μεταβατικά· οἱ δὲ Ἑλληνες μεταχειρίζονται τὴν μεταβατικὴν ἐνεργειαν καὶ εἰς τύπον ω καὶ εἰς τύπον μαὶ. Λέγων δὲ ὁ καθηγητῆς Ἀσώπιος «ὡς ἐκ τῆς παραθέσεως πρὸς ἄλλων Γλωσσῶν ῥήματα..» μὲ τοῦτο ἐξάπαντος ἐμελλε νὰ εἰπῆ τι περὶ τῶν ῥημάτων τῶν ξένων Γλωσσῶν, ἀλλὰ παρῆλθε τοῦτο ἐν σι-

ωπῆ. Τοῦτο δὲ τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ εἶπη, ἴσως ἤθελεν εἶσθαι ὀρθόν· καθότι ὅλα τὰ ῥήματα, ἦτοι ὅλαι αἱ ἐνέργειαι ὅλων τῶν Γλωσσῶν ὁμοίαι εἶναι, καὶ τῆς αὐτῆς ιδιότητος.—Δμκ. Ὅλων τῶν Γλωσσῶν τὰ ῥήματα ὁμοία εἶναι!—Δμτ. Ὅχι ὁμοία, ἀλλὰ τὰ ΛΥΤΑ. Λέγων δὲ ὁ καθηγητῆς Ἀσιώτιος, ὅτι τὰ ἀποθετικά ῥήματα ἀνέκαθεν ἦσαν πλήρη καὶ ἐντελῆ μέσα τί ἐννοεῖ; ἀγνοῶ· καθότι ὅποια ὀνομαζέει πλήρη καὶ ἐντελῆ μέσα· καὶ ὅποια τίς ἐστὶν ἡ πλήρης καὶ ἐντελής μεσότης τῶν μέσων ῥημάτων, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω. Ἐκ ταύτης δὲ τῆς ἐκφράσεως αὐτοῦ ἐννοεῖται σαφῶς, ὅτι ταῦτα τὰ ῥήματα ὑπάρχουσι ῥήματα μέσα οὐ πλήρη καὶ οὐκ ἐντελῆ· καὶ καθὼς ἐν ποτήριον ὕδατος (ἴδε 31. Σημ.) ὅταν ἦναι ἐνός δακτύλου ἄδειον, εἶναι οὐ πλῆρες· καὶ καθὼς ἐν φόρεμα, ὅταν ἔχη μίαν μόνον χειρίδα ἢ περισκελίδα, εἶναι οὐκ ἐντελής· οὕτω φαίνεται, καὶ ἐκ τῶν μέσων ῥημάτων ὑπάρχουσι τινὰ μὴ ἔχοντα πλήρη καὶ ἐντελῆ τὴν μεσότητα, ἦτοι, ἢ ἐπάνω ἐνός-δύο δακτύλων εὐρίσκονται τῆς μεσότητος, ἢ κάτω· ἢ δεξιῶς, ἢ ἀριστερῶς· ἢ ἐνδοτέρω, ἢ ἐξωτέρω· ἢ ἔχουν ἐλλειπές τι τῆς μεσότητος.

§. 58. Δμκ. Βλέπω, πάλιν ἐξήφθητε ὑπὸ τοῦ ζήλου ὑμῶν ὑπὲρ τῶν παλαιότερων γραμματικῶν Ἑλλήνων.—Δμτ. Σὰς εἶπον ὅπως καὶ ὑπὲρ τῶν νεωτέρων· ἀλλὰ σὰς λέγω βεβαίως, μοὶ κακοφαίνεται εἰς ἄκρον, διότι οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ Ἕλληνες ἐπιχειρήσαντες νὰ διορθώσωσι τοὺς πρὸ αὐτῶν γραμματικούς, ὑπέπεσον καὶ οὗτοι εἰς περισσοτέρας ἀνορθολογίας, ὠρίσαντες τὸ ῥῆμα σύνδεσμον, βαίνοντες ἐπὶ τοῖς ἔχνεσι τῶν Γερμανῶν τερατολογούντων κατὰ τοῦτο. Ἰδοὺ ὅμως οἱ Γάλλοι γραμματικοί, κατ' ἐμέ, βαδίζουσι πολλὰ πλησίον εἰς τὸ ὀρθότερον, λέγοντες ὅτι εἶναι EN MONON RHMA, καὶ ὅτι παθητικὸν ῥῆμα δὲν ὑπάρχει, ὡς λέγω καὶ γὰρ ὅτι πᾶν ῥῆμα ENERGEIAN σημαίνει. Οἱ παλαιοὶ δὲ γραμματικοὶ Ἕλληνες, λέγοντες ΕΠΙΜΕΣΑ ῥήματα, βεβαίως, βεβαίως ἐνενοῦν ἐν τι· καθότι ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴ ἐνενοῦν ἐν τι περὶ τῆς λέξεως ΕΠΙΜΕΣΟΝ. Αὐτὴ δὲ ἡ λέξις δὲν εἶναι φλυαρία· ὅθεν εἰάν δὲν ἐνενοῦν ἄλλως, ἐξάπαντος ἐνενοῦν ὡς ἐγώ. Τὸ δὲ λάθος τῶν παλαιῶν, κατ' ἐμέ, εἶναι, διότι δὲν ἐξεφράσθησαν σαφῶς περὶ τῶν μέσων καὶ ἐπιμέσων ῥημάτων· ἴσως ὅμως στοχαζόμενοι ὅτι καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν ἤθελον ἐννοεῖ, ὡς αὐτοὶ οἱ ἴδιοι· δηλ. ὅτι τὸ ῥῆμα ENERGEIAN σημαίνει (ἴδε 32. Σημ.) (ἀφίσωμεν τὸ πάθος κατὰ μέρος). Ὅθεν, μέσον καὶ ἐπίμεσον ῥῆμα, λέγοντες, δὲν ἐνενοῦν ἀπλῶς μέσον καὶ ἐπίμεσον ῥῆμα, ἀλλὰ τὴν ΕΠΙΜΕΣΟΣ καὶ ΕΠΕΠΙΜΕΣΟΣ μεταβατικὴν ENERGEIAN.

Ἐκ τούτου δὲ ἴσως δῆλον ὅτι τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα, τινὲς ἢ πολλοί, ἐκάλουν μεταβατικὸν ῥῆμα. Μεταβατικὸν δὲ ῥῆμα τι θέλει νὰ εἰπῆ;—**ΕΝΕΡΓΕΙΑ** μεταβατική.—**ΕΝΕΡΓΕΙΑ** δὲ μεταβατικὴ τι θέλει νὰ εἰπῆ;—**ΕΝΕΡΓΕΙΑ** μεταβιβάζουσα καὶ ὄχι μεταβαίνουσα, ἦτοι τὸ ὑποκειμένον μεταβιβάζει δι' αὐτῆς τὸ ἀποτέλεσμα πράξεώς τινος, ἢ τι ὄν, ἐπὶ τὸ ἀντικείμενον ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἥπερ λέγεται **ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ** μεταβατικὴ **ΕΝΕΡΓΕΙΑ** ἢ **ΜΕΣΟΝ ΕΤΕΡΟΥ** ὑποκειμένου ἢ **ΜΕΣΟΝ ΕΑΥΤΟΥ**, ἐννοουμένου δῆθεν ὡς ἐτέρου ὑποκειμένου **κατ' ἔμφασιν** ἢ **κατὰ ποικιλίαν**, ἥτις λέγεται **ΕΜΜΕΣΩΣ** μεταβατικὴ **ΕΝΕΡΓΕΙΑ** ἢ **ΜΕΣΟΝ ΕΤΕΡΟΥ** ὑποκειμένου καὶ τούτου πάλιν **ΜΕΣΟΝ ΕΤΕΡΟΥ**, ἥτις λέγεται **ΕΠΗΜΕΣΩΣ** μεταβατικὴ **ΕΝΕΡΓΕΙΑ**. Διὸ οἱ παλαιότεροι γραμματικοὶ Ἑλληνες δὲν εἶναι τοσοῦτον ἀπορρίπτεοι.

§. 39. Δμκ. Ναί· ἐκεῖνοι μὲν δὲν εἶναι τοσοῦτον ἀπορρίπτεοι, ἀλλὰ καὶ οἱ νεώτεροι δὲν εἶναι ἀξιόμειπτοι· καθότι ἐξιχνίασαν καὶ ἐξηκρίθωσαν πολλὰ ἰδιώματα τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης.—Δμτ. Βεβαίως οὕτως εἶναι· ἀλλ' οἱ νεώτεροι (ἀγνοῶ ἐὰν καὶ οἱ πρὸ τούτων) ἀποκαλοῦντες ῥήματα ἀποθετικά τὰς ἐνεργείας, *αἰδέσθαι, ἐσφραγίσθαι*, κλπ. διότι ἀπέβαλον δῆθεν τὸν τύπον *ω* καὶ εὐρίσκονται εἰς τύπον *μαι*, δὲν λέγουν ὀρθῶς καθότι τι ἔγεινεν ὁ τύπος *ω*;—Δμκ. Τι θέλετε νὰ εἰπῆτε με τοῦτο;—Δμτ. Με τοῦτο, τοῦτο θέλω νὰ εἰπῶ ὅτι οἱ Ἑλληνες, ἢ ὅτι ἐκ διαφόρων ἔθναριων συγκείμενοι, ἢ ὅτι ὀλιγίστην φροντίδα ἔχοντες, ἐὰν τὰ ῥήματα ἦτοι αἱ ἐνεργεῖαι αἱ τε μεταβατικαὶ κατ' εὐθείαν καὶ αἱ ἀντιμεταβατικαί, εἶχον ἀνάγκην ἰδιαίτερου τύπου ἄνευ ἐξαιρέσεως εἰς διαστολήν αὐτῶν, μετεχειρίζοντο ἀδιαφόρως καὶ τοὺς δύο τύπους εἰς ἔκφρασιν αὐτῶν· ἐπειδὴ ἢ μία καὶ μόνη ἀπλή ὑπαρκτικὴ ἐνέργεια εἶναι εἰς τὰς συνθέτους ἐνεργείας προφέρεται διαφοροτρόπως, ἦτοι, *αν, αναι, ασθαι, ειν, (εἶναι) εισθαι, εναι, εσθαι, ηναι, ησθαι, οναι, ουν, ουσθαι, υναι, υσθαι*· ὡς *νικ-ᾶν, ἰστ-ἄναι, ἐπίστ-ασθαι, τύπτ-ειν, ἀπολογ-εἶσθαι, τιθ-ἔναι, σκέπτ-εσθαι, χρ-ῆναι, χρ-ῆσθαι, διδ-όναι, χρυσ-οῦν, δηλ-οῦσθαι, δεικ-ῆναι, πηγν-υσθαι*. Ὅθεν αἱ ἐνεργεῖαι πᾶσαι αἱ μεταβατικαί, αἱ καταλήγουσαι εἰς *μαι*, δύνανται νὰ ὦσιν αἱ αὐταί, ὡς ἐὰν εἶχον κατάληξιν εἰς *ω*· διότι ἢ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν ἐκφράζεται εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, καὶ εἰς τὸν *ω* καὶ εἰς τὸν *μαι*· οἶον, *ἀπολογεῖν*, (ἐὰν ὑπάρχη) *ἀπολογεῖσθαι*· *ὄρναι, ὄρναισθαι*· *πορεύειν, πορεύεσθαι*· καὶ *χαίρειν, χαίρεσθαι*· ὡς καὶ εἰς τὴν καθομιλουμένην Ἑλληνικὴν· οἶον, *κινῶ, κινῶμαι*· στέ-

ὅτι οὐδέτερα ῥήματα, μέσα, ἐπίμεσα, καὶ παθητικά, δὲν ὑπάρχουν πραγματικῶς εἰς οὐδεμίαν Γλωσσάν, μέσον δὲ καὶ ἐπίμεσον καὶ παθητικόν, εἶναι τρόποι τῆς ἐκφράσεως τοῦ μεταβατικοῦ ῥήματος, ἤτοι τῆς μεταβατικῆς ἐνεργείας· ὅτι ὅλων τῶν Γλωσσῶν αἱ ἐνεργεῖαι εἶναι αἱ αὐταί, ὁμοίως καὶ τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶναι τὰ αὐτά, ἤτοι ΟΝΟΜΑ, ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΤΡΟΠΟΣ, τρία φυσικῶς, καθότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ αὐτοῦ εἶδους εἶναι· ὅτι ῥῆμα σημαίνει ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ (ἐνδελέχειαν) κυρίως· ὅτι ἡ ἐνέργεια ἔχει δύο διαθέσεις μόνον, μεταβατικὴν καὶ ἀμετάβατον· ὅτι τὸ ὑποκείμενον δὲν δύναται ἵνα μεταβιβάσῃ τι ὄν, ἢ ἀποτέλεσμά τι πράξεώς τινος ἐπὶ τὸ ἀντικείμενον, εἰμῆ διὰ τῆς ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ· ὅτι πᾶν ὄν ἔχει ΟΝΤΟΤΗΤΑ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ (ΔΙΗΝΕΚΕΙΑΝ) αὐτῆς, καὶ ΤΡΟΠΟΝ αὐτῶν, καὶ οὐδὲν ἄλλο· καὶ ὅτι, τέλος, οἱ λόγοι ἐπενοήθησαν ἵνα ἐκφράσωσι τὴν ὄντοτητα, τὴν ἐνέργειαν καὶ τὸν τρόπον τῶν ΟΝΤΩΝ ἢ ΠΡΟΣΩΝΤΩΝ, δίδω τέλος τῇ Διατριβῇ καὶ τῷ Θεῷ δόξαν.

Τ Ε Λ Ο Σ .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΔΙΑΤΡΙΒΗΝ.

—ο—

1. Σημ. σλδ. 3. σχ. 5. «Εἰς μίαν Γραμματικὴν.» Τὴν Τερψιθεάν ὑπὸ Ν. Δούκκ.

2. Σημ. σλδ. 3. σχ. 8. «Ἀκούετε βαρβαρότητα Ἀραβικὴν!» Κατ' εἰρωνείαν ὁ λόγος, ἐναντίον τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου πεπαιδευμένου, ὡς προλεγ. σλδ. ἡ ἀποκαλέσαντος τοὺς Ἀραβας βαρβάρους, ἐχούσης τῆς Γλώσσης αὐτῶν τρία μέρη τοῦ λόγου, καὶ ὀνομαζόντας τὸ ῥῆμα Ἐνέργειαν.

3. Σημ. σλδ. 3. σχ. 34. «Ἐὐ καὶ ὕστερον!». Φράσις αὕτη τῶν Ἑλλήνων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας· ἡ δὲ φράσις αὕτη σημαίνει, ἐάν δηλ. παρατεθῆ ὁ ὑπὸ τῶν ἄλλων ὀρισμὸς τοῦ ῥήματος, τί θέλει γίνεαι ὕστερον; ἐννοουμένου τοῦ, ὅτι τὸ ῥῆμα θέλει μείνει ἄνευ ὀρισμοῦ· διότι καὶ τὰ δύο διαλεγόμενα πρόσωπα ἔμαθον τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν μέχρι τοῦ τύπτω, τύπτεις. Ὅθεν δὲν ἦσαν οὐδόλως ἱκανὰ νὰ δώσωσιν ὀρισμὸν εἰς τὸ ῥῆμα. Ἡ δὲ λέξις εὐ, εἶναι ἀντὶ τοῦ εὐ (καλῶς)· ὅθεν καὶ ἐπὶ κλήσεως εὐ Ἰωάννη! ἀντὶ ἀκαλῆ Ἰωάννη!.

4. Σημ. σλδ. 6. σχ. 8. «Τὴν μὲν ἐπὶ τῇ ψυχῇ τέχνην». Πλάτ. Γοργίας.

5. Σημ. σλδ. 8. σχ. 32. «Μῆτε ἐνέργειαν μῆτε πάθος». Οἱ λέγοντες τὸ οὐδέτερον ῥῆμα, μῆτε ἐνεργητικὸν μῆτε παθητικόν, ὅλοι οἱ γραμματικοὶ Ἕλληνες, ὡς καὶ ὅλοι οἱ γραμματικοὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, ὅχι ὅτι δὲν ἐνενοοῦν καὶ δὲν ἐννοοῦσιν ὅτι τὸ οὐδέτερον ῥῆμα δὲν σημαίνει ἐνέργειαν (ἐργασίαν κυριολεκτικῶς), ἀλλ' ὅτι δὲν εἶναι μεταβατικόν. Ἐγὼ ὅμως ἐκλαμβάνα ἐπίτηδες τὰς λέξεις κατὰ τὴν κυρίαν σημασίαν αὐτῶν, ἵνα ἀποδείξω σαφεστέρως τὴν γνώμην μου.

6. Σημ. σλδ. 9. σχ. 2. «Υπὸ τοῦ Πλάτωνος». Πλουτάρχ. Ἀποφθ.

7. Σημ. σλδ. 9. σχ. 27. «Τρεῖς λέξεις». Τρεῖς λέξεις μὲν, ἀλλὰ τριῶν εἰδῶν λέξεις χρειάζονται ὄχι δὲ πρὸς ἀπαρτισμὸν προτάσεως, ἀλλ' εἰς ἔκφρασιν τῶν τριῶν συστατικῶν παντὸς ἐκάστου ὄντος ἢ Προσόντος, (ὅπερ καὶ ἰδιότης καλεῖται) ἤτοι τὴν Ὀντότητα αὐτοῦ, τὴν Ἐνέργειαν τῆς Ὀντότητος αὐτοῦ, καὶ τὸν Τρόπον τῆς Ὀντότητος καὶ τῆς Ἐνεργείας αὐτοῦ, ἢ ἀπλῶς ἢ συνθέτως.

8. Σημ. σλδ. 10. σχ. 23. «Τὸ κατηγορούμενον». Δὲν εἶναι ἀνάγκη κατηγορουμένου, δηλ. ποιότητος ἢ ἰδιότητος εἰς τὸν λόγον, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη λέξεως νὰ ἐκφράσῃ τὸ κατηγορούμενον, δηλ. τὴν ποιότητα ἢ ἰδιότητα τοῦ ὄντος· διότι ἐὰν ὑπάρχῃ διὰ τῆς φύσεως ἐν τῷ ὄντι ἢ ἰδιότης ἢ τὸ Προσὸν ἐκεῖνο, δύναται νὰ ἐκφράσῃ αὐτὸ ὁ λόγος· ἐὰν ὅμως δὲν ὑπάρχῃ, ποτὲ δὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ αὐτὸ ὁ λόγος.

9. Σημ. σλδ. 11. σχ. 6. «Σύνδεσμος». Παντελῶς δὲν ἐδυνήθην νὰ ἐννοήσω ἐπὶ τίνι βασιζόμενοι οἱ περὶ τὸν αἰοιδίμον Γεννάδιον ὠρίσαντο τὸ ῥῆμα σύνδεσμον!!! «Σύνδεσμος ῥῆμα δηλ. οὐσιαστικὸν ἢ ὑπαρκτικόν, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς συνδέει». Διὰ τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς δὲν συνδέει ποτέ, μῆτε δύναται νὰ συνδέσῃ τὴν Ἰδιότητα τοῦ ὄντος μετ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ φύσις ἐνέθεσεν εἰς τὸ ὄν, ἤτοι εἰς τὸ ῥόδον τὴν Ἰδιότητα τῆς εὐωδίας· ὅθεν ἢ εὐωδία, εἶναι μὲν Ἰδιότης τοῦ συνθέτου ὄντος ῥόδου, ἀλλ' ἢ ὑπαρκτικὴ λέξις ἔστι δὲν συνδέει μῆτε ὁ νοῦς δι' αὐτῆς, τὴν Ἰδιότητα τῆς εὐωδίας μετὰ τοῦ ῥόδου, μῆτε δύναται νὰ συνδέσῃ. Ὅθεν εἰς τὴν πρότασιν «τὸ ῥόδον ἔστιν εὐωδὸς» ἢ λέξις ἔστιν δὲν συνδέει τὴν εὐωδίαν μετὰ τοῦ ῥόδου, ἥτις ἐνυπάρχει αὐτῷ, ἀλλὰ σημαίνει τὸ Διηνεκές, τὸ Ἀδιάκοπον τῆς Ὀντότητος τῆς εὐωδίας εἰς τὸ ῥόδον, καὶ ὄχι ἄλλο τι. Διὸ ἐν Ἀθήναις εὐρισκόμενος ἠρώτησά τινας καθηγητὰς καὶ διδασκάλους, εὐκαιρίας συμπεσοῦσης, περὶ τοῦ νέου ὀρισμοῦ τοῦ ῥήματος «σύνδεσμος», οἵτινες μοὶ ἀπεκρίθησαν ὅτι καὶ οὗτοι δὲν ἀποδέχονται τοῦτον τὸν ὀρισμὸν, ἀλλ' οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ κατ' αὐτοῦ. Ἐκ τούτου δὲ φαίνεται ὅτι οἱ νῦν ἐν Ἀθήναις πεπαιδευμένοι τοῦ ἔθνους ἡμῶν, τοσοῦτον ἀκολουθοῦσι κατ' ἔχνη τοῖς Γερμανοῖς κατὰ πάντα, ὥστε ἀναφανδὸν φαίνεται ὅτι οἱ Γερμανοὶ ὀδηγοῦσιν αὐτούς. Τοσαύτην δὲ ὑποψίαν ἔχουσι καὶ δειλίαν ἐν ταῦτῳ, ὥστε, ἵνα μὴ φανῶσι μῆτε κἄν ὑποπτεῖσθαι ὅτι δὲν εἶναι ὀπαδοὶ τοῦ Γερμανικοῦ συστήματος, ἀποφεύγουσι μετὰ μεγάλης προφυλάξεως τὴν συνδιάλεξιν μετ' ὁποιοῦδήτινος περὶ τίνος νοήματος περιόδου ἢ σημασίας τίνος λέξεως τῆς Ἑλληνι-

κῆς Γλώσσης, ἐναντίον τοῖς Γερμανοῖς, ὡς και περὶ τῶν ῥημάτων· διότι ἐκ τῆς Γερμανικῆς πολυμαθείας αὐτῶν ὀδηγούμενοι δοξάζουσι ὅτι, ὅστις ἤθελε φανῆ ἐναντίον τοῦ Γερμανικοῦ συστήματος, δὲν εἶναι σοφός. Ἐκ τούτου δέ, ἐκ τῶν δεκατριῶν καθηγητῶν και πεπαιδευμένων εἰς Ἑλλάδα πρὸς τοὺς ὁποίους ἐνεφανίσθη, οὐδεὶς κατεδέχθη καὶ νὰ μὲ ἀκούσῃ ἐρωτῶντα αὐτοὺς περὶ τῶν μέσων και ἐπιμέσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ἴσως ὅμως και ὡς βλάκα. Φαίνεται δὲ ὅτι συνέθετο μεταξὺ αὐτῶν ὅτι, ὅστις ἤθελε φανῆ ἐναντίος τοῦ Γερμανικοῦ συστήματος ἀποσυνάγωγος θέλει γείνει ἐκ τῆς χορείας τῶν σοφῶν (ἦτοι ἐκ τῆς ἀπολαβῆς Δραχμῶν).

10. Σημ. σλδ. 13. σχ. 13. «Ἐν τινι καταστάσει». Ἐγὼ λέγω ἀρκετῶς περὶ τούτου· ἄς εἰπῇ δ' ἔτι και ἄλλος ὅστις θέλει.

11. Σημ. σλδ. 13. σχ. 20. «Αὐτὸ ἐνεργεῖ και αὐτὸ πάσχει, και διὰ τοῦτο λέγεται μέσον.» Παντελῶς δὲν ἐδυνήθη νὰ ἐνοήσω διὰ τίνα αἰτίαν οἱ γραμματικοὶ Ἑλληνες ὠνόμασαν ῥήματά τίνα, μέσα· (διότι ἴστανται μεταξὺ τῶν ἐνεργητικῶν και τῶν παθητικῶν;) Ἐὰν ὅμως ὅτι δῆθεν «τὸ αὐτὸ (ὑποκείμενον) ἐνεργεῖ και τὸ αὐτὸ πάσχει» εἶναι κατ' ἐμὲ λάθος· διότι ἐγὼ λέγω ὅτι εἰς ὅλα τὰ μεταβατικὰ ῥήματα δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὸ ὑποκείμενον και ἐφ' ἑαυτό, και τότε εἰς ὅλα τὰ μεταβατικὰ ῥήματα τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ και τὸ αὐτὸ πάσχει. Ὅθεν ὅλα τὰ μεταβατικὰ ῥήματα πρέπει νὰ ἦναι μέσα· διὸ παντελῶς δὲν ἐνοῶ διὰ τίνα αἰτίαν ὠνομάσθησαν μέσα, ἐκτὸς τῆς αἰτίας τὴν ὁποίαν στοχάζομαι ἐγώ.

12. Σημ. σλδ. 14. σχ. 20. «Ἐν μόνον ἢ δύο θέλου ἔχει τὸν τόπον αὐτῶν;» Τοσοῦτον εἶναι δὺσπιστα και τὰ δύο διαλεγόμενα πρόσωπα περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς παρουσίας Διατριβῆς ἕνεκα τῆς ἀμαθείας αὐτῶν, ὥστε ἀμφιβάλλουσι προσέτι και εἰς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶπον ἄλλοι ὀρθῶς, μήπως μεταλέγοντες ταῦτα οὗτοι μετατραπῶσιν εἰς ἄνορθα.

13. Σημ. σλδ. 19. σχ. 15. «Δὲν ὑπάρχει πραγματικῶς εἰμὴ ἐν ῥῆμα τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ῥῆμα εἶναι.» Εἰς τὸ νὰ ἐνοήσω ὅτι EN MONON ONOMA ὑπάρχει τὸ ὑπαρκτικὸν ON, ὡς και ΕΙΣ ΜΟΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ὑπάρχει, ὁ ὑπαρκτικὸς ΩΣ, εἴτε ὀρθῶς, εἴτε ἀνόρθως, ὠδηγήθη ὑπὸ τῶν γραμματικῶν τούτων Μ. Νοέλ και Μ. Σαπσάλ, και χρεωστῶ πρὸς αὐτοὺς μεγίστην εὐγνωμοσύνην καθότι αὐτοὶ οἷτοι ἀπεφάνθησαν πρῶτον, (ἀγνοῶ ἐὰν ἄλλοι) ὅτι ἐν μόνον ῥῆμα ὑπάρχει τὸ ὑπαρκτικὸν ΕΙΝΑΙ, τὰ δὲ ἄλλα ῥήματα εἶναι σύνθετα· καθότι ἡ γνώμη αὐτῶν, ὡς και ἡ γνώμη μου,

συμφωνοῦσι μετὴν φύσιν. Ἐνεκα τούτου δὲ καὶ γὰρ ἀποφαίνομαι ἐν τῇ Διατριβῇ, ὅτι καὶ EN MONON ONOMA ὑπάρχει τὸ ὑπαρκτικὸν ON, τὰ δὲ ἄλλα ὀνόματα εἶναι σύνθετα, ὡς καὶ EIS MONOS ΤΡΟΠΟΣ ὑπάρχει, ὁ ὑπαρκτικὸς ΩΣ, οἱ δὲ ἄλλοι τρόποι εἶναι σύνθετοι. Ὅθεν ἐὰν ἀποδεχθῆ ἡ γνώμη τῶν Μ. Νοέλ καὶ Μ. Σαποῦλ, ἀνάγκη εἶναι ἐξάπαντος νὰ ἀποδεχθῆ καὶ ἡ γνώμη μου· διότι, ὅπως εἰς πᾶν σύνθετον ῥῆμα εὐρίσκεται τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα ΕΙΝΑΙ ὑπὸ διαφόρους προφοράς, οὕτω καὶ εἰς πᾶν σύνθετον ὄνομα εὐρίσκεται τὸ ὑπαρκτικὸν ὄνομα ON ὑπὸ διαφόρους προφοράς· ὡς καὶ εἰς πάντα σύνθετον τρόπον εὐρίσκεται ὁ ὑπαρκτικὸς τρόπος ΩΣ, ἢ ἐνοουμένως, ἢ μετεσχηματισμένως, ἢ ῥητῶς προφερόμενος. Ἐὰν δὲ ἀπορρίφθῃ ἡ γνώμη τῶν Γάλλων γραμματικῶν τούτων, ἄς ἀπορρίφθῃ καὶ ἡ ἐδική μου.

14. Σημ. σλδ. 21. σχ. 3. α. Ἐπομένως τὸ ἐπίθετον ῥῆμα ἐκτὸς τῆς καταφάσεως σημαίνει ἐνεργεῖαν. ἂν Ἀπορῶ μεγάλως, πῶς οὗτοι οἱ ἀξιοτίμοι ἄνδρες δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἐννοήσωσιν ἐντελῶς ὅτι τὸ ῥῆμα ΕΙΝΑΙ, ὅταν ἦναι μόνον σύνθετον ἐκφράζει Ἐνεργεῖαν, ὡς τύπτ-ειν, τρέχ-ειν, ὅταν δὲ ἀπλοῦν, ὅχι καθότι, κατ' ἐμέ, φαίνεται καθαρῶς, καὶ ἀπλοῦν ὅταν ἦναι, πάλιν Ἐνεργεῖαν σημαίνει· διότι ἐὰν ἀπλοῦν δὲν δύναται νὰ σημαίνῃ Ἐνεργεῖαν, πῶς σύνθετον δύναται νὰ σημαίνῃ; Τὸ ῥῆμα οὖν ΕΙΝΑΙ ἐκφράζει τὴν Ἐνεργεῖαν, ἦτοι τὸ Διηνεκὲς τῆς Ὀντότητος τῶν ἰδιοτήτων=ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ, τύπτ- και τρέχ-, αἱ δὲ λέξεις τύπτ- και τρέχ- δὲν δηλοῦσιν ἄλλο, εἰμὴ ἰδιότητά τινα, ἀπροσδιορίστως ὁμως, ἢ ΠΡΟΣΟΝ τι τῷ ΟΝΤΙ, τὸ ὅποσον τοῦτο ΠΡΟΣΟΝ ὑποτίθεται ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ON. Ὅθεν ὑποτιθέμενον τὸ ΠΡΟΣΟΝ τύπτ-ὡς ON, ἔχει Ὀντότητα ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗΝ, Ὀντότητα ΔΙΗΝΕΚΗ, καὶ Ὀντότητα ΤΡΟΠΟΥ, πλὴν τὸ ὑποτιθέμενον ΠΡΟΣΟΝ ὡς ON, ὡς δὲν ὑπάρχει ἰδίως, οὕτω καὶ δὲν δύναται νὰ ἐκφρασθῇ ἰδίως, εἰμὴ διὰ τῆς Ὀντότητος, Ἐνεργείας, καὶ Τρόπου τοῦ ἀπλοῦ Ὀντος. Διὰ τοῦτο ὅταν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ Προσὸν τύπτ- ὡς ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ, λέγεται ΤΥΠΤ-ΟΝ (τύψις), τὸ οὐσιαστικὸν τῆς τύπτ- πράξεως· ὅταν ὡς ΕΝΕΡΓΕΙΑ, λέγεται ΤΥΠΤ-ΕΙΝ· ὅταν δὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ὡς ΤΡΟΠΟΣ, λέγεται ΤΥΠΤ-ΩΣ, ἢ ΤΥΠΤ-ΙΚΩΣ. Ἐὰν ὁμως ἐκλαμβάνωσιν ὅτι ἡ λέξις ΕΙΝΑΙ καταφάσκει τὴν ἐργασίαν, τότε λαμβάνουσιν ὄλως καθότι τὴν ἐργασίαν δὲν καταφάσκει ἡ λέξις ΕΙΝΑΙ, ἀλλ' αἱ ἴδιαι λέξεις τῆς ἐργασίας, ἦτοι αἱ λέξεις τύπτ- και τρέχ-. Φαίνεται ὁμως ὅτι οἱ γραμματικοὶ οὗτοι λέγοντες α τὸ ἐπίθετον ῥῆμα, ἐκτὸς τῆς καταφάσεως, ἐκφράζεται ἢ πράξιν τινα ἐνεργουμένην ὑπὸ τοῦ

υποκειμένου, ὡς *τύπτειν, τρέχειν*, ἢ κατάστασιν τινὰ τοῦ υποκειμένου ὡς *υπάρχειν, κοιμᾶσθαι*, ἢ Γαλλικὴ λέξις *action* δὲν σημαίνει ἐκεῖνο τὸ ὅποιον σημαίνει ἢ Ἑλληνικὴ λέξις Ἐνέργεια. Ἴσως δὲ καὶ ὄλων τῶν ἄλλων Γλωσσῶν τῆς Εὐρώπης ἢ λέξις ἥτις ἐκφράζει τὴν Ἑλληνικὴν λέξιν Ἐνέργειαν, δὲν σημαίνει ἐκεῖνο τὸ ὅποιον σημαίνει ἢ Ἑλληνικὴ λέξις αὕτη καθότι οἱ γραμματικοὶ οὗτοι λέγοντες «*πράξιν τινὰ ἐνεργουμένην ὑπὸ τοῦ υποκειμένου*» ἐννοοῦσιν ὅτι *πράξις* τις ἐνεργεῖται ἢτοι ἐργοποιεῖται ὑπὸ τοῦ υποκειμένου· διὸ καὶ εἶπον «*κατάστασιν τοῦ υποκειμένου*» ὡς δῆθεν ἢ *κατάστασις* δὲν ἐνεργεῖται ἢτοι δὲν ἐργοποιεῖται ὑπὸ τοῦ υποκειμένου. Ἡ Ἑλληνικὴ ὅμως λέξις, Ἐνέργεια, διττὴν σημασίαν ἔχει, ἢτοι σημαίνει καὶ τὴν ιδιότητα τῆς ἐνεργείας = ἐργασίας, ὡσαύτως σημαίνει καὶ τὸ Διηνεκές, Ἀδιακόπον, πάσης καταστάσεως καὶ πάσης πράξεως τοῦ υποκειμένου· διὸ τὸ ῥῆμα *ἐνεργεῖν*, δὲν σημαίνει μόνον τὸ ἐργάζεσθαι, ἢτοι τὸ εὐρίσκεσθαι εἰς ἐργασίαν, ἀλλὰ σημαίνει φιλοσοφικῶς καὶ τὴν Ἀδιακοπίαν, Ἐντελέχειαν ἢ Ἐνδελέχειαν, Διάρκειαν, Συνέχειαν ἢτοι τὸ εὐρίσκεσθαι Ἀδιακόπως, Διηνεκῶς, Ἐντελεχῶς, Ἐνδελεχῶς, Διαρκῶς, Συνεχῶς *τι οὐκ εἰς τινὰ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ αὐτοῦ, ἢ εἰς τινὰ ΠΡΑΞΙΝ αὐτοῦ*. Ὅθεν «*πράξιν τινὰ ἐνεργουμένην ὑπὸ τοῦ υποκειμένου*» ἢ λέξις *ΕΝΕΡΓΟΥΜΕΝΗΝ*, δὲν σημαίνει *πράξιν τινὰ ἐργοποιουμένην ὑπὸ τοῦ υποκειμένου*, ἀλλὰ σημαίνει *πράξιν τινὰ ΑΔΙΑΚΟΠΩΣ, ΔΙΗΝΕΚΩΣ* πραττομένην ὑπὸ τοῦ υποκειμένου, ἢ *κατάστασιν, ἢτοι τὸ υποκείμενον εὐρίσκεται ΔΙΗΝΕΚΩΣ* εἰς τινὰ *πράξιν αὐτοῦ ἢ εἰς τινὰ κατάστασιν αὐτοῦ*· καθότι τὴν ἐργοποίησιν τῶν *τύπτ-* καὶ *τρέχ-* πράξεων τοῦ υποκειμένου, δηλοῦσιν αἱ ἴδιαι λέξεις *τύπτ-* καὶ *τρέχ-*, ὡς καὶ τὸ εὐρίσκεσθαι τὸ υποκείμενον εἰς τὰς *υπάρχ-* καὶ *κοιμ-* καταστάσεις αὐτοῦ, δηλοῦσιν αἱ ἴδιαι λέξεις *υπάρχ-* καὶ *κοιμ-*. Ὅθεν ἢ ὑπαρκτικὴ λέξις *ΕΙΝ* (*ΕΙΝΑΙ*), σημαίνει μόνον καὶ μόνον τὸ Διηνεκές, τὸ Ἀδιακόπον τῆς Ὀντότητος τῶν πράξεων ἢ τῶν καταστάσεων τοῦ υποκειμένου, ἢ συνθέτως, ἢ ἀναλελυμένως· διότι, κατὰ τοὺς Ἀριστοτελικούς φιλοσόφους, ὡς λέγει ὁ λεξικογρ. Σκαρ. Βυζάντιος, ἢ Ἐνέργεια = ἐντελέχεια (ἐνδελέχεια). Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ μὲν Διηνεκές τῶν πράξεων, *ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ*, τὸ δὲ Διηνεκές τῶν καταστάσεων, *ΕΝΔΕΛΕΧΕΙΑΝ* ὀνόμαζον οἱ Ἀριστοτελικοὶ φιλόσοφοι.

15. Σημ. σλδ. 24. σχ. 12. «*Τινὲς γραμματικοὶ ἀποδίδουσι τὸ ὄνομα μεταβατικόν, εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα.*» Οἱ Γάλλοι γραμματικοὶ οὗτοι ἀποφαίνονται, ὅτι τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα προσδιωρίσθη ὑπὸ τινῶν

γραμματικῶν transitif μεταβατικόν. Ἐὰν δὲ ἡ Γαλλικὴ λέξις transitif σημαίνῃ μεταβατικόν, ἤτοι μεταβιβαστικόν, ὀρθή ἢ ἔννοια αὐτῶν. Ἐὰν ὅμως σημαίνῃ μεταβατόν, τότε εἶναι ἀνορθός. Τινὲς ὅμως καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἴσως ἐννοοῦσι τὴν λέξιν μεταβατικόν, ἀντὶ μεταβατόν, ἐκλαμβάνοντες τοῦτο οὕτως· διότι λέγουσι καὶ ῥῆμα ἀμετάβατον. Ὁ πολυμαθὴς ὅμως λεξικογράφος Σκαρ. Βυζάντιος, ἐξήγησε καλῶς τὰς λέξεις, μεταβατικόν καὶ ἀμετάβατον, λέγων α (γραμμα.) ὁ μεταβιβάζων τὴν ἐνέργειαν. Τοῦτο ὅμως εἶναι λάθος· διότι ὁ μεταβιβάζων δὲν μεταβιβάζει τὴν Ἐνέργειαν, ἀλλὰ μεταβιβάζει τι διὰ τῆς Ἐνεργείας.

16. Σημ. σλδ. 24. σχ. 25. α Δὲν ἐννοοῦσιν ἐντελῶς τι λέγουσι. » Περὶ τῆς ἐννοίας τῶν λέξεων τούτων ἤλθομεν εἰς ἀντιλογίαν μετὰ τινος εἰπόντος πρὸς ἐμέ, ὅτι αἱ λέξεις αὗται εἰσιν ὑβριστικάι. Ἐγὼ δὲ ἀντέτεινον εἰς τὴν γνώμην αὐτοῦ, ὡς καὶ ἀντιτείνομαι.—πῶς δύναται (μοι εἶπεν), ἵνα ὁ λέγων μὴ ἐννοῇ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγει; — ἐγὼ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, ὅτι ὁ λέγων ἐννοεῖ μὲν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγει, ἀλλ' ὄχι ἐντελῶς, ἤτοι ἔλλειπῶς· οἶον, τί ἐστὶ ῥῆμα; Ὁ λέγων ὅτι τὸ ῥῆμα εἶναι ἡ βᾶσις τῆς ὁμιλίας ἢ τοῦ λόγου, δὲν ἐννοεῖ ὀρθῶς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγει· καθότι ἡ βᾶσις τοῦ λόγου δὲν εἶναι τὸ ῥῆμα, ἀλλ' εἶναι τὸ ὄνομα· διότι λόγος ποτὲ μὲν δὲν γίνεται ἐντελής ἄνευ τριῶν λέξεων, ΟΝΟΜΑΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, (ῥήματος) καὶ ΤΡΟΠΟΥ· πλὴν κατὰ πρῶτον λόγον χρειάζεται τὸ ὄνομα, τὸ ΟΝ, κατὰ δεῦτερον λόγον ἡ Ἐνέργεια, καὶ κατὰ τρίτον λόγον ὁ Τρόπος.

Τὸν παρελθόντα Ἰαννουάριον μῆνα τ. ε. 1863. εἰς τις ἐν Ἀθήναις γραμματικὸς ἐκ τῶν ἀρίστων, ἐξηγήσας τὸ χωρίον τοῦ Ξενοφ. Ἑλλην. Βιβλ. Γ'. Κεφ. II. §. 4. α Ὁ μὲν τοι Φαρνάβαζος νομίσας τὴν Αἰολίδα ἐπιτετεῖχίσθαι τῇ ἑαυτοῦ οἰκῆσει Φρυγία, σπονδὰς εἶλετο, » πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν ὅτι τὸ ἐπιτετεῖχίσθαι ῥῆμα, εἶναι οὐδέτερον σχετικῶς ὡς πρὸς τὴν λέξιν Φρυγία. Ἐγὼ κατ' ἀρχὰς ἀκούσας τοῦτο, δὲν ἔδωκα παντελῶς πίστιν εἰς τὸν μαθητὴν ἐκεῖνον, ὅστις διηγείτο τοῦτο πρὸς ἓνα φοιτητὴν τοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλ' ὕστερον βεβαιωθεὶς καὶ ὑπὸ ἑτέρου μαθητοῦ ἐπιβεβαιουῦντός μοι τοῦτο, δύναμαι νὰ εἶπω μετὰ μεγάλου θάρρους, ὅτι ὁ γραμματικὸς ἐκεῖνος νομίζων τὸ α ἐπιτετεῖχίσθαι » ῥῆμα, ὅτι εἶναι οὐδέτερον (ἐὰν οὕτως ἔχη), δὲν ἐνενόει ἐντελῶς τί ἔλπε· διὸ πρὸς Διός! ἀς εἰπῇ πᾶς τις ἐκ τῶν πεπαιδευμένων, ἐὰν ὁμολῶ δικαίως ἢ ὄχι.

17. Σημ. σλδ. 25. σχ. 11. ε ὡς ἐν ἔθνος τῆς Ἀσίας. » Τὸ ἔθνος

τῶν Ἀράβων εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὠνόμασε πρὸ αἰῶνων πολλῶν, ὡς φαίνεται, τὸ ῥῆμα ἦτοι τὸ δεύτερον μέρος τοῦ λόγου, Ἐνέργειαν, κυριολεκτικῶς. Ἄγνωθ' δὲ εἴαν καὶ ἄλλο ἔθνος τῆς Ἀσίας ἢ ἄλλης Ἡπειρου, ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης, εὐρίσκηται ἵνα ὀνομάζῃ τὸ ῥῆμα Ἐνέργειαν· δὲν εἶμαι ὅμως καὶ βέβαιος, εἴαν ἡ Ἀραβικὴ λέξις *FEYL* σημαίνῃ *ENERGIAN* ἦτοι ἐνδεδεχίαν, ἢ σημαίνῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σημαίνει ἡ Γαλλικὴ λέξις *action*.

18. Σημ. σλδ. 25. γχ. 34. « Δανιὴλ Φιλιππίδης. » Ὁ ἐν μακαρία τῇ λήξει ἀνὴρ οὗτος, ὑπῆρχε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος αἰῶνος. Αὐτὸς οὖν, ὡς ὁ Ἡρωδιανός, ἐξηγεῖ καλῶς τὸν χαρακτῆρα ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων (καὶ αὐτὸς Ἑλληνας), λέγων ὅτι ὁμοιάζομεν μὲ τοὺς Σπορπίους καὶ μὲ τὰς Ἀράβους· καθότι, λέγει, οὐδὲν ἐκ τῶν Ζώων τούτων δύναται νὰ ἔχῃ σύντροφον. Ὅθεν καὶ ἐλεεινολογῶν τοὺς Ἑλληνας πεπαιδευμένους λέγει, ὅτι δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν ἵνα φράζωσιν, ἀλλ' ἵνα μεταφράζωσι. Τούτου δ' αἴτιον, κατ' ἐμέ, ἦτοι τοῦ νὰ μὴν ἦναι οἱ πεπαιδευμένοι Ἑλληνας εἰς κατάστασιν ἵνα φράζωσιν, εἶναι μόνον καὶ μόνον ἡ ΠΕΝΙΑ, ἥτις κυριεῖται ἡμᾶς τοὺς Ἑλληνας ἐν γένει « ἀπ' τὴν κορφήν ὡς τὰ νύχια » διότι τί νὰ κάμωσιν οἱ δυστυχεῖς πεπαιδευμένοι Ἑλληνας· καταγίνονται εἰς ἐκεῖνα ἐκ τῶν ὁποίων δύναται νὰ ἐκπορισθῶσι τινὰς Δραχμάς διὰ τὰς ἀνάγκας των.

19. Σημ. σλδ. 27. γχ. 19. « ἐνέργεια. » ἴδε Σημ. 14.

20. Σημ. σλδ. 29. γχ. 20. « ἦτοι τῆς Ὀντότητος. » Οἱ Ἀραβες ἔχουν καὶ ἐν Οὐσιαστικῶν γενικῶν ὄνομα· οἶον, *δάρμπερ, νάσρερ, τάβσερ*, τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν, *τύπτημα, βοήθημα, πλαγίασμα*. Τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο ἐπωνομάζουσιν οἱ Ἀραβες *Μαστάρ*. *Μαστάρ* δὲ ὀνομάζεται παρ' αὐτοῖς ὁ μαστός, ἦτοι τὸ γαλακτοφόρον ἀγγεῖον τοῦ σώματος τοῦ Ζώου, καὶ ἀποφαινόνται ὅτι ὡς τὸ γάλα, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἢ ὑλικὴ τροφή τοῦ ἀνθρώπου, πηγάζει ἐκ τοῦ *Μαστάρ*, ἦτοι ἐκ τοῦ μαστοῦ, οὕτω καὶ πᾶσα λέξις τοῦ λόγου, ὑπάρχοντος ἢ ἠθικῆ τροφή τοῦ ἀνθρώπου, πηγάζει ἐκ τῆς λέξεως *Μαστάρ* ὀνομαζομένης. Ἐγὼ ἠρώτησα ἓνα τινα Τούρκον πεπαιδευμένον, ἢ λέξις *δάρμπερ* τί σημαίνει;—*Δωῖμεκλίκ*, ἦτοι *τύπτημα* (τύμμα), μοι ἀπεκρίθη.—*Τῷ* εἶπον δ' ἐγὼ πάλιν· *δωῖμὲκ ἢ δωῖμεκλίκ*, ἦτοι *τύπτειν*, ἢ *τύπτημα*;—*Δωῖμεκλίκ*, μοι ἀπεκρίθη· ἦτοι *τύπτημα*.—*Τῷ* εἶπον δ' ἐγὼ πάλιν, ὅτι οὕτως εἶναι λάθος, διότι τό, *δωῖμεκλίκ*, παράγεται ἐκ τοῦ *δωῖμὲκ*, ἦτοι τὸ *τύπτημα* παράγεται ἐκ τοῦ *τύπτειν*, καὶ ὄχι τὸ τό-

πτειν ἐκ τοῦ τυπτήματος.—Ὅχι, μοὶ ἀπεκρίθη ἐντόνως· ἀλλὰ τὸ δωϊ-
μέκ, παράγεται ἐκ τοῦ δωϊμεκλίκ, ἦτοι τὸ τυπτειν, παράγεται ἐκ τοῦ
τυπτήματος.—Ἀντιλέγοντος δ' ἐμοῦ, καὶ ἐπιμένοντος ἐκείνου, μόλις
ὑστερον ἐδυνήθη νὰ ἐννοήσω, ὅτι οἱ Ἄραβες διὰ τῶν λέξεων *δάρμπερ*,
κάρσπερ, *τάβσπερ*, δὲν ἐννοοῦσι τυπτήμα, βοήθημα, πλαγίασμα, ἀλλ' ἐν-
νοοῦσι τυπτότητα, βοηθότητα, πλαγιότητα, ἦτοι τὸ Οὐσιαστικὸν ὄνομα
τῶν ιδιοτήτων *τύπτ-*, *βοηθ-*, καὶ *πλαγ-* καὶ τότε τῶνόντι αἰ ῥηθείσαι
λέξεις εἶναι ΜΑΣΤΑΡ' διότι ἐκ τούτων τῶν λέξεων τυπτότητος, βοηθό-
τητος, πλαγιότητος, πηγάζουν καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν ὅλαι
αἱ ἄλλαι λέξεις· διότι ἡ τυπτ-ότης π. χ. δηλοῖ τὸ καταστατικὸν τῆς
τύπτ- πράξεως· εἰς τὴν Ἑλληνικὴν δὲ Γλῶσσαν δὲν εὐρίσκεται οὐσια-
στικὴ λέξις Ὅν, ἀλλ' Ὅντότης· μήτε οὐσιαστικὸν μέσ-ον, ἀλλὰ μεσ-
ότης· μήτε ἰδι-ον, ἀλλ' ἰδι-ότης. Ὅθεν ἡ ἰδι-ότης, τὸ γενικὸν ὄνομα
ὅλων τῶν πράξεων καὶ τῶν καταστάσεων τῶν συνθέτων Ὅντων, εἶναι
σύνθετος μετὰ δύο λέξεων, *ιδι* καὶ *οτης*, τῆς μὲν *ιδι* δηλοῦσης ἀορίστως
τὴν ιδιότητα, τῆς δὲ *οτης* τὴν ὑπαρξίν τὴν καταστατικὴν τῆς κατα-
στάσεως *ιδι*· τῆς δὲ ἀπλῆς ὑπαρκτικῆς καταστάσεως εἶναι δηλωτικὴ ἡ
λέξις *οτης*, ἦτοι ὄντ-ότης κατὰ πλεονασμὸν.

21. Σημ. σὺδ. 30. σχ. 1. «τὸ Ὅν, Ἐστίν. Ἄναγινώσκων ἐσχάτως
τὸ μέγα Συνακτικὸν τοῦ καθηγητοῦ Ἀσωπίου, εἶδον νὰ λέγη, σελ.
124. οὕτω α Τὸ εἶναι κατὰ συνδυαστικὴν ἔννοιαν, ἢ φέροντος παραδείγ-
ματα εἰς μὲν τὸν §. 4. περὶ ῥημάτων, α Ὁ Θεὸς ἐστὶ δίκαιος, ἢ εἰς δὲ
τὸν §. 5. α ὁ κύκλος ἐστὶ στρογγύλος, ἢ εἰς δὲ τὸν §. 6. α ὁ ἄνθρωπος
ἐστὶν ἄνθρωπος· ὁ Φαίδων ἐστὶ Φαίδων· ὁ ὄνος ἐστὶν ὄνος. ἢ Κατ' ἐμὲ
ἔμως εἰς τὰς προτάσεις ταύτας τὸ ὑπαρκτικὸν τὸ μόνον ῥῆμα ΕΣΤΙ, κατα-
πολλὰ ἀπέχει τῆς συνδυαστικῆς ἐννοίας· ἀλλ' ὡς λέγω ἐν τῇ Διατριβῇ,
τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα ΕΣΤΙ σημαίνει ἐνέργειαν = ἐνδελέχειαν, διάρκειαν
τῆς ὄΝΤΟΤΗΤΟΣ· α Ὁ Θεὸς ἐστὶ δίκαιος, ἢ = ὁ Θεὸς ὑπάρχει διηνεκ-ῶς
εἰς τὴν δικαιο-ότητα, ἥτις εἶναι ἰδι-ότης εἰς τὸ Ὅν, ὡς καὶ ἡ ΘΕ-ότης.

Εἶτα εἶδον νὰ λέγη· α Τὸ εἶναι καθ' ὑπαρκτικὴν ἔννοιαν ἢ καὶ εἰς
τὸν §. 14. περὶ ῥημάτων· α Ἐπὶ τῆς ὑπαρκτικῆς ἐννοίας τοῦ εἶναι, ἡ
δι' αὐτοῦ γενομένη κρίσις ἀποβλέπει μόνον τὴν ὑπαρξίν· περὶ δὲ ιδιότη-
τος (*), οὐδεμίαν κρίσις, οὐδεὶς λόγος· ἔστι Θεός· ἔστι δίκαιος· ἔστι πρό-

(*) «Περὶ δὲ ιδιότητος οὐδεμίαν κρίσις, οὐδεὶς λόγος». Ὁ καθηγητὴς Ἀσωπίος λέγων οὕτω, λανθάνει· διότι εἰς τὴν πρότασιν «ἐστὶ δίκαιος» γίνεταί καὶ κρίσις, γίνεταί καὶ λόγος τῆς ιδιότητος· καθότι· εἰς τὴν λέξιν δίκαιος, ἡ ιδιότης ΔΙΚΑΙ, ἐκφράζεται διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως

νοια.» *Ναί, ὡ καθηγητὰ Ἀσώπις!* εἰς τὸ «ἔστι Θεός» τὸ **ΕΣΤΙ** ὑπαρξίν σημαίνει· ἀλλ' ὁποῖου τρόπου ὑπαρξίν; διότι Θεός, λέγοντες, ἐννοοῦμεν ὅτι ἔστι Θεός, καὶ ἄνευ τῆς λέξεως **ΕΣΤΙ**. Ὅθεν τὸ ἐστὶ ἐκεῖνο ῥῆμα, τί σημαίνει;—ὑπαρξίν.—*Ναί:* ὑπαρξίν, ἀλλ' ὄχι καταστατικὴν, ἀλλ' ἐνδελεχῆ, διηνεκῆ, διαρκῆ. *Εἰς δὲ τὸν §. 16.* (εἶδον νὰ λέγῃ) «τὰ ἴα ἐστὶ λευκά.» (ἐπὶ συνδεδεικῆς δῆθεν ἐννοίας) καὶ «ἔστιν ἴκ» (ἐπὶ ὑπαρκτικῆς δῆθεν ἐννοίας.) Ἐκ τούτου δὲ φαίνεται σαφῶς, ὅτι ὁ καθηγητῆς Ἀσώπιος ὀρίζεται ὅτι τοῦ ὑπαρκτικοῦ, τοῦ μόνου ῥήματος **ΕΙΝΑΙ**, τὸ ἐκφράζον τρίτον πρόσωπον **ΕΣΤΙ**, δύο ἐννοίας ἔχει, τὴν *συνδεδεικὴν* καὶ τὴν *ὑπαρκτικὴν*· διό, ὅταν προφέρηται *ἔστι*, σημαίνει σύνδεσιν· ὅταν δὲ προφέρηται *ἔστι*, σημαίνει ὑπαρξίν. Ἐκ τούτου δ' ἔπεται ὅτι καὶ τὸ ἀπαρέμφατον ὑπαρκτικὸν **ΕΙΝΑΙ** (ἵνα μὴ φλυαρῶ εἰς τ' ἄλλα,) ὅταν προφέρηται *εἶναι*, σημαίνει ὑπαρξίν· ὅταν δὲ προφέρηται *εἶραϊ*, θέλει σημαίνει **ΣΥΝΔΕΞΙΝ!** Περίμενε λοιπόν, ὡ καθηγητὰ Ἀσώπι-ου-ε! ἵνα, ὅταν τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα *εἶναι*, προφερθῆ *εἶραϊ*, σημαίνῃ σύνδεσιν! Μεγάλως ἀπορῶ εἰς τοῦτο· ἐνδέχεται ὁμοῦ; καὶ νὰ μὴ ἐννοῶ ποσῶς καθότι, κατ' ἐμέ, τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα, τὸ μόνον ῥῆμα **ΕΙΝΑΙ**, μόνον **ΥΠΑΡΞΙΝ** σημαίνει, καὶ οὐδέν, οὐδέν, οὐδέν ἄλλο· ἕνεκα τούτου δὲ ἠνομάσθη ὑπὸ διαφόρων ἐθνῶν, (ἴσως ὑφ' ὄλων), **ΥΠΑΡΚΤΙΚΟΝ**. Ὅθεν, κατὰ τὸ ἀλάνθαστον Τουρκικὸν ῥητόν, «μπουνουὶν ἰσμί οὐστουνδὲ» = «τούτου τὸ ὄνομα ἐπάνω του,» πῶς δύναται τὸ ῥῆμα (ὁ λόγος) τὸ ὀνομαζόμενον ὑπαρκτικόν, νὰ σημαίνῃ σύνδεσιν; ἢ δὲ λέξις **ΕΣΤΙ** ἢ ἐκφράζουσα τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος **ΕΙΝΑΙ**, εἴτε ἔστιν, εἴτε ἐστίν, εἴτε ἐστὶ προφερθῆ, πάντοτε ὑπαρξίν σημαίνει, καὶ οὐδέν, μηδὲν ἄλλο. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ καθηγητῆς Ἀσώπιος δὲν παραδέχεται καὶ τὸ ὄνομα *ὑπαρκτικὸν ῥῆμα* τοῦ **ΕΙΝΑΙ**· καθότι ἐν τῷ Συντακτικῷ αὐτοῦ λέγει ἀπλῶς, «τὸ ῥῆμα εἶναι.» Πλὴν ἂς ἠξέυρη ὁ καθηγητῆς Ἀσώπι-ου-ος, ὅτι διάφορα ἔθνη, ἴσως καὶ ὅλα ὡς εἶπον, ὑπαρκτικὸν ὀνομάζουσι τὸ ῥῆμα **ΕΙΝΑΙ**. Περισσότερον δ' ἀπορῶ, πῶς οἱ Γάλλοι γραμματικοὶ **M. Νοέλ** καὶ **M. Σαπσάλ**, ἐνῶ λέγουσι ὑπαρκτικὸν ῥῆμα, δὲν λέγουσι ὅτι σημαίνει ὑπαρξίν, ἀλλὰ λέγουσι ὅτι σημαίνει κατάφασιν! Φαίνεται ὁμοῦ σαφέστατα, ὅτι κατάφασιν τῆς ὑπαρξέως ἐννοοῦσι. Κατ' ἐμέ δὲ τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα (λόγος) σημαίνει ὑπαρξίν· τὸ καταφατικόν, κατάφασιν· τὸ συνδεδεικόν, σύνδεσιν.

δικαι, ἢ δὲ λέξις **ΟΣ** σημαίνει τὸ καταστατικὸν **ΟΝ**, τὸ ἔχον τὴν ιδιότητα **ΔΙΚΑΙ**, ἢ δὲ λέξις ἔστιν, ἐστὶ, σημαίνει *α δ ε ι α κ α π ι α ν*.

Ἴδου δὲ παρατίθεμαι πᾶσι τοῖς Γραμματικοῖς, φιλολόγοις, καὶ φυσικοῖς παντὸς ἔθνους τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα Εἶναι, κατὰ δύο προτάσεις εἰς ἕξ Γλώσσας, καὶ ἅς ἀποφανθῶσι περὶ τούτου.

Ἑλληνιστί. Ὁ ἥλιός ἐστι λαμπρός. — Ὁ ἥλιός ἐστιν ἥλιος.

Λατινιστί. Sol est lucidus. — Sol est sol.

Γαλλιστί. Le soleil est brillant. — Le soleil est soleil.

Ἰταλιστί. Il sole è brillante. — Il sole è sole.

Γερμανιστί. Die sonne ist glaenzend. — Die sonne ist sonne.

Ἀγγλιστί. The sun is lightsome. — The sun is sun.

Ἐκ τούτων λοιπὸν γίνεται δῆλον, ὅτι τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα Εἶναι, μόνον ὑπαρξίν σημαίνει, καὶ οὐδὲν ἄλλο· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὠνομάσθη ῥῆμα ἸΠΑΡΚΤΙΚΟΝ, ἥτοι λόγος ὑπαρκτικός· ἀλλὰ λόγος ὑπαρκτικός εἶναι καὶ τὸ ὄνομα ΟΝΤΟΤΗΣ, ὡς καὶ τὸ ἐπίρρημα ΟΝΤΩΣ. Ἐκ τούτου δέ, τί σημαίνει ἡ λέξις ΟΝΤΟΤΗΣ; τί σημαίνει ἡ λέξις Εἶναι; καὶ τί σημαίνει ἡ λέξις ΟΝΤΩΣ; Κατ' ἐμέ, ἡ μὲν λέξις ΟΝΤΟΤΗΣ σημαίνει τὸ καταστατικὸν τῆς ὀντότητος τοῦ ὄντος· ἡ δὲ λέξις Εἶναι σημαίνει τὸ διηνεκὲς τῆς ὀντότητος τοῦ ὄντος· ἡ δὲ λέξις ΟΝΤΩΣ σημαίνει τὸν τρόπον τῆς ὀντότητος τοῦ ὄντος.

Ἐπειδὴ ὅμως πολλὰ ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ μὴ σημαίνῃ τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα Εἶναι, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δοξάζω ἐγώ, καὶ ἐπειδὴ οἱ μὲν Γάλλοι γραμματικοὶ Μ. Νοέλ καὶ Μ. Σαπσάλ ἀποφαίνονται ὅτι τὸ μόνον ῥῆμα τὸ ὑπαρκτικὸν Εἶναι, σημαίνει κατάφασιν, καὶ ἐπειδὴ κατὰ τοὺς περὶ τοὺς ἀοίδιμον Γεννάδιον καὶ καθηγητὴν Ἀσώπιον, τὸ ἴδιον τὸ αὐτὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα Εἶναι σημαίνει σύνδεσιν, διὰ τοῦτο μένει νὰ ἀποφανθῶσι περὶ τούτου ὅλοι οἱ γραμματικοί, καὶ φιλόλογοι, καὶ φυσικοί (*), παντὸς ἐκάστου ἔθνους, τί σημαίνει τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα Εἶναι.

22. Σημ. σλδ. 36. σχ. 7. Ὁ μεταφραστὴς Γάλλος τῆς Διατριβῆς μεταφράζων τὰς λέξεις « πολύνους, οξύνους, μεγαλόνοους, (οἱ Ἑλληνας) » μοι εἶπε— πρὸς τί χρειάζονται τόσα ἐπίθετα;— ἀφίσατέ με, τῷ εἶπον, κυρίε! ἵνα ἐντρυφήσω ὀλίγον εἰς τὴν ἕξαιψιν τοῦ νοός μου· καθότι ἀγνοεῖτε εἰς ὅποσον βαθμὸν ἐνθουσιασμοῦ εὐρίσκομαι ἤδη· ἐγὼ (προ-

(*) Ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἰς τις ἐκ τῶν ἡμετέρων πεπαιδευμένων μοι εἶπεν, ὅτι εἰς τις, ἂν δὲν ἀπατώμαι, Γάλλος, (δὲν ἐνθυμοῦμαι τ' ὄνομά του) ἀπεφάνθη ὅτι « δὲν δύναται τις νὰ ᾔηται καλὸς γραμματικός, ἐὰν δὲν ᾔηται καλὸς σοφός· καὶ ἂν δύναται τις νὰ ᾔηται καλὸς σοφός, ἐὰν δὲν ᾔηται καλὸς γραμματικός. »

σέθεσα) ἐπιθυμῶ καὶ ἄλλα ἐπιθέτα νὰ προσθέσω εἰσέτι, ἵνα παραστήσω τὴν μεγαλειότητα τοῦ πνεύματος τῶν προπατόρων μου Ἑλλήνων, καὶ κατὰ πόσον ἔξοχον ἦν τοῦ τῶν ἄλλων ἐθνῶν.— δὲν σὰς ἐμποδίζω, μοι εἶπεν, ἀλλ' εἰς τὴν Γαλλικὴν Γλῶσσαν δὲν τίθενται ὅλα τὰ ἐπιθέτα ταῦτα· διότι φέρουν ἀηδιαν.— ὅσα θέλετε, γράψατε, τῷ εἶπον.

23. Σημ. σλδ. 36. σχ. 35. « ἄδηλον εἰς ἐμέ. » Παρακαλῶ πάντας τοὺς γραμματικούς καὶ φιλόλογους τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἵνα ἐρευνήσωσιν ἀκριβῶς, πότε ἔλαβον τὴν ἀρχὴν αἱ ὀνομασίαι μέσον καὶ ἐπίμεσον ῥήμα, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν ὀνομάσθησαν οὕτω· καὶ ἐὰν οἱ ἀρχαιότατοι γραμματικοὶ Ἑλληνες, ἀπέδιδον τὴν ὀνομασίαν εἰς αὐτὰ τὰ ῥήματα, τὴν ὁποίαν ἀποδίδουν καὶ οἱ νῦν. Ἐγὼ ὅμως δοξάζω μετὰ πλείστης πεποιθήσεως, ὅτι αἱ ὀνομασίαι μέσον καὶ ἐπίμεσον ῥήμα, ἔχουν τὴν αὐτὴν σημασίαν, μετὰ διαφορᾶς ὅμως τῆς ἐπιπροθέσεως.

25. Σημ. σλδ. 38. σχ. 20. « ὡς ὑπάρχει καὶ ἐν ἔθνος τῶν Τούρκων. » Ὁ καθηγητῆς Ἀσώπιος (ἐν §. 58. περὶ ὀημάτων) περὶ τῆς Τουρκικῆς Γλώσσης λέγει οὕτως. « Ἡ δὲ Τουρκικὴ Γλῶσσα ἔχει, ὡς λέγουσιν οἱ εἰδότες, τοιαύτην εὐστροφίαν καὶ εὐλογιστίαν ἐν τούτοις (τοῖς ῥήμασιν), ὅσην οὐδεμία ἴσως ἄλλη· διότι διὰ μικρᾶς μεταβολῆς τοῦ πρῶτοτύπου σχηματισμοῦ ἐκφέρει ὄχι μόνον τὸ ἀντανακλώμενον καὶ ὑδιάμεσον μέσον, ἀλλὰ καὶ τρίτον ἄλλο τοῦ διαμέσου διάμεσον. κλπ: » Ἡ Τουρκικὴ Γλῶσσα, κατ' ἐμέ, δὲν ἔχει τοιαύτην εὐστροφίαν μόνον καὶ εὐλογιστίαν, ἀλλ' ἔχει καὶ τοσαύτην ὀμαλότητα, ὅσην οὐδεμία ἴσως ἄλλη· καθότι, καθόσον ἐγὼ γνωρίζω τὴν Τουρκικὴν Γλῶσσαν, οὐδὲν ἀνώμαλον ῥήμα παρετήρησα ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ἔχει ὀμαλὴν τάξιν εἰς τὰ τὰ ῥήματα ὡς καὶ εἰς τὰ ὀνόματα· διότι ὅλα τὰ ῥήματα τῆς Τουρκικῆς Γλώσσης εἰς δύο Συζυγίας εὐρίσκονται, εἰς *ακ* καὶ *εκ*· οἶον, *ἀλμάκ*, *βερμέκ*· (*λαμβάνειν*, *δίδειν*) ὡς καὶ ὅλα τὰ ὀνόματα δύο καταλήξεις ἔχουν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, ἴσως μίαν μόνην, ἢ ὁποία ὅμως δὲν εἶναι κατάληξις τοῦ ὀνόματος, ἀλλ' εἶναι μόριά τινα, εἰς τὸ τέλος τοῦ ὀνόματος συντιθέμενα, δι' ἐκάστου τῶν ὁποίων ἐκφράζεται ἐκάστη τῶν πλαγιῶν πτώσεων ἵνα δὲ μὴ πολυλογῶ, οὐδεμίαν ἴσως ἀνεμαλίαν ἔχει. Ὅλα δὲ τὰ μεταβατικὰ ῥήματα ἐκφράζει καὶ κατ' εὐθεῖαν μεταβατικῶς, καὶ ἐμμέσως μεταβατικῶς, καὶ ἐπεμμέσως μεταβατικῶς, καὶ κατ' εὐθεῖαν μεταβατικῶς ἀντισρόφως ἐκφραζόμενα. Ἰδιαιτέρα δὲ μέσα καὶ ἐπίμεσα ῥήματα δὲν ἔχει· διότι δὲν ὑπάρχουν. Τὸ δὲ διάμεσον ῥήμα τοῦ καθηγητοῦ Ἀσωπίου, εἶναι τὸ ΜΕΣΟΝ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν Ἑλλήνων, καθὼς

καὶ τὸ διάμεσον διάμεσον, εἶναι τὸ ἐπίμεσον. Ὅθεν τὸ τοῦ Ξενφ. « ἐάν τι δύναμαι ἀγαθὸν ὑμῖν διαπραξάσθαι » εἰς τὴν Τουρκικὴν Γλῶσσαν δύναται νὰ μεταφρασθῆ οὕτως « ἔγερτζι καθήρ ὀλούρ-ισαμ μπιρ εὐλικ γιαπδιρ-διρα-ιμ. σιζε. » τὸ ὅποιον τοῦτο, ὡς καὶ τὸ Ἑλληνικόν, δύναται νὰ ἐξηγηθῆ εἰς τὴν καθομιλουμένην Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν οὕτως « ἐάν θέλω δυναθῆ ἵνα δια-κατ-ορθώσωμαι ἢ ἐπι-δια-κατ-ορθώσω τι ἀγαθὸν ὑμῖν. » Διατι δὲ ἐξεφράσθη, δια-κατ-ορθώσωμαι καὶ ἐπι-δια-κατ-ορθώσω; διότι τὸ μὲν κατ-ορθώσωμαι σημαίνει δι' ἐνὸς μέσου, τὸ δὲ δια-κατ-ορθώσωμαι διὰ δύο μέσων, τὸ δὲ κατ-ορθώσω ἄνευ μέσου ὡς καὶ τὸ δια-κατ-ορθώσω σημαίνει δι' ἐνὸς μέσου κατ' ἄλλον τρόπον ὡς καὶ τὸ ἐπι-δια-κατ-ορθώσω σημαίνει δύο μέσα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἢ τοι μέσον ἐπὶ μέσου. Ἐκ τούτου δὲ δύναται νὰ γίνῃ φανερόν, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐδύναντο νὰ ἐκφράσωσι τὸ μέσον καὶ ἐπίμεσον=ἐμμέσως καὶ ἐπεμμέσως ῥήμα, ἀπλῶς καὶ εὐλήπτως, χωρὶς νὰ συγχύσωσι τὴν ἔκφρασιν τοῦ μέσου ῥήματος μετὰ τὴν τοῦ παθητικοῦ οἶον, τὸ μέσον ῥήμα, δια-πράξω ἐκφραζόμενοι τὸ δὲ ἐπίμεσον, ἐπι-δια-πράξω. Ἀλλὰ διατι δὲν ἐξεφράσθησαν οὕτω, δὲν εἶναι φανερόν εἰς ἐμέ. Φαίνεται δὲ ἡ ἐπιπρόθεσις προσθήκη μὲν σημαίνει ἐν συνθέσει, ἀλλὰ προσθήκη τοῦ ὑποκειμένου, ἢ προσθήκη τοῦ ἀποτελέσματος τῆς πράξεως, ἢ τοῦ μεταβατοῦ Ὄντος, δὲν ἀποδεικνύεται σαφῶς. Διὰ τοῦτο, ὅταν εἶδον εἰς τὸ Λεξικὸν τοῦ περικλεοῦς Σκαρλ. Βυζαντίου τὸ ἐπίμεσον ῥήμα, ἐπι-δια-τιθεμαι, ἵνα ἐξηγῆ αὐτὸ « βάλλω τι εἰς τρίτον χέρι » εὐθὺς ἔτρεξα καὶ τὸν ἠρώτησα, ἐάν δύναται νὰ ἐξηγηθῆ « διὰ τρίτης χειρός. » Τί δ' ἐνενόουν ἐγὼ « διὰ τρίτης χειρός; » ἐνενόουν, δια=μέσον τρίτης χειρός, ἐκτὸς τῆς τοῦ ὑποκειμένου ἀλλ' ὠν-ειρο-πόλουν.

Τὰ παραδείγματα δὲ τὰ ὅποια συγκαταλέγει ὁ καθηγητὴς Ἀσώπιος ὡς ἐπίμεσα, εἶναι ὅλα μέσα, ἦτοι μόνον διάμεσα κατ' αὐτόν· οὐδὲν δὲ διάμεσον διάμεσον. Εἰς τὸ νὰ γείνωσι δὲ ἐπίμεσα (διάμεσα διάμεσα κατ' αὐτόν,) χρειάζεται εἰς ὅλα ἢ διαπρόθεσις, κατ' ἐμέ οἶον, διεδιδάξατό με, διαστήσασθαι, δι-εκαλέσατο, δια-κατα-κειράμενοι, δια-μετ-επέμψαντο· ὡς εἰς τὰ, δια-πράξασθαι, δι-επέμπετο, δια-κομιούνται.

Ἡ Τουρκικὴ Γλῶσσα προσέτι ἔχει καὶ ἀντιστρόφως ἐκφραζόμενα μεταβατικά κατ' εὐθείαν ῥήματα (ἦτοι παθητικά) μέσα, καὶ ἐπίμεσα οἶον, γιαζ-ι-λίρ-ιμ (παθητικῶς, γράφομαι), γιαζ-διρ-ι-λίρ-ιμ, μέσον ἄλλου καὶ γιαζ-διρ-διρ-ι-λίρ-ιμ, γράφομαι μέσον ἄλλου δι' ἄλλου=μέσον ἄλλου.

Ἐπὶ αὐτοῖς δὲ καὶ ὅλα τὰ ἀμετάβητα ῥήματα προφέρει καὶ εἰς μεταβατικὴν σημασίαν διὰ τύπου ἰδιαιτέρου. κλπ.

26. Σημ. σλδ. 39. σχ. 10. «ὁ κριτὴς ἡμῶν Φεῦμ ἐφένδης.» Παρὰ τούτου, δικαστοῦ ὄντος εἰς τὴν πατρίδα μου Σαραντεκκλησιαίς, ἔμαθον ὅτι ἡ Ἀραβικὴ Γλῶσσα ἔχει ἐμμέσως μεταβατικὰς ἐνεργείας (ῥήματα)· διότι εἰς ὁμιλίαν τινα, συμπεσουσῶν τῶν Ἀραβικῶν λέξεων *Τετβίτζ* καὶ *Τετεβίτζ*, εἶπεν αὐτὸς ὅτι ἡ λέξις *Τετβίτζ* σημαίνει «στέφεται ἀφ' ἐαυτοῦ» ἢ δὲ *Τετεβίτζ* σημαίνει «στέφεται δι' ἄλλου.»

27. Σημ. σλδ. 43. σχ. 32. «κατέστησε, κατεστήσατον.» Ὁ καθηγητὴς Ἀσώπιος ἐν τῷ μεγάλῳ αὐτοῦ Συντακτικῷ Σελ. 236. περὶ ῥήματος §. 45. λέγει «Ἡρατηρῶν τις τὴν ἀκριβῆ διαφορὰν τῶν αἰτεῖν, καὶ αἰτεῖσθαι παρὰ τῶν Θεῶν· παρέχειν, καὶ παρέχεσθαι· θύειν, καὶ θύεσθαι· γράφειν, καὶ γράφεσθαι· ἐγραψάμην, καὶ ἔγραφον· (ἐγράψαντο Σωκράτει· Πлт. Ξεν.) τίθεναι νόμους, καὶ τίθεσθαι νόμους· ψηφίζειν, καὶ ψηφίζεσθαι· καὶ πολλῶν ἄλλων· ἀδυνατεῖ βεβαίως νὰ πεισθῆ ὅτι οἱ ἐν πᾶσι τοσαύτην εὐφυίαν δεικνύοντες Ἕλληνας, ἀδιαφόρως μετεχειρίζοντο πτά, στρατεύειν καὶ στρατεύεσθαι· πολιτεύειν καὶ πολιτεύεσθαι· πρεσβεύειν καὶ πρεσβεύεσθαι· βουλευεῖν καὶ βουλεύεσθαι· σκοπεῖν καὶ σκοπεῖσθαι· στήσαι καὶ στήσασθαι· τρόπαια· προτρέψαι καὶ προτρέψασθαι· κ.τ.λ. καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον, ὅσῳ, ἐκτὸς τῆς ἀναλογίας, τὰ παρὰ ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσι παραδείγματα χειραγωγοῦσιν εἰς τὴν εὔρεσιν τῆς ὑδιαφορᾶς. Ἀλλὰ μόνον ἐκ προθέσεως περὶ τούτου πραγματεία δυνατὸν νὰ ἐξακριβώσῃ ταῦτα, περὶ ἧς οὔτε καιρὸς, οὔτε τόπος, οὔτε σκοπὸς ἐνηταῦθα.» Εἰς ταῦτα ὁ καθηγητὴς Ἀσώπιος πολλὰ ὀρθῶς ἀπεφάνθη, ἀλλ' οἱ λόγοι «οὔτε καιρὸς, οὔτε τόπος, οὔτε σκοπός.» ταραττεῖ παντὸς φιλομαθοῦς καρδίαν· ἐπειδὴ καιρὸς, ὃ καθηγητὰ Ἀσώπιε! τόπος, ὃ σεβάσμιε Ἀσώπιε! σκοπός, ὃ γηραιὲ Ἀσώπιε! καθότι ἄλλως, ποτὲ δὲν θέλει λείψει ἡ παραλογία· διότι, ὃ καθηγητὰ Ἀσώπιε! ὅταν τις δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ τί ἐστὶ ῥήμα, πῶς δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὸ ἐνεργητικόν, τὸ παθητικόν, τὸ μέσον, τὸ ἐπίμεσον (τὸ ὁποῖον δὲν θέλετε μῆτε κἄν νὰ ἀκούσητε), καὶ τὸ οὐδέτερον; ἢ τὴν πληθύν· τῶν ἄλλων ὀνομασιῶν τῶν ῥημάτων; Ὅταν ὅμως ἐννοήσῃ τί ἐστὶ ῥήμα ὀρθῶς, οὔτως ἢ ἄλλως, τότε θέλει κατανοήσῃ ἐντελῶς, ἢ ὅσον ἐφικτόν, καὶ τὰ κοινὰ καὶ ἐπίκοινα ῥήματα τῶν προτέρων γραμματικῶν. Μὴ νομίσητε δὲ ὅτι οἱ περὶ ὑμῶν γραμματικοὶ εἰκῆ ὠνόμασαν οὕτω τινα ῥήματα, ἀλλὰ καθὼς ὑμεῖς ἀποφαίνεσθε περὶ ῥημάτων μέσων ἀντανакλωμένων, μέσων

ἄλλη λοπαθῶν, μέσων ἀτελῶν, οὕτω καὶ οἱ πρὸ ὑμῶν ἀποφαίνονται περὶ ῥημάτων κοινῶν, καὶ ἐπικοίνων. Καὶ κατ' ἐμέ, κοινὰ καὶ ἐπικόινια ῥήματα ὑπάρχουν κυριολεκτικῶς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν, ἐνθ' μέσα ἀντανακλώμενα, μέσα ἀλληλοπαθῆ, μέσα ἀτελῆ, παντελῶς δὲν ὑπάρχουν· διότι ΜΕΣΑ ῥήματα, οἷως λέγετε, δὲν ὑπάρχουν, περὶ ὧν (κοινῶν καὶ ἐπικόινων) λέγω κἀγώ, ὡς ὑμεῖς· ὄχι οὔτε καιρός, οὔτε τόπος, οὔτε σκοπὸς ἐνταῦθα, ἀλλ' ὄχι ἐγὼ εἰς ταῦτα, ὑμεῖς δὲ οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος καθηγηταί, γραμματικοὶ καὶ φιλόλογοι, καί. Εὐχομαὶ δέ τινα, ὅσον οὐπω, πραγματευθῆ τις ἢ κάλλιόν τινες, ἐκ προθέσεως, ἐκ τῶν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους περὶ τούτων, ἄνευ ξένης ὀδηγίας, ἀλλ' ἐξ ὀδηγίας ὁμοεθνῶν, καὶ παρατηρήσεως τῶν ῥημάτων τῆς τε Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν Γλωσσῶν, καὶ μάλιστα τῶν Ἀσιατικῶν, μετὰ μεγίστης προσοχῆς· καθότι ἐγὼ μετὰ πεποιθήσεως λέγω, οὐδεὶς ἑτερόγλωσσος καὶ ἑτεροεθνῆς δύναται νὰ ἐννοήσῃ ξένην τινα Γλῶσσαν τόσον, ὅσον ὁ γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ ἔθνους τῆς αὐτῆς Γλώσσης.

28. Σημ. σλδ. 51. σχ. 4. «Ὅταν δὲ τὸ ὑποκειμενὸν κοιμᾶται». «Ὅτι, ῥήματα εὐρισκόμενα εἰς παθητικὸν τύπον εἶναι οὐδέτερα ἤτοι ἀμετάβατοι ἐνέργειαι, μαρτυρεῖ καὶ ὁ ἀοιδίμος Γεννάδιος λέγων·

«277. Τοῦ ῥήματος ἡ τοιαύτη ιδιότης λέγεται διαθέσις (117)· ἐπομένως τῶν ῥημάτων διαθέσεις τέσσαρες, ἐνεργητικὴ, παθητικὴ, οὐδετέρα, καὶ μέση.

«278. Τὸ ῥῆμα διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὰς διαθέσεις τοῦ ὑποκειμένου, ἔχει καταλήξεις διαφόρους, τὰς ὁποίας συμπεριλαμβάνοντες ὀνομάζομεν φωνάς·

φωνὴν ἐνεργητικὴν, οἷον τύπτω.

φωνὴν παθητικὴν, οἷον τύπτομαι.

«Σημ. Τὴν μέσην διαθέσιν ἐκφράζουσι τὰ ῥήματα διὰ τῆς παθητικῆς φωνῆς, τὴν δὲ οὐδετέραν διὰ τῆς ἐνεργητικῆς καὶ ἐνίοτε διὰ τῆς μέσης».

Περὶ τῶν διαθέσεων τῶν ῥημάτων εἵπομεν· περὶ δὲ τῶν καταλήξεων αὐτῶν μέλλομενεῖπειν. Λέγομεν δὲ ἤδη μόνον περὶ τῆς σημειώσεως τοῦ Γενναδίου, τῆς ὁποίας τὸ νόημα δὲν ἐδυνήθη νὰ ἐννοήσω· καθότι τὴν μέσην διαθέσιν ἐκφράζει τὰ ῥήματα διὰ τῆς παθητικῆς φωνῆς, καὶ τὴν δὲ οὐδετέραν διὰ τῆς ἐνεργητικῆς, καὶ τοῦτο ἕως αὐτοῦ ὀρθῶς· ἀλλὰ «καὶ ἐνίοτε διὰ τῆς μέσης» ὁποίας μέσης; δὲν ἐννοῶ· διότι μόνον δύο τύπους τῶν ἐνεργειῶν (ῥημάτων) ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, ὡς καὶ ἄλ-

λαὶ Εὐρωπαϊκαὶ Γλῶσσαι, ἐκτὸς τῆς Τουρκικῆς· ἦτοι τὸν τύπον τῆς μεταβατικῆς, καὶ τὸν τύπον τῆς ἀντιστρόφως ἐκφραζομένης κατ' εὐθεϊαν μεταβατικῆς ἐνεργείας, τοῦτέστι τὸν ἐνεργητικὸν καὶ τὸν παθητικόν. Ἐνῶ λοιπὸν λέγει ὁ ἀοιδίμος Γεννάδιος, ὅτι τὴν μέσῃ διάθεσιν ἐκφράζει τὰ ῥήματα διὰ τῆς παθητικῆς φωνῆς, ἐννοεῖ βεβαίως ὅτι τὰ μέσα ῥήματα δὲν ἔχουν φωνηϊδίαιτέραν, ἦτοι δὲν ἔχουν τύπον ἰδιαιτέρον· ἐνῶ δὲ τὰ μέσα ῥήματα δὲν ἔχουν ἰδιαιτέρον τύπον, πῶς δύνανται τὰ οὐδέτερα νὰ ἐκφρασθῶσι διὰ τοῦ τύπου τῶν μέσων; Λέγων δὲ ὁ ἀοιδίμος Γεννάδιος ἀδιὰ τῆς μέσης» ἐξάπαντος ἐννοεῖ τὸν παθητικὸν τύπον. Ἐκ τούτου δὲ δηλοῦται, ὅτι ἐνενοεῖ καὶ εἰς παθητικὸν τύπον οὐδέτερα, τὴν ὁποίαν ταύτην ἐννοιοῦν ἔχω καὶ γῶ, λέγων ὅτι μέσα ῥήματα παντελῶς δὲν ὑπάρχουν, ἀλλ' ὑπάρχουν μόνον μεταβατικὰ καὶ ἀμετάβατα (ἐνεργητικὰ καὶ οὐδέτερα)· ὅτι δὲ αἱ ἐνεργεῖαι (ῥήματα) ἴστασθαι, κοιμᾶσθαι, αἰσχύνεσθαι, ἐντρέπεσθαι, εἶναι ἀμετάβατοι (οὐδέτερα), ἐκτὸς τοῦ ἀοιδίου Γενναδίου, μαρτυρεῖται σαφῶς καὶ ὑπὸ τῶν ξένων Γλωσσῶν, ἐχουσῶν τὰς ἐνεργείας ταύτας ἀμετάβατους (ῥήματα οὐδέτερα)· διότι εἶναι φύσει ἀμετάβατοι. Ἀδύνατον δὲ εἰς μίαν τινα Γλῶσσαν νὰ ὑπάρχη ἐνεργεῖα τις μεταβατικὴ, εἰς ἄλλην δὲ Γλῶσσαν ἀμετάβατος.

29. Σημ. σλδ. 55. γχ. 8. α' Ἰστᾶναι, κοιμᾶν, αἰσχύνειν, ἐντρέπειν».

Πᾶσαι αἱ κατάστασίν τινα τοῦ ὑποκειμένου σημαίνουσαι ἐνεργεῖαι, εἰσὶν ἀμετάβατοι φυσικῶς. Ὅταν ὅμως θέλωσιν οἱ ἄνθρωποι, δύνανται νὰ ποιήσωσιν ἐξ αὐτῶν καὶ μεταβατικὰς Ἐνεργείας· ὡς, ἐκ τῆς ἴστασθαι, γίνεται ἰστᾶναι· ἐκ τῆς κοιμᾶσθαι, κοιμᾶν· ἐκ τῆς αἰσχύνεσθαι, αἰσχύνειν· ἐκ τῆς ἐντρέπεσθαι, ἐντρέπειν· καὶ ἐκ τῆς θαρρῆν, θαρρύνειν. Ὅθεν ἐγὼ δοξάζω, ὅτι ἐκ τῶν ἀμεταβάτων ἐνεργειῶν ἴστασθαι, κοιμᾶσθαι κλπ. γίνονται αἱ μεταβατικαὶ ἰστᾶναι, κοιμᾶν κλπ. καὶ ὄχι ἐκ τῶν μεταβατικῶν ἐνεργειῶν ἰστᾶναι, κοιμᾶν, κλπ. γίνονται αἱ ἀμετάβατοι ἴστασθαι, κοιμᾶσθαι· διότι, ὡς εἰς τὰς ἄλλας Γλώσσας, ὡς εἴπομεν, ἢ κοιμᾶσθαι ἐνεργεῖα εἶναι ἀμετάβατος, ὡς φύσει τοιαύτη, οὕτω καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν. Αἱ δὲ μεσαβατικαὶ ἐνεργεῖαι κοιμᾶν, αἰσχύνειν κλπ. σημαίνουσι ὅτι τὸ ἐνεργεῖν ὑποκείμενον πράξιν ἢ κατάστασιν τινα, μεταβιβάζει τι ὃν ἢ τι ἀποτέλεσμα πράξεώς τινος ἐπὶ τὸ ἀντικείμενον διὰ τῆς ἐνεργείας, δι' οὗ παρακινεῖται τὸ ἀντικείμενον νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀμετάβατον κατάστασιν ἢ πράξιν αὐτοῦ, τὴν ὑπὸ μιᾶς ἐκάστης λέξεως ἐξ αὐτῶν σημαιομένην, καὶ οὕτως ἐκ τῶν ἀμεταβάτων ἐνεργειῶν γίνονται, ἐκ τοῦ κοιμᾶσθαι, κοιμᾶν· ἐκ τοῦ περιπατεῖν,

περιπατίζειν· ἐκ τοῦ καθῆσθαι, καθίζειν· ἐκ τοῦ ὑγιαίνειν, πάλιν ὑγιαίνειν· ἐκ τοῦ ἀρρώσκειν, ἀρρώσκειν· καὶ ἐκ τοῦ φρενητιάζειν, πάλιν φρενητιάζειν· οἷον ἀπροσπάθησε νὰ κοιμήσῃς τὸ παιδί·—πήγαινε νὰ περιπατήσῃς τὸ παιδί·—κάθισε τὸ παιδί·—οἱ Ἴατροι εἶχον δὲν εἶχον ἐξῆσαν τὸν ἀσθενῆ·—ἐνῶ ἦν πλησίον εἰς τὸν θάνατον, τὸν ὑγιαῖναν πάλιν·—μὲ τὰ κακὰ φερσίματά του, ἀρρώσθησε τὴν καυμένην Μητέρα του·—διὰ τῆς παρακοῆς του, ἐφρενήτισσε τὸν δυστυχῆ Πατέρα του·.

30. Σημ. σλδ. 64. σχ. 47. ἀεὶ τῆς παραθέσεως πρὸς ἄλλων Γλωσσῶν ῥήματα». Διὰ τούτων τῶν λέξεων ὁ καθηγητῆς Ἀσώπιος, βεβαίως ἐμελλε νὰ εἶπη καὶ περὶ ῥημάτων τινῶν τῶν ἄλλων Γλωσσῶν, ἀλλὰ παρέλιπεν αὐτά. Ἐγὼ ὅμως, ὡς ἔμαθον παρὰ τινῶν, τὰ τῆς Γαλλικῆς Γλώσσης Ἀντωνυμιακὰ ὀνομαζόμενα ῥήματα, εἶναι τὰ αὐτὰ σχεδὸν μὲ τὰ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης ὀνομαζόμενα μέσα ῥήματα· δηλ. κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχουν τὴν σημασίαν. Καθὼς δηλ. εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν ὠνομάσθησαν μέσα ῥήματα τὰ λούεσθαι, τρέπεσθαι, νίπτεσθαι κλπ. ἐνῶ εἶναι φυσικῶς καθαρὰ ἀντιμεταβατικὰ ἢ παθητικὰ, ὡς τὰ τύπεσθαι, δάκρυεσθαι, τιμωρεῖσθαι, κλπ. οὕτω καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν ὠνομάσθησαν ἀντωνυμιακὰ ῥήματα τὰ, flatter κολακεύειν, tromper ἀπατᾶν, κ. λ. π., ἐνῶ εἶναι φυσικῶς καθαρὰ μεταβατικὰ, ὡς τὰ aimer ἀγαπᾶν, honorer τιμᾶν, κλπ. Γενικὸς δ' ὀρισμὸς καὶ τῶν δύο εἰδῶν, ἦτοι καὶ τῶν μέσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ὡς καὶ τῶν ἀντωνυμιακῶν τῆς Γαλλικῆς, ὑπάρχει ὁ αὐτός· δηλ. ὅτι σημαίνουν ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσαν εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον, ὡς λέγει ὁ Σεβάσμιος Ἀσώπιος, καὶ ὡς λέγει ὁ περικλητῆς γραμματικὸς Γάλλος Courtau Diver Neresse (Κουρτώ Διβέρ Νερές) ἐν τῇ γραμματικῇ αὐτοῦ περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης. Κατ' ἐμὲ ὅμως, πλεόν οἰκειοτέραν ὀνομασίαν ἤθελον δώσει εἰς αὐτὰ καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Γάλλοι γραμματικοί, ἐὰν ὠνόμαζον αὐτὰ ΑἴΤΟΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ῥήματα· διότι διὰ μὲν τῆς ὀνομασίας, μέσα ῥήματα, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὁ Γάλλος δὲν ἐννοεῖ διὰ τίνα αἰτίαν ὠνομάσθησαν μέσα· διὰ δὲ τῆς ὀνομασίας, ἀντωνυμιακὰ ῥήματα, ὑπὸ τῶν Γάλλων, ὁ Ἕλλην δὲν ἐννοεῖ διὰ τίνα αἰτίαν ὠνομάσθησαν ἀντωνυμιακὰ. Διὰ τῆς ὀνομασίας ὅμως ΑἴΤΟΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ῥήματα, καὶ ὁ Ἕλλην καὶ ὁ Γάλλος ἤθελον ἐννοεῖ αὐτὰ ὁμοίως, ὡς τῆς ὀνομασίας αὐτῶν κοινῆς ὑπαρχούσης καὶ εἰς τὰς δύο Γλώσσας· ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ, καὶ τὸ αὐτὸ πάσχει, καὶ κατὰ τοὺς Ἕλληνας καὶ κατὰ τοὺς Γάλλους, ὡς ἐπιστρέφουσα

δῆθεν ἡ ἐνέργεια τοῦ ἐνεργοῦντος ὑποκειμένου εἰς ΕΛΓΤΟ, ὡς λέγουσι.

Περὶ τῶν μέσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης εἶπον ὅτι, κατ' ἐμέ, ὀνομάζονται μέσα, τὰ ἐμμέσως μεταβατικά ῥήματα, ἦτοι ἐκεῖνα, διὰ τῶν ὁποίων τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον πράξιν τινα, μεταδιβάξει τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς, ἢ τι ὄν ἐπὶ τὸ ἀντικείμενον, ἢ μέσον ἐτέρου ὑποκειμένου, ἢ μέσον ἑαυτοῦ, ἐκλαμβανομένου δῆθεν ὡς ἐτέρου ὑποκειμένου, κατ' ἔμφασιν ἢ κατὰ ποικιλίαν· καὶ ὅτι κατ' ἄλλον τρόπον, μέσα ῥήματα δὲν ὑπάρχουν. Λέγω δὲ ἤδη καὶ περὶ τῶν ἀντωνυμιακῶν ῥημάτων τῆς Γαλλικῆς Γλώσσης, ὅτι ἡ ὀνομασία ἀντωνυμιακά, τινῶν ῥημάτων, εἶναι πολλὰ ἄνορθος, κατ' ἐμέ· διότι ὅλα τὰ μεταβατικά ῥήματα τῆς Γαλλικῆς Γλώσσης, δύναται νὰ ὦσι καὶ ἀντωνυμιακά· καθότι τὸ αὐτὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον πράξιν τινα, δύναται νὰ μεταδιβάσῃ ἐπὶ ἑαυτὸ δι' ὄλων τῶν μεταβατικῶν ἐνεργειῶν (ῥημάτων), ὅ,τι, ὅπως καὶ ἐπὶ ἀντικείμενον. Ἐγὼ δὲν γνωρίζω παντελῶς τὴν Γαλλικὴν Γλῶσσαν, ἀλλ' εἰκάζω τοῦτο ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς· διότι, κατ' ἐμὴν δόξαν, ὅλα τὰ ῥήματα ὄλων τῶν Γλωσσῶν, τὰ αὐτὰ εἶναι, ἦτοι τὴν αὐτὴν ιδιότητα ἔχουν· ἐπειδὴ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι οἱ αὐτοὶ εἶναι, ἦτοι τοῦ αὐτοῦ εἶδους. Δύναται ὅμως νὰ εἴπῃ τις ὅτι καὶ γὰρ δὲν ἐννοῶ ἐντελῶς ἢ παντελῶς τί λέγω· ἐπειδὴ ὅλοι οἱ γραμματικοὶ καὶ τῶν δύο Γλωσσῶν ἐννοοῦσιν ὅτι εἶναι ἐκ τῶν μεταβατικῶν ῥημάτων ἐκατέρας Γλώσσης, ἀλλὰ ῥήματα μὲν, τῶν ὁποίων δὲν ἐπιστρέφει ἡ ἐνέργεια εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον, ἀλλὰ ῥήματα δέ, τῶν ὁποίων ἡ ἐνέργεια ἐπιστρέφει εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον. Ἐγὼ ὅμως λέγω, κατ' ἐμὴν κρίσιν, ὅτι οὐδεμία ἐνέργεια ἐπιστρέφει εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον· διότι δὲν ἐξέρχεται ἀπ' αὐτοῦ (ὡς περὶ τῆς ἐπιστροφῆς λέγω ἰκανῶς ἐν τῇ Διατριβῇ)· καὶ ὅτι φυσικῶς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον, ὅ,τι δύναται νὰ μεταδιβάσῃ ἐπὶ ἕτερον ἀντικείμενον δι' ὁποιασδήποτε ἐνεργείας πράξεώς τινος, τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον δύναται νὰ μεταδιβάσῃ διὰ τῆς αὐτῆς ἐνεργείας, ὅ,τι καὶ ἐπὶ ΕΛΓΤΟ ἐκλαμβανόμενον ὡς ἀντικείμενον. Ἐκ τούτου δ' ἔπεται ὅτι ὅλαι αἱ μεταβατικαὶ ἐνεργεῖαι (ῥήματα), εἶναι μέσα καὶ ἀντωνυμιακά. Ἐπειδὴ δὲ ἔχουν τὴν κυριολεκτικὴν ὀνομασίαν τοῦ εἶδους αὐτῶν ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ, διὰ τοῦτο αἱ ὀνομασίαι μέσα καὶ ἀντωνυμιακά ῥήματα, εἶναι περιτταί. Ἐξαιρέσεις δὲ οὐδεμία ὑπάρχει· διότι ἡ φύσις δὲν ἐπιτρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἐξαιρέσις. Καθ' ἓνα τρόπον ὅμως φαίνεται ἐξαιρέσις, πλὴν δὲν ὑπάρχει ἐξαιρέσις πραγματικῶς· διότι εἶναι μὲν ἐνεργεῖαι τινες (ῥήματα τινα), δι' ὧν τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον πράξιν τινα, δὲν δύναται νὰ

μεταβίβαση τι ἐπὶ ἑαυτὸ ἀντικείμενον, ἀλλ' ὡσαύτως δὲν δύναται νὰ μεταβίβαση δι' αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν μήτε εἰς ἕτερον ἀντικείμενον· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐξαιρέσεις πραγματικῶς δὲν ὑπάρχει. Ὅποιαί δ' εἶναι αὐταὶ αἱ ἐνέργειαι (ρήματα); Εἶναι ἐνέργειαι τινες, περὶ τῶν ὁποίων θέλω εἰπεῖ, ἀλλὰ πρότερον θέλω εἰπεῖ ἄλλο τι εἰς σηφνήϊαν αὐτῶν.

Πᾶν ὑποκείμενον ἐνεργοῦν μεταβατικῶς, ἀφεύκτως χρειάζεται να ἔχη καὶ ἀντικείμενον, ἤτοι ἀνθυποκείμενον. Τοῦτο ὅμως βεβαιοῦσιν ὅλοι οἱ γραμματικοὶ· ναί, ἀλλὰ κατ' ἐμέ, βεβαιοῦσιν αὐτὸ κατὰ τρόπον ἐσφαλμένον· διότι δὲν κατέθεσαν τὴν ἀναγκαίαν προσοχὴν εἰς τὸν ὀρθὸν τρόπον· οἶον, « ὁ Πέτρος τύπτει τὸν Παῦλον. » Ἐνταῦθα βεβαίως ὁ Πέτρος, τὸ ὑποκείμενον, ἔχει ἀντικείμενον τὸν Παῦλον, ἐπὶ τὸν ὅποιον μεταβιβάζει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τύπτι- πράξεως διὰ τῆς ἐνεργείας· καὶ οἶον· « Ὁ Πέτρος δίδωσι τὸ βιβλίον τῷ Παύλῳ. » Ἐνταῦθα λέγουσιν οἱ γραμματικοί, ὅτι ὁ Πέτρος, τὸ ὑποκείμενον, ἔχει ἀντικείμενον τὸ βιβλίον· πλὴν τὸ βιβλίον δὲν εἶναι ἀντικείμενον, ἀλλ' ὁ Παῦλος· διότι εἶπομεν ὅτι δι' ὧν τῶν μεταβατικῶν ἐνεργειῶν, τὸ ὑποκείμενον μεταβιβάζει τι ἐπὶ ἀντικείμενον, τὸ ὅποιον μεταβιβαζόμενον ὑπάρχει ἀποτέλεσμα τινος πράξεως, ἧ τι ὄν. Ὅθεν ἐὰν εἰς τὴν πρότασιν, « ὁ Πέτρος δίδωσι τὸ βιβλίον τῷ Παύλῳ », ὑπάρχη ἀντικείμενον τὸ βιβλίον, μεταβίβασμα τὸ τί ὑπάρχει; Ὅθεν ἀντικείμενον ὑπάρχει ὁ Παῦλος, τὸ δὲ βιβλίον εἶναι μεταβίβασμα. Αἱ ἐνέργειαι οὖν ἐκεῖναι, διὰ τῶν ὁποίων δὲν δύναται τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον νὰ μεταβιβάσῃ τι εἰς ἑαυτὸ, εἶναι ἐκεῖναι, δι' ὧν τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον διὰ μεταβιβαζομένου τινος ἀποτελέσματός τινος πράξεως, παράγει νέον ὑποκείμενον ἀντικείμενον, μὴ ὄν πρότερον διὰ τοῦτο δὲ δὲν δύναται νὰ μεταβιβάσῃ τι εἰς ἑαυτὸ, ὡς μὴ δυνάμενον καὶ εἰς ἀντικείμενον μὴ ὑπάρχον. Τοιαῦται δὲ ἐνέργειαι εἶναι· οἶον, « δομεῖν οἶκον, κτίζειν τεῖχος, σκευάζειν χλαμύδα », καὶ αἱ ὅμοιαι ταύταις. Ὅθεν δὲν δύναται νὰ εἴπῃ ὁ Πέτρος « δομῶ ἑμαυτόν, κτίζω ἑμαυτόν, σκευάζω ἑμαυτόν » διότι δὲν δύναται νὰ εἴπῃ καὶ « δομῶ τὸν Παῦλον, κτίζω τὸν Παῦλον, σκευάζω τὸν Παῦλον » διότι ὑπάρχει τὸ ἀντικείμενον ὁ Παῦλος. Ἀφοῦ ὅμως καὶ τὸ νεωστὶ παραχθὲν ὄν ἀποκατασταθῆ ἀντικείμενον, τότε τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον δύναται νὰ μεταβιβάσῃ τι ἐπὶ ἑαυτὸ, ὅτι δύναται νὰ μεταβιβάσῃ καὶ ἐπὶ τὸ νεωστὶ παραχθὲν ὄν, ἀποκατασταθὲν ἀντικείμενον· οἶον, « καλλωπίζω τὸν οἶκον, καλλωπίζω ἑμαυτόν· ἀναπληρῶ τὸ τεῖχος, ἀναπληρῶ ἑμαυτόν· μετασκευάζω τὴν χλαμύδα, μετασκευάζω ἑμαυτόν. » Ὅθεν, μοὶ φαίνεται,

δὲν εἶναι ἀνάγκη ὀνομασίας, μήτε μέσα ῥήματα, μήτε ἀντωνυμιακά ῥήματα· διότι εἶδος μήτε μέσων ῥημάτων ὑπάρχει, μήτε ἀντωνυμιακῶν.

31. Σημ. σλδ. 62. σχ. 10. «Καὶ καθὼς ἐν ποτήριον ὕδατος.» Ἐκφραζόμενος μετὰ τσαύτης ἀσειότητος εἰς παραδείγματα, βεβαίως φαίνεται ὅτι ἐκφράζομαι ἀδολεσχίαν καὶ φλυαρίαν, ἀποδεικνύουσας τὴν ἀμάθειάν μου· ἀλλὰ μοι φαίνεται ὅτι καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μεγίστων, μετεχειρίσθησαν ἀσειότητα σημασίας αἰσχροῦς.

32. Σημ. σλδ. 62. σχ. 33. «ὅτι τὸ ῥῆμα Ἐνέργειαν σημαίνει.» Οἱ Ἀριστοτελικοὶ φαίνεται λέγοντες, α Ἐντελέχεια = Ἐνέργεια » ἐξελάμβανον τὴν μὲν Ἐνέργειαν, ἐπὶ τῶν πράξεων· τὴν δὲ Ἐνδελέθειαν, ἐπὶ τῶν καταστάσεών τινος ὄντος· ὡς πράττει-ειν μὲν, σημαίνει τὸ Διηνεκὲς τῆς πράττει- πράξεως· κοιμ-ἄσθαι δέ, σημαίνει τὸ Διηνεκὲς τῆς κοιμ-καταστάσεώς τινος ὄντος, ἦτοι ΕΝΕΡΓΕΙ τὴν πράξιν, καὶ (ἐντελεχει = ἐντελῶς [μέχρι τέλους] ἔχει) Διηνεκῶς εὐρίσκεται ἐν τῇ κοιμ-καταστάσει, ὡς προλεγμα. σλδ. κζ'.

Τὴν 13/25. Σεπτεμβ. τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐκδώσας τὴν ἀγγελίαν τῆς Διατριβῆς, μετ' ὀλίγας ἡμέρας, μέσον τοῦ ἐκ Λητίτζης (Ὀρτάκιοιου) τῆς Θράκης, πλησίον Ἀδριανουπόλεως κυρίου Εἰστρατίου, φοιτητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ἐνεφανίσθη τῷ καθηγητῇ Ῥωσσοπούλῳ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Φιλοφρονηθεὶς δ' ἀρκούντως, μὲ ἠρώτησεν ὁ καθηγητῆς Ῥωσσοπούλος λέγων μοι·— ὁποῖαν ὀνομασίαν θέλεις δώσει εἰς τὸ ῥῆμα;— Ἐνέργειαν, τῷ ἀπεκρίθην· (προσθέσας ὅτι) ἐάν εἶχεν ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα προσφυστέραν καὶ σαφεστέραν ταύτης, μὲ ἐκείνην ἠθελον ὀνομάσει τὸ ῥῆμα.— ὁποῖαν λέξιν; μοι εἶπε.— Διηνεκίαν, τῷ ἀπεκρίθην. Αὐτὸς δὲ χωρὶς νὰ σκεφθῇ παντελῶς·— τὸ αὐτὸ εἶναι, μοι ἀπεκρίθη, καὶ Ἐνέργεια καὶ Διηνεκία· ἡ μὲν Ἐνέργεια ἐκλαμβάνεται ἐπὶ τῶν πράξεων τῶν ὄντων, ἡ δὲ Διηνεκία (ἐνδελέχεια) ἐπὶ τῶν καταστάσεων.— Ἡ ἀπόκρισις αὐτοῦ αὕτη, μοι ἤρρεσε καταπολλά· ἀλλὰ δὲν ἐξηγήθημεν περαιτέρω περὶ τῶν λέξεων αὐτῶν Ἐνεργείας καὶ Ἐνδελεχειας· διότι ἐχρειάσθη νὰ ἀναχωρήσω, ὅθεν καὶ ἀνεχώρησα. Περὶ τῆς Ἐνεργείας δέ, καὶ μετὰ τινος ἄλλου καθηγητοῦ πρότερον διελέχθημεν· διότι εἰπὼν πρὸς αὐτόν, ὅτι παθητικὸν ῥῆμα δὲν ὑπάρχει— πῶς δὲν ὑπάρχει; μοι εἶπεν· ἐνῶ εἰς τό, τύπτεις καὶ τύπτομαι, σὺ ἐνεργεῖς καὶ ἐγὼ πάσχω;— Πῶς ἐξηγεῖτε, τῷ εἶπον, τὸ ῥῆμα, ἐνεργεῖς;— ἐνεργῶ, μοι λέγει.— ναί, τῷ εἶπον· ἀλλ' ἐνεργῶ, τί σημαίνει;— ἐργάζομαι, ποιῶ, μοι ἀπεκρίθη.— ναί, τῷ εἶπον· ἀλλ' Ἐνεργῶ, σημαίνει ἐ-

νίστε Ἀδιακοπῶ.—Ναί, μοι λέγει (εἰρωνικῶς φαίνεται).—Ναί, τῷ εἶπον. Πλήν, σιωπῆς γενομένης, ἐννοεῖται καιρὸς ἀναχωρήσεως, διὸ καὶ ἀνεχώρησα. Κατ' ἐμὲ ἡ λέξις Ἑρέργεια, οὐδὲν τι ἄλλο σημαίνει, εἰμὴ ἀδιακοπίαν, διάρκειαν. Ἐκ τούτου καὶ τὸ ῥῆμα Ἑρεργεῖν δὲν σημαίνει ἄλλο τι, εἰμὴ ἀδιακοπεῖν, διαρκεῖν· καθότι εἰς τὴν πρότασιν αὐτὸς ἐνήργησε τὴν πράξιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης » τὸ ῥῆμα ἐνήργησε τί σημαίνει; Ὁμοίως αὐτὸς ἐνήργησε περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης » καὶ ἐνταῦθα τὸ ῥῆμα ἐνήργησε τί σημαίνει; ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα ἐρεργεῖν δὲν σημαίνει τὸ ἐργάζεσθαι· διότι α ἐργάσθη ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης » καὶ α ἐνήργησεν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης » μεγίστην διαφορὰν ἔχουν. Παρακαλῶ ἔθεν πάντας τοὺς πεπαιδευμένους τοῦ ἔθνους ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων νὰ ἐξετάσωσιν ἀκριβῶς καὶ μετὰ μεγίστης προσοχῆς περὶ τούτου· καθότι ἀλλοεθνῆς πεπαιδευμένος, μοι φαίνεται, δὲν δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν Ἑλληνικῶν λέξεων, ὅσον ὁ Ἕλληνας.

Ἴδου τίθεμαι καὶ μίαν περίοδον τῆς Διατριβῆς, παράγρ. 47. στχ. 6.
 « Διότι τὸ μέσον ῥῆμα, ἢτοι ἡ ΕΝΕΡΓΕΙΑ τινὸς πράξεως ΕΝΕΡΓΟΥΜΕΝΗΣ μέσον ἑαυτοῦ τοῦ ΕΝΕΡΓΟΥΝΤΟΣ αὐτὴν ὑποκειμένου, ἰσοδυναμεῖ τῇ ΕΝΕΡΓΕΙΑ τῆς αὐτῆς πράξεως, ΕΝΕΡΓΟΥΜΕΝΗΣ κατ' εὐθείαν μεταβατικῶς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου, ἐκφραζομένη δ' ἐμμέσως, κατ' ἔμφασιν ἢ κατὰ ποικιλίαν ὡς εἶπομεν. », ἢτις μετεφράσθη Γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ Γάλλου μεταφράστοῦ τῆς Διατριβῆς οὕτως· « Parce que le verbe moyen, c'est-à-dire l'action (la continuité) d'un acte duquel acte l'action (la continuité) est faite par le moyen du sujet lui-même, lequel sujet fait l'action (la continuité) de cet acte est équivalente avec l'action (la continuité) du même acte duquel acte l'action (la continuité) est faite transitivement directement par le même sujet, laquelle action (continuité) est exprimée par un intermédiaire, par emphase ou pour la variété, comme nous l'avons dit.

Ἄς κρίνωσι δὲ περὶ ταύτης οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Γαλλισταί.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

—o—

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

	Σώμ.
C. Wescher, professeur agrégé de l'Université de France membre de l'Ecole française d'Athènes.	1
C. Cambiol.	1
M. Ἀθανάσιος Κύπριος.	1

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

Οἱ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ φιλομαθέστατοι.

Χρυσδ. Γ. Χ Καλωτταίος.	1
* Ἀνθ. Ἱερ. Ἀλεξιάδ. Δρυσαῖος.	1
* Ἀρχιμανδρίτης Βησαρίων Οἰκ.	1
Γερμανὸς Ἱεροδιάκονος.	1
Γ. Α. Πελτέκης 40/ἐκκλησιώτης.	1
Δ. Μενάγιας.	1
* Ἐμμ. Γεωργιάδης Κρής.	1
Θεόδωρος Γεωργίου.	1
Θεόδωρος Κ. Καστορίδης.	1
Θεόδωρος Κυριακίδης.	1
* Ἰωάννης Προδρόμου Λέσβιος.	1
Καλλίνικος Ἱεροδ. Κρής.	1
Κ. Ἰωάν. Βαφίδης 40/ἐκκλσ.	1
Κ. Κωνσταντινίδ. ἐκ Ταταούλων.	1
Λ. Μ. Βενιέρης Ἀμοργίνος.	1
Μελέτιος Ἱεροδ. Ἀριστόβουλος.	1
Νεόφυτος Ἱεροδ. Καλλογερίδης.	1
Νικηφόρος Ἱεροδ. Ζαχαριάδης.	1
Νικόλαος Μητακίδης.	1

Νικόλαος Σ. Βοναπάρτης.	1
Παναγῆς Σ. Κούπα.	1
Παππᾶ Γιαννάκης Ζῆτρος ἐκ Τσαριτσάνης.	1
Παρθένιος Ἱεροδιάκονος.	1
Σεραφεῖμ Ἱεροδ. Ζερλέντης.	1
Σωφρόνιος Ἱεροδ. Θεραπευσιανός.	1
Σωφ. Ἱερ. Παππαδόπλ. Λέσβιος.	1
Χατζῆ Ἰω. Χατζῆ Ἡλιάδης.	1
Χρ. Μιχαήλοβιτς Κουκουριάνης.	1

Οἱ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἑλληνοεμπορικῇ Σχολῇ φιλομαθέστατοι.

* Ἀβραάμ Γεωργιάδης.	1
* Ἀδαμάντιος Ἰακωβίδης.	1
* Ἀναστ. Χατζῆ Ἀποστολίδης.	1
* Ἀνδρέας Καλλιγᾶς.	1
* Ἀντώνιος Ἀντίπας.	1
* Ἀπόστολος Κ. Ξανθόπουλος.	1
* Ἀπόστολος Ν. Χρηστίδης.	1
Α. Δ. Ἀργυρόπουλος Θετταλός.	1
Βασίλειος Μ. Βαλλιάνος.	1
Γεώργιος Ἀποστολίδης.	1
Γ. Καμπίτζης.	1
Γεώργιος Κλεογένης.	1
Γεώργιος Ν. Ἰατρόπουλος.	1
Δημήτριος Γ. Βελισσάσιος.	1
Δημήτριος Δημητρακόπουλος.	1
Δημήτριος Ζησίδης.	1
Δημήτριος Ἰ. Σκαλίδης.	1
Δημήτριος Κοντογιάννης.	1

	Σώμ.	Σώμ.	
Δημήτριος Π. Λαμπριδής.	1	Γεώργιος Χρ. Παππαδόπουλος.	2
Δημήτριος Ξανθόπουλος.	1	Γρηγόριος Ματζαράκης.	1
Δημήτριος Παυλῶφ Βούλγαρος.	1	Δ. Α. Κουροῦ Δημήτρογλους.	1
Ἐμμ. Ἀποστολίδης.	1	Δημήτριος Β. Θ. Χουρμούζης.	1
Θεόδωρος Ἰωάννου.	1	Δημήτριος Γ. Τσακνιόγλους.	1
Ἰωάννης Κ. Ἰακωβίδης.	1	Δημήτριος Ἰω. Κανταρτζής.	1
Ἰωάννης Α. Καστορίδης.	1	Δημήτριος Ἰω. Παππαδόπουλος.	1
Κάλλιστος Ἱεροδιάκ. Βαλλιάνος.	1	Δημήτριος Καλ. Ζωναράς.	1
Κλεομένης Ἀλεξάνδρου.	1	Δημήτριος Κ. Σύρμας.	1
Κωνᾶς Χ. Πωγωνάτος.	1	Δημήτριος Σακελαϊδής.	1
Κυπριανὸς Τριανταφυλλίδης.	1	Δημήτριος Χρ. Ἀργυρόπουλος.	1
Κωνσταντῖνος Νικολαΐδης.	1	Δημήτριος Τριαντφ. Κάζοβιτζ.	2
Μιχ. Ἀναγνώστης Μπραβιάκας.	1	Δημόκριτος Γ. Κουφοῦ.	1
Μιχαήλ Νικολαΐδης.	1	Εὐσρ. Σεργιάδης Ἀλληλοδιδ/λος.	1
Ν. Γ. Βαλσαμάκης.	1	Ἡλίας Νικολάου Καπνᾶς.	1
Νικόλαος Πορτοκαλίδης.	1	Θεόδωρος Ἰω. Τζελέπογλους.	1
Ξενοφῶν Γεωργίου.	1	Ἰωάννης Παππᾶ Δήμου.	1
Ξενοφῶν Χουρμούζης.	1	Ἰωσήφ Παππᾶ Ἀντωνίου.	1
Ὅθων Μαυροκορδάτος.	1	Κυριαζής Ἡλία.	1
Σταῦρος Ἀλαϊμπης.	1	Κυριάκος Α. Πελέκης.	1
Στέφανος Χ. Ταπίρλεστοβ.	1	Κωνσταντῖνος Ἀλεξόπουλος.	1
Στυλιανὸς Χρηστίδης.	1	Κωνσταντῖνος Δ. Τζελέποβιτζ.	2
Σωκράτης Μαρκόπουλος.	1	Κωνστ. Ἰω Διασκάλου.	1
Φιλήμων Ματζαράκης.	1	Κωνσταντῖνος Ἰω. Ἱατρός.	2
Φίλιππος Χ. Ἐμπορίας.	1	Κωνσταντῖνος Νικολάου.	1
Χρῆστος Γ. Σπύρου.	1	Κωνσταντῖνος Π. Δοδόπουλος.	3
ΕΝ ΣΑΡΑΝΤΕΚΚΛΗΣΙΑΙΣ.		Λάζαρος Ἰωάννου.	1
Οἱ φιλόμουσοι.		Ματζαράκης Ἰω. Κόκκινος.	3
Παππᾶ Ἀντώνιος Σταμάτου.	1	Μιχαήλ Α. Κοκκινίδης.	2
Ἀθανάσιος Κ. Σύρμας.	1	Νικόλαος Α. Ταυρίδης.	1
Ἀλέκος Μ. Ἱατρόπουλος.	1	Νικόλαος Δ. Νικογλους.	1
Βασίλειος Θ. Χουρμούζης.	2	Σάββας Ν. Μικρόπουλος.	1
Βεργῆς Κομνηνοῦ.	3	Χιράλαμπος Ἀνδοεάδης.	1
Γεώργιος Α. Ταυρίδης.	1	Χ. Γιεννάκης Χ. Παρασκευᾶ.	1
Γεώργιος Κωνσ. Κουφόπουλος.	1	Χρῆστος Ἀργυρόπουλος.	1
		Χριστόδουλος Σωτηρίου.	1

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

— 0 —

	Ἀντὶ	γράφει
Σελ. ια'. σχ. 2.	«Ξηροκρήνης»	« Ξηροκρήνης »
» » » 6.	συνεντεύξεώς μου	συνεντεύξεως
» ιγ'. » 7.	Τουραίας	Τουρκίας
» » » 30.	ὡς ἤκουσε τὴν συνομιλίαν ἡμῶν μετὰ τοῦ Κυρίου Σουρίου,	(ὡς ἤκουσε τὴν συνμιλίαν ἡμῶν μετὰ τοῦ Κυρίου Σουρίου),
Σελ. ιγ'. » 32.	καὶ, « εἰπὼν αὐτοῖς σὰς προσκυνῶ, »	καὶ εἰπὼν αὐτοῖς «σὰς προσκυνῶ»,
Σελ. ιγ'. σχ. 34.	μοὶ εἶπον, ἀντίο !	μοὶ εἶπον «ἀδίο» !
» ιδ'. » 46.	ἐρωτῶν με	λέγων μοι—
» ιε'. » 28.	ὅποια τίς ἐστι ;	ὅποια τίς ἐστι ;
» ιθ'. » 48.	Παπαδόπουλος,	Παπαδόπουλος,
» κβ'. » 4.	κελεπούρι,	κελεπούρι Τουρκιστί,
» » » 48.	ἐπλήσθην,	ἐνεπλήσθην,
» κδ'. » 20.	ἀοιδίμου	ἀοιδίμου
» κε'. » 43.	ἀοιδίμου	ἀοιδίμου
» κζ'. » 24.	KZ'. «ὡς φαίνεται»	KZ'. ὡς φαίνεται,
» » » 25.	τῆς λέξεως Ἐντελέχεια.»	τῆς λέξεως «ἐντελέχεια».
» » » 32.	« ἔχειν	ἔχειν
» κη'. » 2.	[ἐπιδιατίθεμαι.]	[ἐπι-δια-τίθεμαι.]
» » » 37.	ἐπέσσονται	ἐπέσσεται
» » » 38.	εἰσης.»	εἰσης».
» 4.	ἐδίωξαν μὲν	ἐδίωξαν μὲν
» 6.	Ἄλλά·	Ἄλλά ;
» 43.	» 5. τὸ, ΟΝΤΩΣ	τὸ ΟΝΤΩΣ,
» 28.	» 34. Τί	Τί
» 29.	» 47. τὴν ὄν	τὴν ὄν
» » » 49.	ἡ λέξις Ὀν	ἡ λέξις ὄν,
» 30.	» 3. Τί . . . τί	Τί . . . τί
» 39.	» 10. ὁ κριτής ἡμῶν	ὁ κριτής ἡμῶν
» » » 23.	κατὰ πολλὰ	καταπολλὰ
» 41.	» 14. μέσον	μέσον
» 43.	» 24. ἐάν, καὶ	ἐάν καὶ
» 44.	» 4. τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἢ τι ὄν,	ὡς τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἢ ὡς τι ὄν,
» 54.	» 34. εἰπῆ	εἰπεῖ
» 56.	» 47. τῆς μεταβατικῆς	τῆς ἀντιμεταβατικῆς

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Υπό

Απὸ

Επισημάνσεις, παραπομπές, και άλλα στοιχεία που αφορούν το έργο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Κατάλογοι, αναφορές, και άλλα στοιχεία που αφορούν το έργο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΥΜΜΟΧΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΧΕΙΡΑ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»

ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»

ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000085777

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

